

2019. GADA PĀRSKATS

LUMINOR BANK AS

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI PAR GADU,

KAS NOSLĒDZĀS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

SATURA RĀDĪTĀJS

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA UN KONTAKTINFORMĀCIJA	3
VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJA KOMENTĀRS.....	4
VADĪBAS ZIŅOJUMS	6
KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI PAR GADU, KAS NOSLĒDZĀS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ	30
KONSOLIDĒTO FINANŠU PĀRSKATU PIELIKUMI.....	36
PEĻNAS SADALES PIEDĀVĀJUMS.....	145
VALDES LOCEKĻU PARAKSTI 2019. GADA PĀRSKATAM	146

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA UN KONTAKTINFORMĀCIJA

LUMINOR BANK AS

Adrese:	Liivalaia 45, 10145 Tallina, Igaunijas Republika
Reģistrācijas numurs:	11315936
Tālrunis:	+372 628 3300
Fakss:	+372 628 3201
Tīmekļa vietne:	www.luminor.ee
Pamatdarbība:	Kredītiestāde
Revidents:	AS PricewaterhouseCoopers
Pārskata periods:	01.01.2019 – 31.12.2019

VALDES PRIEKŠĒDĒTĀJA KOMENTĀRS

Luminor ir banka, kas tika izveidota no divu Ziemeļeiropas lielāko finanšu institūciju - Nordea un DNB, Baltijas saimnieciskās darbības apvienošanas rezultātā. Šāds mantojums, apvienojumā ar lokālo pieredzi, sniedz mums unikālu iespēju kļūt par primāro finanšu darījumu partneri privātpersonām, mājsaimniecībām un uzņēmumiem Baltijas reģionā. Vienotās Baltijas struktūras izveide deva mums apjomu un spēku, lai ietekmētu pārmaiņas tirgū, tai pat laikā saglabājot vietējās bankas priekšrocību – iespēju pieņemt lēmumus lokāli uz vietas.

Svarīgs pavērsiens Luminor kā spēcīgas un neatkarīgas vietējās bankas izveidošanā tika panākts 2019. gadā, kad tika noslēgts darījums par Luminor vairākuma akciju iegādi, ko veica Blackstone vadītais investīciju fondu konsorcijs. Šis investīciju darījums kļuva par vienu no lielākajiem investīciju jomā Baltijas vēsturē. Nordea un DNB, katra saglabās 20% Luminor akcijas un turpmāk atbalstīt banku ar ilgtermiņa finansējumu, kompetenci un savu pārstāvniecību bankas padomē. Blackstone ir vienojies ar Nordea par tai piederošo atlikušo 20% akciju izpirkšanu tuvāko gadu laikā.

Blackstone ir viens no pasaules vadošajiem investīciju fondu konsorcijiem, līdz ar to tas ir lieliski piemērots Luminor partneris, jo esam uzņēmēju viens no visapjomīgākajiem korporāto pārmaiņu vadības procesiem Baltijā. Blackstone uzkrātā pieredze pārmaiņu vadībā, finanšu stabilitāte, kā arī sadarbība ar globāliem ekspertiem palīdzēs Luminor kļūt par lielāko vietējo neatkarīgo banku Baltijā; banku, kuras mērķis ir atbalstīt ilgtspējīgu izaugsmi Baltijas reģionā, nodrošinot ilgtermiņa sadarbību ar uzņēmumiem un privātpersonām.

Luminor transformācija notiek trīs posmos. Pirmais posms nodrošināja stabilitāti pēc apvienošanās, izveidojot jaunu organizāciju, uzsākot tehnoloģiju konsolidāciju un veicot izmaiņas bankas organizatoriskajā struktūrā. Otrais posms ir vērsts uz organizācijas procesu vienkāršošanu, kā arī rentabilitātes un mūsu finansējuma struktūras uzlabošanu, savukārt trešais posms ir vērsts uz izaugsmi un jaunas paaudzes bankas veidošanu.

Šī gada laikā mēs turpinājam darbu pie lēmumu pieņemšanas procesa pilnveidošanas, kontroles stiprināšanas, darbības efektivitātes uzlabošanas, mūsu kredītportfeļa taisnīga un racionāla riska un peļņas attiecības noteikšanas, aktīvu kvalitātes uzlabošanas, mūsu IT infrastruktūras atdalīšanas no DNB un Nordea, kā arī finansēšanas struktūras stiprināšanas. Esmu gandarīts par sasniegto progresu visās šajās jomās, kā rezultātā mēs esam kļuvuši par efektīvāku un uz risinājumiem vērstu organizāciju.

Tas, ka mums izdevās sasniegt stabilus finanšu rezultātus, neraugoties uz ļoti lielu darbības pārveidošanas programmu, ievērojamām, ar transformāciju saistītām investīcijām un vienreizējām izmaksām, kā arī neto aizdevumu samazinājumu, koncentrējoties uz finansēšanas struktūras sabalansēšanu un kredītportfeļu pārskatīšanu, ir vēl viens mūsu komandas darba apliecinājums.

Mēs ievērojami uzlabojām savu finansēšanas struktūru. Gada laikā mēs samazinājām mūsu kredītu un noguldījumu attiecības rādītāju no 127% līdz 100%, pateicoties noguldījumu palielināšanas aktivitātēm un aizdevumu aktīvu optimizācijai. Vēl viens nozīmīgs solis pilnīgi neatkarīgas finansēšanas struktūras izveidē un mūsu investoru bāzes palielināšanā bija mūsu otrās augstākās prioritātes publisko nenodrošinātu obligāciju emisija 300 miljonu eiro apmērā. Obligāciju emisija piesaistīja investorus no visas Eiropas, vairāk nekā 80% no tiem bija ārpus Baltijas reģiona. Lielā investoru interese ir vēl viens apliecinājums tam, ka mēs virzāmies pareizajā virzienā.

2019. gada beigās Eiropas Centrālā Banka izsniedza Luminor bankai licenci nodrošināto obligāciju emitēšanai. Luminor ir pirmā banka Baltijas valstīs, kas saņēmusi šādu licenci, un tas ir nozīmīgs solis Baltijas finanšu tirgus attīstībā. 2020. gada martā Luminor pirmais no Baltijas reģiona izlaida nodrošinātas obligācijas 500 miljonu EUR apjomā ar vidējo mijmaiņas darījumu starpību 25 bāzes punkti ar ienesīgumu -0.18%.

Tāpat mēs varam redzēt jau rezultātus savam darbam, kas bija vērsts uz aktīvu kvalitātes uzlabošanu, kā rezultātā kredītu ar samazinātu vērtību īpatsvars kopējā kredītportfelī samazinājās par 37% gada laikā un šobrīd sastāda 3.8%, salīdzinot ar 5.3% 2018. gada beigās.

2019. gada laikā Luminor komanda ļoti intensīvi strādāja ar iniciatīvām, kas saistītas ar noteiktu informācijas sistēmu un maksājumu infrastruktūras atdalīšanu no Nordea un DNB sistēmām, kā arī pie neatkarīga korespondentbanku tīkla izveides. Banka atdalīja nomas, faktoringa un pensiju informācijas sistēmas no Nordea platformām, kā arī izveidoja savu neatkarīgu maksājumu sistēmu un korespondentbanku tīklu. Mēs arī veicām pirmo migrācijas posmu Latvijā un Lietuvā, rezultātā veiksmīgi pārceļot aptuveni trešdaļu mūsu aktīvo klientu datu Latvijā un gandrīz ceturtdaļu Lietuvā. Bankas digitālā komanda aktīvi strādā, lai izstrādātu jaunus Luminor digitālos kanālus un sagatavotu pašreizējos kanālus klientu datu pārceļšanas procesam. Kas attiecas uz mūsu kanālu lietošanas ērtību, pieejamību un funkcionalitāti, mēs esam apņēmušies vispirms nodrošināt sistēmu atdalīšanas pēdējo posmu, un pēc tam turpināt ieguldīt, lai uzlabotu klientu sadarbības pieredzi ar Luminor banku.

Mēs turpinām darbu pie pašreizējām iniciatīvām, lai vienkāršotu mūsu produktu, pakalpojumu portfeli un lai mēs varētu padarīt banku pieejamāku ikvienam klientam. Mēs esam aizsākuši lielu tiešsaistes pakalpojumu uzlabošanas projektu visās trīs Baltijas valstīs, kas

sniegs ieguvumus gan mājsaimniecībām, gan korporatīvajiem klientiem. Lietuvā un Latvijā esam palaiduši Luminor Investor platformu, kas ir pielāgota klientiem ar dažādiem pieredzes līmeņiem ieguldīšanā.

Esam guvuši nozīmīgus panākumus privātpersonu segmentā, pārveidojot klientu apkalpošanas modeli un atverot klientu apkalpošanas centrus, kas darbojas pēc jaunas koncepcijas. Baltijas modeļa efektivitāti apliecināja arī veiksmīgas Baltijas mēroga mārketinga kampaņas, uzlabota pārdošanas kanālu pārvaldība un pieaugums noguldījumu apjomos. Mēs saskatām lielas izaugsmes iespējas šajā segmentā.

Korporatīvo klientu segmentā esam pārvērtējuši esošos portfeļus un samazinājušikredītu ar samazinātu vērtību īpatsvaru kopējā kredītportfelī, līdz ar to šobrīd esam gatavi pievērsties kredītēšanas pieaugumam. Arī korporatīvo klientu segmentā izdevās saglabāt stabilu noguldījumu portfeļa pieaugumu.

Ieguldījumu pārvaldes galvenā uzmanība tika vērsta uz biznesa izaugsmi un klientu apmierinātību. Pārvaldīto pensiju aktīvu apjoms 2019. gadā palielinājās par 20%, savukārt Private Banking pārvaldīto aktīvu apjoms pieauga par 19%.

Luminor veic nepārtrauktu darbu, lai novērstu naudas atmazgāšanu un terorisma finansēšanu. Finanšu noziegumu apkarošana joprojām būs viena no mūsu galvenajām prioritātēm. Mēs koncentrējamies uz pastāvīgu pieredzes uzlabošanu, lai uzraudzītu un atklātu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas mēģinājumus vai aizdomas par tiem. Lai pielāgotos pastāvīgi mainīgajai videi, mēs turpinām ieguldīt sistēmās un procesos, ko esam izstrādājuši, lai novērstu, atklātu, pārvaldītu un ziņotu par iespējamo finanšu noziegumu risku. Ar šādu nolūku 2019. gada beigās mēs rīkojām vairākus informatīvus pasākumus, kā arī ieviesām kopēju uzraudzības un skrīninga risinājumu visās Baltijas valstīs, kuram 2020. gadā tiks veikti vēl papildu uzlabojumi.

Bankas galvenā uzmanība 2020. gadā tiks vērsta uz to, lai atvieglotu mūsu klientu dzīvi un stiprinātu viņu uzticību, veidojot ilgtermiņa sadarbību. Klientu datu pārceļšanas pabeigšana ir galvenais nosacījums šī mērķa izpildei, līdz ar to, tā būs viena no mūsu nākamā gada prioritātēm. Mēs turpināsim darbu, lai uzlabotu mūsu komerciālo ietekmi, veicinot jaunu biznesu uzsākšanu, kā arī koncentrējoties uz finansējuma, kapitāla efektivitātes un rentabilitātes uzlabošanu.

Mēs turpinām novērot COVID-19 attīstību, īpašu uzmanību pievēršot mūsu kolēģu un klientu veselībai un labklājībai. Šobrīd ir liela nenoteiktība par COVID-19 ietekmi uz pasaules ekonomiku, starptautisko tirdzniecību un finanšu tirgiem. Tomēr, ņemot vērā salīdzinoši ierobežoto ietekmi uz mūsu lokālajiem tirgiem, līdz šim brīdim ietekme uz organizāciju nav bijusi nozīmīga. Mums ir izveidoti darbības nepārtrauktības plāni un katru dienu turpinām sekot notikumu attīstībai. Pēdējo nedēļu laikā esam īstenojuši arī preventīvus pasākumus, lai mazinātu iespējamo risku darbiniekiem, arī biznesa pārtraukšanas gadījumā, ja COVID-19 plašāk izplatīsies reģionā. Ar prieku varu secināt, ka Luminor teicami turpina iesākto darbības pārveidošanu. Esam gatavi sākt šī ceļojuma trešo – izaugsmes posmu.

Vēlos izteikt pateicību mūsu klientiem un sadarbības partneriem, kā arī visai Luminor komandai, par to ka esat kopā ar mums šajā ceļojumā.

Erki Rāzuke (Erkki Raasuke),

Valdes priekšsēdētājs

VADĪBAS ZIŅOJUMS

PAMATINFORMĀCIJA

Luminor Bank AS (Luminor) uzsāka darbību 2017. gada 1. oktobrī, apvienojoties DNB Bank ASA (Komercreģistra nr. 984 851 006, DNB) un Nordea Bank Abp (Komercreģistra reģistrācijas Nr. 2858394-9, Nordea) struktūrvienībām Baltijas valstīs ar mērķi izveidot jaunas paaudzes finanšu pakalpojumu sniedzēju vietējiem uzņēmumiem un uzņēmīgiem, finansiāli aktīviem cilvēkiem.

2019. gada 30. septembrī tika paziņots par darījuma noslēgšanu, par kura nodomu 2018. gada 13. septembrī vienojās DNB Bank ASA, Nordea Bank AB un ASV reģistrēts privātā kapitāla fonds Blackstone. Darījuma rezultātā Blackstone vadītais investīciju fondu konsorcijs iegādājās bankas vairākuma akcijas (60,1%). Bankas līdzšinējie akcionāriem - Nordea un DNB katra saglabāja 19,95% Luminor akciju. Blackstone ir vienoties ar Nordea par tai piederošo atlikušo akciju iegādi turpmākajos gados.

Luminor ir trešais lielākais finanšu pakalpojumu sniedzējs Baltijas tirgū ar 0,9 miljoniem klientu un 2 489 darbiniekiem, kā arī 16,6% tirgus daļu noguldījumos un 18,7% tirgus daļu kredītēšanā 2019. gada beigās. Luminor pašu kapitāls bija EUR 1,6 miljardi ar pirmā līmeņa kapitāla rādītāju (CET1) – 19,7%. Luminor pamatdarbība ir sniegt pakalpojumus uzņēmīgiem cilvēkiem Baltijā, fokusējoties uz vietējiem uzņēmumiem un finansiāli aktīviem cilvēkiem.

Luminor saviem klientiem piedāvā plašu produktu un pakalpojumu klāstu, kas pieejami dažādos izplatīšanas kanālos – kā digitāli, tā arī fiziski 34 klientu apkalpošanas centros, tai skaitā 8 uzņēmīgo centros Latvijā, Lietuvā un Igaunijā. Baltijas valstīs Luminor ir 357 bankomāti, kā arī piedāvājam papildu pakalpojumus 100 bankomātos sadarbībā ar citiem finanšu pakalpojumu sniedzējiem.

2019. gada 31. decembrī				
	Igaunija	Latvija	Lietuva	Kopā
Klientu skaits	~134 000	~229 000	~577 000	~940 000
Tirgus daļas				
Kredītēšana	13,9%	23,0%	20,3%	18,7%
Noguldījumi	9,9%	17,5%	21,2%	16,6%
Klientu apkalpošanas centri, tostarp uzņēmīgo centri	8	10	16	34
Darbinieku skaits	577	887	1 025	2 489

MAKROEKONOMISKAIS APSKATS

Globālā izaugsme. 2019. gadā dominējošā makro tēma un galvenais izaugsmes risks bija izteiktā globālās tirdzniecības palēnināšanās un pieaugoša tirdzniecības spriedze, kas diezgan skaidri izraisīja sinhronizētu izaugsmes bremsēšanos, kā arī vairoja ekonomiskās izaugsmes svārstīgumu gan attīstītajās, gan jaunattīstības valstīs. Kā bija sagaidāms, globālā rūpniecība un tirdzniecība vēl joprojām bija izaugsmes bremsēšanās galvenais iemesls, savukārt patēriņš bija noturīgs, pateicoties pieprasījumam pēc darbaspēka un algu pieaugumam. Pakalpojumu nozares rādītāji turpinās būt labāki nekā ražošanas nozares rādītāji, lai gan kādu brīdi ražošanas nozaru problēmas bija jūtamas arī pakalpojumos, kuri turpina gūt labumu no iekšzemes pieprasījuma virzītas izaugsmes. Patērētāju situācija attīstītajās valstīs, tostarp Baltijā, turpina būt stabila, un pieprasījums pēc darbaspēka joprojām ir spēcīgs, lai gan sagaidāms, ka pieprasījums palielināsies nedaudz lēnāk, jo vājais rūpniecības attīstības impulss ietekmē tuvākās nākotnes ekonomikas izaugsmes perspektīvas.

Riskus radīja tirdzniecības spriedze starp ASV un Ķīnu, kā arī bezviesošanās *Brexit* draudi, korekcijas globālajās vērtību ķēdēs un ne tik cerīgas perspektīvas attīstības valstu tirgos, tostarp Ķīnā, Indijā un Brazīlijā. Attīstīto valstu tirgos izaugsme visvairāk palēninājās tajās valstīs, kurās bija lielāks globālās tirdzniecības un ražošanas līdzekļu ražošanas īpatsvars, tostarp autobūves nozarē, kur grūtības izraisīja gan cikliskais vājums pieprasījuma krituma dēļ, gan strukturālās pārmaiņas, pārejot no fosilā kurināmā uz elektriskajiem

transportlīdzekļiem. Sagaidāms, ka tirdzniecības tempi saglabāsies lēni un pasaules ekonomikas atveseļošanās būs mierīga. Atsevišķi noskaņojuma indikatori liecina par agrīnu globālās apstrādes rūpniecības nozares stabilizāciju pēc gada beigām.

Galvenajos eksporta tirgos Baltijā, tostarp eirozonā un Ziemeļvalstīs izaugsme palēninājās, un izaugsmes perspektīvas bija pieticīgas. Izaugsme eirozonā – galvenajā Baltijas uzņēmumu eksporta galamērķī – ir būtiski palēninājusies; IKP pieaudzis tikai par aptuveni 1,2% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu un par 0.2% - salīdzinājumā ar 2019. gada otro un trešo ceturksni, atspoguļojot rūpniecības un tirdzniecības izaugsmes palēnināšanos. Bezvienošanās *Brexit* risks vairoja ekonomisko nenoteiktību Apvienotajā Karalistē un ar to saistītajās ES dalībvalstīs. Neskatoties uz būtisku palēninājumu ražošanas nozarē, eirozonas valstis nepiedzīvoja tehnisko lejupslīdi, lai gan attiecīgajās valstīs, kuras ir atvērtākas globālajai tirdzniecībai, tostarp Vācijā, bija novērojama lejupslīde.

Baltijas valstīs ir notikusi strauja izaugsme, stabili pārspējot eirozonas vidējo rādītāju. Kopš 2017. gada reālā IKP pieaugums vidēji ir bijis 5% Igaunijā un ap 4% - Latvijā un Lietuvā. Tikmēr attiecīgais vidējais rādītājs eirozonā bija 2%. Ņemot vērā ārējos bremsējošos faktorus un galveno eksporta tirgu lēnāku paplašināšanos, ir sākusies izaugsmes pakāpeniska palēnināšanās, lai arī no augstiem līmeņiem, taču darba tirgi vēl joprojām ir stabili. Valstis ir savstarpēji saistītas, attiecīgi visas Eiropas valstis zināmā mērā izies cauri pašreizējam tirdzniecības cikliskajam vājumam, saskaroties ar eksporta pieprasījuma kritumu.

Pārsteidzošā kārtā līdz šim Baltijas valstis lielākoties ir spējušas izturēt satricinājumus starptautiskajā tirdzniecībā, saglabājot rimtāku, taču vēl joprojām plaši balstītas attīstības inerci savās ekonomikās gada trešajā ceturksnī, ko galvenokārt sekmēja patēriņš, ieguldījumi, kā arī no eksports.

Igaunijas ekonomiskā izaugsme palēninājās no stabiliem 4,8% 2018. gadā līdz 4,3% gadā 2019. gada pirmajos trīs ceturkšņos. Latvijā atveseļošanās ir turpinājusies, pateicoties elastīgajam iekšzemes pieprasījumam, kā arī paplašinoties būvniecības un mazumtirdzniecības darbībām. Tomēr 2019. gada pirmajos trīs ceturkšņos izaugsme palēninājās līdz 2,5% salīdzinājumā ar 3,5% 2018. gada laikā. Latviju visvairāk ietekmēja vairāki Baltijas mēroga faktori, piemēram, laika apstākļi, zemās kokmateriālu un ogļu cenas, kā arī pastiprināta uzmanība finanšu nozares reputācijas riskiem – tās eksporta struktūras dēļ. 2019. gada pirmajos trīs ceturkšņos Izaugsme Lietuvā bija vidēji 3,9%, pārsniedzot gan prognozes – par 2,8%, gan pieaugumu 2018. gadā (3,6%). Paredzams, ka tirdzniecības partneru būtiski lēnāka izaugsme un ražošanas lejupslīde eirozonā ietekmēs eksporta ieņēmumus un atvērto ekonomiku izaugsmes perspektīvas. Pozitīvi ir tas, ka galvenais eksporta tirgus – eirozona – virzās uz lēnu un vienmērīgu ekonomikas atveseļošanās. Pēc ASV un Ķīnas tirdzniecības darījuma pirmā posma noslēgšanas tirdzniecības riski vairs nav tik izteikti kā iepriekš.

Igaunijas IKP pieaugums par 4% gada trešajā ceturksnī bija ar plašu bāzi, un to lielā mērā noteica IKT (Informācijas un telekomunikāciju pakalpojumu) nozare, zinātnes un tehnoloģijas, kā arī ražojošās eksporta nozares. Apstrādes rūpniecības pievienotā vērtība turpināja augt ar pienācīgu viencipara skaitļos mērāmu ātrumu, lai gan eksporta pasūtījumu samazināšanās norāda uz mērenu perspektīvu tuvākajā laikā. Kā jau bija sagaidāms, patēriņu turpina atbalstīt spēcīgie darba tirgi, darba samaksai pieaugot par 7,9% gadā un bezdarba līmenim saglabājoties zem 5% pērnā gada pirmajos trīs ceturkšņos. Stabils hipotēku apjoma pieaugums atspoguļo pastāvīgo patērētāju vēlmi pēc savas dzīvesvietas, savukārt būvniecības izaugsme ir izlīdzinājusies, kaut arī no augsta līmeņa. Nesēn bija vērojama pozitīva tendence – beidzot inflācija Igaunijā samazinājās līdz 2% atzīmei, t.i., no 3,4% 2018. gadā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā, galvenokārt saistībā ar enerģijas cenām un alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa samazinājumu kopš pagājušā gada vidus.

Latvijas rādītāji 2019. gadā ir stāsts par kontrastiem. Sausuma un lielas hidroenerģijas jaudas apvienojums noveda pie 4,6% samazinājuma enerģijas, dabas resursu ieguves un komunālo pakalpojumu nozarē trīs pirmajos gada ceturkšņos. Stingrāku NILLN prasību dēļ finanšu pakalpojumu apjoms saruka par 6%. Samazinoties izejvielu kravu plūsmā no austrumiem uz rietumiem, transporta nozares pievienotā vērtība samazinājās par 2,4%. Pieticīgais rūpniecības pieaugums kopumā par 3% slēpj asus kontrastus. Tādas inženierzinātņu nozares kā, piemēram, metālu, mašīnbūves un elektronika nozares, 2019. gadā pieauga par aptuveni 8%, kas bija lielisks rezultāts, ņemot vērā valdošos globālos apstākļus. Turpretī kokmateriālu pārstrādes apjomi samazinājās par 1%. Tāpat kā kaimiņvalstīs ekonomikas pieaugumu veicināja straujais t.s. balto apkaklīšu pakalpojumu pieaugums. Biznesa pakalpojumu eksports gada pirmajos trīs ceturkšņos pieauga par krietnu 31%, bet programmatūras pakalpojumu eksports – par 12%. Tāpat kā citās Baltijas valstīs, privātā patēriņa pieaugums gada trīs ceturkšņos bija samērā spēcīgs - 3,6%. Sagaidāms, ka arī 2020. gadā tas augs straujāk nekā IKP, jo darba tirgus Rīgā un tās apkaimē, kur notiek divas trešdaļas valsts ekonomiskās darbība, būs noslogots. 2019. gadā ekonomikas pieaugums bija 2,2%, taču ir sagaidāms, ka 2020. gadā izaugsme palēnināsies par aptuveni procentpunktu, pirms 2021. gadā būs vērojama spēcīga atveseļošanās.

Lietuvas ekonomiskā ekspansija ir ne tikai spēcīga, bet arī labi līdzsvarota. Privātais patēriņš, investīcijas un eksports ir izaugsmes galvenie komponenti, un tās visas ir devušas pozitīvu ieguldījumu. Eksports sagādāja vislielāko pozitīvo pārsteigumu, jo 2019. gada pirmajos trīs ceturkšņos to apjoms pieauga par 11% salīdzinājumā ar 2018. gada pirmajiem trīs ceturkšņiem, neskatoties uz pieaugošo starptautiskās tirdzniecības spriedzi, neskaidribu par *Brexit* un nelielo eksporta pieaugumu uz Krieviju un citām attīstības valstīm. Eksporta pieaugumu veicināja gan ārvalstu, gan vietējā kapitāla investīcijas ražošanas nozarē, kā arī pakalpojumu eksporta straujais pieaugums. Ir vērts pieminēt to, ka pēdējo trīs gadu laikā augstas pievienotās vērtības pakalpojumu eksports ir pieaudzis divreiz, un tiek prognozēts, ka arī 2020. gadā izaugsme saglabāsies divciparu teritorijā.

Kopējās pozitīvās Baltijas valstu perspektīvas atspoguļo pakāpenisku samazinājumu no iepriekšējās ārkārtīgi spēcīgās izaugsmes apvienojumā ar inflācijas spiediena mazināšanos. Nesen mazinājās spriedze starp ASV un Ķīnu, un tarifi, kuriem bija jāstājas spēkā 2019. gada 15. decembrī, nestājās spēkā, turklāt pirmā posma tirdzniecības darījums vēl vairāk mazināja nenoteiktību tirdzniecībā. Galvenos riskus Baltijas valstu atvērtajai ekonomikai rada tirdzniecības konflikti, kuri skar attīstītās valstis. Ģeopolitiskie riski vēl joprojām rada potenciālu šķērslī globālās ekonomikas attīstībai, savukārt, nenoteiktību rada spriedzes daļā Tuvo Austrumu un Āzijas valstu, tostarp Irānā, Sīrijā un Ziemeļkorejā. Mūsuprāt, Baltijas reģionā sagaidāma tikai pakāpeniska izaugsmes mērenība Baltijas reģionā, ņemot vērā pastāvīgo spēcīgo darba tirgu atbalstu un veselīgo iekšējo pieprasījumu, kas joprojām ir galvenais izaugsmes dzinējspēks. Labākām globālās tirdzniecības perspektīvām, mazākai neskaidrībai par tirdzniecību un stimulējošai monetārajai politikai būtu jāveicina izaugsme eirozonā, tostarp Baltijas valstu ekonomikā. Investīcijas infrastruktūrā un tehnoloģijās, ko daļēji finansē ES struktūrfondi, piedāvā interesantas jaunas iespējas straujai Baltijas valstu ekonomiku konverģencei.

PĀRSKATS PĀR UZŅĒMUMU

AKTIVITĀTES

2019. gada 2. janvārī Luminor pabeidza pārrobežu apvienošanu un turpināja darbību visās Baltijas valstīs kā Igaunijā reģistrēta banka ar centrālo biroju Igaunijā un filiālēm Latvijā un Lietuvā. Pēc apvienošanās Luminor Bank AS Igaunijā pārņēma visus Luminor Bank AS (Latvija) un Luminor Bank AB (Lietuva) aktīvus, tiesības un saistības. Banka turpina savu darbību Latvijā un Lietuvā kā vietējās filiāles. Tika ieviesta arī jauna organizatoriskā kārtība, jauna pārvaldības struktūra, kā arī tika iecelti jauni valdes locekļi.

Pārrobežu apvienošanās rezultātā, Luminor Bank AS Latvijas filiāles un Luminor bank AS Lietuvas filiāles klientu noguldījumu un finanšu instrumentu ieguldījumu aizsardzību nodrošina Igaunijas Republikas Garantiju fonda likumā noteiktais noguldījumu garantiju un ieguldītāju aizsardzības mehānisms.

2019. gada sākumā Luminor uzsāka reorganizācijas posmu, kura ietvaros banka ieviesa jaunu darbības modeli, vienkāršojot savu struktūru un lēmumu pieņemšanas procesu, īstenojot IT konsolidāciju un stiprinot tās pārvaldību, un kļūstot par efektīvāku, uz risinājumiem vērstu banku. Reorganizācijas rezultātā 2019. gadā Luminor komanda tika samazināta par aptuveni 500 darbiniekiem.

2019. gadā Luminor spēra nozīmīgu soli savā transformācijas procesā, atdalot vairākas nozīmīgas sistēmas no Nordea un DNB platformām. Gada pirmajā pusē Luminor iekšējās sadarbības rīki - intranets, e-pastu konti un uzņēmumiem pielāgotais Skype risinājums, stika ieviesti uz mūsu pašu platformas. Vasaras sākumā veiksmīgi atdalījām SEPA maksājumus no Nordea sistēmām un, kad novembrī to pabeidzām DNB pusē, Luminor banka kļuva neatkarīga savas SEPA maksājumu plūsmas nodrošināšanā. Tagad visi SEPA maksājumi notiek caur Luminor norēķinu centru un Latvijas Banku.

2019. gadā Luminor ir izveidojis arī savu korespondentbanku tīklu un izņēmis starptautiskās maksājumu plūsmas, kas iepriekš tika novirzītas apstrādei uz DNB Bank sistēmām un korespondentbanku kontiem. Šobrīd strādājam pie tā, lai līdz 2020. gada beigām izmaiņas veiktu arī starptautiskajās maksājumu plūsmās, kas tiek apstrādātas ar Nordea starpniecību.

Esam noslēguši pirmo klientu migrācijas posmu, tā rezultātā ap 30% mūsu klientu dati Latvijā un 24% - Lietuvā tika veiksmīgi pārceļti no Nordea sistēmām uz vienotajām Luminor sistēmām.

Banka ir pabeigusi savu līzinga, faktoringa un pensiju informācijas sistēmu atdalīšanu no Nordea sistēmām.

DARBĪBAS PRINCIPI

Luminor ir moderna plaša mēroga privātpersonu un korporatīvo klientu banka Baltijā, kas ir apņēmusies veicināt turpmāku Baltijas reģiona attīstību, finansējot un sniedzot citus banku pakalpojumus, padarot banku darbību vienkāršāku un pieejamāku, kā arī iesaistoties vispārējā Baltijas valstu sabiedrības attīstībā.

Luminor darbības modelis atbilst reģionālajam mērogam, uzņēmējdarbības attīstībai un efektivitātei, kā arī ir pielāgots vietējām vajadzībām un klientiem.

Luminor vēlas panākt izmaiņas un paust savu viedokli sabiedrībā, veidojot ekonomisko vidi ar nākotnē vērstu skatu. Apvienojot globālajās zināšanas ar vietējo kompetenci, mēs vēlamies būt labākais finanšu partneris saviem klientiem. Mēs to panāksim, būdami pieejami, ātri un prognozējami.

Mēs Luminor uzskatām, ka izaugsme un attīstība sākas ar zinātkāri. Mēs uzskatām, ka spēks ir sadarbībā, un tieši tā mēs izturamies gan savā organizācijā, gan attiecībās ar klientiem un partneriem. Mēs arī uzskatām, ka fokuss ir panākumu un izcilības atslēga. Mēs fokusējamies uz mūsu klientiem un mūsu reģionu.

Kļūstot par Baltijas mēroga uzņēmumu, mums ir gan apjoms, gan spēks, lai panāktu lielāku ietekmi, vienlaikus saglabājot vietējās bankas statusu.

Luminor ir spēcīga un spējīga komanda, kas ir apņēmusies sasniegt mūsu stratēģiskos mērķus. Esam apņēmušies veicināt ilgspējīgu izaugsmi Baltijas reģionā, ilgtermiņā sadarbojoties ar uzņēmumiem un privātpersonām.

RISKU PĀRVALDĪBA UN IEKŠĒJĀ KONTROLE

Luminor ir ieviesis stingru risku pārvaldības un iekšējās kontroles sistēmu. Luminor risku pārvaldības mērķis ir panākt optimālu līdzsvaru starp zaudējumu rašanās risku un peļņas iespējām vidējā termiņā un ilgtermiņā, piemērojot piesardzības principus.

Luminor riska pārvaldības sistēma iekļauj politikas, procedūras, risku limitus un kontroles, nodrošinot atbilstošu, laicīgu un nepārtrauktu visu būtisko risku identifikāciju, novērtēšanu, kvantificēšanu, uzraudzību un ziņošanu. Sīkāka informācija par risku novērtēšanu un pārvaldību ir sniegta šā ziņojuma sadaļā "Vispārējā riska pārvaldības politika".

Pārskata periodā tika ievēroti stingri risku pārvaldības principi. Turklāt Luminor risku pārvaldības procesi tiek pastāvīgi uzlaboti, lai atspoguļotu jaunas regulatīvās prasības, kā arī jaunāko tirgus praksi.

Luminor iekšējo kontroļu vide ir organizatorisko pasākumu, darbību, procesu un mehānismu kopums, kas nodrošina efektīvu un lietderīgu operacionālo darbību un piesardzīgu uzņēmējdarbību, normatīvo aktu un uzraudzības prasību ievērošanu, pienācīgu risku identifikēšanu, mērīšanu un mazināšanu, kā arī finanšu un nefinanšu informācijas uzticamību un tās savlaicīgu iesniegšanu.

Luminor tiešais uzraugs ir Eiropas Centrālā banka (ECB).

Atbilstība prudenciālajām prasībām 2019. gada 31. decembrī:

Rādītājs	Prasība	Luminor Bank AS ar meitas uzņēmumiem
Likviditāte (LCR rādītājs)	>100,0%	150,0%
Kapitāla pietiekamības attiecība (Kopējā kapitāla attiecība)	>15,3%	19,7%
Maksimālais riska līmenis vienam aizņēmējam (% no atbilstošā kapitāla)	<25,0%	8,6%

Atbilstība prudenciālajām prasībām 2018. gada 31. decembrī:

Rādītājs	Prasība**	Luminor Grupa*
Likviditāte (LCR rādītājs)		189,0%
Kapitāla pietiekamības attiecība (Kopējā kapitāla attiecība)		18,0%
Maksimālais riska līmenis vienam aizņēmējam (% no atbilstošā kapitāla)		6,9%

* Luminor Group AB visa gada konsolidētie rādītāji

** 2018. gada 31. decembrī regulatīvās prasības bija piemērojamas tikai atsevišķu banku līmenī katrā valstī, vienotās Luminor Grupas prasības nebija piemērojamas

SVARĪGI NOTIKUMI PĀRSKATA GADĀ

2019. gada februārī Luminor Bank AS pārdeva savu meitasuzņēmumu – nekustamo īpašumu starpniecības uzņēmumu Luminor būstas UAB (Lietuva) uzņēmumam Resolution Holding (nekustamā īpašuma brokeru uzņēmums).

2019. gada maijā Luminor Bank AS padome iecēla Jonasu Filipu Erikssonu par Luminor Bank AS finanšu direktoru un valdes locekli.

2019. gada 11. jūnijā Luminor Bank AS emitēja trīs gadu un četrus mēnešus augstākās prioritātes nenodrošinātas obligācijas 300 miljonu eiro vērtībā saskaņā ar Eiropas vidēja termiņa parādzīmju (EMTN) programmu. EMTN programmas ietvaros apgrozībā esošo obligāciju kopsumma pašreiz ir 650 miljoni eiro, un šis darījums balstās uz sākotnējo 350 miljonu eiro darījumu 2018. gada oktobrī.

2019. gada jūlijā Luminor Bank AS pārdeva savu nekustamo īpašumu holdinga uzņēmumu SIA Skanstes 12 (Latvija) investīciju uzņēmumam Colonna.

2019. gada otrajā pusē tika pabeigta uzņēmumu Luminor Liising AS un Luminor Kindlustusmaakler OÜ apvienošanās.

2019. gada septembrī Luminor Bank AS padome iecēla Ilju Sovetovu par Luminor Bank AS valdes locekli.

2019. gada 30. septembrī tika noslēgts darījums starp Nordea, DNB un Blackstone vadīto investīciju fondu konsorciju.

2019. gada septembrī Luminor Bank AS akcionāru sapulce iecēla Nadim Diaa El Din El Gabbani, Johan Pedersson Lilliehöök un Jerome Mourgue D'Ague par jaunajiem bankas padomes locekļiem.

2019. gada oktobrī par bankas valdes locekļiem iecēla arī Marilinu Pikaro (Marilyn Pikaro) un Indreku Heinlū (Indrek Heinloo). Tajā pašā dienā Luminor Bank AS padome par bankas valdes locekli un Risku vadītāju iecēla Georgu Jurgenu Kaltenbrunneru. Viņš pārņēma minētā amata pienākumus no Hannu Saksala.

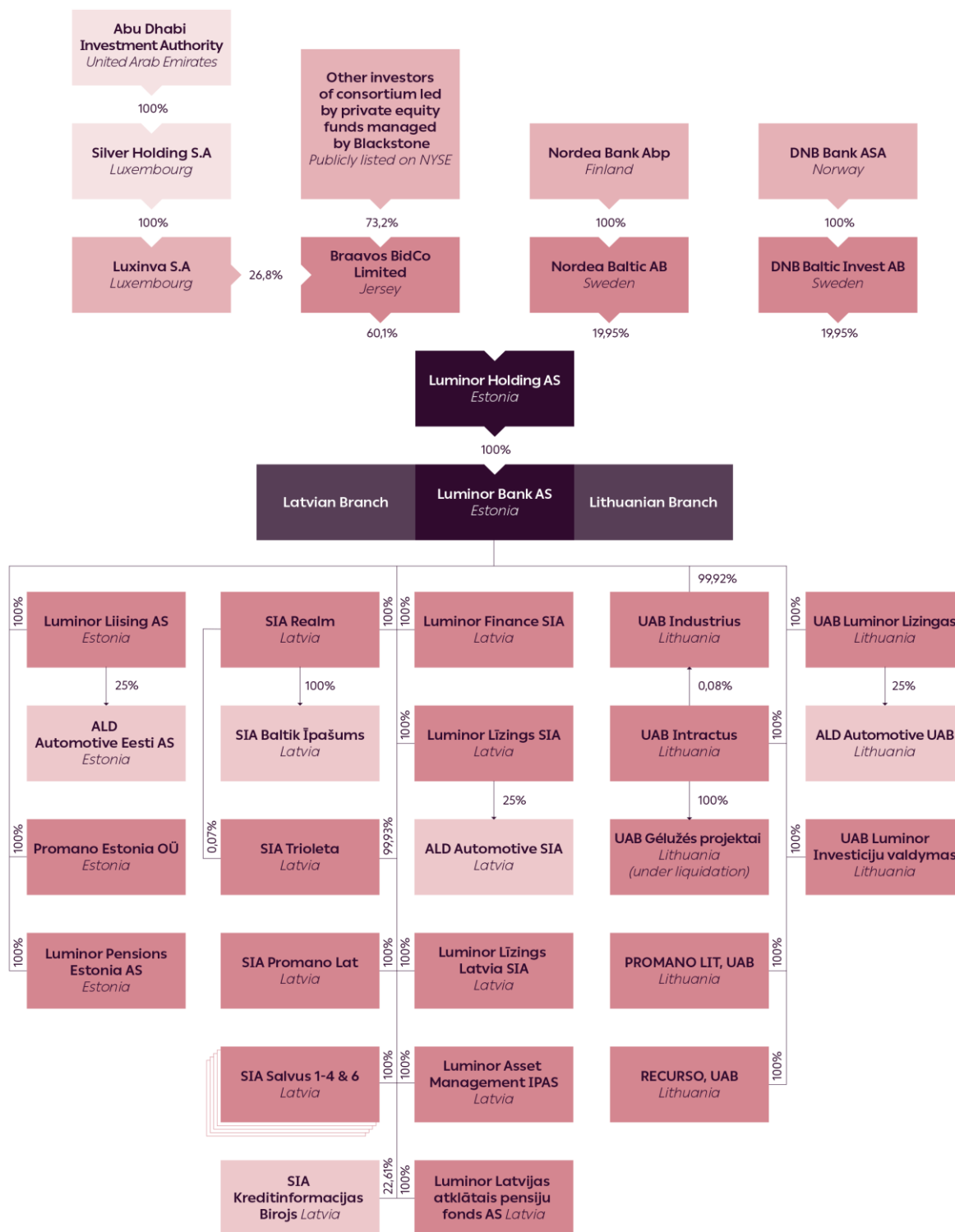
2019. gada decembrī tika likvidēts Luminor Bank AS meitasuzņēmums Uus-Sadama 11 OÜ (Igaunija).

2019. gada decembrī ECB izsniedza atļauju Luminor emitēt nodrošinātās obligācijas. Luminor ir pirmā banka Baltijas valstīs, kas ir saņēmusi minēto atļauju.

GRUPAS STRUKTŪRA 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

Luminor ar filiālēm Latvijā un Lietuvā pieder Igaunijas sabiedrībai Luminor Holding AS. Luminor bankai ir 24 meitas sabiedrības Baltijas valstīs, tai skaitā pensiju un fondu pārvaldes sabiedrības, līzinga sabiedrības un īpaša mērķa sabiedrības kas pārvalda pārņemtos aktīvus. Pēc 2019. gada 30. septembrī noslēgtā darījuma starp DNB Bank ASA, Nordea Bank AB un ASV privātā kapitāla uzņēmumu Blackstone, Blackstone pārvaldīto privāto kapitāla fondu konsorcijs ar Džērsijā reģistrētās sabiedrības BidCo Limited starpniecību iegādājās 60.1% Luminor Holding AS akciju vairākuma daļu. Nordea Bank Abp (Nordea Bank AB līdz Nordea Grupa mainīja savas mātes sabiedrības jurisdikciju uz Somiju sākot ar 2018. gada 1. oktobri) paturēja 19.95% akciju daļu kas pieder grupas Zviedrijas kompānijai Nordea Baltic AB, un DNB Bank ASA ar Zviedrijas sabiedrības DNB Baltic Invest AB starpniecību patur 19.95% Luminor Holding AS akciju daļu.

Luminor Bank AS organizatoriskā un akcionāru struktūra

PRODUKTU UN DIGITĀLĀ ATTĪSTĪBA

Luminor mērķis ir kļūt par pamatbanku saviem mērķa klientiem. Ikdienas bankas pakalpojumu sniegšanai ir būtiski, lai klientu apkalpošana notiktu bez aizķeršanās, izmantojot mūsdienīgus digitālos kanālus. Luminor mērķis ir kļūt par primāro finanšu pakalpojumu sniedzēju saviem klientiem un par vienīgo partneri visu viņu finanšu vajadzību nodrošināšanai.

2019. gadā Luminor sāka pārcelt savu klientu datus no divu banku sistēmām uz vienotu platformu ar mērķi vienkāršot un sinhronizēt klientu pakalpojumus un piedāvājumus.

Visbeidzot, banka turpināja gatavoties sniegto pakalpojumu digitalizācijai un vienkāršošanai, turpinot darbu pie jaunas digitālās platformas izstrādes. Integrētā platforma uzlabos saziņu ar klientiem un nodrošinās vienkāršotu pakalpojumu un produktu lietošanas procesu. Platforma kalpos par pamatu visu mūsu pašreizējo digitālo pakalpojumu integrēšanai. Šis risinājums palīdzēs labāk apkalpot klientus un panākt izcilu pakalpojumu sniegšanu.

PRIVĀTPERSONU SEGMENTS

Luminor zīmola vērtību veido ciešās attiecības ar klientiem, kā arī profesionālu pakalpojumu sniegšana. Līdz 2019. gada beigām Luminor pakalpojumus bija izvēlējušās ap 862 000 privātpersonas.

Gada laikā tika pielāgots privātpersonu pakalpojumu pārvaldības modelis, lai nodrošinātu izcilu klientu pieredzi un realizētu klientu vajadzību apmierināšanu. Janvārī Luminor paziņoja par savu stratēģisko iniciatīvu pāveidot klientu apkalpošanas centru tīklu. Šo pārmaiņu laikā daži klientu apkalpošanas centri tika apvienoti, tika pārskatīts klientu apkalpošanas modelis, nostiprināts bankas digitālo pakalpojumu piedāvājums un tika ieviesti bezskaidras naudas norēķini.

Šo pārmaiņu gaitā tika ieviesta jauna klientu apkalpošanas centru koncepcija un jauns pakalpojumu sniegšanas vietas veids, t.i., uzņēmīgo centri. Kopējais fizisko klientu apkalpošanas vietu skaits tika samazināts par 17 darbavietām. Gada beigās banka apkalpoja savus klientus kopumā 34 vietās Baltijā, kas ietver 26 klientu apkalpošanas centrus un 8 uzņēmīgo centrus.

Pārskata periodā skaidras naudas apstrādes automatizācijas procesa ietvaros klientu centros Lietuvā un Igaunijā tika ieviesti bezskaidras naudas risinājumi. Neviens Luminor klientu apkalpošanas centrs vairs neveic darījumus skaidrā naudā; un šobrīd klientu apkalpošanai izmanto alternatīvus rīkus, piemēram, maksājumu kartes un bankomātus.

Gada laikā tika pabeigta patēriņa kreditēšanas pakalpojumu centralizācija, un tagad bankai ir vienota pieeja patēriņa kreditēšanas produktiem, vienoti to noteikumi, kā arī kreditēšanas procedūras klientiem visās Baltijas valstīs. Lai varētu pieņemt ātrus lēmumus un lai tiktu konsekventi nodrošināta lēmumu pieņemšanas kvalitāte, tika centralizēta arī lēmumu pieņemšana par hipotekārajiem kredītiem visās Baltijas valstīs.

Rīkojot pārdošanas un mārketinga kampaņas Baltijas valstīs un uzlabojot pārdošanas kanālu pārvaldību, privātpersonu apkalpošanas komandai izdevās palielināt noguldījumu portfeļa apjomu par 17,6% salīdzinājumā ar pērnā gadu.

KORPORATĪVO KLIENU SEGMENTS

Luminor korporatīvo klientu segmentā ir vidējie uzņēmumi, kuru uzmanība ir vērsta galvenokārt uz vietējiem tirgiem un lielāki korporatīvie klienti, kuri veic darbību visā pasaulē. Pielāgoti finanšu produkti un pakalpojumi ļauj klientiem efektīvi pārvaldīt savu uzņēmējdarbību un augt.

Līdz 2019. gada beigām Luminor bija ap 13 000 korporatīvo klientu. Kopumā pozitīvā ekonomiskā vide Baltijas valstīs sekmēja korporatīvo klientu noguldījumu portfeļa pieaugumu par 8%.

2019. gadā korporatīvo klientu apkalpošana tika apvienoti visu Baltijas valstu korporatīvo klientu nodaļā. Pārmaiņu rezultātā mazākos biznesa klientus tagad apkalpo privātpersonu apkalpošanas nodaļa. Šīs izmaiņas uzlaboja korporatīvo pakalpojumu efektivitāti un pakalpojumu kvalitāti, kas tiek nodrošināta mūsu lielākajiem korporatīvajiem klientiem.

2019. gadā komanda lika lielu uzsvaru uz mūsu kreditēšanas attiecību rentabilitātes uzlabošanu un depozītu portfeļa palielināšanu. Uzmanība tika pievērsta arī klientu apkalpošanas kvalitātei un attiecību uzlabošanai ar klientiem, uzturot ciešu kontaktu ar klientiem un iepazīstinot ar jaunumiem un notikumiem virknē klientu pasākumu.

IEGULDĪJUMU PĀRVALDĪBA

Luminor ieguldījumu pārvaldība ir vērsta uz ikdienas banku pakalpojumu sniegšanu klientiem un viņu uzkrājumu un ieguldījumu portfeļu palielināšanu.

Mēs palīdzam turīgiem klientiem (fiziskām personām) vairot, pārvaldīt un saglabāt savu turīgumu un sasniegt savus mērķus.

Līdz 2019. gada beigām Luminor bija aptuveni 3 800 Private Banking klientu. Gada laikā Luminor Private Banking klientu pārvaldāmie aktīvi sasniedza EUR 1,42 miljardus – par 19% vairāk nekā 2018. gadā.

Pēc jauna Private Banking zīmola ieviešanas komandas pūles bija vērstas uz lielākas atpazīstamības panākšanu tirgū, lai vairāk klientu izmantotu Luminor Private Banking pakalpojumu.

Uzmanības pievēršana augsta klientu apmierinātības līmeņa nodrošināšanai sniedza veiksmīgus rezultātus un uzrādīja pozitīvas tendences klientu apmierinātībā.

Latvijā tika ieviesta VISA Infinite karte, kas izstrādāta ar papildu funkcijām Private Banking klientiem. Kartes tiks ieviesta Lietuvā un Igaunijā 2020. gadā.

Luminor sniedz klientiem pensiju 2.līmeņa, 3.līmeņa un darba devēju pensiju fondu pārvaldības pakalpojumus, izmantojot savus meitasuzņēmumus visās trīs Baltijas valstīs.

2019. gadā Pensiju komandas pūles bija vērstas uz darba devēju pensiju sistēmas veicināšanu, vispārējas izpratnes veidošanu par sabiedrības novecošanos, ilgāku seniora dzīves laiku un to, kādā veidā pensiju shēmas varētu atbalstīt labklājību nākotnē. Lai atbalstītu šo mērķi, tika organizētas dažādas izpratnes veicināšanas aktivitātes, piemēram, tikšanās ar ieinteresētajām pusēm un plašsaziņas līdzekļiem, tiešraides, kā arī rīkoti semināri un pasākumi klientiem.

2019. gadā Lietuvā tika veikta pensiju reforma, tāpēc komanda intensīvi tai gatavojās. Sagatavošanās darbi tika veikti arī pensiju reformai Igaunijā, kas paredzēta 2020. gadā.

Līdz 2019. gada beigām pārvaldīto pensijas aktīvu apjoms bija sasniedzis EUR 1,45 miljardus, t.i., par 20% vairāk nekā 2018. gadā. Līdz 2019. gada beigām Luminor pensiju uzkrāšanas shēmās bija iesaistījušies ap 357 000 klientu.

KORPORATĪVĀ SOCIĀLĀ ATBILDĪBA

Luminor vēlas veidot ekonomisko vidi ar skatu nākotnē, un dot ieguldījumu mūsu dzimtajā reģionā. Mēs cenšamies atbalstīt ilgtspējīgu izaugsmi Baltijas reģionā, uzņemoties ilgtermiņa saistības ar uzņēmumiem un privātpersonām, un korporatīvā sociālā atbildība ir izaugsmes neatņemama sastāvdaļa.

Luminor savā darbībā ir apņēmusies ievērot vides, sociālos un pārvaldības (ESG) principus. Šī apņemšanās ir atspoguļota padomes pieņemtajā Korporatīvās sociālās atbildības politikā, kā arī dažādās attiecīgajās procedūrās un vadlīnijās, kuru ievērošana ir obligāta. Luminor nozīmē ilgtspējību, daudzveidību un vienlīdzīgas tiesības. Luminor nepieļauj nekādus cilvēktiesību vai darba tiesību pārkāpumus, korupciju, apdraudējumus videi vai citas darbības, kas varētu uzskatīt par neētiskām. Mēs pastāvīgi pārskatām mūsu ESG politikas, procedūras un vadlīnijas.

Mēs uzņemamies atbildību pret sabiedrību un vidi, un to pašu mēs sagaidām arī no saviem partneriem. Esam pieņēmuši Rīcības kodeksu trešajām personām un, lai mūsu iepirkumi būtu ilgtspējīgi, no 2019. gada mūsu sadarbības partneru līgumos tiek ietverti Sociālās atbildības noteikumi.

Luminor ir apņēmusies rūpēties arī par savu darbinieku labklājību. Pērn īpaša uzmanība tika pievērsta darba drošībai. Darbinieki tikai aptaujāti, lai noskaidrotu viņu apmierinātību ar darbu un vidi, kā arī mudinātu ievērot darba un dzīves līdzsvaru, izmantojot četru līmeņu integrētu programmu "Pārvaldi savu enerģiju!"

Luminor iestājas pret korupciju un kukuļošanu, un ir apņēmusies būt pārredzams savā darbībā un komunikācijā. 2019. gadā tika turpināti centieni vairot izpratni, t.i., Luminor darbiniekiem tika organizēti vairāki attiecīgi mācību kursi un pārbaudes procesi, ievērojot minēto apņemšanos.

Luminor ir svarīgi, lai sabiedrība ieklausītos bankas viedoklī, kā arī dot savu ieguldījumu nozīmīgās diskusijās. 2019. gadā liela uzmanība tika pievērsta pensiju un pensionēšanās tēmām. Ar dažādu aptauju, semināru un pasākumu organizēšanu banka iesaistījās sabiedrībā notiekošajās diskusijās, lai veidotu vispārējo izpratni par gatavošanos nākotnei. Visās trīs Baltijas valstīs tika veikta aptauja, lai noskaidrotu, kā mazie un vidējie uzņēmumi vērtē un gatavojas *Brexit*.

Lai sniegtu ieguldījumu sabiedrības labā, pagājušajā gadā mēs turpinājām pilnveidot finanšu un digitālo kompetenci, kā arī atbalstīt ilgtspējīgu uzņēmējdarbību un vietējo uzņēmējdarbību. Luminor darbinieki vadīja virkni finanšu izglītības nodarbību un sarunu skolu skolēniem, kā arī nolasīja lekcijas universitāšu studentiem par uzkrājumiem un pensijām. Tika atbalstītas iniciatīvas, kas vērstas uz digitālās kompetences un kiberdrošības veicināšanu, tostarp sadarbību ar valsts aģentūrām kiberdrošības veicināšanai un attīstīšanai.

Luminor organizēja virkni semināru saviem klientiem, lai veicinātu uzņēmējdarbības garu un dalītos pieredzē par pieredzi veiksmīgas karjeras vai biznesa veidošanā un uzturēšanā, piemēram, kā saglabāt darbu un privātās dzīves līdzsvaru, lai nodrošinātu ilgtspējīgu karjeru. Labākie vietējie uzņēmēji Igaunijā tika apbalvoti ar Luminor Attīstības balvu, kurai papildus tika piešķirta iespēja balvas ieguvējam konsultēties ar Luminor augstākā līmeņa vadītāju izvēlētajā jomā.

Atbalsts izglītībai, kas vērsta uz uzņēmējdarbības veicināšanu, ir mūsu korporatīvās sociālās atbildības neatņemama sastāvdaļa. Luminor, atbalstot kvalitatīvu un starptautiski konkurētspējīgu izglītību, iegūtos līdzekļus no izsolē pārdotajiem 28 mākslas darbiem, ziedoja starpdisciplinārās datorzinātņu bakalaura programmas "Datorzinātne un organizāciju tehnoloģijas" izveidei. Programmu veido Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) un Latvijas Universitāte (LU), sadarbībā ar vienu no pasaules vadošajām augstskolām – Bufalo Universitāti ASV. Programmu īsteno RTU Rīgas Biznesa skola; 22 jauniešiem ir dota iespēja sākt studijas jaunajā kursā. Tāpat, papildus citam vienam universitātes studentam tika piešķirta Luminor stipendija, kas paredzēta jaunu ideju popularizēšanai tehnoloģiju jomā un vietējā ekonomikā, un palīdzētu mazināt ekoloģisko ietekmi.

AR FINANŠU NOZIEGUMU NOVĒRŠANU SAISTĪTI JAUTĀJUMI

Luminor ir apņēmis nepieļaut un atklāt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un finanšu noziegumus, kā arī regulāri aktualizēt savu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas praksi, kā arī investēt darbinieku zināšanu paaugstināšanā, un tehnoloģisko sistēmu stiprināšanā šajā jomā. Mūsu darbs ir patstāvīgi vērsts uz labāku klientu un viņu darījumu izpratni, kā arī iespējamu finanšu noziegumu riska pārvaldīšanu un ziņošanu. Tā kā Luminor darbības regulē plašs juridisko prasību klāsts, Luminor darbojas caurskatāmi un sadarbojas ar visām attiecīgajām uzraudzības un pārvaldes iestādēm. Luminor galvenokārt apkalpo Igaunijas, Latvijas un Lietuvas iedzīvotājus, kā arī klientus, kuriem ir ciešas personiskās vai biznesa saiknes ar Baltijas valstīm.

2019. gada laikā Luminor turpināja uzlabot savu finanšu noziegumu risku pārvaldības sistēmu ar mērķi novērst, atklāt, pārvaldīt un ziņot par iespējamiem finanšu noziegumu riskiem, tādējādi atbalstot konservatīvu pieeju noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un finanšu noziegumiem. Minēto sistēmu veido finanšu noziegumu atklāšanas tehnoloģija, politika un procedūras, risku novērtējums, mācības, izpratnes veidošana, kā arī pastāvīga uzraudzība attiecībā uz jauniem un nebijušiem finanšu noziegumu riskiem. Luminor ievēro starptautiskās vadlīnijas, ieteikumus un standartus, ko izdod regulatīvās un uzraudzības iestādes, attiecīgās starptautiskās organizācijas, kā arī vietējās banku asociācijas un Finanšu izlūkošanas dienesti katrā Baltijas valstī.

Luminor pastāvīgi veic ieguldījumus sistēmu stiprināšanā, kā arī procesu uzlabošanā, lai pielāgotos pastāvīgi mainīgajai videi. 2019. gadā Luminor ieviesa kopēju monitoringa un skrīninga risinājumu visās trīs Baltijas valstīs, kas tiks ieviestas 2020. gadā.

2019. gada laikā Luminor turpināja veicināt izpratni atbilstības jomā. Gada laikā tika organizēti 172 izpratnes veicināšanas pasākumi par 41 tēmu, kopumā 16 834 dalībniekiem. Galvenā uzmanība tika pievērsta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas (NILLN)/terorisma finansēšanas (TF) un finanšu noziegumu novēršanai. Tika uzsākti seši e-mācību moduļi, aptverot tādas tēmas kā klientu identificēšana, sankcijas, darījumu uzraudzība un biznesa uzvedības principi Luminor. 2019. gadā NILLN aktivitātes tika uzsāktas visos mūsu Klientu centros, 2020. gadā tiks rīkoti papildu kursi, lai uzlabotu informētību par NILLN/KYC (Pazīsti savu klientu) jautājumiem, kā arī ziņots par aizdomīgām darbībām, fizisko drošību un krāpšanas novēršanu. Visbeidzot, tika rīkoti vairāki mācību pasākumi un e-mācību kursi par iekšējās informācijas apstrādi, tirgus jaunprātīgas izmantošanas nepieļaušanu un personīgiem darījumiem ar finanšu instrumentiem.

NOZĪMĪGI NOTIKUMI PĒC 2019. GADA 31. DECEMBRA

2020. gada 13. janvārī starptautiskā reitingu aģentūra Moody's Investors Service piešķīra Luminor bankai provizorisko (P) reitingu Aa1 ar hipotēkām nodrošinātām obligācijām, ko emitēja Luminor Bank AS un ko reglamentē Igaunijas Likums par nodrošinātajām obligācijām. Moody's kredīta analizē citu starpā vērā ņēti tādi faktori kā nodrošinājumā sniegto aktīvu spēcīgā kredītkvalitāte, Igaunijas likumdošana, kas nodrošina emitenta regulējumu un uzraudzību, kā arī nodrošinājuma kopuma pakļautība tirgus riskam un nodrošinājuma aktīvu vērtības līmenis.

2020. gada 4. martā Luminor Bank AS emitēja piecu gadu nodrošinātās obligācijas EUR 500 miljonu vērtībā saskaņā ar Eiropas Vidējā termiņa vērtspapīru (EMTN) un Segto obligāciju programmu. Minētās obligācijas tiek kotētas Īrijas biržā.

Tuvākajā laikā būs vēl liela nenoteiktība par COVID-19 ietekmi uz pasaules ekonomiku, starptautisko tirdzniecību un finanšu tirgiem. Tomēr, ņemot vērā salīdzinoši ierobežoto ietekmi uz mūsu vietējiem tirgiem, līdz šim brīdim ietekme uz organizāciju nav bijusi nozīmīga. Mums ir izveidoti darbības nepārtrauktības plāni un katru dienu turpinām sekot notikumu attīstībai. Pēdējo nedēļu laikā esam īstenojuši arī preventīvus pasākumus, lai mazinātu iespējamo risku darbiniekiem un klientiem, arī biznesa pārtraukšanas gadījumā, ja COVID-19 plašāk izplatīsies reģionā. Ņemot to vērā, Uzraudzības padome uzskata par saprātīgu neierosināt dividenžu izmaksu, kamēr nav izveidojusies labāka ekonomiskā un finanšu perspektīva.

FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTI

GALVENIE POSTEŅI UN RĀDĪTĀJI

tūkst. EUR / %	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
Neto peļņa	53 997	123 447
Vidējais pašu kapitāls	1 714 685	1 755 672
Pašu kapitāla atdeve (ROE),%	3,1	7,0
Aktīvu vidējā vērtība	14 522 261	15 199 943
Aktīvu atdeve (ROA),%	0,4	0,8
Tīrie procentu ienākumi	244 167	259 409
Vidējie procentus pelnošie aktīvi	14 192 831	14 844 146
Neto procentu marža (NIM),%	1,7	1,7
Izmaksu / ienākumu attiecība,%	77,6	63,0
Kredīta vērtības samazināšanās rādītājs,% *	0,22	-0,05
Kredīti klientiem	10 222 547	11 472 138
Klientu noguldījumi	10 235 443	9 069 885
Kredītu/noguldījumu attiecība,%	99,9	126,5
CET1 attiecība,%	19,7	18,0**
NPL attiecība (bruto),%	3,8	5,3**
Neto procentu ienākumi / kredīti,%	2,4	2,3

* Ja dominē aizdevumu atgūšana, šis koeficients ir negatīvs

** Luminor Group AB konsolidētie rādītāji par visu gadu

Paskaidrojumi

Vidējais pašu kapitāls (attiecināms uz Luminor Bank AS īpašniekiem) = (Pašu kapitāls pārskata gada beigās + Pašu kapitāls iepriekšējā gada beigās) / 2

Pašu kapitāla atdeve (ROE) = Tīrā peļņa / Vidējais pašu kapitāls * 100

Vidējie aktīvi = (Aktīvi kārtējā gada beigās + Aktīvi iepriekšējā gada beigās)/2

Aktīvu atdeve (ROA) = Tīrā peļņa / Vidējie aktīvi * 100

Vidējie procentus pelnošie aktīvi = (Vidējie procentus pelnošie aktīvi pārskata gada beigās + Vidējie procentus pelnošie aktīvi iepriekšējā gada beigās)/2

Neto procentu likme (NIM) = Tīrie procentu ienākumi / Vidējie procentus pelnošie aktīvi * 100

Izmaksu / ienākumu attiecība = Kopā darbības izdevumi/Neto pamatdarbības ienākumi kopā * 100

Kredīta vērtības samazināšanās attiecība = Neto zaudējumi vai aizdevumu klientiem reversēšana / Neto aizdevumi, vidēji * 100

Aizdevumu / Noguldījumu attiecība = Aizdevumi klientiem / Klientu noguldījumi * 100

CET 1 attiecība = 1. līmeņa pamata kapitāla / Riska svērtie aktīvi

NPL attiecība = Bruto aizdevumi ar samazinātu vērtību (3. posma aizdevumi) / Bruto aizdevumi * 100

2019. gadā Luminor uzsāka nākamo darbības pārveidošanas programmas posmu, mainot darbības modeli ar mērķi paātrināt pārmaiņas un uzlabot klientu pieredzi. Galvenā uzmanība ir pievērsta tehnoloģisko platformu konsolidācijai, veiksmīgai biznesa apjomu optimizācijai, produktu un pakalpojumu portfeļa vienkāršošanai, efektivitātes palielināšanai un finansēšanas struktūras uzlabošanai. Rezultātā finanšu rezultātus ietekmē saistītās ārkārtas un reorganizācijas izmaksas.

2019. gadā neto procentu ienākumi samazinājās par 6%, savukārt, klientiem izsniegtie kredīti – par 11%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Procentu ienākumu pieaugums par 3% tiek skaidrots ar plānoto darbu, kas vērsts uz taisnīgu un racionālu riska un peļņas attiecību un labāku rentabilitāti, savukārt procentu izdevumu pieaugums par 48% ir saistīts ar pastāvīgiem centieniem, lai bankai būtu neatkarīgs finansējums. Finansēšanas apjoma izmaiņas un zemāki rezultāti aktīvu pārvaldībā ietekmēja neto komisijas naudas ienākumus, kas bija par 8% mazāk nekā 2018. gadā.

2019. gadā pamatdarbības izdevumu kopsumma bija EUR 289,8 miljoni jeb par 22% vairāk nekā gadu iepriekš, kas noteica izmaksu un ienākumu attiecības pieaugumu no 63,0% līdz 77,6%. Rezultātu galvenokārt ietekmē reorganizācijas izmaksas, kas 2019. gadā bija EUR 76,7 miljoni un EUR 26,0 miljoni - 2018. gadā. Lielāko daļu ārkārtas izmaksu veidoja IT izmaksas jeb 75% no izmaksām, kam sekoja personāla izdevumi (10%) un citas reorganizācijas izmaksas (15%). Pamatdarbības peļņa 2019. gadā saglabājās stabilā līmenī, un to atspoguļo izmaksu un ienākumu attiecība (bez reorganizācijas izmaksām) – 57,1% salīdzinājumā ar 56,1% gadu iepriekš.

2019. gadā neto peļņa bija EUR 54 miljoni jeb par EUR 69,5 miljoniem mazāk nekā 2018. gadā. 2019. gadā kredītu un citu aktīvu vērtības samazinājums bija EUR 24 miljoni jeb par EUR 30,3 miljoniem vairāk nekā iepriekšējā gadā. 2018. gada rezultāts ietvēra klientiem izsniegto aizdevumu vērtības pieaugums, savukārt 2019. gada rezultātu galvenokārt ietekmēja vairāki lieli darījumi esošajā portfeli, kopējā kredītportfeļa kvalitātei joprojām saglabājoties stabilai.

Luminor būtiski uzlaboja savu finansējuma struktūru, kredītu un noguldījumu attiecībai samazinoties no 126,5% 2018. gadā līdz 99,9% 2019. gadā. Finansējuma deficīta samazināšanos sekmēja noguldījumu palielinājums par EUR 1.2 mljrd. un kredītu samazinājums par EUR 1.2 mljrd.

KREDĪTPORTFELIS

2019. gada beigās klientiem izsniegto kredītu apjoms sasniedza EUR 10,2 miljardus. Gadu iepriekš tas bija EUR 11,5 miljardi. Kredīti individuāliem klientiem veidoja 55% no Luminor kredītportfeļa, bet kredīti biznesa klientiem – 43%. Luminor kreditēšanas tirgus daļa Baltijā pēdējo 12 mēnešu laikā samazinājās no 21,5% līdz 18,7%.

NOGULDĪJUMI UN UZKRĀJUMI

2019. gada beigās klientu noguldījumu apmērs bija EUR 10,2 miljardi, bet gadu iepriekš – EUR 9,1 miljardi. Biznesa klientu noguldījumi veidoja 41% no Luminor noguldījumu portfeļa, individuālo klientu noguldījumi – 39% un publiskais sektors – 16%. Luminor noguldījumu tirgus daļa Baltijā turpināja palielināties, sasniedza 16,6%, salīdzinājumā ar 16,4% gadu iepriekš.

AKTĪVU KVALITĀTE

Luminor nosaka pieņemamos riska kritērijus, kurus izmanto, pieņemot lēmumus par kredītiem, kā arī regulāri uzrauga kredīta kvalitātes parametrus, lai pārlicinātos, ka kreditēšanas kvalitāte atbilst noteiktajām prasībām. Luminor nepieļauj nekādus kompromisus attiecībā uz kvalitāti tirgus daļas vai ātrākai kredīta lēmumu pieņemšanas dēļ.

2019. gadā galvenā uzmanība tika pievērsta pareizai kredītqualitātei un kredītportfeļa problemātiskās daļas pārvaldībai. Uz pozitīvo tendenci portfeļa kvalitātē norāda zemāks ienākumus nepelnošo kredītu (NPL) apjoms. Kredītu, kuru vērtība ir samazinājusies, vai ienākumus nepelnošo kredītu apjoms gada laikā samazinājās par EUR 230 miljoniem, un 2019. gada beigās kredītu ar samazinātu vērtību īpatsvars kopējā kredītportfelī jeb NPL attiecība samazinājās par 1,5 procentpunktiem līdz 3,8% no 5,3% 2018. gadā. Neskatoties uz samazināto kredītu vērtības apjoma samazināšanos, uzkrājumu līmenis kredītiem ar vērtības samazināšanos gandrīz nemainījās, un tas palielināja 3. posma vērtības samazinājuma koeficientu līdz 36,7% no 23,2% 2018. gadā. Kopējā kredītportfeļa vērtības samazināšanās koeficients gada laikā būtiski nemainījās. 2019. gada beigās tas bija 1,8%, bet 2018. gadā - 1,6%.

FINANSĒJUMS

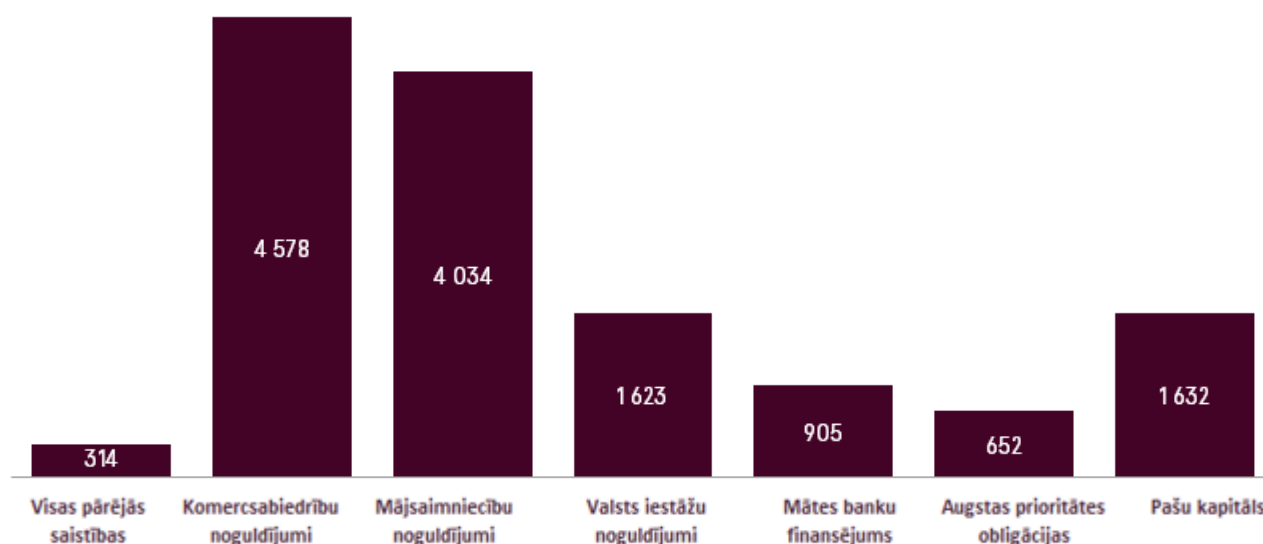
Viens no galvenajiem Luminor mērķiem ir izveidot pašpietiekamu apvienotu banku grupu. Viens no galvenajiem kritērijiem šā mērķa sasniegšanai ir pakāpeniski aizstāt mātes uzņēmuma finansējumu, kuru vienādās daļās nodrošina DNB Bank ASA un Nordea Bank Abp, ar citiem finansējuma veidiem - no trešo pušu noguldījumiem un vairumtirdzniecības finansējumu.

Luminor ir sasniedzis taustāmus rezultātus, virzoties uz pašfinansētās bankas grupu. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, Luminor spēja piesaistīt klientu noguldījumu par EUR 1 165 miljoniem vairāk – līdz EUR 10 235 miljoniem – no EUR 9 070 miljoniem 2018. gada 31. decembrī. 2019. gada ceturktā ceturkšņa beigās EMTN programmas ietvaros apgrozībā esošo obligāciju vērtība bija EUR 652 miljoni, un 2019. gada 11. jūnija tika veikts darījums, pamatojoties uz sākotnējo EUR 350 miljonus vērtoto darījumu 2018. gada oktobrī. Augstākās prioritātes nenodrošinātās obligācijām, kas tika emitētas EMTN programmas ietvaros, Moody's ir piešķīris reitingu Baa2.

Luminor ir izpildījis arī prasības attiecībā uz nodrošināto obligāciju emisiju 19. decembrī ECB ECB izsniedza Luminor licenci segto obligāciju emitēšanai. 2020. gada 13. janvārī Moody's piešķīra pagaidu (P) Aa1 ilgtermiņa reitingu ar hipotēku nodrošinātajām obligācijām, kuras Luminor emitēs saskaņā ar Igaunijas Segto obligāciju likumu.

Papildus klientu noguldījumiem un vairumtirdzniecības finansējumam, Luminor ir neatmaksāts aizņemtais finansējums - aizdevums no bijušajiem mātes uzņēmumiem DNB un Nordea. 2019. gada ceturktā ceturkšņa beigās iepriekšējo mātes uzņēmumu finansējums bija EUR 905 miljoni, un to nodrošināja sindikāta veidā, katrs no sindikāta partneriem nodrošinot 50%. Pēc izmaiņām Luminor akcionāru sastāvā 2019. gada septembrī darījuma ar Blackstone rezultātā, no 2019. gada ceturktā ceturkšņa stājās spēkā jauns aizdevuma līgums. Kopējā piesaistītā summa saskaņā ar jauno līgumu, tostarp gan izmantotā, gan neizmantotā summa samazinājās no EUR 4 604 miljoniem 2018. gada 31. decembrī līdz EUR 2 837 miljoniem. Aizdevums tika piešķirts uz pieciem gadiem (trīs gadi ar iespēju pagarināt termiņu par diviem gadiem pēc Luminor ieskatiem), sākot no 2019. gada 1. oktobra, un to var izmantot ar viena, divu vai trīs gadu termiņā.

Turklāt jaunais aizdevums ir daļēji nodrošināts, jo Luminor kā nodrošinājumu jaunajam aizdevumam izmanto hipotēku kredītus ar bilances vērtību EUR 1 929 miljoni. 2018. gada 31. decembrī nodrošinājuma apmērs bija EUR 0 un ķīla par hipotēkas aizdevumiem ir spēkā tikai no 2019. gada 25. septembra. Jaunā aizdevuma līguma ar DNB un Nordea kopējā limita samazināšana nozīmē to, ka 2019. gada ceturktā ceturkšņa beigās kopējā piešķirtā, bet neizmantotā kredītlīnija bija EUR 1 932 miljoni salīdzinājumā ar EUR 896 miljoniem 2018. gada 31. decembrī.

LIKVIDITĀTE

Luminor strukturālais likviditātes risks ir konservatīvs un labi līdzsvarots, un tas ir atbilstoši pielāgots pašreizējai ekonomiskajai un normatīvajai videi. Luminor izmanto dažādus rādītājus, lai novērtētu likviditātes risku. Viens no izmantotajiem rādītājiem ir likviditātes seguma koeficients (LCR). Saskaņā ar Kapitāla prasību regulas (CRR) noteikto LCR definīciju ceturktā ceturkšņa beigās Luminor LCR bija 150%, samazinoties no 189%, 2018. gada 31. decembrī. Likviditātes rezervi veido augsti likvīdi centrālās bankas vērtspapīri un nauda. Ilgtermiņa likviditātes risku mēra kā tīro stabilo finansēšanas koeficientu (NSFR). 2019. gada ceturktā ceturkšņa beigās Luminora NSFR bija 123%, savukārt 2018. gada 31. decembrī - 114%.

KAPITĀLS

Luminor kapitalizācija ir pietiekama, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti un kapitālu, kas nepieciešams uzņēmējdarbības stratēģijas īstenošanai. 2019. gada 31. decembrī kopējais Luminor Bank AS konsolidētais kapitāla koeficients bija 19,7% (18% 2018. gada 31. decembrī Luminor Group AB konsolidētajā līmenī), kas ir krietni virs iekšējā mērķa – 17%.

2019. gada 31. decembrī Luminor pašu kapitāls bija EUR 1 572 miljoni, bet 2018. gada 31. decembrī tas bija EUR 1 661 miljoni, un tos pilnībā veidoja 1. līmeņa pamatkapitāls (CET1). 2019. gada 28. maijā Luminor Group AB, kā bijušais Luminor Bank AS vienīgais akcionārs, pieņēma lēmumu apstiprināt Luminor Bank AS pamatkapitāla samazināšanu, konvertējot EUR 216 030 920 no

akciju emisijas uzcenojuma pamatkapitālā, izlaižot prēmijas akcijas, ar tam sekojošu tāda paša apmēra pamatkapitāla samazināšanu, lai ietekmētu sadali. 2019. gada beigās tika pabeigts kapitāla samazināšanas darījums, un pašu kapitāls atspoguļo kapitālu, kas ir pieejams pēc kapitāla samazināšanas.

Kapitāla pietiekamības aprēķinos Luminor izmanto standartizēto metodi, saskaņā ar kuru aprēķina riska svērtās vērtības kredīriskam un tirgus riskam. Riska svērto darījumu vērtības operacionālā riska nolūkam tiek aprēķinātas, izmantojot Pamata rādītāja pieejas metodi.

2019. gada 31. decembrī Aizņemto līdzekļu īpatsvara koeficients, kas aprēķināts saskaņā ar CRR, bija 10,9%. 2018. gada 31. decembrī tas bija 10,4%. Aizņemto līdzekļu īpatsvaru aprēķina kā bankas kopējā 1. līmeņa pašu kapitāla un tās kopējo riska novērtējuma attiecību (tostarp riska pozīcijas attiecībā uz aktīviem un ārpusbilances saistībām).

Kapitāla rādītāji

Postenis	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī*
CET 1 attiecība	19,66%	18,04%
T1 kapitāla attiecība	19,66%	18,04%
Kopējā kapitāla attiecība	19,66%	18,04%

* Luminor Group AB visa gada konsolidētie rādītāji

Riska darījumi

tūkst. EUR	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī*
KOPĒJĀ RISKĀ DARĪJUMU SUMMA	7 969 099	9 206 164
1. RISKĀ DARĪJUMU SVĒRTĀS VĒRTĪBAS KREDĪTRISKĀM, DARĪJUMU PARTNERA KREDĪTRISKĀM, ATGŪSTAMĀS VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMA RISKĀM UN NEAPMAKSĀTĀS PIEGĀDES RISKĀM	7 252 440	8 449 588
1.1 Standartizētā pieeja (SA)	7 252 440	8 449 588
1.1.1. SP riska darījumu klases, izņemot vērtspapīru pārvēršanas pozīcijas	7 252 440	8 449 588
Vispārējās valdības vai centrālās bankas	0	9
Reģionālās valdības vai pašvaldības	13 445	12 270
Valsts sektora struktūras	674	3 983
lestādes	54 281	73 973
Uzņēmumi	3 742 611	4 490 837
Privātpersonas	1 347 232	1 352 161
Nodrošināts ar nekustamā īpašuma hipotēku	1 532 931	1 593 688
Riska darījumi ar kavētiem termiņiem	292 472	589 516
Posteņi, kas saistīti ar īpaši augstu risku	134 498	54 733
Pašu kapitāls	5 778	13 828
Citi posteņi	128 517	264 589
Kopējā riska darījumu summa pozīciju, ārvalstu valūtas un preču riskiem	19 232	48 050
Kopējā riska darījumu summa operacionālajam riskam (OpR)	679 644	691 897
Kopējā riska darījumu summa kredīta vērtības korekcijai	17 784	16 629

* Luminor Group AB visa gada konsolidētie rādītāji

PRIORITĀTES 2020. GADAM

Luminor pamatdarbība ir pakalpojumu sniegšana uzņēmīgiem cilvēkiem Baltijā, galveno uzsvāru liekot uz vietējiem uzņēmumiem un finanšu ziņā aktīviem cilvēkiem.

Mēs vēlamies izveidot tādu banku, kuras klienti mēs paši gribētu būt. Banku zinātkāriem, aktīviem un tālredzīgiem cilvēkiem, kuriem rūp sava kopiena un kuri vēlas veidot labāku rītdienu. Banku, kas balstīta uz pakalpojumu pārvaldību un uzņēmējdarbību.

Luminor prioritātes 2020. gadam:

- ◆ Pabeigt klientu migrāciju;
- ◆ Turpināt uzlabot klientu pieredzi;
- ◆ Turpināt veikt darbu, liekot uzsvāru uz efektivitāti;
- ◆ Veicināt jaunu uzņēmumu rašanos, lai veicinātu rentablu izaugsmi Luminor riska ietvaros;
- ◆ Uzlabot finansēšanas un kapitāla efektivitāti.

KORPORATĪVĀS PĀRVALDĪBAS ZIŅOJUMS

Šis korporatīvās pārvaldības ziņojums ir sagatavots saskaņā ar Igaunijas Grāmatvedības likuma un EBI Pamatnostādnēm par iekšējo pārvaldību ("EBI vadlīnijas") prasībām.¹

Luminor ir apņēmis ievērot pienācīgas korporatīvās pārvaldības principus, lai vienmēr aizsargātu un pilnveidotu savas vērtības un savas darbības ilgtspējību. Iekšējās pārvaldības principi nodrošina skaidrību lēmumu pieņemšanas procesos un atbildības noteikšanā, un tie veido iekšējās kontroles un risku pārvaldības sistēmu. Korporatīvās pārvaldības noteikumi palīdz nodrošināt, lai Luminor darbība noritētu efektīvi un rentabli, ievērojot klientu, akcionāru, darbinieku un visu citu iekšējo un ārējo ieinteresēto personu intereses.

Lemjot par korporatīvās pārvaldības principiem, Luminor sākumpunkts bija tā vīzija un ciešais fokuss uz Baltijas tirgu, jo korporatīvajai pārvaldībai ir jāveicina, lai bankas darbības modelis atbilstu reģionālajam mērogam, sekmētu uzņēmējdarbības attīstību un efektivitāti, vienlaikus saglabājot augstu nozīmi vietējā līmenī un klientu informācijas konfidencialitāti.

Luminor pastāvīgi cenšas uzlabot savu efektivitāti un ilgtspēju, tāpēc bankas iekšējās pārvaldības un vadības principi tiek regulāri pārskatīti un atjaunināti. 2019. gadā Luminor pārskatīja savus korporatīvās pārvaldības noteikumus. Luminor Bank AS padome apstiprināja pārskatīto Korporatīvās pārvaldības politiku. Luminor korporatīvās pārvaldības noteikumu atjauninājumus noteica šādi faktori:

- ◆ uzņēmuma iekšējā reorganizācija, kas ietvēra Luminor Bank AS (Latvija) un Luminor Bank AB (Lietuva) pārrobežu apvienošanu uzņēmumā Luminor Bank AS (Igaunija) 2019. gada janvārī;
- ◆ jauna darbības modeļa ieviešana 2019. gada martā; un
- ◆ Luminor jaunā akcionāru struktūra pēc Blackstone darījuma pabeigšanas 2019. gada septembrī.

GRUPAS STRUKTŪRA

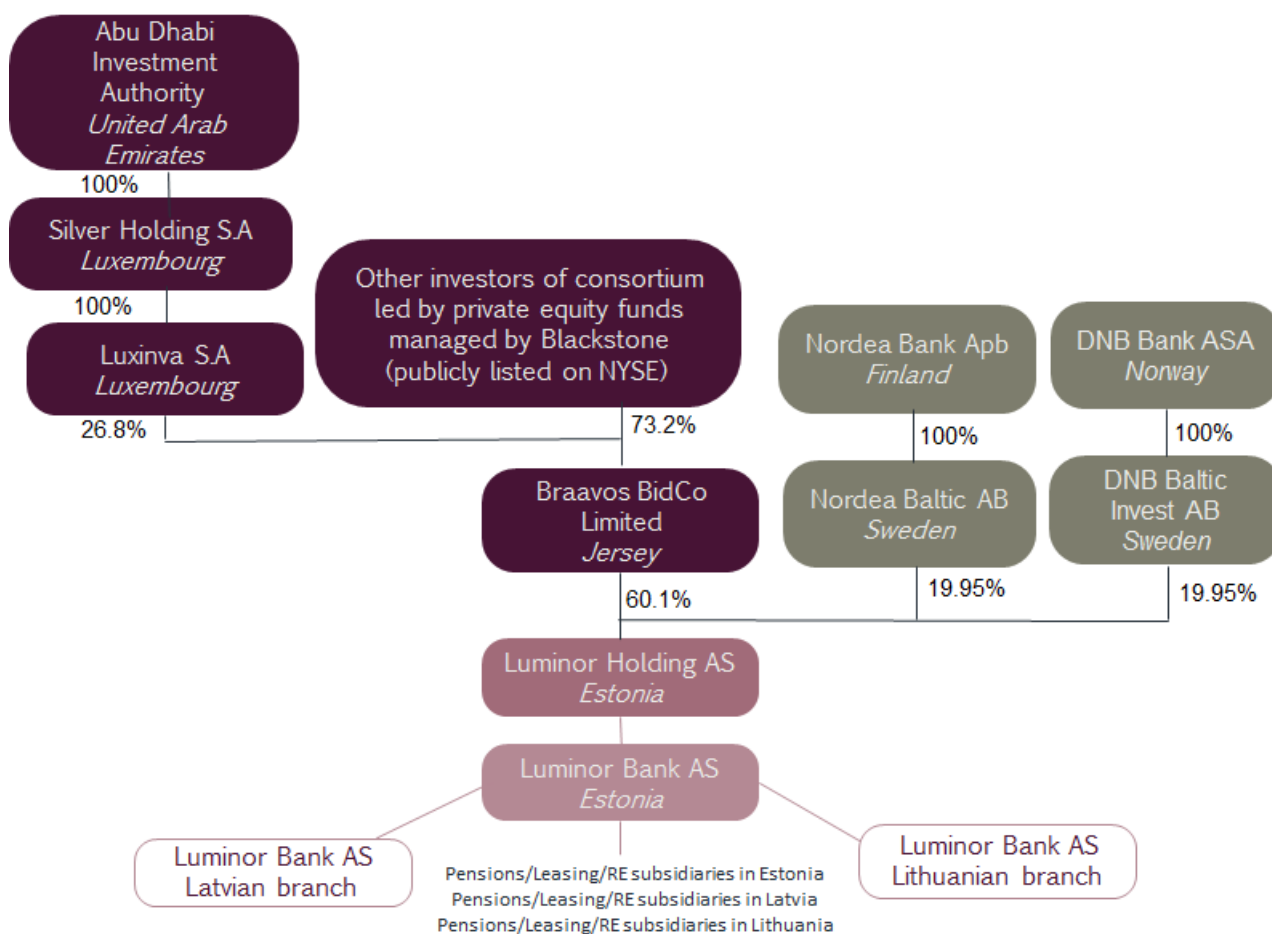
Luminor darbība Baltijas valstīs ir apvienota zem Luminor Holding AS, kas ir finanšu holdinga sabiedrība reģistrēta Igaunijā un ir Luminor Bank AS vienīgais akcionārs.

Luminor Bank AS ir viena akciju klase (reģistrētās parastās akcijas), visas akcijas 2019. gadā piederēja vienam akcionāram, līdz 2019. gada 23. septembrim - Luminor Group AB, bet no 2019. gada 23. septembra jaunizveidotajām finanšu holdingam Luminor Holding AS, kurš iegādājās visas Luminor Bank AS akcijas. Katras akcijas nominālā vērtība ir EUR 10 un nodrošina vienu balsi Akcionāru Sapulcē. Katram akcionāram ir tiesības piedalīties Akcionāru Sapulcē un peļņas sadalē.

Luminor Bank AS Statūtu grozīšana ir Akcionāru Sapulces ekskluzīvā tiesība. Šādas tiesības realizēšanai Akcionāru Sapulcē ir nepieciešamas iegūt divas trešdaļas akcionāru balsu vairākumu.

¹ Nobeiguma ziņojums par Pamatnostādnēm par iekšējo pārvaldību, Eiropas Banku iestāde, EBI/GL/2017/11. Pieejams: <https://eba.europa.eu/documents/10180/1972987/Final+Guidelines+on+Internal+Governance+%28EBA-GL-2017-11%29.pdf/eb859955-614a-4afb-bdcd-aaa664994889>.

Luminor bankai pieder vairākas meitas sabiedrības Igaunijā, Latvijā un Lietuvā, tai skaitā pensiju fondu pārvaldes sabiedrības, līzīga sabiedrības un īpaša mērķa sabiedrības kas pārvalda pārņemtos aktīvus. Grupas organizatoriskā struktūra 2019. gada 31. decembrī bija šāda:

2018. gada 13. septembrī DNB Bank ASA, Nordea Bank AB (publ), kas tika apvienots ar Nordea Bank Abp 2018. gada 1. oktobrī, Luminor Group AB, un Blackstone parakstīja Akciju Pārdošanas un Pirkšanas Līgumu, saskaņā ar kuru Blackstone iegādājās 60.1% Luminor akciju. Vairākuma akciju daļas iegāde tika pabeigta 2019. gada 30. septembrī, kad sabiedrība Braavos Bidco Limited iegādājās 60.1% Luminor akcijas no DNB Bank ASA un Nordea Bank Abp. Braavos patiesā labuma guvējs ir Blackstone pārvaldīto privāto kapitāla fondu konsorcijs, kā arī līdzdalība no sabiedrības Luxinva S.A., kas pilnībā pieder Abu Dhabi Investment Authority.

PĀRVALDĪBAS STRUKTŪRA

Luminor pārvaldības struktūra

Saskaņā ar Luminor statūtiem Luminor vadības funkcijas veic trīs pārvaldes institūcijas: akcionāru pilnsapulce, padome un valde. Padomes darbību atbalsta dažādas komitejas.

Akcionāru pilnsapulce ir Luminor augstākā lēmēj institūcija, kurā akcionāri var izmantot savas tiesības, kuras izriet no Luminor akcijām. Kopsapulces tiek rīkotas vismaz reizi gadā. 2019. gadā Luminor rīkoja vienu kopsapulci; kārtējā dalībnieku kopsapulce notika 2019. gada 19. martā.

Saskaņā ar Igaunijas Kredītiestāžu likumu Luminor Bank AS ir divīmeņu jeb divkārša valdes pārvaldības struktūra, kur

- ◆ uzraudzības funkcijas (kas nav izpildvaras funkcijas) veic padome un
- ◆ vadības funkcijas (izpildvaras funkcijas) veic valde.

Valdes locekļi vienlaicīgi nevar būt arī padomes locekļi. Tomēr pēc padomes uzaicinājuma valdes locekļi var apmeklēt vai novērot padomes vai padomes izveidoto komiteju sapulces.

Par valdes vai padomes locekļiem var tikt ievēlētas vai ieceltas tikai personas, kurām ir nepieciešamā kompetence, prasmes, pieredze, izglītība un profesionālā kvalifikācija un nevainojama biznesa reputācija.

Ievēlot vai ieceļot vadītājus, Luminor Bank AS ir apņēmies gādāt par to, lai vadības institūciju sastāvs būtu pietiekami daudzveidīgs un atbilstu bankas dažādības principiem. Lai rosinātu neatkarīgus viedokļus un svarīgus izaicinājumus, tiek meklēti dažāda vecuma, dzimuma, ģeogrāfiskās izcelsmes, izglītības un profesionālās sagatavotības bankas pārvaldes institūciju locekļi, lai būtu pieejami dažādi uzskati un pieredze. Atbildības jomas tiek sadalītas starp valdes locekļiem atbilstoši viņu prasmēm un kompetencei, kā arī viņu atbildībai, kas noteikts pilnvarojumā, kuras apstiprina padome.

Luminor ir ieviestas pēctecības plānošanas procedūras, lai nodrošinātu visu nepieciešamo plānu un procedūru esamību vadības institūciju locekļu pēkšņas vai neplānotas prombūtnes vai aiziešanas gadījumā. Pēctecības plānošana nozīmē arī to, ka tiek garantēta lēmumu pieņemšanas nepārtrauktība, un tas neļauj vienlaicīgi aizvietot pārāk daudz valdes locekļu.

Specializētās padomes komitejas sniedz atbalstu padomei noteiktās jomās. Komitejas ir izveidotas visiem gadījumiem, kad Luminor ir juridisks vai normatīvs pienākums to izveidot. Turklāt Luminor vadības institūcijas veido komitejas, ja to nosaka likumi vai ja tas uzlabo efektivitāti un ļauj iedziļināties konkrētās jomās, vai arī ir citādi nepieciešams vai vēlams palīdzēt vadības struktūrām efektīvi veikt savus pienākumus.

Luminor nodrošina skaidru pienākumu un uzdevumu sadalījumu starp komitejām, izmantojot iekšējos komiteju noteikumus. Katrai komitejai ir dokumentēts pilnvarojums, ko tā saņēmusi no atbildīgās vadības institūcijas, kas attiecas uz tās atbildības jomu, un tai ir ieviestas piemērotas darba procedūras.

Saskaņā ar Luminor korporatīvās pārvaldības noteikumiem valdes locekļi vai galveno funkciju turētāji papildus organizācijas komitejām var izveidot arī cita veida strukturētas sapulču grupas un forumus. Valdes locekļi, piemēram, savā atbildības jomā var izveidot papildu diskusiju un informācijas forumus, piešķirot attiecīgajam forumam pilnvaras pēc saviem ieskatiem. Šādos forumos pieņemtos lēmumus faktiski pieņem persona, kura tos vada, pamatojoties uz individuālām lēmumu pieņemšanas pilnvarām, kuras šai personai deleģētas ar padomes apstiprinājumu.

Darba deleģēšana komitejām vai citiem forumiem nekādā veidā neatbrīvo Luminor vadības institūcijas no to vispārējās pienākumu izpildes un atbildības.

Visu Luminor vadības institūciju, komiteju un forumu lēmumi ir pienācīgi jādokumentē un jāsavstāstina.

Zemāk ir ietverts sīks apraksts par Luminor vadības institūcijām un komitejām, kuras atbalsta institūciju darbu.

Padome

Padomes galvenie pienākumi ir pārstāvēt akcionāru intereses, uzraudzīt valdes un Luminor darbību, kā arī pieņemt lēmumus par stratēģiskiem jautājumiem. Luminor padome pārrauga Luminor un tās valdes darbību bankas pārvaldībā. Padomes locekļi uzrauga, lai bankas, valdes un darbinieku darbības tiktu ievērotas likumos un iekšējos noteikumos, kā arī visos citos Luminor vadības institūciju noteikumos, un viņi uzrauga valdes atbilstību, identificējot un uzraugot riskus un kontrolējot risku līmeni. Papildus iepriekšminētajām pamatfunkcijām padomes funkcijas var apkopot šādi:

- ◆ stratēģijas un biznesa plānu apstiprināšana
- ◆ Luminor pārvaldības struktūras efektivitātes izvērtēšana;
- ◆ Luminor riska kultūras un rīcības kodeksa uzraudzīšana un pārraudzība;
- ◆ atbilstošas iekšējās kontroles struktūras un finanšu pārskatu ieviešanas uzraudzība;
- ◆ iekšējā audita plāna ieviešanas uzraudzīšana ar Revīzijas komitejas starpniecību.

Padomi ievēl kopsapulce. Pirms padomes locekļu ievēlēšanas amatā bankā un apstiprināšana, visi padomes locekļi tiek novērtēti. Arī ECB novērtē Padomes locekļus, pamatojoties uz principu "atbilstošs un piemērots".

Saskaņā ar Luminor Bank AS statūtiem padomes sastāvā ir pieci līdz piecpadsmit locekļi, kuru pilnvaru laiks ir pieci gadi. Uzņēmuma Luminor juridiskā adrese ir Eiropas Ekonomikas zonā, un, lai tas ievērotu labo praksi, kas noteikta tur esošajām kredītiestādēm, pietiekamam skaitam padomē ievēlēto locekļu jābūt neatkarīgiem no Luminor un izpildvaras, lai nodrošinātu, ka tiek ņemtas vērā visu iekšējo un ārējo ieinteresēto personu intereses un tiek pieņemts neatkarīgs spriedums, ja pastāv faktiskais vai potenciālais interešu konflikts.

Padomes locekļiem no sava vidus jāizvēlas padomes priekšsēdētājs. Priekšsēdētājs koordinē padomes darbu un sniedz ieguldījumu efektīvā informācijas apritē padomē un ar citām vadības struktūrām un komitejām. Priekšsēdētājs ir atbildīgs arī par vispārējās padomes darbības efektivitāti. Priekšsēdētājs veicina un sekmē atklātas un kritiskas diskusijas, nodrošina atšķirīgu viedokļu paušanu un apspriešanu lēmumu pieņemšanas procesā, kā arī nodrošina to, lai padomes lēmumi tiktu pieņemti, pamatojoties uz izvērtētu informāciju. 2019. gada 4. janvārī par padomes priekšsēdētāju tika iecelts Nils Melngailis.

2019. gada 29. septembrī padomē tika ievēlēti jauni locekļi – Johan Pedersson Lilliehöök, Jeroms Mourgue d'Algue un Nadim Diaa El Din El Gabbani. Bijušie locekļi Nadine Faruque un Ari Kaperi atstāja savus amatus 2019. gada jūlijā. Turpmāk tabulā ir norādīts katra padomes locekļa padomē iecelšanas datums:

Vārds, uzvārds	Padomes loceklis kopš	Amats
Nils Melngailis	2019. gada 2. janvāra	Padomes priekšsēdētājs
Bjørn Erik Naess	2019. gada 2. janvāra	Padomes loceklis
Jørgen Christian Andersen	2019. gada 2. janvāra	Padomes loceklis
Michael Richard Jackson	2019. gada 2. janvāra	Padomes loceklis
Trygve Young	2019. gada 2. janvāra	Padomes loceklis
Johan Pedersson Lilliehöök	2019. gada 30. septembra	Padomes loceklis
Jerome Mourgue d'Algue	2019. gada 30. septembra	Padomes loceklis
Nadim Diaa El Din El Gabbani	2019. gada 30. septembra	Padomes loceklis

Padomes sapulces tiek rīkotas, kad tas ir nepieciešams, taču ne retāk kā reizi ceturksnī. 2019. gadā padome sarīkoja 34 sapulces, tostarp *per capsulam* sapulces.

Padome veic ikgadējos pašnovērtējumus, kā aprakstīts un sīki izklāstīts Luminora iekšējos dokumentos. Ja nepieciešams, padome var nolīgt ārējo pusi veikt neatkarīgu novērtējumu. 2019. gadā padomes pašnovērtējumu veica, piesaistot Executive Search Baltic OÜ (Amrop) ka ārējo konsultantu.

Valde

Valde ir Luminor izpildinstitūcija, un tās galvenās funkcijas ir izklāstītas Statūtos. Valdes galvenajos pienākumos ietilpst Luminor ikdienas darbību vadīšana saskaņā ar padomes apstiprinātajām stratēģijām un vispārīgajiem principiem. Valde uzņemas galveno

atbildību par finanšu pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar likumu, ievērojot padomes apstiprinātās stratēģijas, un regulāri analizējot kopā ar padomi minēto stratēģiju izpildi un to piemērotību. Tiek sagaidīts, ka valde kritiski izvērtēs un piedāvājumus, paskaidrojumu un informāciju, kas tai iesniegta, kā arī pieņems izsvērtus un pārdomātus lēmumus. Valde sniedz vispusīgus pārskatus padomei un regulāri informē to par izvērtētajiem aspektiem katrā konkrētajā situācijā un par riskiem un notikumiem, kuri ietekmē vai var ietekmēt banku.

Saskaņā ar Statūtiem valdē ir trīs līdz desmit locekļi, kuru amata termiņš ir pieci gadi. Valdes locekļus ieceļ un atsauce padome. Visus valdes locekļus novērtē un apstiprina padome un ECB. Valdes priekšsēdētāju ieceļ padome no valdes locekļu vidus.

Valdē ir jābūt vismaz šādiem locekļiem:

- ◆ Valdes priekšsēdētājs (galvenais izpilddirektors (CEO)), kuram ir vispārēja atbildība par bankas un visas grupas vadību;
- ◆ Finanšu direktors (CFO), kuram ir vispārēja atbildība par finanšu resursiem, finanšu plānošanu un finanšu pārskatu sagatavošanu;
- ◆ Risku pārvaldības funkcija (galvenais risku direktors (CRO)), kurš ir atbildīgs par to, lai būtiski riski tiktu identificēti, novērtēti, uzraudzīti, pārbaudīti un par tiem tiktu neatkarīgi ziņots Luminor vadības institūcijām un lai uzņēmums tiktu konsultēts par atbilstīgu risku mazināšanu un pārvaldīšanu.

Christian Wallentin atstāja amatu valdē 2019. gada 31. janvārī. Jonas Filip Eriksson pievienojās valdei 2019. Gada maijā. Laikposmā no 2019. gada septembra līdz novembrim padome iecēla Ilja Sovetov, Georg Jurgēn Kaltenbrunner, Marilin Pikaro un Indrek Heinloo par jaunajiem valdes locekļiem. Hannu Saksala atstāja amatu. Turpmāk tabulā norādīts datums, kurā katrs no valdes locekļiem tika ievēlēts valdē:

Vārds, uzvārds	Valdes loceklis kopš	Amats
Erkki Raasuke	2019. gada 2. janvāra	Valdes priekšsēdētājs
Kristina Siimar	2019. gada 2. janvāra	Valdes loceklis
Kerli Gabrilovica	2019. gada 2. janvāra	Valdes loceklis
Andrius Načajus	2018. gada 12. novembra	Valdes loceklis
Jonas Filip Eriksson	2019. gada 1. maija	Valdes loceklis
Ilja Sovetov	2019. gada 2. septembra	Valdes loceklis
Marilyn Pikaro	2019. gada 10. oktobra	Valdes loceklis
Indrek Heinloo	2019. gada 10. oktobra	Valdes loceklis
Georg Jürgen Kaltenbrunner	2019. gada 1. novembra	Valdes loceklis

Valdes sapulces tiek rīkotas vismaz reizi mēnesī. 2019. gadā valde sarīkoja 55 sapulces, tostarp per capsulam sapulces.

Padomes komitejas

Saskaņā ar iepriekš aprakstītajiem principiem padome ir izveidojusi šādas komitejas, kuras darbojās 2019. gadā:

- ◆ Revīzijas komiteja;
- ◆ Risku komiteja;
- ◆ Nominācijas komiteja;
- ◆ Atalgojuma komiteja;

Pārskatītie iekšējās pārvaldības noteikumi ļauj padomei papildus minētajām komitejām izveidot Stratēģisko darbību komiteju, lai gan tā netika izveidota 2019. gadā.

Padomes komitejām padome nosaka, apstiprina un pārrauga pasākumus, kuru veikšana nodrošina komiteju iekšējo darbību, sīki aprakstot atbilstošo informācijas plūsmu, tostarp ieteikumus un secinājumu dokumentāciju, kā arī pārskatu iesniegšanas principus starp katru komiteju un padomi, iestādēm un citām pusēm.

Revīzijas komiteja

Revīzijas komitejas uzdevums ir palīdzēt padomei īstenot savu atbildību par darbībām, ar kuru starpniecību tiek uzraudzīts, analizēts un pārraudzīts, vai Luminor un tā meitasuzņēmumos ir ieviestas atbilstīgas iekšējās kvalitātes kontroles, kā arī iekšējās revīzijas un risku pārvaldības sistēmas finanšu pārskatu sagatavošanai, ka sagatavotie finanšu pārskati būtu uzticami un objektīvi un lai tiltu ieviesta atbilstīga grāmatvedības politika, kā arī budžeta veidošanas procesi. Revīzijas komiteja uzrauga arī likumā noteiktās revīzijas efektivitāti, proti, Luminor ārējā revidenta neatkarību un objektivitāti. 2018. gada 29. maijā padome izraudzījās AS PricewaterhouseCoopers likumā noteiktās obligātās revīzijas par 2018. un 2019. gadu veikšanai.

Revīzijas komitejā ir vismaz trīs locekļi, kurus izvēlas no padomes locekļu vidus. Vismaz vienam Revīzijas komitejas loceklim jābūt vairāk nekā trīs gadu pieredzei grāmatvedības vai revīzijas jomā. 2019. gadā Revīzijas komitejas locekļi bija Bjørn Erik Naess (priekšsēdētājs), Jørgen Christian Andersen, Michael Jackson, Jerome Mourgue d'Algue un Johan Pedersson Lilliehöök.

Revīzijas komitejas sanāksmes notiek vismaz reizi ceturksnī. 2019. gadā Revīzijas komiteja sarīkoja 17 sapulces, tostarp per capsulam sapulces.

Risku komiteja

Risku komitejas pienākumi ir:

- ◆ konsultēt un atbalstīt padomi riska stratēģijas un apetītes uzraudzībā un noteikšanā;
- ◆ pārraudzīt optimālu kapitāla struktūras, risku pārvaldības un kontroles efektīvu formu;
- ◆ sniegt ieteikumus, kā optimizēt Luminor aktīvu un pasīvu struktūru, ņemot vērā pieņemamo risku un atdevi;
- ◆ pārraudzīt visu Luminor piedāvāto finanšu produktu un pakalpojumu un Luminor biznesa modeļa saskaņošanu ar Luminor riska stratēģiju un riska apetīti;
- ◆ novērtēt riskus, kas saistīti ar esošajiem un jaunajiem Luminor piedāvātajiem finanšu produktiem un pakalpojumiem, un pārbaudīt šo produktu un pakalpojumu atbilstību noteiktajām cenām un no tiem gūtajai peļņai;
- ◆ pārskatīt, analizēt un novērtēt, vai Luminor riska profils atbilst ārējiem un iekšējiem notikumiem parastās un stresa situācijās.

Risku komitejā ir vismaz trīs locekļi, kas izvēlēti no padomes locekļu vidus. Risku komitejas locekļiem jābūt pietiekamai pieredzei un zināšanām par risku pārvaldību un kontroles praksi, jo īpaši par Luminor risku stratēģiju un tās ieviešanas uzraudzību. 2019. gadā Risku komitejas locekļi bija Trygve Young (priekšsēdētājs), Michael Jackson, Nadim Diaa El Din El Gabbani un Johan Pedersson Lilliehöök. 2019. gadā Risku komiteja sarīkoja 8 sapulces, tostarp per capsulam sapulces.

Nominācijas komiteja

Nominācijas komitejas galvenie pienākumi ir noteikt un nominēt apstiprināšanai padomē vislabākos kandidātus valdei un citiem galveno funkciju amatiem; pārraudzīt pēctecības plānošanas un talantu vadības procesus; kā arī novērtēt valdes un tās individuālo locekļu struktūru, darbību, zināšanas, prasmes un pieredzi.

Nominācijas komitejā ir vismaz trīs locekļi, kas izraudzīti no padomes locekļu vidus, kuriem vajadzētu būt atbilstīgām zināšanām, prasmēm un zināšanām, lai veiktu atlases procesu un piemērotības prasību novērtēšanu. 2019. gadā Nominācijas komitejas locekļi bija Nils Melngailis (priekšsēdētājs), Bjørn Erik Naess, Jørgen Christian Andersen un Nadim Diaa El Din El Gabbani.

Nominācijas komitejas sapulces notiek vismaz reizi gadā. 2019. gadā beigās Nominācijas komiteja sarīkoja 10 sapulces, tostarp per capsulam sapulces.

Atalgojuma komiteja

Padomes Atalgojuma komitejas galvenie pienākumi ir pārbaudīt, vai atalgojuma sistēmas Luminor kopumā atbilst efektīvai risku pārvaldībai un ir paredzētas, lai samazinātu pārmērīga riska uzņemšanās iespēju.

Attiecīgi Atalgojuma komitejas uzdevumi ir:

- ◆ pārskatīt atalgojuma un mainīgās atlīdzības politiku un praksi;
- ◆ pārraudzīt mainīgo atalgojumu augstākā līmeņa amatpersonām, kuras atbild par iekšējās kontroles funkcijām;
- ◆ sniegt ieteikumus padomei par atalgojuma paketes struktūru; un
- ◆ sagatavot lēmumus, kuri jāpieņem vadības institūcijām par mainīgo atalgojumu.

Atalgojuma komitejā ir vismaz trīs locekļi, kas izvēlēti no padomes locekļu vidus. 2019. gadā Atalgojuma komitejas locekļi bija Jørgen Christian Andersen (priekšsēdētājs), Bjørn Erik Naess un Nadim El Gabbani.

Atalgojuma komitejas sapulces notiek vismaz reizi gadā. 2019. gadā Atalgojuma komiteja rīkoja septiņas sapulces.

Iekšējās kontroles sistēma un funkcijas

Luminor veido un uztur spēcīgu riska kultūru, kas vērsta uz risku kontroli un atbilstību organizācijā, kā arī stingru un visaptverošu iekšējās kontroles sistēmu. Iekšējās kontroles sistēma aptver visu Luminor Grupu, tostarp visus uzņēmējdarbības virzienus un iekšējās struktūrvienības, tostarp iekšējās kontroles funkcijas, darbības, kuru izpilde nodota ārpalpojumu sniedzējiem un izplatīšanas kanālus. Risku pārvaldība Luminor baltās uz trīs aizsardzības līniju modeli, kas tiek organizēta veidā, ka iespējamie interešu konflikti tiktu novērsti. Visas uzņēmuma struktūrvienības un atbalsta funkcijas ir pirmā aizsardzības līnija, Atbilstības funkcija un Risku pārvaldības funkcija - otrā aizsardzības līnija un Iekšējā audita funkcija - trešā aizsardzības līnija.

Lai nodrošinātu neatkarību starp pirmo aizsardzības līniju un kontroles funkcijām, galveno risku vadītāju un galveno atbilstības amatpersonu ieceļ un atsauc valdes priekšsēdētājs, pamatojoties uz padomes apstiprinājumu. Trešo aizsardzības līniju –Galveno revīzijas direktoru un Iekšējā audita personālu – ieceļ amatā un atsauc no tā padome.

Iekšējās kontroles funkcijas regulāri, vismaz reizi ceturksnī, iesniedz rakstiskus ziņojumus padomei un valdei par galvenajiem identificētajiem riskiem un neatbilstībām normatīvajām prasībām un profesionālajiem standartiem. Katram konstatētajam jaunajam trūkumam ir ietverti attiecīgie riski, ietekmes novērtējums, ieteikumi un veicamie korigējošie pasākumi. Padome savlaicīgi un efektīvi seko konstatējumiem un nosaka veikt atbilstīgus korigējošus pasākumus. Galvenais risku direktors un Atbilstības direktors atskaitās par darbu bankas valdei, un viņiem ir tieša pieeja padomei gan caur padomes komitejām, gan tieši. Papildus regulārajiem ziņojumiem Luminor vadības struktūras konsekvēnti tieši sazinās ar galveno risku direktoru par galvenajiem riska jautājumiem.

Risku pārvaldības funkcija

Risku pārvaldības funkcija ir galvenā neatkarīgā risku pārvaldības struktūrvienība Grupā. Minētā funkcija definē risku politikas un risku pārvaldības sistēmu, spēlē galveno lomu nodrošinot, lai Luminor būtu ieviesti efektīvi risku pārvaldības procesi, lai tā aktīvi piedalītos visu nozīmīgo lēmumu pieņemšanā, un tā būtu pilnvarota neatkarīgi novērtēt riska apetītes vai ierobežojumu pārkāpumus un ziņot par tiem attiecīgajai vadības institūcijai.

Šo funkciju vada un pārvalda Galvenais risku direktors, kurš ir pilnībā atbildīgs par risku pārvaldības funkcijas pārvaldību Luminor, atskaitās Bankas valdei un viņam ir tieša pieeja uzraudzības padomei. Luminor ir noteiktas atbilstīgas procedūras, lai palīdzētu galvenajam riska direktoram izvērtēt vadības institūciju pieņemtos lēmumus.

Atbilstības funkcija

Atbilstības funkcija ir atbildīga par atbilstības risku neatkarīgu identificēšanu, novērtēšanu, uzraudzību un ziņošanu par tiem, kā arī par atbilstību iekšējam regulējumam un visiem piemērojamajiem normatīvajiem aktiem, noteikumiem un standartiem. Atbilstības funkcija veic savas darbības saskaņā ar periodisko plānu.

Atbilstības funkciju vada galvenais atbilstības inspektors, kurš ir pilnībā atbildīgs par atbilstības risku kontroli Luminor, atskaitās Bankas valdei un ir tieši pieejams padomē. Atbilstības funkcijas darbība un atbildība par to ir reglamentēta Luminor atbilstības politikā.

Iekšējā audita funkcija

Iekšējais audits ir no Luminor izpildvaras neatkarīga funkcija, jo to izveido un pārrauga padome, un tā ir trešā aizsardzības līnija. Visas Luminor darbības un uzņēmumi, ieskaitot ārpalpojumus, ietilpst iekšējā audita darbības jomā. Iekšējais audits sniedz ticamu, neatkarīgu un objektīvu pārlicību Padomei un valdei par Luminor pārvaldības, riska pārvaldības un iekšējās kontroles procesu efektivitāti pirmajā un otrajā aizsardzības līnijā. Iekšējais audits ar revīzijas komitejas un riska komitejas starpniecību iesniedz revīzijas konstatējumus un ziņojumus attiecīgās līnijas vadībai, valdei un Padomei caur tā Revīzijas komiteju un Risku komiteju. Iekšējais audits veicina atbilstīgas kontroles kultūras iedibināšanu Luminor.

Iekšējā audita funkcija veic savas darbības, pamatojoties uz ikgadējo uz risku balstīto revīzijas plānu, kas tiek izstrādāts neatkarīgi no valdes un citiem Luminor darbiniekiem. Revīzijas plānu apstiprina padome.

Iekšējā audita funkcija ir apņēmusies ievērot starptautiskos revīzijas standartus.

Iekšējiem auditoriem nav tiešas operatīvas atbildības vai pilnvaru attiecībā uz kādu no pārbaudītajām struktūrvienībām.

Iekšējā audita vadītājs uzņemas galveno atbildību par iekšējo auditu Luminor. Iekšējā audita vadītāju un iekšējā audita darbiniekus ieceļ amatā un atbrīvo no tā ar padomes lēmumu.

Iekšējam auditam ir pilnīga, brīva un neierobežota pieeja visām funkcijām, dokumentiem, īpašumiem, telpām, pārstāvjiem un personālam, tostarp pakalpojumu sniedzējiem, kas papildina Luminor darbību, un visiem dokumentiem un informācijai, kuru iekšējais audits uzskata par vajadzīgu, lai tas varētu izpildīt tās pienākumi.

Filiāļu vadība

2019. gadā Luminor tika veikta uzņēmuma iekšējā reorganizācija. Restrukturizācija stājās spēkā 2019. gada 2. janvārī, kad tika pabeigta Luminor Bank AS (Igaunija), Luminor Bank AS (Latvija) un Luminor Bank AB (Lietuva) pārrobežu apvienošanās. Apvienošanas rezultātā visi Luminor Latvijas un Lietuvas juridisko personu aktīvi un saistības, tostarp tiesības un pienākumi, tika nodoti Luminor Bank AS (Igaunija) un vienlaikus - Luminor jaunizveidotajām filiālēm Latvijā un Lietuvā. Apvienošanās galvenie mērķi bija optimizēt un saskaņot juridisko personu juridisko struktūru un korporatīvo pārvaldību Baltijā, ietaupīt administrēšanas, vadības un grupas iekšējo darījumu izmaksas, izveidot vienotas iekšējās struktūras un kontroles procedūras, lai uzlabotu uzņēmējdarbības efektivitāti, kā arī nodrošināt labāku biznesa partneru un klientu interešu aizsardzību. Paredzams, ka apvienotie uzņēmumi palielinās Luminor darbības mērogu un izmaksu efektivitāti.

Luminor filiāļu Latvijā un Lietuvā uzdevums ir sniegt finanšu pakalpojumus ar Luminor pilnvarojumu, paziņojot par to iestādēm Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

Savas darbības nolūkos filiāles var slēgt līgumus un uzņemties saistības Luminor vārdā un iegūt citas tiesības un uzņemties citus pienākumus, ja vien attiecīgie pienākumi nav pretrunā ar likumu vai padomes un valdes lēmumiem vai rīkojumiem.

Filiāļu ikdienas darbību pārvalda filiāles vadītājs. Filiāles vadītājus un viņu vietniekus ieceļ padome. Valde darbojas kā filiāles un filiāles vadītāja uzraudzības institūcija. Filiāles biznesa plānus, finanšu rezultātus un darbības rezultātus pārskata un apstiprina valde.

Meitasuzņēmumu vadība

Lai arī lielāko daļu produktu un pakalpojumu piedāvā Luminor un tā filiāles Latvijā un Lietuvā, Luminor ir arī īpaši meitasuzņēmumi, kas sniedz nomas, pensiju fondu pārvaldīšanas pakalpojumus un grūtībās nonākušu aktīvu uzņēmumu pakalpojumus. Veicot uzņēmuma iekšējo restrukturizāciju 2019. gadā, Luminor Bank AS Igaunijā kļuva par visu Luminor meitas uzņēmumu Latvijā un Lietuvā tiešo dalībnieku.

Luminor struktūra ir izveidota, pamatojoties uz principu, lai tā netraucētu pārvaldes struktūru spēju pārraudzīt un efektīvi pārvaldīt riskus, ar kuriem saskaras Luminor, kā arī iestāžu spēju efektīvi uzraudzīt Luminor. Luminor neveido necaurspīdīgas vai nevajadzīgi sarežģītas struktūras, kurām nav skaidra ekonomiskā pamatojuma vai juridiskā mērķa.

Papildus Luminor vadības institūcijām ir jānodrošina, lai Luminor kopumā ievērotu visas uzraudzības pārskatu iesniegšanas prasības individuāli, daļēji konsolidēti un konsolidēti un lai Luminor spētu savlaicīgi sagatavot visu nepieciešamo informāciju par savu struktūru. Vadības institūcijām ir jānodrošina arī tas, lai visi Luminor meitasuzņēmumi saņemtu pietiekami daudz informācijas, lai gūtu skaidru priekšstatu par Luminor vispārējiem mērķiem, stratēģijām un riska profilu, kā arī par to, kā attiecīgais meitasuzņēmums ir ietverts Luminor struktūrā un operatīvajā darbībā.

Katra meitasuzņēmuma vadības institūcija ir atkarīga no likumiem, kuri piemērojami attiecīgajam meitasuzņēmumam, un tā funkcijām. Meitasuzņēmuma izpilddirektors vai valde ir atbildīga par meitasuzņēmuma akcionāra vadības institūciju pieņemto lēmumu izpildi. Meitasuzņēmumu pārvaldes institūcijas ziņo meitasuzņēmuma akcionāra valdei par jautājumiem, kas saistīti ar biznesa plānu ieviešanu un meitasuzņēmuma ienākumu un izdevumu budžeta ievērošanu.

2019. gadā tika likvidēti, apvienoti ar citu Luminor uzņēmumu vai iegādāti no trešās puses šādi Luminor meitasuzņēmumi: Uus-Sadama 11 OÜ, Luminor Kindlustusmaakler OÜ, SIA Skanstes 12 un UAB Luminor būstas.

DAUDZVEIDĪBAS POLITIKA

Kopš savas darbības uzsākšanas Luminor ir apņēmis gādāt par komandas daudzveidību un uz klausīt neatkarīgus viedokļus, ir gatavs kritiskiem izaicinājumiem. Luminor ir ieviesta Vienlīdzības, diskriminācijas nepieļaušanas un daudzveidības politika, kurā definēti Luminor principi:

- ◆ radīt vidi, kurā tiek atzītas un novērtētas individuālās atšķirības un visu komandas locekļu ieguldījums un kurā katrs darbinieks tiek cienīts;
- ◆ veicināt vienlīdzību darba vietā, jo tas atvieglo sadarbību un palīdz radīt biznesa vērtību klientiem, ieinteresētajām pusēm, darbiniekiem un sabiedrībai; tas ietver vienlīdzīgu atlases kritēriju un nosacījumu piemērošanu pieņemšanai darbā,

- ◆ vienādu algu diapazonu noteikšanu par vienādu darbu un tamlīdzīgu;
- ◆ nepieļaut nekādu diskrimināciju un veikt pasākumus, lai aizsargātu darbiniekus no jebkāda veida iebiedēšanas, aizskaršanas, uzskatīšanas par grēkāžiem, vajāšanas, uzmākšanās vai seksuālas uzmākšanās darba vietā, kas ir balstīta uz diskrimināciju;
- ◆ mudināt ikvienu, kurš jūtas diskriminēts, izteikt savas bažas, lai varētu piemērot koriģējošus pasākumus.

Luminor Cilvēku un kultūras nodaļa izveidoja procesu tādu dažādības aspektu novērtēšanai un uzlabošanai kā dzimumu daudzveidība, dažādu ģeogrāfisko apgabalu pārstāvēšana un prasmju daudzveidība, pieņemot darbā vadītājus un darbiniekus. Lai piemērotu principu par vienādu atalgojumu par vienādu darbu, darbā pieņemšanā un algu pārskatīšanā izmanto iepriekš noteiktus atalgojuma intervālus dažādiem amatiem.

KORPORATĪVĀS VĒRTĪBAS UN RĪCĪBAS KODEKSS

Viens no galvenajiem Luminor atbilstības elementiem ir spēcīga korporatīvā un riska kultūra. Luminor ir svarīgi, lai vadības institūciju locekļi un personāls saprastu un ievērotu Luminor vērtības un ētiskos standartus, kā arī atbilstības un riska pārvaldības principus. Luminor kopš 2018. gada ir spēkā Rīcības kodekss, kurā aprakstītas vērtības un sagaidāmā uzvedība:

- ◆ Profesionalitāte: uzturēt apņemšanos ievērot visaugstākos personīgās uzvedības, uzņēmējdarbības integritātes un klientu apkalpošanas standartus.
- ◆ Tiešums: uztvert lietas vienkārši, izpildīt solījumus, runāt skaidru valodu, būt godīgiem.
- ◆ Optimisms: saskatīt cilvēkos labo, virzīties uz savu mērķi un uzskatīt, ka vienmēr var labāk.
- ◆ Zinātkāre: vienmēr uzdot jautājumu “kāpēc”, lai mēs iegūtu vairāk informācijas par mūsu centieniem, motivāciju, kā arī vilšanos.
- ◆ Sadarbība: aktīvi pārvarēt organizatoriskos barjeras un savstarpēji cits citam palīdzēt sasniegt lieliskus rezultātus.

2019. gadā Rīcības kodeksā tika izdarīti grozījumi, lai tajā integrētu kukuļošanas un pretkorupcijas politiku, kas atbalsta Luminor un tā darbinieku centienus nepieļaut kukuļošanu un korupciju.

Luminor cenšas ievērot visaugstākos ētikas un profesionālās ētikas standartus, uzliekot visiem darbiniekiem par pienākumu izlasīt Rīcības kodeksu un sekot tā garam.

INTEREŠU KONFLIKTU PĀRVALDĪBA

Luminor ir izstrādājis un piemēro iekšējos noteikumus, lai identificētu, novērstu un pārvaldītu interešu konfliktus visā savā uzņēmējdarbībā, visās struktūrvienībās, funkcionālajās jomās un biznesa procesos. 2019. gadā tika pieņemta pārskatītā Interešu konfliktu pārvaldības politika. Interešu konfliktu pārvaldības politikas ietvaros Luminor apņemas vienmēr rīkoties godīgi un profesionāli un dara visu iespējamo, lai identificētu, novērstu un pārvaldītu interešu konfliktus, kuri ietekmē klientus, darbiniekus, biznesa partnerus un citas ieinteresētās puses, lai nodrošinātu, ka visas ieinteresētās personas tiek izturējās taisnīgi. Atjauninātajā interešu konfliktu pārvaldības politikā ir iekļauts neizsmeļošs to situāciju saraksts, kurās rodas vai varētu rasties interešu konflikti, un to risināšanas veids. Katram Luminor darbiniekam ir jāatzīst un jānovērš visi interešu konfliktu gadījumi, un par tiem arī jāziņo.

Tiek sagaidīts, ka visi darbinieki ievēros Interešu konfliktu pārvaldības politikā izklāstītos noteikumus. Turklāt visiem darbiniekiem regulāri jāinformē par savām ekonomiskajām interesēm, aizpildot deklarāciju par ārējiem darījumiem.

Papildus minētajam Luminor ir ieviesis Dāvanu un notikumu ziņošanas kārtību, kurā aprakstīti rīcības principi, kas jāievēro, dāvinot un saņemot dāvanas un apmeklējot pasākumus. Saskaņā ar pamatprincipu darbinieki nepieņem un nepiedāvā dāvanas vai nepiedalās pasākumos neatkarīgi no to vērtības, ja to var uzskatīt par nepiemērotu vai to varētu apšaubīt no ētikas viedokļa, vai tas var ietekmēt saņēmēja pienākumu veikšanu, vai arī tas var radīt reputācijas risku Luminor Bank AS. Procedūra sniedz īpašus piemērus, lai palīdzētu darbiniekiem pieņemt lēmumus par dāvanu un pasākumu piemērotību un rīcību dažādās situācijās.

REVIDENTI

Kopš 2018. gada Luminor Bank AS revidents ir AS PricewaterhouseCoopers. Ago Vilu ir revīzijas vadošais partneris. Luminor Bank AS ievēro auditoru rotācijas prasību.

Papildus likumā noteiktajam auditam Luminor Bank AS revidents sniedza papildu pakalpojumus, kas noteikti Igaunijas, Latvijas un Lietuvas normatīvajos aktos, un citus pārliecības sniegšanas pakalpojumus, kuru sniegšana ir atļauta saskaņā ar Igaunijas Republikas Revidentu darbību likumu.

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI PAR GADU, KAS NOSLĒDZĀS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

KONSOLIDĒTAIS VISAPTVEROŠO IENĀKUMU PĀRSKATS PAR GADU, KAS NOSLĒDZĀS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

tūkst. EUR	Pielikums	2019	2018
Procentu ienākumi, kas aprēķināti, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi	6	244 765	236 169
Citi tamlīdzīgi ienākumi	6	56 912	62 031
Procenti un tamlīdzīgi izdevumi	6	-57 510	-38 791
Neto procentu ienākumi	6	244 167	259 409
Komisijas naudas ienākumi	7	105 827	109 578
Komisijas naudas izdevumi	7	-28 441	-25 817
Neto komisijas naudas ienākumi	7	77 386	83 761
Neto peļņa no finanšu aktīviem un saistībām, kas atzīti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā		852	-659
Neto peļņa no parāda vērtspapīriem patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā		5 315	0
Neto peļņa no tirdzniecības nolūkā turētajiem finanšu aktīviem un saistībām		5 683	5 048
Neto peļņa no atvasinātajiem finanšu instrumentiem		10 736	10 403
Neto peļņa no darbībām ar ārvalstu valūtu		11 344	14 238
Dividenžu ienākums		90	89
Pārējie pamatdarbības ienākumi	11	17 749	4 531
Neto pamatdarbības ienākumi		51 769	33 650
Algas un citi personāla izdevumi	8	-111 296	-111 292
Pārējie administrācijas izdevumi	9	-147 460	-103 844
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums un vērtības samazinājums	20, 21	-13 177	-8 760
Citi pamatdarbības izdevumi	10	-17 889	-13 372
Pamatdarbības izdevumi kopā		-289 822	-237 268
Peļņas daļa no ieguldījumiem asociētajās sabiedrībās	19	1 066	860
Neto klientu aizdevumu (vērtības samazinājums)/ reverss	15	-24 015	6 313
Pārējie izdevumi, kas nav pamatdarbības izdevumi		-1 289	-7 134
Peļņa pirms nodokļiem		59 262	139 591
Nodokļi	26	-5 265	-16 144
Pārskata perioda peļņa		53 997	123 447
Posteņi, kas tiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu aprēķinā			
Parāda vērtspapīru, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos, patiesās vērtības izmaiņa		0	-4

Kopā posteņi, kas tiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu aprēķinā		0	-4
Posteņi, kas netiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu aprēķinā			
Kapitāla finanšu instrumentu, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos, patiesās vērtības izmaiņa		-55	1 515
Atliktā nodokļa aktīvi ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos	26	0	85
Kopā posteņi, kas netiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu aprēķinā		-55	1 600
Kopā pārējie visaptverošie ienākumi		-55	1 596
Visaptverošie ienākumi kopā		53 942	125 043

Uzskaites politikas un pielikumi no 35. līdz 143. lapai ir neatņemama konsolidēto finanšu pārskatu sastāvdaļa.

KONSOLIDĒTAIS FINANŠU STĀVOKĻA PĀRSKATS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

tūkst. EUR	Pielikums	31.12.2019.	31.12.2018.
Aktīvi			
Kase un prasības pret centrālajām bankām	12	2 924 019	3 293 090
Prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm	13	141 645	185 346
Aizdevumi klientiem	15	10 222 547	11 472 138
Tirdzniecības nolūkā turēti finanšu aktīvi	32	3 021	1 006
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā	16, 32	227 896	143 758
Atvasinātie finanšu instrumenti	14	59 217	44 352
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos	32	140	8 872
Ieguldījumi asociētajās sabiedrībās	19	5 639	6 256
Nemateriālie ieguldījumi	20	8 199	7 414
Pamatlīdzekļi un aktīvu izmantošanas tiesības	21	67 472	16 383
Ieguldījumu īpašumi	22	2 427	23 970
Uzņēmumu ienākuma nodokļa aktīvi		0	886
Atliktā nodokļa aktīvi	26	3 031	908
Citi aktīvi	17	73 340	76 132
Pārdošanai paredzētie ilgtermiņa ieguldījumi	18	71	25 347
Kopā aktīvi		13 738 664	15 305 858
Saistības			
Saistības pret kredītiestādēm	23	980 692	3 939 396
Klientu noguldījumi	24	10 235 443	9 069 885
Emitētie parāda vērtspapīri	25	651 716	351 235
Atvasinātie finanšu instrumenti	14	58 304	41 255
Nodokļu saistības		3 845	8 850
Nomas saistības	21	57 051	0
Citas finanšu saistības	27	45 303	27 914
Citas saistības	28	69 793	64 308
Uzkrājumi	29	4 248	5 914
Kopā saistības		12 106 395	13 508 757
Kapitāls un rezerves			
Akciju kapitāls	30	34 912	34 912
Akciju emisijas uzcelojums	30	1 412 243	1 628 274
Nesadalītā peļņa		183 916	129 455
Pārējās rezerves		1 198	4 460
Kopā pašu kapitāls kas attiecināms uz Bankas akcionāriem		1 632 269	1 797 101
Kopā saistības un pašu kapitāls		13 738 664	15 305 858

Uzskaites politikas un pielikumi no 35. līdz 143. lapai ir neatņemama konsolidēto finanšu pārskatu sastāvdaļa.

KONSOLIDĒTAIS KAPITĀLA UN REZERVJU IZMAIŅU PĀRSKATS PAR GADU, KAS NOSLĒDZĀS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

tūkst. EUR	Akciju kapitāls	Akciju emisijas uzcenojums	Pārējās rezerves	Nesadalītā peļņa	Kopā pašu kapitāls
Koriģēts pašu kapitāls 2018. gada 1. janvārī (skat. 1. pielikumu – Apvienošanas uzskaitē)	34 912	1 628 274	4 125	4 747	1 672 058
Pārskata perioda peļņa	0	0	0	123 447	123 447
Pārējie visaptverošie ienākumi	0	0	1 596	0	1 596
Kopā visaptverošie ienākumi	0	0	1 596	123 447	125 043
Pārvešana uz obligāto rezervi	0	0	373	-373	0
Izmaiņas pārējās rezervēs	0	0	-1 634	1 634	0
Kopā pašu kapitāls 2018. gada 31. decembrī	34 912	1 628 274	4 460	129 455	1 797 101
Kopā pašu kapitāls 2018. gada 31. decembrī	34 912	1 628 274	4 460	129 455	1 797 101
16. IFRS piemērošanas rezultāts (skat 3. pielikumu)	0	0	0	-2 514	-2 514
Koriģēts pašu kapitāls 2019. gada 1. janvārī	34 912	1 628 274	4 460	126 941	1 794 587
Pārskata perioda peļņa	0	0	0	53 997	53 997
Pārējie visaptverošie ienākumi	0	0	-55	0	-55
Kopā visaptverošie ienākumi	0	0	-55	53 997	53 942
No pārējām rezervēm uz nesadalīto peļņu	0	0	-3 194	3 194	0
Akciju kapitāla palielināšana*	216 031	-216 031	0	0	0
Akciju kapitāla samazināšana*	-216 031	0	0	0	-216 031
Pārvešana uz obligāto rezervi	0	0	274	-274	0
Citi	0	0	-287	58	-229
Kopā pašu kapitāls 2019. gada 31. decembrī	34 912	1 412 243	1 198	183 916	1 632 269

* Skatīt 30. pielikumu. Emitētais kapitāls

Uzskaites politikas un pielikumi no 35. līdz 143. lapai ir neatņemama konsolidēto finanšu pārskatu sastāvdaļa.

KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS PAR GADU, KAS NOSLĒDZĀS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

tūkst. EUR	Pieliku ms	2019	2018
Naudas plūsma pamatdarbības rezultātā			
Peļņa pirms nodokļiem		59 262	139 591
Korekcijas:			
Klientu aizdevumu (vērtības samazinājums)/ vērtības samazinājuma reverss	15	24 015	-6 313
- Dividenžu ienākumi		-90	-89
- Asociēto sabiedrību peļņas daļa	19	-1 066	-860
- Ieguldījumu asociētajās sabiedrībās vērtības samazināšana	19	20	70
- (Peļņa) / zaudējumi no ārvalstu valūtas pārvērtēšanas		-428	-232
- Nolietojums, amortizācija un vērtības samazinājums		13 177	8 760
- (Peļņa) / zaudējumi no pamatlīdzekļu pārdošanas	11	-624	220
- Peļņa / zaudējumi no ieguldījumu īpašuma pārdošanas	11	-959	-702
- Peļņa no meitas un asociēto sabiedrību pārdošanas	11	-8 962	0
- Ieguldījuma īpašuma patiesās vērtības samazinājums	22	1 653	3 722
Citas korekcijas		1 289	7 464
- Procentu ienākumi	6	-301 677	-298 200
- Procentu izdevumi	6	57 510	38 791
Pamatdarbības naudas plūsma pirms izmaiņām apgrozāmajā kapitālā		-156 880	-107 314
Izmaiņas apgrozāmajā kapitālā			
Aizdevumu klientiem pieaugums (-) / samazinājums (+)	15	1 258 980	158 053
Citu aktīvu pieaugums (-) / samazinājums (+)	17	-56 491	215 715
Klientu noguldījumu pieaugums (+) / samazinājums (-)		-1 796 273	-610 328
Saistību pieaugums (+) / samazinājums (-)	27, 28	47 313	10 349
Saņemtie procenti		314 015	306 471
Samaksātie procenti		-61 775	-36 085
Samaksātais uzņēmumu ienākuma nodoklis	26	-11 507	-14 167
Pamatdarbības naudas plūsma		-305 718	30 008
Naudas plūsma ieguldījumu darbības rezultātā			
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde	20, 21	-9 385	-8 938
Ieguldījuma īpašumu iegāde		0	-204
Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu atsavināšanas		5 160	1 424
Ieņēmumi no ieguldījuma īpašuma atsavināšanas		30 138	23 059

Saņemtās dividendes		1 754	89
leguldījumu darbības naudas plūsma		27 667	15 430
Finansēšanas darbības			
Emitētie parāda vērtspapīri	25	298 809	284 326
Naudas plūsmas no riska ierobežošanas instrumentiem		8	0
Nomas maksājumi	21	-5 965	0
Izmaksa akcionāriem	30	-216 031	0
Finansēšanas darbības naudas plūsma		76 821	284 326
Neto naudas un tās ekvivalentu pieaugums / (samazinājums)		-358 130	222 450
Nauda un tās ekvivalenti pārskata perioda sākumā	12, 13	3 310 517	3 088 299
Ārvalstu valūtas pozīciju pārvērtēšanas ietekme uz naudu un tās ekvivalentiem		428	-232
Naudas un tās ekvivalentu neto pieaugums / (samazinājums)		-358 130	222 450
Nauda un tās ekvivalenti pārskata perioda beigās	12, 13	2 952 815	3 310 517
Nauda un tās ekvivalenti ietver			
Nauda kasē	12	140 518	178 440
Neierobežotu norēķinu kontu centrālajā bankā	12	2 670 701	2 986 626
Prasības pret kredītiestādēm uz pieprasījumu vai ar sākotnējo izpildes termiņu trīs mēneši vai mazāk	13	141 596	145 451
Kopā		2 952 815	3 310 517

Uzskaites politikas un pielikumi no 35. līdz 143. lapai ir neatņemama konsolidēto finanšu pārskatu sastāvdaļa.

KONSOLIDĒTO FINANŠU PĀRSKATU PIELIKUMI

1. NOZĪMĪGĀKĀS UZSKAITES POLITIKAS

KORPORATĪVA INFORMĀCIJA

Luminor Bank AS (Banka vai Grupa) ir vietēja kredītiestāde, kuras mātes uzņēmums ir Luminor Holding AS, kuru kontrolē BCP VII, ieguldījumu fonds, kuru pārvalda Blackstone Group Inc. Citi Luminor Holding AS akcionāri - Nordea Bank Abp un DNB BANK ASA - tiek uzskatīti par uzņēmumiem, kuriem ir būtiska ietekme uz Grupu. Luminor bankas juridiskā adrese ir Liivalaia 45, 10145, Tallina, Igaunijas Republika.

2019. gada 14. maijā tika izveidots jauns uzņēmums Luminor Holding AS, kas sākot ar 2019. gada 23. septembri ir Luminor Bank AS (Banka vai Grupa) jaunā mātes sabiedrība. Līdz 2019. gada 23. septembrim mātes uzņēmums bija Luminor Group AB.

2019. gada 2. janvārī Luminor Bank AS pabeidza pārrobežu apvienošanās un turpina darbību visās Baltijas valstīs kā Igaunijā reģistrēta banka, Luminor Bank AS, ar filiālēm Latvijā un Lietuvā. Grāmatvedības uzskaites aprakstu skatīt zemāk "Apvienošanās uzskaitē".

2019. gada 30. septembrī Blackstone vadītais investīciju fondu konsorcijs iegādājās 60% vairākuma akciju Luminor Holding AS, kuras īpašumā ir Luminor Bank AS. Luminor Bank AS pašreizējie īpašnieki Nordea Bank Abp ("Nordea") un DNB Bank ASA ("DNB") katra saglabā 19.95% bankas akciju.

Pašreizējā gada pārskatā "Banka" (vai Luminor Bank AS) attiecas uz Luminor Bank AS. "Grupa" attiecas uz Luminor Bank AS un tās meitasuzņēmumu konsolidētajiem finanšu pārskatiem.

2019. gada 31. decembrī Luminor Bank AS tiešā vai netiešā veidā pieder šādi meitasuzņēmumi (100%):

Reģistrācijas valsts Republika:	Igaunijas	Reģistrācijas valsts Latvijas Republika:	Reģistrācijas valsts Lietuvas Republika:
◆ Luminor Liising AS		◆ Luminor Asset Management IPAS	◆ Industrius UAB
◆ Luminor Pensions Estonia AS		◆ Luminor Finance SIA	◆ Intractus UAB
◆ Promano Estonia OÜ		◆ Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS	◆ Promano Lit UAB
		◆ Luminor Līzings SIA	◆ Recurso UAB
		◆ Luminor Līzings Latvija SIA	◆ Luminor Investīciju Valdymas UAB
		◆ Promano Lat SIA	◆ Luminor Lizingas UAB
		◆ Realm SIA	◆ Gēlužes projektai UAB (likvidācijas procesā)
		◆ Salvus SIA	
		◆ Salvus 2 SIA	
		◆ Salvus 3 SIA	
		◆ Salvus 4 SIA	
		◆ Salvus 6 SIA	
		◆ Trioleta SIA	
		◆ Baltic Īpašums SIA	

2019. gada 31. decembrī Luminor Bank AS pieder šādi asociētie uzņēmumi (25%):

- ◆ ALD Automotive AS
- ◆ ALD Automotive SIA
- ◆ ALD Automotive UAB
- ◆ SIA Kredītinformācijas Birojs

Šos konsolidētos finanšu pārskatus par gadu, kas noslēdzās 2019. gada 31. decembrī, ir apstiprinājuši valde, un tos apstiprinās akcionāri 2020. gada 31. martā. Akcionāriem ir tiesības neapstiprināt valdes sagatavotos konsolidētos finanšu pārskatus un pieprasīt jaunu konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanu. Ne bankas akcionāriem, ne citiem nav tiesību grozīt finanšu pārskatus pēc to izdošanas.

UZSKAITES PAMATPRINCIPI

Bankas finanšu pārskati un Grupas konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar Eiropas Savienības pieņemtajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (turpmāk - SFPS). Konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar sākotnējo izmaksu principu, izņemot finanšu instrumentus, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā ("FVTPL") un patiesajā vērtībā ar pārējo visaptverošo ienākumu starpību ("FVOCI").

Galvenās grāmatvedības politikas, kuras tiek izmantotas, sagatavojot šos konsolidētos finanšu pārskatus, ir aprakstītas zemāk. Izņemot grāmatvedības politikas izmaiņas, kas izriet no 16. SFPS pieņemšanas, kas stājās spēkā no 2019. gada 1. janvāra, šīs politikas ir konsekventi piemērotas visiem uzrādītajiem periodiem, ja vien nav norādīts citādi.

Kad konsolidētajos finanšu pārskatos tiek mainīta posteņu uzrādīšana vai klasifikācija, iepriekšējā perioda salīdzinošie rādītāji tiek atbilstoši pārklasificēti, ja vien konkrētajā grāmatvedības principā nav norādīts citādi.

Bankas funkcionālā valūta un pārskata valūta ir EUR, un, ja nav norādīts citādi, visas summas tiek uzrādītas tūkstošos euro.

Šo finanšu pārskatu sagatavošanas laikā tika publicēti vairāki jauni SFPS standarti, esošo standartu grozījumi un interpretācijas, kas ir piemērojami uzskaites periodiem, kuri sākas 2020. gada 1. janvāra vai vēlāk. Šo standartu apkopojums un Bankas vadības novērtējums par jauno standartu un interpretāciju piemērošanas iespējamo ietekmi ir sniegts 3. pielikumā.

Atsevišķos Bankas finanšu pārskatos tās meitasuzņēmumi tiek uzskaitīti iegādes vērtībā, atskaitot vērtības samazinājumu, savukārt pārējās politikas ir tādās pašas kā konsolidētās.

APVIEŅOŠANAS UZSKAITE

2019. gada 2. janvārī Luminor pabeidza pārrobežu apvienošanu un turpināja darboties visās Baltijas valstīs kā Igaunijā reģistrēta banka ar galveno biroju Igaunijā un filiālēm Latvijā un Lietuvā. Pēc apvienošanās Luminor Bank AS Igaunijā pārņēma visus Luminor Bank AS (Latvija) un Luminor Bank AB (Lietuva) aktīvus, tiesības un saistības. Banka turpina savu darbību Latvijā un Lietuvā ar vietējo filiāļu starpniecību.

SFPS neiekļauj uzskaites noteikumus attiecībā uz uzņēmējdarbības apvienošanas darījumiem zem kopējās kontroles. Saskaņā ar 8. SGS, Bankas vadība noteica, ka apvienošanas darījums tiek uzskaitīts atbilstoši iepriekšējās grāmatvedības metodei (predecessor accounting). Saskaņā ar šo metodi finanšu pārskati tiek uzrādīti tā, it kā uzņēmumi būtu apvienoti no agrākā uzrādītā perioda sākuma (vai no datuma, kad uzņēmumi tika nodoti kopējā kontrolē, ja vēlāk). Kopējā kontrolē nodoto filiāļu aktīvus un saistības atzīst pēc to priekšgājēju vērtībām, tas ir, atbilstoši to finanšu pārskatu uzskaites vērtībām augstākajā konsolidācijas līmenī (t.i., Luminor Group AB (koncerns)). Izmantojot iepriekšējās uzskaites metodi, nerodas jauna nemateriālā vērtība. Jebkāda starpība starp piešķirto atlīdzību un iegādātā uzņēmuma aktīvu un saistību kopējo vērtību (darījuma datumā) tiek iekļauta pašu kapitālā.

Pēc apvienošanas pabeigšanas 2019. gada 2. janvārī visi Luminor Bank AS, Luminor Bank Latvija un Luminor Bank Lietuva aktīvi un saistības ir apvienoti ar retrospektīvo efektu. Līdz ar to, saskaņā ar iepriekš aprakstīto uzskaites politiku, šo Luminor Bank AS konsolidēto finanšu pārskatu salīdzinošie rādītāji par 2018. gadu iekļauj arī Luminor Bank Latvija un Luminor Bank Lietuva finanšu rezultātus.

KONSOLIDĀCIJAS PAMATNOSTĀDNES

Meitas sabiedrības iekļauj ieguldījumus sabiedrībās, tai skaitā strukturētās sabiedrības, kuras Grupa kontrolē jo Grupai pastāv (i) vara par nozīmīgo lēmumu pieņemšanu, kas var būtiski ietekmēt sabiedrības peļņas atdevi, (ii) ir pakļautība vai tiesības uz sabiedrības mainīgo peļņas atdevi no ieguldījumiem sabiedrībā, un (iii) spēja izmantot savu varu pār sabiedrību, lai ietekmētu peļņas atdevi no ieguldījumiem sabiedrībā. Novērtējot, vai koncerns kontrolē citu sabiedrību, tiek ņemta vērā potenciālo balsstiesību esamība un nozīmīgas ietekmes esamība. Lai ietekme būtu nozīmīga, Grupai ir jābūt praktiskai iespējai izmantot savu ietekmi tajā brīdī kad tiek pieņemti lēmumi par sabiedrības nozīmīgajām aktivitātēm. Grupai var būt kontrole par sabiedrību arī gadījumā ja tai nepieder balsstiesīga kapitāla vairākums. Šajā gadījumā Grupa nosaka sava balsstiesīgā kapitāla apjomu attiecībā pret citu balsstiesīga kapitāla turētāju balsu skaitu un to sadalījumu, lai noteiktu vai Grupai ir faktiskā kontrole par sabiedrību. Citu investoru tiesību aizsardzības nosacījumi, kuri attiecas uz fundamentālajām izmaiņām sabiedrības darbībā vai iestājas tikai ārkārtas situācijā, nenozīmē ka Grupai nav kontrole par sabiedrību. Meitas sabiedrības tiek konsolidētas no datuma kad Grupai tiek nodota kontrole un izņemtas no konsolidācijas brīdī, kad kontrole izbeidzas.

Meitas sabiedrību iegāde tiek uzskaitīta atbilstoši uzņēmējdarbības apvienošanas uzskaites metodei (izņemot sabiedrības kas ir iegādātas no saistītām pusēm zem vienotas kontroles). Iegādātie identificējami aktīvi un saistības, kā arī iespējamās saistības kas ir

iegūtas uzņēmējdarbības apvienošanas rezultātā tiek novērtētas to patiesajā vērtībā iegādes brīdī, neatkarīgi no mazākuma akcionāru daļas īpatsvara.

Grupa novērtē mazākuma akcionāru vērtību, kas pārstāv esošās īpašuma tiesības un likvidācijas gadījumā, katram šādam gadījumam individuāli, alocē mazākuma daļai proporcionālo neto aktīvu daļu, atbilstoši tās: (a) patiesai vērtībai, vai (b) mazākuma akcionāru vērtības proporcijai pret kopējiem sabiedrības neto aktīviem. Mazākuma akcionāru vērtība, kas neiekļauj esošās īpašuma tiesības, tiek novērtēta patiesajā vērtībā.

Nemateriālā vērtība tiek novērtēta atņemot no kopējās par iegūto sabiedrību nodotās atlīdzības atņemot iegūtās sabiedrības neto aktīvu, mazākuma daļas vērtības un Grupai tieši pirms iegādes darījuma veikšanas piederošās daļas patiesās vērtības kopsummam. Negatīvā nemateriālā vērtībā tiek atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā tikai pēc vadības veiktā papildus novērtējuma par to vai tika identificēti visi aktīvi, saistības un iespējamās saistības, ka arī to patiesā vērtība tika noteikta pareizi.

Par iegādāto sabiedrību pārskaitītā atlīdzība tiek novērtēta nodoto aktīvu, izdoto pašu kapitāla instrumentu un radušos vai pārņemto saistību patiesajā vērtībā, ieskaitot iespējamo aktīvu vai saistību, kas izriet no nosacītās atlīdzības līguma nosacījumiem, patieso vērtību, bet izslēdzot ar iegādi saistītās izmaksas, piemēram, konsultāciju, juridiskās, novērtēšana un tamlīdzīgi profesionāli pakalpojumi. Darījuma izmaksas, kas radušās, emitējot pašu kapitāla instrumentus, tiek atskaitītas no pašu kapitāla; darījuma izmaksas, kas radušās, emitējot parādu, tiek atskaitītas no tā uzskaites vērtības, un visas pārējās ar iegādi saistītās darījuma izmaksas tiek uzskaitītas izdevumos.

Grupas savstarpējie darījumi, atlikumi un nerealizētā peļņa no darījumiem starp Grupas sabiedrībām tiek savstarpēji ieskaitīti; nerealizēti zaudējumi tiek savstarpēji ieskaitīti izņemot gadījumus kad zaudējumi nevar tikt atgūti. Banka un visas tās meitas sabiedrības piemēro vienādas uzskaites politikas, kas atbilst Grupas uzskaites politikai.

Asociētās sabiedrības. Asociētās sabiedrības ir sabiedrības, par kurām Grupai ir būtiska ietekme (tiešā vai netieša), bet nav kontroles, pārsvarā tas nozīmē no 20 līdz 50 procentiem balsstiesīga kapitāla kontroli. Grupas ieguldījums asociētajā sabiedrībā tiek uzskaitīts, izmantojot pašu kapitāla metodi un sākotnēji atzīts to iegādes vērtībā. Ieguldījumu asociētajās sabiedrībās uzskaites vērtība iekļauj nemateriālo vērtību, kas tika noteikta iegādes brīdī minus uzkrātais vērtības samazinājums, ja tāds pastāv. No asociētajām sabiedrībām saņemtās dividendas samazina ieguldījuma vērtību. Citas Grupai piederošo neto aktīvu daļas izmaiņas tiek atzītas sekojoši: (i) Grupas peļņas vai zaudējumu daļa no asociētās sabiedrības tiek atzīta pārskata gada konsolidētajā peļņas vai zaudējumu aprēķinā kā peļņas daļa no ieguldījumiem asociētajās sabiedrībās, (ii) Grupas pārējo visaptverošo ienākumu daļa tiek atsevišķi atzīta konsolidētajā pārējo visaptverošo ienākumu pārskatā, (iii); visas pārējās Grupai piederošo neto aktīvu daļas izmaiņas tiek atzītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā, kā peļņas daļa no ieguldījumiem asociētajās sabiedrībās. Taču, ja Grupas zaudējumu daļa no ieguldījumiem asociētajās sabiedrībās ir vienāda vai pārsniedz Grupas kopējo ieguldījumu asociētajās sabiedrībās, tai skaitā jebkādas citas nenodrošinātās prasības, Sabiedrība neatzīst turpmākos zaudējumus, ja vien tā nav uzņēmusies saistības vai veikusi maksājumus par labu asociētai sabiedrībai.

Nerealizētā peļņa attiecībā uz darījumiem starp Grupu un tās asociētajām sabiedrībām tiek savstarpēji ieskaitīta proporcionāli Grupas ieguldījumam asociētajā sabiedrībā; nerealizētie zaudējumi arī tiek savstarpēji ieskaitīti, ja nepastāv vērtības samazinājuma pazīmēs attiecībā uz darījuma ietvaros nodoto aktīvu.

Meitas sabiedrību, asociēto sabiedrību vai kopuzņēmumu atsavināšana. Kad Grupai vairs nav kontroles vai nozīmīgas ietekmes, visi ieguldījumi no līdzdalības sabiedrībā pārvērtētas līdz to patiesajai vērtībai, atzīstot izmaiņu uzskaites vērtībā peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Patiesā vērtība ir sākotnējā uzskaites vērtība, lai turpmāk uzskaitītu atlikušo līdzdalības daļu kā asociēto sabiedrību, kopuzņēmumu vai finanšu aktīvu. Turklāt visas summas, kas iepriekš atzītas pārējos visaptverošajos ienākumos attiecībā uz šo sabiedrību, tiek uzskaitītas tā, it kā Grupa būtu tieši atsavinājusi saistītos aktīvus vai saistības. Tas var nozīmēt, ka summas, kas iepriekš atzītas pārējos visaptverošajos ienākumos, tiek pārklasificētas peļņas vai zaudējumi aprēķinā.

Ja īpašumtiesību līdzdalība asociētajā uzņēmumā tiek samazināta, bet tiek saglabāta būtiska ietekme, tikai proporcionāla daļa no summām, kas iepriekš atzītas pārējos visaptverošajos, tiek pārklasificētas uz peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

UZSKAITES VALŪTA

Posteņi, kas iekļauti katras Grupas sabiedrības finanšu pārskatos, tiek novērtēti, izmantojot tās primārās ekonomiskās vides valūtu, kurā darbojas sabiedrība ("funkcionālā valūta"). Konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti EUR, kas ir Bankas un tās meitasuzņēmumu funkcionālā un atskaišu sagatavošanas valūta.

Visi monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtā tiek pārvērtēti eiro pēc perioda beigās spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas noteiktā ārvalstu valūtas maiņas kursa. Ārvalstu valūtas maiņas kursa rezultātā iegūtā peļņa vai zaudējumi tiek iekļauti perioda visaptverošo ienākumu pārskatā. Nemonetārie posteņi, kas tiek vērtēti to iegādes vērtībā, tiek pārvērtēti, izmantojot valūtas maiņas likmes to iegādes, bet aktīvi patiesajā vērtībā - attiecīgajā dienā, kad noteikta to patiesā vērtība.

Darījumi ārvalstu valūtā tiek uzskaitīti pēc kursa, kas ir spēkā darījuma dienā. Valūtas kursa starpības, kas rodas no norēķiniem par darījumiem, kas denominēti ārvalstu valūtā, tiek uzrādītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā norēķinu brīdī, izmantojot valūtas maiņas kursu, kas ir spēkā tajā dienā.

IENĀKUMU UN IZDEVUMU ATZĪŠANA

Procentu ienākumi un izdevumi

Parāda instrumentiem procentu ienākumus un izdevumus atzīst pēc uzkrāšanas principa, izmantojot efektīvo procentu likmes metodi (EIR metodi). Šī metodes ietvaros, visas maksas, kas samaksātas vai saņemtas starp līguma pusēm un kas ir efektīvās procentu likmes, darījuma izmaksu un visu citu prēmiju vai atlaižu neatņemama sastāvdaļa, tiek atliktas un pakāpeniski atzītas kā daļa no procentu ienākumiem vai izdevumiem.

Izmaksas kas ir efektīvās procentu likmes neatņemama sastāvdaļa iekļauj – sākotnējās komisijas maksas ko Banka samaksāja vai saņēma, sakarā ar finanšu aktīva saņemšanu vai finanšu saistības izsniegšanu. Piemēram – komisijas maksa par maksātspējas pārbaudi, garantijas vai ķīlas novērtēšanu un atzīšanu, finanšu instrumenta nosacījumu saskaņošanu un dokumentu sagatavošanu. Bankas saņemtas vai samaksātas iniciācijas maksas, kas saistītas ar finanšu aktīva izveidi vai iegādi vai finanšu saistību izsniegšanu, piemēram, maksa par kredītpējas novērtēšanu, garantiju vai nodrošinājuma novērtēšanu un reģistrēšanu, kā arī sarunu vešana par noteikumiem. instrumenta un darījuma dokumentu noformēšana. Saistību maksas, kuras Grupa saņem lai nodrošināt aizdevuma izsniegšanu ir efektīvās procentu likmes neatņemamā sastāvdaļa, ja ir ticams ka Grupa noslēgs attiecīgo kredītēšanas līgumu un nav paredzēta iegūtā aizdevuma pārdošana drīz pēc tā izsniegšanas. Koncerns nenosaka aizdevuma izsniegšanas saistības kā finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā (FVTPL).

Finanšu aktīviem, kas ir iegūti vai iegādāti ar samazinātu kredītvērtību, efektīvā procentu likme ir likme, kas diskontē paredzamās naudas plūsmas (ieskaitot sākotnējos sagaidāmos kredītzaudējumus) līdz patiesajai vērtībai sākotnējā atzīšanā (parasti atspoguļo pirkuma cenu). Rezultātā, procentu ienākumi tiek koriģēt atbilstoši kredīta kvalitātei.

Procentu ienākumus aprēķina, piemērojot efektīvo procentu likmi finanšu aktīvu bruto uzskaites vērtībai, izņemot (i) finanšu aktīvus, kuriem ir samazināta kredītvērtība (3. posms), kuriem procentu ieņēmumi tiek aprēķināti, piemērojot efektīvo procentu likmi to amortizētajai iegādes vērtībai, atskaitot paredzamos kredītzaudējumus (ECL), un (ii) finanšu aktīvus, kas jau iegūti vai iegādāti ar samazinātu kredītvērtību, kuru amortizētajai iegādes vērtībai tiek piemērota sākotnējā koriģētā efektīvā procentu likme.

Komisiju ienākumi

Komisiju naudas ienākumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, kad klients vienlaikus saņem un izmanto Grupas pakalpojumus. Šādi ienākumi ietver maksas par kontu uzturēšanu, konta pakalpojumu maksas, konta atvēršanas maksas, portfeļa, aktīvu pārvaldības vai finanšu plānošanas pakalpojumu vai konsultāciju maksas un maksas par kredītu apkalpošanu trešo personu vārdā (izņemot tādas maksas kas ir daļa no EIR). Ja atlīdzība ietver mainīgas komponentes, ieņēmumi tiek atzīti tikai tiktāl, ciktāl vadība konstatē, ka ir ļoti ticams, ka nenotiks nekāds būtiskas izmaiņas attiecīgajā summā nākotnē.

Pārējie komisiju ienākumi tiek atzīti laika brīdī (point in time), kad Grupa ir izpildījusi savas darījuma saistības, parasti pēc pamata darījuma izpildes. Saņemtā vai saņemamā komisijas maksa atspoguļo pakalpojuma, kas ir identificējams ka atsevišķā izpildes saistība, darījuma cenu. Šajos ienākumos ietilpst maksa par ārvalstu valūtu pārdošanas vai pirkšanas organizēšanu klienta vārdā, maksa par maksājumu darījumu apstrādi, maksa par skaidras naudas norēķiniem, iekasēšanas vai skaidras naudas izmaksas, kā arī komisijas.

Komisiju izdevumi

Komisijas izdevumi tiek atzīti līdz ar attiecīgā pakalpojuma saņemšanu vai saistības iestāšanās.

Pamatdarbības ienākumi

Pamatdarbības ienākumi tiek atzīti atbilstoši uzkrāšanas principam.

Pamatdarbības izdevumi

Pamatdarbības ienākumi tiek atzīti atbilstoši uzkrāšanas principam.

Dividenžu ienākumi

Dividendes tiek atzītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā, tikai kad:

- (a) ir konstatētas tiesības saņemt dividenžu maksājumus;
- (b) ir ticams ka Grupa iegūs ar dividenžu ienākumiem saistītus ekonomiskus labumus; un
- (c) dividenžu summu var ticami novērtēt.

ĀRVALSTU VALŪTU PĀRVĒRTĒŠANA

Darījumus ārvalstu valūtā pārvērtē euro pēc faktiskajiem maiņas kursiem, ko darījuma dienā noteikusi Eiropas Centrālā banka. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtā tiek pārvērtēti eiro pēc perioda beigās spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas noteiktā ārvalstu valūtas maiņas kursa. Visi ienākumi vai zaudējumi, kas rodas no valūtas maiņas kursa izmaiņām pēc darījuma datuma, tiek iekļauti apvienotajā ienākumu pārskatā kā peļņa vai zaudējumi no operācijām ar ārvalstu valūtu. Ārvalstu valūtas maiņas kursa rezultātā iegūtā peļņa vai zaudējumi tiek iekļauti perioda visaptverošo ienākumu pārskatā.

Grupas finanšu stāvokļa pārskata sagatavošanā visvairāk izmantotie Eiropas Centrālās bankas noteiktie valūtas maiņas kursi (ārvalstu valūtas vienības pret 1 EUR) bija šādi:

Pārskata datums	NOK	USD
2019. gada 31. decembris	9.8638	1.1234
2018. gada 31. decembris	9.9483	1.1450

UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKLIS

Igaunija

Saskaņā ar Ienākuma nodokļa likumu Igaunijas uzņēmumu nopelnītā gada peļņa netiek aplikta ar nodokļiem, un tāpēc pagaidu atšķirības starp aktīvu un saistību nodokļu bāzēm un uzskaites vērtībām nepastāv, un atliktā nodokļa aktīvi vai saistības nerodas. Tā vietā, lai apliktu ar nodokli neto peļņu, nesadalītās peļņas sadale tiek aplikta ar nodokļiem no summas, kas izmaksāta kā neto dividendes. Uzņēmuma ienākuma nodoklis, kas rodas no dividenžu izmaksas, tiek uzskaitīts kā izdevumi periodā, kad tiek dividends tiek deklarētas, neatkarīgi no faktiskā maksājuma datuma vai perioda, par kuru dividendes tiek izmaksātas.

Sākot ar 2018. gada 1. aprīli, kredītiestāžu ceturkšņa grāmatvedības peļņa tiek aplikta ar 14% uzņēmumu ienākuma nodokli likmi. Nodoklis ir jāsamaksā līdz nākamā ceturkšņa trešā mēneša 10. datumam. Pēc peļņas sadales tiek maksāts papildu ienākuma nodoklis 6% apmērā, kas kopā ar samaksāto avansa summu palielina uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi līdz 20%. Papildu nodokļa likme ir atkarīga no dividenžu izmaksas regularitātes. Ja dividendes netiek izmaksātas, avansa maksājumi netiek atmaksāti. Uzņēmumu ienākuma nodoklis, kas maksājams par ceturkšņa peļņu, tiek atzīts kā kārtējā ienākuma nodokļa izmaksas. Atliktā nodokļa aktīvs (un atliktā nodokļa ienākums) par ceturkšņa zaudējumiem tiek atzīts tikai tad, ja ir ticams, ka ar nodokli aplikamā nākotnes peļņa būs pieejama 19 nākamajos ceturkšņos, lai šos zaudējumus izmantotu.

Lietuva

Saskaņā ar Lietuvas likumu par uzņēmumu ienākuma nodokli pašreizējā ienākuma nodokļa likme ir 15% no aplikamā ienākuma no 2019. un 2018. gadā gūtās peļņas. Saskaņā ar 2019. gada decembra uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma izmaiņām, 2020. gada kredītiestāžu peļņai kas pārsniedz EUR 3 miljonus uzņēmumu ienākuma nodokļa likme tika noteikta 20% apmērā. Izdevumi, kas saistīti ar nodokļu iekasēšanu un iekļauti šajos finanšu pārskatos, ir balstīti uz vadības aprēķiniem saskaņā ar Lietuvas nodokļu likumdošanu.

Latvija

Uzņēmumu ienākuma nodoklis pārskata periodā ir iekļauts finanšu pārskatos, pamatojoties uz vadības aprēķiniem, kas sagatavoti saskaņā ar Latvijas republikas nodokļu likumdošanu.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis tiks aprēķināts pamatojoties uz sadalīto peļņu (20/80 no akcionāriem maksājamās neto summas). Uzņēmumu ienākuma nodoklis par sadalīto peļņu tiks atzīts brīdī, kad Grupa akcionāri pieņems lēmumu par peļņas sadali.

Grupa aprēķina un maksā uzņēmumu ienākuma nodokli arī par nosacīti sadalīto peļņu (20/80 no aprēķinātās nodokļa likmes), kas ietver ar nodokli apliekamos objektus saskaņā ar "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu", piemēram, ar saimniecisko darbību nesaistītos izdevumus, debitoru šaubīgos parādus un kredītus saistītajām pusēm, ja tie atbilst "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā" noteiktajiem kritērijiem, kā arī citi izdevumi, kas pārsniedz likumā noteiktās atskaitīšanas robežas. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par nosacīti sadalīto peļņu tiek atzīts peļņas un zaudējumu aprēķinā tajā gadā, par kuru tas tiek novērtēts. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par sadalīto peļņu un nosacīti sadalīto peļņu tiek iekļauts peļņas un zaudējumu pārskata postenī "Tekošā gada uzņēmumu ienākuma nodoklis" un tiek atspoguļots finanšu pārskatu piezīmēs.

ATLIKTAIS NODOKLIS

Atliktais ienākuma nodoklis tiek atzīts, izmantojot bilances saistību metodi, par pagaidu atšķirībām, kas rodas starp aktīvu un saistību nodokļu bāzēm un to uzskaites vērtībām finanšu pārskatu sagatavošanas vajadzībām.

Atliktā nodokļa aktīvi tiek atzīti attiecībā uz nodokļu zaudējumiem tiktāl, ciktāl ir ticams, ka būs pieejama ar nodokli apliekama peļņa, pret kuru zaudējumus varēs izmantot. Lai noteiktu atliktā nodokļa aktīvu summu, kas var tikt atzīta, ir nepieciešams spriedums, pamatojoties uz paredzamo nākotnes ar nodokli apliekamās peļņas laiku un līmeni.

Atliktais ienākuma nodoklis tiek aprēķināts, izmantojot nodokļu likmes (un likumus), kas ir spēkā vai lielā mērā pieņemti līdz finanšu pārskata datumam un tiek paredzēts ka tās likmes būs piemērojamās brīdī, kad tiks realizēts attiecīgais atliktā ienākuma nodokļa aktīvs vai nokārtotas atliktā ienākuma nodokļa saistības.

Atliktais ienākuma nodoklis netiek atzīts, ja tas rodas no aktīva vai saistību sākotnējās atzīšanas darījuma, kas nav uzņēmējdarbības apvienošanas darījums, un kas darījuma brīdī neietekmē ne grāmatvedības, nodokļu peļņu vai zaudējumus.

Nodokļu zaudējumus var pārnest uz nenoteiktu laiku. Zaudējumus no vērtspapīru atsavināšanas var izmantot tikai, lai kompensētu peļņu, kas gūta no vērtspapīru pārdošanas. Zaudējumus, kas saistīti ar vērtspapīru atsavināšanu, var pārnest 5 gadus pēc kārtas. Sākot ar 2014. gada 1. janvāri pārnestos nodokļu zaudējumus var izmantot, lai samazinātu ar nodokli apliekamo ienākumu.

Atliktais nodoklis, kas saistīts ar finanšu aktīvu, kas klasificēti kā patiesajā vērtībā novērtēti ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos, patiesās vērtības izmaiņu, tiek atzīts pārējos visaptverošajos ienākumos, un tā turpmākā uzskaitē tiek veikta saskaņā ar turpmāko atsavināšanas peļņas vai zaudējumu uzskaiti.

CITI NODOKĻI

Citi nodokļi tiek atzīti citu pamatdarbības izdevumu sastāvā.

NAUDA UN PRASĪBAS PRET CENTRĀLAJĀM BANKĀM

Naudas plūsmas pārskata mērķiem nauda un tās ekvivalenti ietver kases atlikumus, neierobežotās prasības uz pieprasījumu pret centrālajām bankām un citām kredītiestādēm ar sākotnējo atmaksas termiņu līdz 3 mēnešiem un nebūtisku vērtības izmaiņu risku. Nauda un naudas ekvivalenti, kā aprakstīts iepriekš, ir definētas naudas plūsmas pārskatā.

Obligātās naudas rezerves Centrālajās Bankās tiek uzskaitītas amortizētajā iegādes vērtībā un atspoguļo obligātās rezerves noguldījumus bez procentiem, kas nav pieejami Grupas ikdienas operāciju finansēšanai, un tāpēc šajos nolūkos netiek uzskatīti par naudas un naudas ekvivalentu daļu konsolidētajā naudas plūsmas pārskatā.

FINANŠU INSTRUMENTI

Klasifikācija no novērtēšana

Finanšu instrumenti kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā (FVTPL) tiek sākotnēji atzīti patiesajā vērtībā. Pārējie finanšu instrumenti tiek sākotnēji atzīti patiesajā vērtībā, kas tiek koriģēta par ar darījumu saistītajiem izdevumiem. Patieso vērtību sākotnējās atzīšanas brīdī vislabāk atspoguļo darījuma cena. Peļņa vai zaudējumi pie sākotnējās atzīšanas tiek atzītas tikai tad, ja finanšu instrumenta iegādes vērtība būtiski atšķiras no patiesās vērtības, kura tiek noteikta balstoties uz citu tirgū novērojamo līdzīgo instrument vērtību vai izmantojot novērtēšanas metodes, kuru pamatā ir tikai tirgū novērojamie dati. Pēc sākotnējās atzīšanas, finanšu instrumentiem amortizētajā iegādes vērtībā (AC) tiek atzīts sagaidāmo kredīt zaudējumu (ECL) uzkrājums.

Turpmākā finanšu aktīvu novērtēšana ir atkarīga no Grupas veiktās klasifikācijas sākotnējās atzīšanās brīdī.

Sākotnējās atzīšanas brīdī finanšu aktīvus var klasificēt vienā no šādām kategorijām:

- ◆ Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos;
- ◆ Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos;
- ◆ Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā.

Klasifikācija tiek noteikta, balstoties uz Grupas finanšu aktīvu pārvaldīšanas biznesa modeli un finanšu aktīvu līgumisko naudas plūsmu pazīmēm. Finanšu aktīvus, kas atbilst amortizētās iegādes vērtības vai finanšu aktīvu, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos, klasifikācijas kritērijiem, Grupa var sākotnēji klasificēt kā finanšu aktīvus, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos, ja ir izpildīti noteikti kritēriji. Turklāt, Grupa sākotnējās atzīšanas brīdī var veikt neatsaucamu izvēli atsevišķus kapitāla instrumentus, kas savādāk tiktu klasificēti kā novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos, turpmāk klasificēt kā finanšu aktīvus, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos.

Sākotnējās atzīšanas brīdī finanšu saistības tiek klasificētas vienā no šādām kategorijām:

- ◆ Finanšu saistības, kas novērtētas amortizētajā iegādes vērtībā;
- ◆ Finanšu saistības, kas novērtētas patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos.

Finanšu saistības tiek klasificētas kā novērtētas patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos, ja:

- ◆ Tās atbilst tirdzniecības nolūkā turēto saistību definīcijai un
- ◆ Sākotnējās atzīšanas brīdī tās klasificētas kā novērtētas patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos.

Visas pārējās finanšu saistības tiek klasificētas kā finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā.

Finanšu aktīvi un saistības, kas novērtētas patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos**Tirdzniecības nolūkā turēti vērtspapīri**

Tirdzniecības nolūkā turēti vērtspapīri ir vērtspapīri, kas iegādāti ar mērķi lai gūtu peļņu no īstermiņa cenu svārstībām vai dīlera uzcelojuma, vai ir vērtspapīri, kas iekļauti portfeli, kuram piemīt īstermiņa peļņas gūšanas portfeļa pazīmes.

Tirdzniecības nolūkā turēti vērtspapīri tiek klasificēti kā finanšu aktīvi kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos.

Tirdzniecības nolūkā turētie vērtspapīri sākotnēji tiek atzīti to patiesajā vērtībā, kas balstās uz kotētām biržas piedāvājuma (bid) cenām. Visi saistītie realizētie un nerealizētie zaudējumi un peļņa tiek iekļauti neto rezultātā no vērtspapīru tirdzniecības. Saņemtās dividendes tiek iekļautas dividenžu ienākumos.

Visi tirdzniecības nolūkā turēto vērtspapīru pirkšanas un pārdošanas darījumi, kuru izpildes termiņus nosaka regulatori vai tirgus konvencijas ("regulārais pirkums un pārdošana"), tiek atzīti norēķinu dienā, kas ir datums, kad Grupa aktīvu piegādā vai saņem.

Atvasinātie finanšu instrumenti

Atvasinātie finanšu instrumenti, tostarp ārvalstu valūtas nākotnes līgumi, mijmaiņas darījumi, opcijas (gan parakstītie, gan iegādāti) un citi atvasinātie finanšu instrumenti, sākotnēji tiek atzīti un turpmāk novērtēti to patiesajā vērtībā. Patiesā vērtība tiek noteikta saskaņā ar modeļiem, kuros izmanto tirgū novērojamo informāciju. Visi atvasinātie finanšu instrumenti tiek iekļauti finanšu aktīvu sastāvā, ja to patiesā vērtība ir pozitīva un finanšu saistību sastāvā, ja to patiesā vērtība ir negatīva. Atvasināto finanšu instrumentu patiesās vērtības izmaiņas tiek iekļautas pārējos pamatdarbības ienākumos.

Vērtspapīri likviditātes pārvaldībai

Vērtspapīri, kas iegādāti likviditātes nodrošināšanas nolūkos un kuri tiek turēti pārdošanai un līgumisko naudas plūsmu iekasēšanas nolūkos ("Turēts, lai iekasētu un pārdotu" biznesa modelis), sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā, kas balstās uz kotētām biržas piedāvājuma (bid) cenām. Visi saistītie realizētie un nerealizētie zaudējumi un peļņa tiek iekļauti neto rezultātā no vērtspapīru tirdzniecības. Saņemtās dividendes tiek iekļautas dividenžu ienākumos.

Banka nolēma šādus vērtspapīrus sākotnēji klasificēt kā finanšu aktīvus, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos, jo šāda klasifikācija būtiski samazina vai ierobežo uzskaites atšķirības (accounting mismatch).

Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos.

Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos, ietver finanšu aktīvus, kas tiek ieguldīti akcijās un obligācijās. Šie aktīvi ir paredzēti turēšanai uz nenoteiktu laiku un sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā, atbilstoši to kotētām biržas piedāvājuma (bid) cenām vai summām, kas iegūtas no diskontētās naudas plūsmas modeļiem. Nerealizētā peļņa un zaudējumi, kas rodas no finanšu aktīvu, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos, patiesās vērtības izmaiņām, tiek atzīti pārējos visaptverošajos ienākumos. Kad finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, iepriekš uzkrātā peļņa vai zaudējumi no pārējiem visaptverošajiem ienākumiem netiek pārklasificēti peļņā vai zaudējumos.

Dividenžu ienākumi tiek atzīti atsevišķi atzīti dividenžu ienākumu sastāvā brīdī, kad Grupai radušās tiesības uz tām.

Visi regulārie vērtspapīru pirkšanas vai pārdošanas darījumi tiek atzīti norēķinu datumā, kas ir datums, kad aktīvs tiek piegādāts Grupai. Visi pārējie pirkšanas vai pārdošanas darījumi līdz norēķinu datumam tiek uzskaitīti atvasināto finanšu instrumentu sastāvā, kā nākotnes darījumi.

Atpirkšanas un reversie atpiršanas līgumi

Vērtspapīrus, kas tiek pārdoti saskaņā ar līgumiem par atpiršanu noteiktajā nākotnes datumā, neizslēdz no finanšu stāvokļa pārskata, jo Grupa patur būtībā visus ar īpašumtiesībām saistītos riskus un atbildības. Attiecīgā saņemtā nauda tiek atzīta konsolidētajā finanšu stāvokļa pārskatā kā aktīvs ar atbilstošu pienākumu to atmaksāt, ieskaitot uzkrātos procentus kā saistības, atbilstoši darījuma ekonomiskajai būtībai – kā aizdevums Grupai.

Vērtspapīri, kas tika iegādāti saskaņā ar līgumiem par to pārdošanu noteiktā nākotnes datumā, netiek atzīti finanšu stāvokļa pārskatā. Reversie repo līgumi tiek klasificēti kā aizdevumi un parādi citām bankām vai klientiem un tiek uzskaitīti, izmantojot amortizētās iegādes metodi. Starpība starp pārdošanas un atpiršanas cenu tiek uzskatīta par procentiem un uzkrāta visu līgumu darbības laikā, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi.

Finanšu aktīvi, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā.**Aizdevumi klientiem**

Aizdevumi klientiem tiek klasificēti kā finanšu aktīvi, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā, ja ir izpildīti šādi kritēriji:

- ◆ tie tiek turēti ar mērķi iekasēt līgumiskās nākotnes naudas plūsmas („Turēts, lai iekasētu” biznesa modelis);
- ◆ to līgumiskās naudas plūsmas veido tikai pamatsummas un procentu maksājumi par atlikušo pamatsummu;
- ◆ Grupa tos sākotnējā atzīšanas brīdī nenosaka kā patiesajā vērtībā novērtētus finanšu aktīvus ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos.

Aizdevumi klientiem, kas atbilst iepriekš minētajiem kritērijiem, tiek novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā un uz tiem attiecas 9. SFPS vērtības samazināšanas modelis.

Aizdevumi klientiem tiek atzīti norēķinu dienā, kad nauda tiek izsniegta aizņēmējiem. No līguma noslēgšanas dienas līdz naudas izmaksas dienai tie tiek uzskaitīti ārpusbilances posteņu sastāvā.

Finanšu saistības, kas novērtētas amortizētajā iegādes vērtībā**Aizņēmumi, noguldījumi un obligācijas**

Visas finanšu saistības (aizņēmumi, noguldījumi, izlaistās obligācijas) sākotnēji tiek atzītas to patiesajā vērtībā, un aizņēmumu gadījumā, atskaitot tieši attiecināmās darījumu izmaksas. Pēc sākotnējās atzīšanas, aizņēmumi, depozīti un izlaistās obligācijas tiek atzīti amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvo procentu likmes metodi. Ieņēmumi vai zaudējumi tiek atzīti peļņā vai zaudējumos, brīdī kad saistības tiek atzītas par pārtrauktām, kā arī izmantojot efektīvās procentu likmes metodi. Amortizētā vērtība tiek aprēķināta, ņemot vērā visas atlaides vai prēmijas saistībā ar iegādi, kā arī maksas vai izmaksas, kas ir neatņemama efektīvās procentu likmes sastāvdaļa. Efektīvās procentu likmes amortizācija tiek iekļauta neto procentu ieņēmumos peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Finanšu instrumentu vērtības samazināšanās

Uz šādiem finanšu instrumentiem attiecas 9. SFPS vērtības samazināšanās prasības:

- ◆ finanšu aktīvi, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā,
- ◆ parāda instrumenti, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos,

◆ aizdevumu saistības un finanšu garantiju līgumi.

Finanšu instrumentiem, kas ietilpst vērtības samazināšanās modeļa darbības jomā, uzkrājumi paredzamajiem kredītu zaudējumiem tiek aprēķināti šādi:

- ◆ Finanšu instrumenti, kuru kredītrisks nav būtiski palielinājies kopš sākotnējās atzīšanas (vai kuri tiek uzskatīti kā finanšu instrumenti ar zemu kredītrisku) - uzkrājumi paredzamajiem kredītzaudējumiem tiek aprēķināti tādā apmērā, kas atbilst 12 mēnešu paredzamajiem kredītzaudējumiem,
- ◆ Finanšu instrumenti, kuriem nav samazināta kredītvērtība, bet kuriem ir konstatēts būtisks kredītriska pieaugums kopš sākotnējās atzīšanas – uzkrājumi paredzamajiem kredītzaudējumiem tiek aprēķināti tādā apmērā, kas vienāds ar paredzamajiem kredītzaudējumiem visā aktīva dzīves laikā līdz darījuma termiņa beigām,
- ◆ Finanšu instrumenti ar samazinātu kredītvērtību – uzkrājumi paredzamajiem kredītzaudējumiem tiek aprēķināti tādā apmērā, kas vienāds ar paredzamajiem kredītzaudējumiem visā aktīva dzīves laikā,
- ◆ Finanšu instrumenti, kas iegādāti vai izdoti ar samazinātu kredītvērtību (POCI) - uzkrājumi paredzamajiem kredītzaudējumiem tiek aprēķināti tādā apmērā, kas ir vienāds ar paredzamajiem kredītzaudējumiem visā aktīva dzīves laikā neatkarīgi no kredītriska izmaiņām finanšu aktīvu darbības laikā.

Grupa katrā pārskata datumā novērtē, vai finanšu instrumenta kredītrisks kopš sākotnējās atzīšanas ir ievērojami palielinājies, analizējot saistību nepildīšanas riska izmaiņas finanšu instrumenta paredzamajā darbības laikā. Lai veiktu šo novērtējumu, Grupa salīdzina finanšu instrumenta saistību neizpildes iestāšanās risku pārskata datumā ar finanšu instrumenta saistību neizpildes iestāšanās risku sākotnējās atzīšanas datumā un ņem vērā saprātīgu un pamatojošu informāciju, kas ir pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm, kas liecina par būtisku kredītriska pieaugumu kopš sākotnējās atzīšanas.

Finanšu aktīvs ir ar vērtības samazinājumu (credit –impaired), ja ir noticis viens vai vairāki notikumi, kas negatīvi ietekmē šīs finanšu aktīva aplēstās nākotnes naudas plūsmas. Pierādījumi, ka finanšu aktīvs ir ar samazinātu kredītvērtību, ietver norēķinu termiņa nokavējumu par vairāk nekā 90 dienām vai citu kritēriju identificēšanu, kas liecina par to ka norēķins netiks veikts. Detalizētāku aprakstu skatīt sadaļā "Risku vadības pamatprincipi".

Paredzami kredītzaudējumi ir kredītzaudējumu vidējais svērtais rādītājs ar attiecīgajiem saistību neizpildes riskiem kā svērumiem. Gaidāmie kredītzaudējumi visā aktīva dzīves ciklā ir paredzami kredītzaudējumi, kas rodas visu iespējamo saistību neizpildes notikumu dēļ finanšu instrumenta paredzamajā darbības laikā. 12 mēnešu paredzami kredītzaudējumi ir daļa no paredzamajiem kredītzaudējumiem aktīva dzīves laikā, kas atspoguļo sagaidāmos kredītzaudējumus, kas izriet no saistību neizpildes notikumiem saistībā ar finanšu instrumentu, kuri ir iespējami 12 mēnešu laikā pēc pārskata datuma.

Attiecībā uz finanšu aktīvu ir ar vērtības samazinājumu (credit –impaired), kredītzaudējumi ir starpība starp visām līgumā noteiktajām naudas plūsmām, kas ir jāmaksā saskaņā ar līgumu, un visām naudas plūsmām, kuras Koncerns un Banka plāno saņemt (t.i., visas naudas iztrūkumus), diskontējot ar sākotnējo efektīvo procentu likmi (vai koriģēto efektīvo procentu likmi finanšu aktīviem, kas iegādāti vai izdoti ar samazinātu kredītvērtību). Grupa novērtē naudas plūsmas, ņemot vērā visus finanšu instrumenta līgumiskos nosacījumus (piemēram, priekšapmaksas, līguma pagarināšanu, atsaukumu un līdzīgas iespējas), paredzamajā šī finanšu instrumenta darbības laikā. Naudas plūsmas, kas tiek ņemtas vērā, ietver naudas plūsmas, kas rodas, pārdodot nodrošinājumu vai citus kredīta kvalitāti uzlabojošus elementus, kas ir neatņemama līguma noteikumu sastāvdaļa. Visas korekcijas tiek atzītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā, kā vērtības samazinājums / reverss.

Finanšu garantijas un saistības par kredītu izsniegšanu arī pakļaujas paredzamo kredītzaudējumu izvērtējumam. Saistībām par kredītu izsniegšanu Grupa ņem vērā aizdevuma kredītriska izmaiņas, uz kurām attiecas kredīta izsniegšanas saistības. Finanšu garantiju līgumiem Grupa ņem vērā izmaiņas riskā, ka konkrētais parādnieks nepildīs līgumu.

Detalizētāka informācija par izmantotajām nākotnes prognozēm ir iekļauta 2. pielikumā "Būtiskas grāmatvedības aplēses un pieņēmumi".

Ieskaitīšana

Finanšu aktīvi un saistības tiek savstarpēji ieskaitīti un bilancē uzrādīti neto vērtībā gadījumos, ja pastāv juridiskas tiesības veikt šo posteņu ieskaitu vai posteņi tiks dzēsti to neto vērtībā, vai arī aktīvi tiks dzēsti un saistības nokārtotas vienlaicīgi. Šādas ieskaita tiesības a) nedrīkst būt atkarīgas no kāda turpmāka notikuma un b) tām jābūt juridiski izpildāmām šādos apstākļos: i) parastā uzņēmējdarbības gaitā, ii) saistību neizpildes gadījumā un iii) maksātnespējas vai bankrota gadījumā.

Riska ierobežošanas uzskaitē

Sākot riska ierobežošanas attiecības, Grupa oficiāli norāda un dokumentē riska ierobežošanas attiecības, kurām tā vēlas piemērot riska ierobežošanas uzskaiti, kā arī riska pārvaldības mērķi un stratēģiju riska ierobežošanas veikšanai.

Dokumentācija ietver riska ierobežošanas instrumenta identificēšanu, ierobežoto posteni, ierobežotā riska veidu un to, kā Grupa novērtēs, vai riska ierobežošanas attiecības atbilst riska ierobežošanas efektivitātes prasībām (ieskaitot riska ierobežošanas neefektivitātes avotu analīzi un to, kā tiek noteikts riska ierobežošanas koeficients). Riska ierobežošanas attiecības ir uzskatāmas par riska ierobežošanas uzskaiti, ja tās atbilst visām šīm efektivitātes prasībām:

- ◆ Starp apdrošināto posteni un riska ierobežošanas instrumentu pastāv 'ekonomiskas attiecības'.
- ◆ Kredītriska ietekme 'nedominē' vērtības izmaiņas, kas rodas no šīm ekonomiskajām attiecībām.
- ◆ Riska ierobežošanas attiecību riska ierobežošanas koeficients ir tāds pats kā tas, kas rodas no apdrošinātā posteņa daudzuma, kuru grupa faktiski ierobežo, un no riska ierobežošanas instrumenta daudzuma, kuru grupa faktiski izmanto, lai ierobežotu šo ierobežotā posteņa daudzumu.

Grupa piemēro patiesās vērtības riska ierobežošanu. Patiesās vērtības riska ierobežošana ir riska ierobežošana atzītā aktīva vai saistību vai neatzītā stingru saistību patiesās vērtības izmaiņām.

Riska ierobežošanas instrumenta patiesās vērtības izmaiņas tiek atzītas peļņas vai zaudējumu pārskatā. Ierobežotā posteņa patiesās vērtības izmaiņas, kas attiecināmas uz ierobežoto risku, tiek reģistrētas kā daļa no apdrošinātā posteņa uzskaites vērtības un tiek atzītas arī peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Patiesās vērtības riska ierobežošanai, kas attiecas uz posteņiem, kuri uzskaitīti amortizētajā iegādes vērtībā, uzskaites vērtības korekcijas tiek amortizētas caur peļņu vai zaudējumiem atlikušajā riska ierobežošanas laikā, izmantojot efektīvās procentu likmes (EIR) metodi. EIR amortizācija var sākties, tiklīdz pastāv korekcija, un ne vēlāk kā tad, kad nodrošinātais postenis pārstāj koriģēt, ņemot vērā tā patiesās vērtības izmaiņas, kas attiecināmas uz risku, kuru ierobežo.

Ja ierobežotā posteņa atzīšana tiek pārtraukta, neamortizētā patiesā vērtība tiek nekavējoties atzīta peļņā vai zaudējumos. Ja neatzītas stingras saistības tiek noteiktas kā nodrošinātais postenis, tad ar ierobežoto risku attiecināmo stingro saistību patiesās vērtības kumulatīvās izmaiņas tiek atzītas par aktīvu vai saistībām ar attiecīgiem ienākumiem vai zaudējumiem, kas atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Finanšu instrumentu patiesā vērtība

Patiesā vērtība ir cena, kas tiktu saņemta, pārdodot aktīvu, vai samaksāta, nododot saistības, darījumā starp tirgus dalībniekiem finanšu instrumenta novērtēšanas datumā. Patiesās vērtības noteikšana balstās uz pieņēmumu, ka darījums, pārdodot aktīvu vai nododot saistības, notiek:

- ◆ aktīva vai saistību galvenajā tirgū, vai
- ◆ ja nav galvenā tirgus, šo finanšu instrumentu visizdevīgākajā tirgū.

Galvenajam vai visizdevīgākajam tirgum jābūt pieejamam Grupai.

Aktīva vai saistību patiesā vērtība tiek noteikta, izmantojot pieņēmumus, kurus tirgus dalībnieki izmantotu, lai noteiktu cenu aktīviem un saistībām, pieņemot, ka tirgus dalībnieki darbojas to saimnieciskajās interesēs.

Nefinanšu aktīva patiesās vērtības novērtēšanā ņem vērā tirgus dalībnieka spēju radīt ekonomiskus labumus, izmantojot aktīvu visaugstākajā un labākajā veidā, vai pārdodot to citam tirgus dalībniekam, kas izmantotu aktīvu visaugstākajā un labākajā veidā.

Grupa izmanto novērtēšanas paņēmienus, kas ir piemēroti konkrētajiem apstākļiem un par kuriem ir pieejami pietiekami dati, lai novērtētu patieso vērtību, maksimāli izmantojot attiecīgos novērojamos rādītājus un samazinot nenovērojamo rādītāju izmantošanu. Ja finanšu pārskatā uzrādīto finanšu aktīvu un finanšu saistību patiesās vērtības nevar iegūt aktīvos tirgos, tās nosaka, izmantojot dažādas vērtēšanas metodes, kas ietver matemātisko modeļu izmantošanu. Ja iespējams, šo modeļu dati tiek ņemti no tirgiem, bet, ja tas nav iespējams, patiesās vērtības noteikšanā tiek izmantoti zināmi pieņēmumi.

Procentus pelnošo finanšu instrumentu patieso vērtību novērtē, pamatojoties uz diskontētām naudas plūsmām, izmantojot procentu likmes kuras ir instrumentiem ar līdzīgiem nosacījumiem un riska raksturlielumiem. Neaktīvo tirgu gadījumā patiesās vērtības novērtēšanai tiek noteiktas novērtēšanas metodes.

Finanšu aktīvu un saistību atzīšanas pārtraukšana

Finanšu aktīva (vai finanšu aktīva daļas vai līdzīgu finanšu aktīvu grupas daļas, ja tāda būtu) atzīšanu pārtrauc, ja:

- ◆ vairs nepastāv tiesības saņemt ar šo aktīvu saistīto naudas plūsmu; vai
- ◆ Grupa ir nodevis savas tiesības saņemt ar šo aktīvu saistīto naudas plūsmu vai saglabājis tiesības saņemt ar šo aktīvu saistīto naudas plūsmu, bet apņēmis nekavējoties izmaksāt to pilnā apmērā kādai trešajai personai saskaņā ar vienošanos; un
- ◆ Grupa vai nu (a) ir nodevis būtībā visus ar aktīvu saistītos riskus un guvumus, vai (b) nav ne nodevis, ne paturējis visus ar aktīvu saistītos riskus un guvumus, bet gan nodevis kontroli pār šo aktīvu.

Kad Grupa ir nodevis savas tiesības saņemt ar šo aktīvu saistīto naudas plūsmu vai ir noslēdzis vienošanos par saņemtās naudas plūsmas izmaksu trešajai personai, un nav ne nodevis, ne paturējis visus ar aktīvu saistītos riskus un guvumus, ne nodevis kontroli pār šo aktīvu, aktīvs tiek atzīts tādā apmērā, kādā ir turpmākā Grupas līdzdalība aktīvā. Turpmāka līdzdalība, kas izpaužas kā garantija pār nodoto aktīvu, tiek novērtēta zemākajā no aktīvu sākotnējās uzskaites vērtības un maksimālās atlīdzības summas, ko Grupai pienāktos izmaksāt.

Kad turpmākā līdzdalība pār nodoto aktīvu izpaužas rakstiskas un/ vai iegādātas opcijas veidā (ieskaitot naudā veiktu norēķinu vai līdzīgi), apmērs, kādā tiek veikta turpmākā Koncerna vai Bankas līdzdalība aktīvā, tiek noteikts kā nodotā aktīva vērtība, kādā Grupa to var atpirkt, izņemot aktīva, kas tiek vērtēts patiesajā vērtībā, rakstiskas pārdošanas opcijas gadījumā (ieskaitot naudā veiktu norēķinu vai līdzīgi), kad apmērs, kādā tiek veikta turpmākā Grupas līdzdalība aktīvā, tiek noteikts zemākajā no nodotā aktīva patiesās vērtības un opcijas izmantošanas cenas vērtībā.

Dažos gadījumos Grupa groza vai citādi izmaina finanšu aktīvu līguma nosacījumus. Grupa novērtē, vai līguma naudas plūsmu izmaiņas modifikācijas rezultātā ir būtiskas. Situācijā, ja grozījumus noteica darījumu partnera finansiālās grūtības un nespēja veikt sākotnēji saskaņotos maksājumus, Grupa salīdzina sākotnējās un pārskatītās paredzamās naudas plūsmas, lai novērtēt vai ar aktīvu saistītie riski un atlīdzības būtiski izmainījās modifikācijas rezultātā. Ja riski un atlīdzības paliek nemainīgi, modificētais aktīvs būtiski neatšķiras no sākotnējā aktīva, un modifikācija neizraisa atzīšanas pārtraukšanu. Grupa pārreķina bruto uzskaites vērtību, diskontējot modificētās līgumā noteiktās naudas plūsmas pēc sākotnējās efektīvās procentu likmes un atzīst pārmaiņas ienākumus vai zaudējumus peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad Koncerns vai Banka tiek atbrīvoti no pienākuma pildīt šīs saistības vai tās tiek dzēstas, vai beidzies to termiņš.

Ja esošās finanšu saistības tiek aizvietotas ar citām saistībām pret to pašu aizdevēju uz būtiski citiem nosacījumiem, vai ja esošo saistību nosacījumi tiek būtiski mainīti, šāda aizvietošana vai nosacījumu maiņa tiek uzskatīta par sākotnējo saistību atzīšanas pārtraukšanu un jaunu saistību atzīšanu, un starpība starp attiecīgajām bilances vērtībām tiek atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Restrukturizētie kredīti

Kur iespējams, Grupa dod priekšroku kredītu restrukturizācijai, nevis kļūst pārņemšanai. Parasti tas nozīmē aizņēmēja maksājumu grafika korigēšanu atbilstoši aizņēmēja finansiālajām iespējām (uz laiku samazinot pamatsummas maksājumus, pagarinot atmaksas termiņus) un vienošanos par jauniem kredīta nosacījumiem. Līdz ar līguma nosacījuma pārskatīšanu un saskaņošanu, aizdevums vairs netiek uzskatīts par sliktu (non-performing) aktīvu, pie nosacījuma ka aizņēmējs izpilda jaunā līguma nosacījumus. Šādi kredīti tiek pastāvīgi pārskatīti, lai nodrošinātu visu kritēriju ievērošanu, nākotnes maksājumu saņemšanu un procentu un komisijas maksājumu aprēķināšanu un iekļaušanu pārskatos.

Pārņemtais nodrošinājums

Grupas politika ir izvairīties no aktīvu pārņemšanas un izmantot šo iespēju tikai izņēmuma gadījumos. Pārņemto aktīvu gadījumā vispirms jānoskaidro, vai tos vislabāk izmantot iekšējām darbībām vai arī pārdot. Aktīvi, kas atzīti par noderīgiem iekšējām darbībām, tiek pārnesti uz attiecīgo aktīvu kategoriju zemākajā no to atgūstamās vērtības vai sākotnējās nodrošināto aktīvu uzskaites vērtības. Aktīvi, kas paredzēti pārdošanai 12 mēnešu laikā, tiek novērtēti zemākajā no to uzskaites vērtības vai patiesās vērtības, atskaitot pārdošanas izmaksas, pārņemšanas dienā.

Pārdošanai turēti ilgtermiņa aktīvi un aktīvu grupas

Ilgtermiņa aktīvi un aktīvu grupas, kas iekļauj gan ilgtermiņa aktīvus, gan apgrozāmos līdzekļus, finanšu stāvokļa pārskatā tiek klasificētas kā 'pārdošanai paredzētie ilgtermiņa ieguldījumi', ja to uzskaites vērtība tiks atgūta galvenokārt pārdošanas darījumā, tai skaitā meitas sabiedrības, kurai pieder aktīvi, kontroles zaudēšana, divpadsmit mēnešu laikā pēc pārskata perioda beigām. Aktīvus pārklasificē, ja ir izpildīti visi šie nosacījumi: a) aktīvi ir pieejami tūlītējai pārdošanai pašreizējā stāvoklī; b) Grupas vadība apstiprināja

un uzsāka aktīvu pircēja meklēšanas programmu; c) aktīvi tiek piedāvāti pārdošanai par saprātīgu cenu; d) pārdošana ir paredzēta viena gada laikā, un e) nav ticams, ka tiks veiktas būtiskas izmaiņas pārdošanas plānā vai ka plāns tiks atsaukts. Ilgtermiņa aktīvi vai aktīvu grupas, kas tiek klasificētas kā turētas pārdošanai pārskata perioda finanšu stāvokļa pārskatā, netiek pārklasificētas vai atkārtoti uzrādītas finanšu stāvokļa salīdzināšanas rādītājos, lai atspoguļotu klasifikāciju pārskata perioda beigās.

NOMAS — GRUPA IR IZNOMĀTĀJS

Nomu, kur Grupa ir iznomātājs, uzskaitē sākot ar 2019. gada 1. janvāri

Operatīvā noma

Nomas maksājumi tiek atzīti par izdevumiem, izmantojot lineāro metodi nomas termiņa laikā, ja vien nav pieejama cita sistemātiskā pieeja, kas reprezentatīvāk atspoguļotu veidu kā Grupa izmanto aktīvu laika gaitā.

Finanšu noma

Nomas līgumu klasificē kā finanšu nomu, ja tā faktiski nodod visus riskus un atbildības, kas ir identiskas ar īpašumtiesībām attiecībā uz attiecīgo aktīvu. Grupa atzīst finanšu nomas aktīvus finanšu stāvokļa pārskatā un uzrāda tos kā debitoru parādu par summu, kas vienāda ar neto ieguldījumu nomā. Nomas maksājumi, kas iekļauti nomas neto ieguldījumu novērtējumā, ietver šādus maksājumus par tiesībām izmantot bāzes aktīvu nomas termiņa laikā, kas netiek saņemti sākuma datumā:

- a) fiksēti maksājumi (ieskaitot pēc būtības fiksētus maksājumus), no kuriem atskaitīti maksājāmie nomas stimuli;
- b) mainīgi nomas maksājumi, kas ir atkarīgi no indeksa vai likmes, kuru sākotnēji mēra, izmantojot indeksu vai likmi sākuma datumā;
- c) visas atlikušās vērtības garantijas, ko iznomātājam nodrošina nomnieks, ar nomnieku saistīta puse vai ar iznomātāju nesaistīta trešā persona, kas ir finansiāli spējīga izpildīt garantijas saistības;
- d) pirkuma iespējas izmantošanas cenu, ja nomnieks ir pamatoti pārliecināts, ka izmantos šo iespēju; un
- e) soda maksājumi par nomas izbeigšanu, ja nomas termiņš atspoguļo nomnieku, kurš izmanto iespēju izbeigt nomu.

Grupa atzīst finanšu ienākumus visā nomas termiņā, pamatojoties uz modeli, kas atspoguļo nemainīgu periodisku atdeves likmi no iznomātāja neto ieguldījumiem nomā.

Nomu, kur Grupa ir iznomātājs, uzskaitē pirms 2019. gada 1. Janvāra

To, vai vienošanās uzskatāma par nomu, vai tā satur nomu, nosaka vienošanās saturs, un tam nepieciešams novērtējums, vai vienošanās izpilde ir atkarīga no konkrētu aktīvu izmantošanas un vai līdz ar vienošanos tiek nodotas aktīva izmantošanas tiesības.

Finanšu noma

Aktīvi, kas tiek klasificēti kā noma ar izpirkuma tiesībām, bilancē tiek uzrādīti kā no nomas ar izpirkuma tiesībām izrietošās prasības. Starpība starp bruto no nomas ar izpirkuma tiesībām prasībām un neto no nomas ar izpirkuma tiesībām prasībām ir nenopelnītie procentu ieņēmumi. Procentu ieņēmumi no nomas ar izpirkuma tiesībām tiek sistemātiski sadalīti un uzskaitīti visā nomas līguma periodā. Šī sadalījuma pamatā ir sistēma, kas atspoguļo nemainīgu perioda peļņas procentu attiecībā pret nomas ar izpirkuma tiesībām neto ieguldījumu.

Operatīvā noma

Noma, kuras gadījumā Grupa nenodod visu ar aktīva īpašumtiesībām saistīto risku un priekšrocības, klasificējama par operatīvo nomu (līzingu). Nosacītā noma tiek atzīta ienākumu veidā to gūšanas periodā. Ienākumi no nomas bez izpirkuma tiesībām tiek iekļauti visaptverošo ienākumu pārskatā visā nomas līguma laikā, izmantojot lineāro metodi.

NOMAS – GRUPA IR NOMNIEKS

Nomu, kur Grupa ir nomnieks, uzskaitē sākot ar 2019. gada 1. janvāri

Grupa nomā dažādus birojus un citus aktīvus (IT aprīkojumu un automašīnas). Kopš 2019. gada 1. janvāra nomas tiek klasificētas kā tiesības lietot aktīvu un atbilstošas saistības tajā datumā, kad iznomātais aktīvs ir Grupai pieejams lietošanai. Ikviens nomas maksājums tiek attiecināts starp saistībām un finanšu izmaksām. Finanšu izmaksas tiek grāmatotas kā izmaksas peļņas vai zaudējumu aprēķinā nomas perioda darbības laikā, lai nodrošinātu konstantu periodisku procentu likmi atlikušajai saistību summai katrā periodā.

Nomas saistības ietver šādu nomas maksājumu neto tagadnes vērtību:

- a) fiksēti maksājumi (ieskaitot fiksētus maksājumus pēc būtības), no kuriem atskaitīti visi saņemtie nomas atvieglojumi
- b) mainīgais nomas maksājums, kura pamatā ir indekss vai likme
- (c) summas, kuras nomniekam ir jāmaksā saskaņā ar atlikušās vērtības garantijām
- (d) izpirkuma cenu, ja nomnieks ir pietiekami pārliecināts, ka izmantos šo iespēju, un
- (e) soda naudu maksājumus par nomas pārtraukšanu, ja nomas periods iekļauj pārtraukšanu pēc nomnieka iniciatīvas.

Nomas maksājumi tiek diskontēti, izmantojot procentu likmi, kas iestrādāta līgumā. Ja šo likmi nevar noteikt, tiek izmantota nomnieka pamata aizņēmumu likme nomas uzsākšanas datumā, kas ir likme, kas nomniekam būtu jāmaksā, lai aizņemtos līdzekļus, kas nepieciešami līdzīgas vērtības aktīva iegādei līdzīgā ekonomiskajā vidē ar līdzīgiem noteikumiem un nosacījumiem.

Īpašumu nomās Banka nolēma izmantot Bankas pašu finansējuma izmaksas kā diskonta likmi. Citiem aktīviem Banka kā diskonta likmi izmanto nomā iestrādāto procentu likmi, jo tā ir viegli nosakāma.

Turpmākajai uzskaitē Banka novērtē nomas saistības:

- (a) palielinot uzskaites vērtību, lai atspoguļotu procentus par nomas saistībām;
- (b) samazinot uzskaites vērtību, lai atspoguļotu veiktos nomas maksājumus; un
- (c) pārvērtējot uzskaites vērtību, lai atspoguļotu jebkādas izmaiņas pieņēmumos vai nomas līguma izmaiņas (piemēram, nomas termiņa izmaiņas, pieņemot, ka aktīvs tiks izpirkts, summās, kuras paredzēts maksāt saskaņā ar atlikušās vērtības garantiju, turpmākajos nomas maksājumos, kas rodas no izmaiņas indeksā vai likmē, ko izmanto šo maksājumu noteikšanai, ieskaitot, piemēram, izmaiņas, lai atspoguļotu izmaiņas tirgus nomas likmēs pēc tirgus nomas pārskatīšanas un mainīgās procentu likmes, vai lai atspoguļotu pārskatītos pēc būtības fiksētos nomas maksājumus (maksājumi ir strukturēti kā mainīgie nomas maksājumi, bet šajos maksājumos nav īstas mainības, un šajos maksājumos ir mainīgie nosacījumi, kuriem nav reālas ekonomiskas nozīmes).

Nomas sākuma datumā tiesības lietot aktīvu tiek novērtētas pēc izmaksām. Tiesības lietot aktīvu izmaksas ietver:

- a) nomas saistību sākotnējā novērtējuma summa nomas maksājumu tagadnes vērtībā, kas šajā datumā nav samaksāti;
- b) visus nomas maksājumus, kas veikti pirms nomas sākuma datuma vai pirms tā, atskaitot saņemtos nomas atvieglojumus;
- c) visas sākotnējās tiešās izmaksas, kas rodas nomniekam; un
- d) aplēse izmaksām, kas nomniekam rodas demontējot un novācot aktīvu, atjaunojot vietu, kurā tas atrodas, vai atjaunojot aktīvu uz stāvokli, kāds paredzēts nomas noteikumos un nosacījumos, ja vien šīs izmaksas nerodas, lai ražotu krājumus. Nomnieks uzņemas saistības par šīm izmaksām vai nu sākuma datumā, vai arī tāpēc, ka aktīvu ir izmantojis noteiktu laika periodu.

Pēc nomas sākuma datuma tiesības lietot aktīvu tiek novērtētas pēc izmaksām:

- a) atskaitot uzkrāto nolietojumu un jebkādus zaudējumus no vērtības samazināšanās; un
- b) kuras ir koriģētas sakarā ar nomas saistību uzskaites vērtības pārvērtēšanu mainoties pieņēmumiem vai līguma nosacījumiem, vai mainoties pēc būtības fiksētajiem nomas maksājumiem.

Tiesības lietot aktīvu tiek nolietotas īsākajā no aktīva lietderīgās lietošanas laika vai nomas līguma termiņa, izmantojot lineāro metodi. Nosakot nomas periodu, vadība ņem vērā visus faktus un apstākļus, kas rada ekonomisko labumu izmantojot pagarināšanas iespēju vai neizmantojot līguma izbeigšanas iespēju. Pagarināšanas iespējas (vai periodi pēc izbeigšanas iespējām) tiek iekļautas nomas periodā tikai tad, ja ir pietiekami skaidrs, ka termiņš tiks pagarināts (vai netiks izbeigts). Veiktais novērtējums tiek pārskatīts gadījumā ja notiek būtisks gadījums vai izmaiņas nosacījumos, kas ietekmē šo novērtējumu un līzings ņemējs spēj to kontrolēt.

Maksājumi, kas saistīti ar īstermiņa nomu un mazvērtīgu aktīvu nomu, tiek atzīti pēc lineārā principa kā izdevumi peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Īstermiņa nomas ir nomas, kuru nomas termiņš ir 12 mēneši vai mazāk. Mazvērtīgajos aktīvos ietilpst IT aprīkojums un nelielas biroja mēbeļu vienības, kuru vērtība ir mazāka par 5 000 EUR.

Nomu, kur Grupa ir nomnieks, uzskaitē pirms 2019. gada 1. janvāra

Operatīvā noma

Nomas maksājumi tiek atzīti par izdevumiem, izmantojot lineāro metodi nomas termiņa laikā, ja vien nav pieejama cita sistemātiskā pieeja, kas reprezentatīvāk atspoguļotu veidu kā Grupa izmanto aktīvu laika gaitā.

FAKTORINGA DEBITORI

Faktoringa debitoru parādu novērtēšana notiek saskaņā ar finanšu aktīvu uzskaites principiem, kas ir aprakstīti iepriekš. Faktoringa debitoru vērtības samazināšanās rādītāji ir tādi paši kā aizdevumiem klientiem.

Faktoringa darījumi tiek uzskatīti par finansēšanas darījumiem, kuros Grupa nodrošina finanšu resursus saviem darījumu partneriem, nododot tiesības uz debitoru parādiem no šiem pārdošanas darījumiem. Grupa iegūst tiesības uz pircēja debitoru parādiem, uz kuriem attiecas pārdošanas līgums. Faktoringa ir debitoru parādu nodošana. Atkarībā no faktoringa līguma noteikumiem pircējs vai nu akceptē būtībā visus riskus un atbildību, kas saistīti ar īpašumtiesībām uz debitoru parādu, nodošanu (non-recourse faktoringa), vai arī saglabā tiesības nodot riskus un atbildības atpakaļ pārdevējam iepriekš saskaņotajā termiņa laikā (recourse faktoringa). Darījums tiek iegrāmatots kā finansējums gadījumā, ja Grupai nepieder visas tiesības, kas saistītas ar debitoru parādu. Debitoru parāds tiek iekļauts finanšu stāvokļa pārskatā līdz maksājuma saņemšanai vai regresa termiņa beigām. Ja līgumā nav ietvertas pārdevēja garantijas un Grupa iegūst kontroli pār visām tiesībām uz debitoru parāda pārdošanas brīdī, darījums tiek uzskaitīts kā debitoru parādu iegūšana patiesajā vērtībā. Turpmāk debitoru parādi tiek uzskaitīti amortizētajā iegādes vērtībā. Debitoru parāds no klienta tiek atzīts no pirkšanas-pārdošanas līguma faktoringa brīža, t.i., no debitoru parādu iegūšanas brīža.

Faktoringa debitoru parādi tiek novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā, kas ir sākotnējās atzīšanas brīdī aprēķinātā summa, no kuras atskaitīta pamatsummas atmaksa. Maksa par līguma noslēgšanu tiek atzīta kā procentu ienākumu daļa līguma darbības laikā. Rezultāts kuru iegūst izmantojot šo metodi lielā mērā atbilst efektīvās procentu likmes metodei. Uzkrājumi šaubīgiem debitoru parādiem tiek uzrādīti attiecīgajā finanšu stāvokļa pārskata rindā ar negatīvu vērtību un tiek uzskaitīti līdzīgi aizdevumiem klientiem.

PAMATLĪDZEKĻI

Ēkas, iekārtas un pārējie aktīvi tiek uzskaitīti to iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu un vērtības samazinājumu, ja tāds pastāv.

Gadījumos ja aktīva uzskaites vērtība ir lielāka par aprēķināto atgūstamo summu, tas tiek nekavējoties norakstīts atgūstamās summas vērtībā.

Nolietojums tiek aprēķināts, izmantojot lineāro metodi, lai norakstītu katra aktīva izmaksas vai pārrēķina summu tā atlikušajā vērtībā aktīva aprēķinātā dzīves cikla laikā. Tiek izmantotas šādas nolietojuma likmes:

Kategorija	Gada likme
Iekārtas	20%
Datoru tīkli un iekārtas	25-33%
Mēbeles	16-33%
Transportlīdzekļi	15-20%

Uzturēšanas un remonta izdevumi tiek atspoguļoti visaptverošo ienākumu pārskatā pēc to faktiskās rašanās. Aktīvu atlikusī vērtība un dzīves cikls tiek pārskatīts un vajadzības gadījumā koriģēts katrā bilances sastādīšanas datumā.

Nomas objektu uzlabojumi tiek kapitalizēti un amortizēti vai nu to dzīves cikla, vai atlikušā nomas līguma perioda laikā atkarībā no tā, kurš ir īsāks, uz lineāras bāzes.

NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI

Nemateriāls ieguldījums tiek atzīts tikai tad, kad tā izmaksas var ticami novērtēt, to kontrolē Grupa pagātnes notikumu rezultātā, un ir ticams, ka Banka iegūs uz to attiecināmos paredzamos ekonomiskos labumus. Grupa kontrolē aktīvu, ja Grupai ir iespējas gūt turpmākus ekonomiskos labumus, kas rodas no bāzes resursiem, un ierobežot citu piekļuvi šiem labumiem.

Nemateriālie aktīvi, kas iegādāti atsevišķi, sākotnējā atzīšanā tiek novērtēti atbilstoši to iegādes izmaksām. Uzņēmējdarbības apvienošanā iegādāto nemateriālo aktīvu vērtība ir to patiesā vērtība iegādes brīdī. Pēc sākotnējās atzīšanas nemateriālie aktīvi tiek uzskaitīti amortizētajā iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto amortizāciju un uzkrājumus vērtības samazinājumam (ja tādi ir).

Nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiks tiek novērtēts kā ierobežots vai neierobežots (2019. gada 31. decembrī un 2018. gada 31. decembrī Grupai nebija nemateriālo aktīvu ar neierobežotu lietderīgās lietošanas laiku). Nemateriālie aktīvi ar noteiktu dzīves laiku tiek amortizēti, izmantojot lineāro metodi, lietderīgās lietošanas laikā. Amortizācijas periods un amortizācijas metode nemateriālajam aktīvam ar ierobežotu lietderīgās lietošanas laiku tiek pārskatīti vismaz katra finanšu gada beigās, lai atspoguļotu šāda aktīva izlietojuma modeli. Amortizācijas periods ir vienāds ar līguma periodu, kas ir vidēji ir 3–5 gadi.

IEGULDĪJUMA ĪPAŠUMI

Ieguldījuma īpašumi ir īpašumi (zeme un/ vai ēkas), kas tiek turēti nomas ieņēmumu vai ieguldījuma vērtības pieauguma nolūkos, nevis:

- ◆ izmantošanai ražošanas, preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas nolūkos, administrācijas vajadzībām; vai
- ◆ pārdošanai ikdienas uzņēmējdarbības ietvaros.

Ieguldījumu īpašumi tiek sākotnēji novērtēti to iegādes vērtībā, ieskaitot darījuma izdevumus. Uzskaites vērtība ietver izdevumus par esošā investīciju īpašuma daļas aizstāšanu izdevumu rašanās brīdī, ja tiek ievēroti atbilstoši atzīšanas kritēriji, un neietver ieguldījumu īpašuma ikdienas apkopes izdevumus. Pēc sākotnējās atzīšanas ieguldījumu īpašumi tiek grāmatoti to patiesajā vērtībā, kas atspoguļo tirgus situāciju pārskata datumā. Peļņa vai zaudējumi no ieguldījumu īpašumu patiesās vērtības izmaiņām tiek iekļauti to rašanās perioda visaptverošo ienākumu pārskatā.

Ieguldījumu īpašumi tiek izslēgti no uzskaites pēc tam, kad tie tiek nodoti tālāk (pārdoti) vai kad ieguldījumu īpašums vairs netiek izmantots un no tā pārdošanas nav gaidāms nekāds ekonomisks labums nākotnē. Starpība starp tīrajiem pārdošanas ienākumiem un aktīva uzskaites vērtību tiek uzskaitīta visaptverošo ienākumu pārskatā par izslēgšanas periodu.

Pāreja no vai uz ieguldījumu īpašumiem notiek tikai tad, ja notiek izmantošanas izmaiņas. Pārejai no ieguldījumu īpašuma uz īpašnieka īpašumu turpmākās grāmatošanas izmaksas ir patiesā vērtība izmantošanas maiņas datumā. Ja īpašnieka īpašums kļūst par ieguldījumu īpašumu, Koncerns uzskaita šādu īpašumu saskaņā ar savu politiku attiecībā uz īpašumiem, iekārtām un aprīkojumu līdz datumam, kad notikusi izmantošanas maiņa.

UZKRĀJUMI

Uzkrājumi tiek atzīti, kad Grupai ir pašreizējās juridiskas vai konstruktīvas saistības iepriekšējo notikumu rezultātā, un ir iespējams, ka būs nepieciešama uzņēmuma resursu samazināšana šo saistību segšanai un var tikt aprēķināta ticama saistību vērtība. Uzkrājumi tiek novērtēti izmantojot vadības vērtējumus un pieņēmumus, piemēram, resursu aizplūšanas varbūtība, resursu atgūšanas varbūtība no saistītiem avotiem, ieskaitot nodrošinājumu vai apdrošināšanas līgumus, un šādu aizplūšanas vai atgūšanas summas un laiku.

Uzkrājumi darbinieka atvaļinājuma atalgojumam tiek aprēķināti Grupas darbiniekiem, pamatojoties uz katra darbinieka kopējo nopelnīto, bet neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu un vidējo algu, ieskaitot sociālās apdrošināšanas izdevumus

ĀRPUSBILANCES SAISTĪBAS (FINANŠU GARANTIJAS UN SAISTĪBAS PAR KREDĪTU IZSNIEGŠANU)

Ikdienas uzņēmējdarbībā Grupa ir iesaistīta ārpusbilances finanšu darījumos, kas saistīti ar kredītu piešķiršanu, galvojumu izsniegšanu un kredītvēstulju noformēšanu. Šie finanšu darījumi tiek atspoguļoti finanšu pārskatos resursu piešķiršanas brīdī vai kad tiek saņemtas vai izmaksātas attiecīgās komisijas maksas.

Grupa izdotās garantijas sākotnēji vērtē to patiesajā vērtībā, kas parasti ir vienāda ar saņemtām komisijas naudām par garantijas izsniegšanu. Šī summa pēc tam tiek norakstīta pēc lineārās metodes garantijas termiņa laikā. Balances datumā izsniegtās garantijas tiek vērtētas augstākajā no (i) neamortizētās vērtības un (ii) sagaidāmajiem kredīt zaudējumiem.

Grupa uzņēmās saistības par aizdevumu piešķiršanu. Šādas saistības ir neatsaucamas vai atsaucamas tikai iestājoties būtiskām nelabvēlīgām izmaiņām. Šādas saistības tiek sākotnēji atzītas to patiesajā vērtībā, ko parasti apliecina saņemtās komisijas maksas summa. Šī summa tiek amortizēta, izmantojot lineāro metodi līguma darbības laikā.

Akreditīvi ir Bankas un Koncerna rakstiskas saistības klienta vārdā, kas pilnvaro trešās personas izstādīt prasības Bankai un Koncernam līdz noteiktai summai saskaņā ar konkrētiem līguma noteikumiem un nosacījumiem.

Akreditīvi ir Bankas un Koncerna rakstiskas saistības klienta vārdā, kas pilnvaro trešās personas izstādīt prasības Grupai līdz noteiktai summai saskaņā ar konkrētiem līguma noteikumiem un nosacījumiem.

Finanšu garantijas ir līgumi, kas paredz kompensāciju, ja cita puse nepilda līgumsaistības. Šādi līgumi papildus kredītriskam iekļauj arī nefinanšu risku attiecībā uz darījuma neizpildi. Finanšu garantijas tiek sākotnēji atzītas to patiesajā vērtībā, ko parasti apliecina saņemtās komisijas maksas summa. Šī summa tiek amortizēta, izmantojot lineāro metodi līguma darbības laikā.

SAISTĪTĀS PUSES

Puses tiek uzskatītas par saistītām, ja vienai pusei ir iespēja kontrolēt otru pusi vai veikt nozīmīgu ietekmi pār otru pusi, pieņemot lēmumus par finansiāliem vai operatīviem lēmumiem.

Saistītās puses ir akcionāri, padomes locekļi un valde, galvenie vadības darbinieki, viņu tuvi radnieki un uzņēmumi, kuros viņiem ir kontrolējošā līdzdalība, kā arī asociētās sabiedrības.

Grupās mātes sabiedrība ir Luminor Holding AS ar tās gala īpašniekiem - DNB Bank ASA, Nordea Bank AB un Blackstone.

Vairāki banku darījumi tiek veikti ar saistītajām pusēm parastā uzņēmējdarbības gaitā. Tie ietver aizdevumus, noguldījumus, darījumus ārvalstu valūtās un finanšu instrumentus. Šādi darījumi tiek veikti atbilstoši tirgus likmēm un nosacījumiem.

Grupa noteica, ka persona vai tās personas tuvs loceklis ir saistīts ar pārskatu sniedzēju sabiedrību ja šai personai:

Persona vai tās personas tuvs loceklis ir saistīts ar pārskatu sniedzēju sabiedrību ja šai personai:

- (i) Ir būtiska kontrole vai kopīga kontrole pār pārskatu sniedzēju sabiedrību;
- (ii) Ir būtiska ietekme uz pārskatu sniedzēju sabiedrību; vai
- (iii) Ir pārskatu sniedzējas sabiedrības vai pārskatu sniedzējas sabiedrības mātes sabiedrības augstākās vadības pārstāvis.

Personas tuvi ģimenes locekļi ir tādi ģimenes locekļi kuri, darījumos ar sabiedrību, var ietekmēt personas darbības, vai persona var ietekmēt to ģimenes locekļu darbības un tie iekļauj:

- (a) personas bērnus, laulāto un dzīvesbiedru;
- (b) laulātā vai dzīvesbiedra bērnus; un
- (c) tās personas, viņa laulāto un dzīvesbiedru apgādājamās personas.

Detalizētāka informācija par darījumiem ar saistītajām pusēm, skat. 33. pielikumu.

NOTIKUMI PĒC PĀRSKATA PERIODA BEIGĀM

Ja nekoriģējoši notikumi pēc bilances datuma ir būtiski, informācijas neizpaušana par tiem varētu ietekmēt ekonomiskos lēmumus, ko lietotāji pieņem, pamatojoties uz finanšu pārskatiem. Attiecīgi, Grupa atklāj katrā būtiskā nekoriģējošā notikuma pēc bilances datuma veidu un tā finansiālās ietekmes aplēsi, vai arī paziņo, ka šādu novērtējumu nevar veikt.

2. BŪTISKAS GRĀMATVEDĪBAS APLĒSES UN PIENĒMUMI

Grupa veic aplēses un pieņēmumus, kas ietekmē konsolidētajos finanšu pārskatos atzītās summas, kā arī aktīvu un saistību uzskaites vērtības nākamajā finanšu gadā. Aplēses un pieņēmumi tiek regulāri izvērtēti, un tie balstās uz vadības pieredzi un citiem faktoriem, ieskaitot paredzamos nākotnes notikumus, kas tiek uzskatīti par iespējamiem attiecīgajos apstākļos. Vadība grāmatvedības politikas piemērošanas procesā, izņemot novērtējumus, arī pieņem noteiktus lēmumus. Vadības spriedumi, kas būtiski ietekmē konsolidētajos finanšu pārskatos atzītās summas, un aplēses, kas nākamajā finanšu gadā var izraisīt būtiskas aktīvu un saistību uzskaites vērtības izmaiņu, iekļauj:

FINANŠU INSTRUMENTU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

Grupa atzīst paredzamos kredītzaudējumus saskaņā ar 9. SFPS. Standarts ievieša uz nākotni vērstu paredzamo kredītzaudējumu (PKZ) pieeju. Grupai ir jāatzīst uzkrājumi paredzamajiem zaudējumiem visiem aizdevumiem un citiem parāda finanšu aktīviem, kas nav novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos (PVPZA), kopā ar aizdevumu saistībām un finanšu garantiju līgumiem. Aktīvi vērtības samazināšanās izvērtēšanai tiek sadalīti trīs posmos atkarībā no kredīta kvalitātes pasliktināšanās. 1. posmā ietilpst aktīvi, kuru kredītrisks kopš sākotnējās atzīšanas nav ievērojami palielinājies vai tie tiek klasificēti kā zemā riska aktīvi (investīciju līmeņa kredītrisks). 1. posmā uzkrājumi ir vienādi ar 12 mēnešu paredzamajiem kredītzaudējumiem. 2. posmā ietilpst aktīvi, kuriem ir būtisks kredītriska pieaugums. 2. posma uzkrājumi ir vienādi ar paredzamajiem kredītzaudējumiem kas ir saistīti ar varbūtību ka aktīvam iestāsies saistību neizpilde līdz darījuma beigu termiņam (aktīva termiņa laikā paredzami kredītzaudējumi). 3. posmā ietilpst aktīvi, kuriem iestājusies saistību neizpilde un uzkrājumi atspoguļo aktīva termiņa laikā paredzamos kredītzaudējumus. Būtiskajiem 3. posma aktīviem tiek veikts regulārs vērtības samazināšanās novērtējums individuālajā līmenī, savukārt nebūtiskajiem 3. posma aktīviem tiek veikts kolektīvais vērtības samazināšanās novērtējums. Uzkrājumus, kas ir vienādi ar aktīva termiņa laikā sagaidāmajiem kredītzaudējumiem, aprēķina arī papildu kategorijai - iegādātiem vai izdotiem kredītiem ar samazinātu kredītvērtību (POCI) - neatkarīgi no kredītriska izmaiņām instrumenta dzīves ciklā.

Grupā PKZ aprēķini ir sarežģītu modeļu izvadi ar vairākiem pamatā esošiem pieņēmumiem par mainīgo ieeju izvēli un to savstarpējo atkarību. Gada laikā PKZ aprēķināšanas modelī nebija būtisko izmaiņu. Modeļa ievaddati un parametri tiek regulāri izskatīti. PKZ modeļu elementi, kas tiek uzskatīti par grāmatvedības lēmumiem un aplēsēm, ietver:

- ◆ būtiska kredītriska palielinājuma kritēriju novērtēšana un kredītu iekļaušana 1. vai 2. PKZ posmā;
- ◆ saistību nepildīšanas kritēriju identificēšana un aizdevumu pārceļšana 3. pakāpē;
- ◆ uzskaites interpretācija un modelēšanas pieņēmumi, kas tiek izmantoti, lai veidotu PKZ aprēķināšanas modeli, tai skaitā dažādas formulas un ievaddati;
- ◆ paredzamo kredītzaudējumu (PKZ) modeļa galveno parametru modelēšana un aprēķināšana, tostarp saistību nepildīšanas varbūtība (PD), saistību nepildīšanas zaudējumi (LGD), un saistību nepildīšanas riskam pakļautā summa (EAD);
- ◆ makroekonomisko rādītāju noteikšanu un uz nākotni vērstas informācijas iekļaušanu paredzamo kredītzaudējumu (PKZ) modelī;
- ◆ iepriekš minēto rādītāju novērtēšana attiecībā uz atbilstošu nākotnes periodu ar trīs dažādiem scenārijiem (bāzes, optimistiskais un pesimistiskais), kā arī šo scenāriju iestāšanās varbūtības noteikšana;
- ◆ 3. posma individuālo paredzamo kredītzaudējumu (PKZ) novērtēšana, saskaņā ar pamata scenāriju un risku scenāriju, kā arī šo scenāriju iestāšanās varbūtības noteikšana;
- ◆ individuāli nebūtisko aktīvu 3. posma kolektīvās novērtēšanas principu noteikšana.

Detalizētāka informācija attiecībā uz finanšu aktīvu vērtības samazinājumu ir iekļauta 1. pielikumā - Nozīmīgās uzskaites politikas, 5. pielikumā - Risku vadības pamatprincipi un 15. pielikumā – Aizdevumi klientiem.

FINANŠU INSTRUMENTU PATIESĀ VĒRTĪBA

Kad finanšu aktīvu vai finanšu saistību patiesās vērtības nevar tikt noteiktas pamatojoties uz informāciju, kas pieejam aktīvajā tirgū, tās tiek noteiktas izmantojot vairākās novērtēšanas metodes, kas iekļauj matemātisko modeļu izmantošanu. Kur iespējams, šādos modeļos tiek izmantota aktīvajos tirgos pieejama informācija, taču gadījumos kad tas nav iespējams, patiesās vērtības noteikšana iekļauj vadības spriedumus un aplēses. Detalizētāka informācija attiecībā uz finanšu aktīvu un saistību patieso vērtību ir iekļauta 32. pielikumā.

3. JAUNU UN/ VAI GROZĪTU SFPS UN STARPTAUTISKO FINANŠU PĀRSKATU INTERPRETĀCIJAS KOMITEJAS (SFPIK) INTERPRETĀCIJU PIEMĒROŠANA

Sākot ar 2019. gada 1. janvāri, Grupa ievieša šādus jaunus vai grozītus standartus un interpretācijas.

16. SFPS "NOMA" (TIKA IZDOTS 2016. GADA 13. JANVĀRĪ UN IR SPĒKĀ PĀRSKATA PERIODIEM, KAS SĀKAS 2019. GADA 1. JANVĀRĪ VAI VĒLĀK).

Jaunajā standartā ir noteikti nomas atzīšanas, novērtēšanas, klasifikācijas un informācijas atklāšanas principi. Jebkādu nomas līgumu rezultātā, nomas perioda sākumā, nomnieks iegūst tiesības izmantot aktīvu un, ja nomas maksājumi tiek veikti laika gaitā, iegūst arī finansējuma komponenti. Attiecīgi 16. SFPS izslēdz nomu klasificēšanu kā operatīvo vai finanšu nomu, kā to prasa 17. SGS, un tā vietā ievieš vienu nomnieka uzskaites modeli. Nomniekiem būs jāatzīst: a) visu nomu, kuru termiņš ir ilgāks par 12 mēnešiem, aktīvu un saistības, ja vien pakārtotajam aktīvam nav zemas vērtības; un (b) nomas aktīvu nolietojumu atsevišķi no procentiem par nomas saistībām peļņas vai zaudējumu aprēķinā. 16. SFPS būtībā nemaina iznomātāja uzskaites prasības salīdzinot ar 17. SGS prasībām. Attiecīgi iznomātājs turpina nomu klasificēt kā operatīvo nomu vai finanšu nomu un uzskaitīt šos divus nomas veidus atšķirīgi.

Grupa ir izvēlējusies izmantot atzīšanas izņēmumus nomas līgumiem, kuru sākuma datumā nomas termiņš ir 12 mēneši vai mazāk un kuri nesatur pirkšanas iespēju ("īstermiņa nomas"), un nomas līgumiem, kuriem pakārtotajam aktīvam ir maza vērtība ("mazvērtīgi aktīvi").

Korekcijas, kas atzītas, pieņemot 16. SFPS

Grupa nolēma, ka piemēros standartu, izmantojot modificētu retrospektīvo metodi, un nav koriģējusi salīdzinošos rādītājus par 2018. gada pārskata periodu. Grupa atzina tiesības izmantot aktīvu EUR 30 693 tūkstošu apmērā un nomas saistības EUR 33 207 tūkstošu apmērā, un ietekme uz pašu kapitālu 2019. gada 1. janvārī bija 2 514 tūkstoši eiro, samazinot pašu kapitāla kopsummu. Ietekmi uz pašu kapitālu izraisīja tas, ka Grupas vadība pieņēma lēmumu atzīt tiesības izmantot aktīvu sākotnējā standarta piemērošanas datumā, nosakot to uzskaites vērtību tā ik kā standarts būtu piemērots no līguma slēgšanas datuma, bet diskontējot naudas plūsmas izmantojot standarta piemērošanas datuma papildus finansējuma likmi.

Nākamā tabula parāda 2019. gada 1. janvārī atzīto nomas saistību salīdzināšanu ar operatīvās nomas saistībām 2018. gada 31. decembrī:

tūkst. EUR	
Atklājamā informācija par operatīvās nomas saistībām 2018. gada 31. decembrī	36 656
Papildus finansējuma vidējā svērtā procentu likme 2019. gada 1. janvārī	2,45%
Diskontētās operatīvās nomas saistības 2019. gada 1. janvārī	31 847
Samazinājums	
Saistības kas attiecas uz īstermiņa nomu	158
Palielinājums	
Korekcija saskaņā ar atšķirīgajām prasībām attiecībā uz nomas līgumu pagarināšanas un pārtraukšanas iespēju uzskaiti	1 518
Kopējās nomas saistības, kas atzītas 2019. gada 1. janvārī	33 207
<i>Kas iekļauj:</i>	
Īstermiņa nomas saistības	4 201
Ilgtermiņa nomas saistības	29 006
Kopā	33 207

Ar īpašumu nomas līgumiem saistītās tiesības izmantot aktīvus tika novērtētas retrospektīvi, tā, it kā jaunā standarta prasības būtu piemērotas vienmēr. Ar citiem nomas līgumiem saistītās tiesības izmantot aktīvus tika novērtētas to nomas saistību apmērā, kas tika koriģēta par jebkādu samaksāto vai uzkrāto līzings maksājumu summu, kas ir atzīta attiecībā uz attiecīgo nomas līgumu 2018. gada 31. decembrī.

Atzītās tiesības izmantot aktīvus attiecas uz sekojošiem aktīvu veidiem (tūkst. EUR):

tūkst. EUR	2018. gada 31. decembris	2019. gada 1. janvāris	2019. gada 31. decembris
Pamatlīdzekļi	0	30 529	54 330
Citi aktīvi	0	164	52
Pamatlīdzekļi kopā	0	30 693	54 382

Izmaiņas grāmatvedības politikā 2019. gada 1. janvārī ietekmēja sekojošus bilances posteņus (tūkst. EUR):

- ◆ pamatlīdzekļi - pieaugums par EUR 30 693 tūkst.
- ◆ nomas saistības – pieaugums par EUR 33 207 tūkst.

Neto ietekme uz nesadalīto peļņu 2019. gada 1. janvārī bija EUR 2 514 tūkst. samazinājums.

Divpadsmit mēnešu periodā, kas noslēdzās 2019. gada 31. decembrī, grupa atzina īstermiņa nomas, zemas vērtības aktīvu nomas un mainīgos nomas maksājumus EUR 1 189 tūkstošu apmērā.

16. SFPS sākotnējās piemērošanas brīdī, Banka atzina atlikto nodokli attiecībā uz starpību starp atzīto aktīvu izmantošanas tiesībām un nomas saistībām.

Piemērotie atvieglojumi

Pirmoreiz piemērojot 16. SFPS, Grupa piemēroja šādus standartā atļautos praktiskos atvieglojumus:

- ◆ vienotas diskonta likmes izmantošana nomas portfelim ar samērā līdzīgām īpašībām;
- ◆ operatīvās nomas, kuras atlikušais nomas termiņš ir mazāks par 12 mēnešiem, uzskaiti 2019. gada 1. janvārī kā īstermiņa noma;
- ◆ sākotnējo tiešo izmaksu izslēgšana no tiesību lietot aktīvu summas, un
- ◆ izmantojot tālredzību, piemēram, nosakot nomas termiņu, ja līgumā ir iekļautas pagarināšanas vai izbeigšanas iespējas.

Grupa nomā dažādus birojus un citus aktīvus (IT aprīkojumu un automašīnas). Īres līgumi parasti tiek slēgti uz noteiktu laiku no 4 līdz 15 gadiem, bet tajos var būt ietverta zemāk aprakstītā pagarināšanas iespēja. Nomas nosacījumi tiek noteikti atbilstoši katram individuālajam darījumam un ietver plašu noteikumu un nosacījumu klāstu.

4. JAUNI UZSKAITES STANDARTI

Vairāki jauni standarti un interpretācijas tika izlaisti kuri ir jāpiemēro pārskata periodiem kas sākas 2020. gada 1. janvārī vai vēlāk un kurus Grupa nolēma nepiemērot pirms to stāšanās spēkā.

IZMAIŅAS FINANŠU ZIŅOŠANAS KONCEPTUĀLAJĀ IETVARĀ (TIKA IZDOTS 2018. GADA 29. MARTĀ UN IR SPĒKĀ PĀRSKATA PERIODIEM, KAS SĀKAS 2020. GADA 1. JANVĀRĪ VAI VĒLĀK).

Pārskatītais Konceptuālais ietvars iekļauj jaunu sadaļu par novērtēšanu; vadlīnijas ziņojot par finanšu rezultātiem; uzlabotas definīcijas un skaidrojums – īpaši attiecībā uz saistības definīciju; kā arī skaidrojumus par tik nozīmīgām jomām kā pārvaldības loma, piesardzība un ar finanšu ziņošanu saistītā novērtēšanas nenoteiktība. Grupa novērtē standarta ieviešanas iespējamo ietekmi uz finanšu pārskatiem.

DEFINITION OF MATERIALITY – GROZĪJUMI 1. SGS UN 8. SGS (TIKA IZDOTS 2018. GADA 31. OKTOBRĪ UN IR SPĒKĀ PĀRSKATA PERIODIEM, KAS SĀKAS 2020. GADA 1. JANVĀRĪ VAI VĒLĀK).

Grozījumi skaidro būtiskuma definīciju un tās pielietojumu, iekļaujot iepriekš dažādos standartos izkāsītās vadlīnijas pašā definīcijā. Papildus ir papildināti skaidrojumi, kas iepriekš bija pieejami kopā ar definīciju. Turklāt, grozījumi nodrošina vienotu būtiskuma

definīciju visā SFPS ietvarā. Informācija ir būtiska, ja tās neuzrādīšana, kļūdaina vai nepatiesa uzrādīšana var ticami ietekmēt lēmumus, kurus, balstoties uz šiem finanšu pārskatiem, kas sniedz informāciju par noteiktu ziņojošo vienību, pieņem vispārējā mērķa finanšu pārskatu pamata lietotāji. Grupa novērtē standarta ieviešanas iespējamo ietekmi uz finanšu pārskatiem.

Šobrīd nav tādu jaunu standartu vai standartu grozījumu vai interpretāciju, kas vēl nav spēkā bet kuri varētu būtiski ietekmēt Grupu to ieviešanas periodā.

17. SFPS "APDROŠINĀŠANAS LĪGUMI" (TIKA IZDOTS 2017. GADA 18. MAIJĀ UN IR SPĒKĀ PĀRSKATA PERIODIEM, KAS SĀKAS 2021. GADA 1. JANVĀRĪ VAI VĒLĀK).

17. SFPS aizvieto 4. SFPS, kas ļāva uzņēmumiem turpināt pirms tam esošās uzskaites metodes piemērošanu attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem. Kā rezultātā ieguldītājiem radās grūtības veikt līdzīgu apdrošināšanas sabiedrību darbības rezultātu salīdzinājumu. 17. SFPS ir standarts, kas sniedz vienotu uz principiem balstītu pieeju, kas piemērojama visa veida apdrošināšanas līgumiem, tai skaitā apdrošinātāja turētāja pārpadrošināšanas līgumiem. Standarts paredz atzīt un novērtēt apdrošināšanas līgumu grupas pēc to: (i) ar risku svērtu nākotnes naudas plūsmu (izpildes naudas plūsmas) patiesās vērtības, kas iekļauj visu par izpildes naudas plūsmām pieejamo informāciju tādā veidā, kas ir saskaņojams ar novērojamiem tirgus datiem; plus (ja vērtība ir saistība) vai mīnus (ja vērtība ir aktīvs) (ii) summa, kas atspoguļo līgumu grupas negūto peļņu (līgumisko pakalpojuma uzcenojumu). Apdrošinātāji atzīs peļņu no apdrošināšanas līgumu grupām periodā, kurā tiek sniegts apdrošināšanas segums, kā arī brīdī, kad tie tiek atbrīvoti no riska. Ja līgumu grupa kļūst par zaudējumus nesošu, zaudējumus atzīst nekavējoties. Grupa paredz ka jauns standarts tiks piemērots attiecībā uz tās izsniegtajām izpildes garantijām un šobrīd veic jaunā standarta finanšu pārskatu ietekmes novērtēšanu.

5. RISKU VADĪBAS PAMATPRINCIPI

GALVENIE MĒRĶI

Luminor Grupas riska pārvaldības mērķis ir panākt optimālu līdzsvaru starp zaudējumu risku un to ienākumu potenciālu, tai skaitā vidējā termiņa un ilgtermiņa perspektīvā.

Grupas risku vadības darbība ir organizēta tā, lai tā nodrošinātu efektīvu risku vadību un "Risku politikā un stratēģijā" noteikto principu un prasību izpildi.

Risku vadības principi ir šādi:

- ◆ Riska atbildība: katrs Grupas sektors ir atbildīgs par riskiem, kas izriet no tā darbības;
- ◆ Riska identifikācija, novērtējums, lēmumu pieņemšana, vadība un atskaites: visi būtiskie riska darījumi jāidentificē, jānovērtē, jāpārvalda un jāziņo savlaicīgi un precīzi;
- ◆ Grupai ir konservatīvs vispārējais riska profils, un tā uzņemas tikai tādu risku, kurus Luminor spēj identificēt, novērtēt un pārvaldīt;
- ◆ Grupa ir apņēmusies nepiedāvāt produktus vai pakalpojumus un neveikt citas darbības, kas saistītas ar neētiskas rīcības, cilvēktiesību vai darba tiesību pārkāpumu, korupcijas vai nopietna kaitējuma videi risku.

Grupa turpina atvēršanos plānu saskaņā ar Eiropas Parlamenta pieņemto Banku atvēršanos un noregulējuma režīma direktīvu. Šis plāns kalpo kā viens no Luminor galvenajiem risku vadības preventīvajiem instrumentiem, un tam ir jānodrošina Grupas maksātspējas atjaunošana pēc smagas spriedzes situācijām, neiesaistot un nesāņemot palīdzību no iestādēm vai nodokļu maksātājiem.

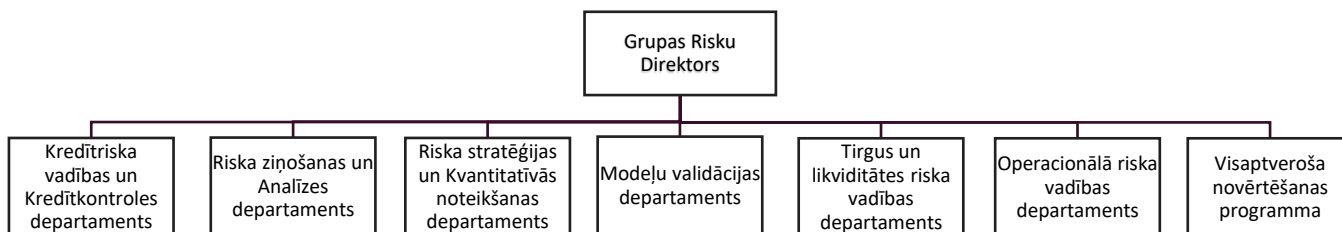
2020. gadā Luminor piedalīsies visaptverošajā novērtējumā, kas ir daļa no plānotajām uzraudzības darbībām. Novērtējuma mērķis ir novērtēt grupas aktīvu un kapitāla pietiekamību pēc pārrobežu apvienošanās 2019. gadā un nodrošināt pārredzamu pamatu turpmākai tiešai ECB uzraudzībai. Novērtējums sastāv no divām daļām, kur aktīvu kvalitātes pārskats ir vērst uz aktīvu kvalitātes novērtēšanu atsaucies datumā (2019. gada 31. decembrī), un stresa testā tiek novērtēta kapitāla pietiekamība makroekonomisko un finanšu satricinājumu scenārijos.

Luminor riska apetīte kopumā ir zema.

Grupa analizē, novērtē, pieņem un pārvalda riskus vai risku kombinācijas, kuriem tā ir pakļauta. Grupa analizē, novērtē, uzņemas un vada tās apdraudošos riskus vai to kombinācijas. Nozīmīgākās risku grupas, kam ir pakļauta Grupa, ir kredītrisks, tirgus risks, likviditātes risks, operacionālais risks un cita veida riski (komercdarbības risks, reputācijas risks). Koncentrācijas risku vērtē kā kredītriska daļu, citus koncentrācijas veidus vērtē kā mazāk nozīmīgus Grupai. Tirgus risks ietver ārvalstu valūtas risku un procentu likmju risku. Operacionālais risks ietver arī uzņēmējdarbības nepārtrauktības un IT stabilitātes riskus.

Grupas risku vadība ir organizēta tā, lai izvairītos no jebkādiem iespējamiem interešu konfliktiem.

Risku divīzijas organizatoriskā struktūra

Par kredītriska kontroli atbild Kredītriska pārvaldīšanas un Kredītkontroles departamenta, Riska ziņošanas un Analīzes departamenta, Riska stratēģijas un Kvantitatīvās noteikšanas departamenta un Modeļa apstiprināšanas departamenta atbildībā. Grupas operacionālā riska pārvaldības un informācijas drošības kontrole ir Operacionālā riska vadības departamenta pārziņā. Tirgus un likviditātes riska pārvaldības departaments ir atbildīgs par tirgus risku un likviditātes riska kontroli. Riska dalīšana ir daļa no otrās aizsardzības līnijas, un riska dalīšanas organizatoriskās vienības tieši ziņo Grupas Risku Direktoram (CRO).

Risku vadības procesus un iekšējās kontroles efektivitāti vērtē iekšējais audits (trešā aizsardzības līnija).

Iekšējā kontrole kā organizatorisko pasākumu, darbību un iekšējo procedūru sistēma nodrošina efektīvas un rezultatīvas operācijas un saprātīgi veiktu komercdarbību, atbilstību likumiem un noteikumiem, risku pienācīgu novērtējumu un kontroli, ar finansēm saistītas un nesaistītas informācijas uzticamību un tās savlaicīgu iesniegšanu. Valde ir atbildīga par efektīvas iekšējās kontroles sistēmas izveidi un uzturēšanu Grupā.

Valde un / vai Uzraudzības padome apstiprina vissvarīgākās politikas un stratēģijas, ko ietver Grupas riska pārvaldības sistēma.

Grupas nestrukturālā vienība - Risku komiteja - konsultē valdi un padomi par pašreizējo un sagaidāmo vispārējo risku apetīti un risku stratēģiju, un palīdz Uzraudzības padomei pārraudzīt riska stratēģijas īstenošanu. Tā arī analizē aktīvu un pasīvu struktūru, sniedz priekšlikumus par optimālo kapitāla struktūru. Riska komiteja izskata un iesniedz priekšlikumus Uzraudzības padomei par galvenajiem ar risku saistītajiem procesiem un riska ziņojumiem.

Kredītu komiteja ir institūcija, kas pieņem lēmumus attiecībā uz atsevišķām kredīta lietām un palīdz grupai spēcīgas un vienotas kredītu kultūras pilnveidē. Kredītu komiteja sniedz ieteikumus attiecībā uz svarīgiem kredītu regulējumiem un mērķu noteikšanu vēlamajai portfeļa kvalitātei.

KREDĪTRISKS

Kredītrisks ir Grupas risks ciest zaudējumus tādēļ, ka klienti nepilda finansiālās saistības attiecībā pret Grupu. Kredītriska darījumi galvenokārt izriet no kredītēšanas darījumiem. Kredītriski veidojas arī ieguldījumu darījumos (piemēram, parāda vērtspapīri) un ārpusbilances finanšu instrumentos, piemēram, saistības par aizdevuma piešķiršanu, garantijas un kredītvēstules.

Kredītrisku vadības galvenie elementi ir Luminor Group kredītpolitika, uzņēmumu kredītēšanas stratēģija un privātpersonu kredītēšanas stratēģija. Šajos dokumentos izklāstīto principu piemērošanas praktiskos aspektus un lēmumu pieņemšanas procesus reglamentē "Uzņēmumu kredītu rokasgrāmata" un "Privātpersonu kredītu rokasgrāmata".

Grupas galvenais mērķis kredītēšanas jomā ir tas, ka portfeļa kvalitātei un sastāvam ir jānodrošina īstermiņa un ilgtermiņa ienesīgums. Mērķis paredz, ka kredītportfelī esošajam kredītriska profilam ir jābūt no zema līdz vidējam. Kredītpējas novērtējuma pamatā ir klienta spēja pildīt savas finansiālās saistības. Kredīta maksājumiem paredzētajām naudas plūsmām, ko rada klienta darbība, ir jābūt izskaidrojamām un ilgtspējīgām.

Kredīta lēmumus pieņem kredītu komitejas un pilnvarotas personas atbilstoši noteiktajām rīcības pilnvarām, kuras ir atbilstošas riska līmenim. Kredītu komitejas lēmumam par aizdevuma piešķiršanu ir jābūt vienbalsīgam. Atsevišķām personām piešķirtās rīcības pilnvaras ir personīgas, un to pamatā ir kompetences līmenis. Tiek ievērots "četrus acu" princips. Kredītus, kas pārsniedz noteiktu līmeni, galīgi apstiprina kopā ar neatkarīgiem kredītriska vadītājiem. Nelielu kredītkartes limitu/patēriņa kredītu gadījumā vienu acu pāri var aizstāt ar kredītreitingu.

Tiek sagatavoti regulāri ziņojumi, ko iesniedz Grupas vadības institūcijām apzinātā kredītriska līmeņa un pārmaiņu uzraudzībai.

Kredītriska novērtēšana

(a) Aizdevumi un debitoru parādi

Kredītrisku vada, pirms kredīta piešķiršanas veicot rūpīgu klienta analīzi un uzraugot klientu pēc kredīta piešķiršanas.

Riska modeļi ir svarīgi kredīta procesa elementi un instrumenti Grupas kredītriska pārvaldīšanai. Grupa nosaka kredītriska līmeni ar reitinga modeļu palīdzību, kas parāda saistību nepildīšanas varbūtību (PD) un riska pakāpi, un ar tādiem parametriem kā saistību nepildīšanas zaudējumi (LGD) un riska darījuma apmērs saistību nepildīšanas gadījumā (EAD). Šo riska modeļu uzticamība tiek pastāvīgi pārbaudīta, un tie tiek nepārtraukti uzlaboti, pamatojoties uz vēsturisko ar kredītrisku saistīto datu analīzi.

Reitinga modeļus, kas parāda saistību nepildīšanas varbūtību (PD) un riska pakāpi, lieto darījuma partnera saistību nepildīšanas riska novērtēšanai, lai noteiktu klientu un riska darījumu atbilstību Luminor Group kreditēšanas stratēģijai un lēmumu pieņemšanas pareizo līmeni, un formulētu prasības attiecībā uz plānveida pārbaūžu biežumu parastā uzraudzības procesa ietvaros. Novērtējumu veic ar klienta segmenta/produkta specifisku reitinga modeļu palīdzību, ko piemēro viendabīgām klientu grupām:

- ◆ īpaši lieli uzņēmumi,
- ◆ lieli uzņēmumi,
- ◆ mazie un vidēji mazie uzņēmumi (MVU),
- ◆ mikrouzņēmumi (piemēram, mazas viena īpašnieka sabiedrības),
- ◆ juridisko personu nekustamā īpašuma projekti,
- ◆ individuālie klienti.

Visus klientiem piešķirtos kredītus klasificē atbilstoši riskam, izmantojot šos reitinga modeļus ikreiz, kad tiek atjaunotas saistības, vai, ja nav nolemts citādi, ne retāk kā reizi gadā.

Aizdevumus privātpersonām novērtē, pamatojoties uz kredītpieteikuma novērtējumu (application scoring) laikā, kad tiek pieņemts lēmums. Kad aizdevumi ir piešķirti, tos uzrauga, periodiski novērtējot klienta disciplīnu (behavioral scoring).

Iekšējā riska modeļu rezultātus piemēro ne tikai lēmumu pieņemšanai, bet arī kredīta cenas noteikšanai, aizdevuma portfeļa kvalitātes uzraudzībai un riska ziņošanai, un ekonomiskā kapitāla (riskam pielāgotais kapitāls, turpmāk RAC) aprēķinam. RAC lieto lēmumu pieņemšanai attiecībā uz stratēģiskā kapitāla sadali, t.i., stratēģisko segmentu noteikšanai kreditēšanas darbībā, kā arī kapitāla plānošanai grupas un stresa testiem.

Gadījumos, kad aizdevumus piešķir lielajiem uzņēmumiem, gan atsevišķā aizdevuma, gan klienta līmenī novērtē arī riskam pielāgoto ienesīgumu grupai, tas ir, nosaka riskam pielāgoto peļņu no riskam pielāgotā kapitāla (RAROC). Tie paši cenas noteikšanas principi, pamatojoties uz RAC, un ienesīguma novērtējums, pamatojoties uz RAROC, ar standartizētu cenas noteikšanas instrumentu vai noteikumu palīdzību tiek piemēroti arī citiem aizņēmuma portfeļa segmentiem. Uz risku pamatotie, visiem klientiem / produktu segmentiem paredzētie, kredīta cenas noteikšanas instrumenti tiek regulāri pārbaudīti un vajadzības gadījumā atjaunināti.

2019. gadā Grupa koncentrējās uz turpmāku vērtības samazināšanās kvantitatīvās noteikšanas pieejas uzlabošanu saskaņā ar 9. SFPS.

Grupa uzskata savu darbinieku kompetences veidošanu par priekšnoteikumu spēcīgas kredītu kultūras izveidei organizācijā. Tādēļ īpašs uzsvars tiek likts uz kreditēšanas darbībās iesaistīto darbinieku iekšējo apmācību kredītu analīzē, reitinga modeļu lietošanā, riska parametru izpratnē un uz risku balstītos cenas noteikšanas principos.

Nākamajā tabulā ir sniegta grupas iekšējā reitinga skala klientu saistībām, kuras ir kvalificējas kā ienākumus nesošas, un tai atbilstošā ārējo reitingu skala:

Riska pakāpe	PD intervāls	Standard & Poor's / Fitch	Moody's	Investīciju / spekulatīvā kategorija	Riska segments
1.a	0.01 – 0.02 %	AAA – A+	Aaa – Aa1	Investīciju kategorija	Zems risks
1.b	0.02 – 0.04 %	AA – AA-	Aa2 – Aa3		
1.c	0.04 – 0.06 %	A+	A1		
1.d	0.06 – 0.08 %	A	A2		
1.e	0.08 – 0.10 %	A-	A3		
2.a	0.10 – 0.18 %	BBB+	Baa1		
2.b	0.18 – 0.25 %	BBB	Baa2		
3	0.25 – 0.50 %	BBB-	Baa3	Spekulatīvā kategorija	Mērens risks
4	0.50 – 0.75 %	BB+	Ba1		
5	0.75 – 1.25 %	BB	Ba2		
6	1.25 – 2.00 %				
7	2.00 – 3.00 %	BB-	Ba3		Augsts risks
8	3.00 – 5.00 %	B+	B1		
9	5.00 – 8.00 %	B	B2		
10.a	8.00 – 40.00 %	B-	B3		
10.b		CCC+	Caa1		
10.c		CCC un zemāk	Caa2 un zemāk		
10.d					

(b) Prasības pret bankām un citām kredītiestādēm

Banku un finanšu iestāžu darījuma partneru risku pārvalda, pirms limitu noteikšanas atlasot augstas kvalitātes darījuma partnerus, un veicot turpmāku uzraudzību. Grupas portfeli dominē investīciju riska kategorijas darījuma partneri vai partneri, kuriem ir liela nozīme valstīs ar spekulatīvu riska pakāpi. Darījumu partneri, kurus nav novērtējusi neviena no lielākajām reitingu aģentūrām, tiek uzskatīti par izņēmumiem.

Luminor atsevišķa finanšu iestāžu nodaļa darbojas kā viens galveno kompetenču centrs un nodrošina holistisku pārskatu par Grupas pakļautību darījuma partneriem un valstīm. Cita starpā struktūrvienība ir atbildīga par:

- ◆ darījumu partneru un valstu analīze, limitu priekšlikumu un reitinga ieteikumu sagatavošana;
- ◆ augstas kvalitātes darījuma partneru portfeļa uzturēšana, ieskaitot bankas un valsts limitu pārskatīšanu katru gadu;
- ◆ portfeļa uzraudzība un darbības balstoties uz identificētajiem riska indikatoriem.

Visi darījuma partneri un valstis ar derīgiem limitiem tiek klasificēti pēc riska pakāpēm. Ja darījuma partnera ārējais reitings nav pieejams, iekšējā reitinga pamatā ir konservatīvs ekspertu vērtējums, kas atspoguļo darījuma partnera kredīspēju, ko iegūst ar atskatu uz makroekonomiskajiem faktoriem un paša darījuma partnera maksāspējas un likviditātes faktoriem, kā arī korekcijām attiecībā uz kvalitatīvo nefinanšu informāciju. Banku un valstu iekšējā riska kategorija un saistību neizpildes varbūtība (PD) ir balstīta uz pieejamajām riska klasifikācijām, ko sniedz reitingu aģentūras Moody's, Standard & Poor's un Fitch (skatīt šī pielikuma sadaļu "Aizdevumi un debitoru parādi").

Visus darījuma partneru un valstu limitus pārskata vismaz reizi gadā ar mērķi novērtēt darījuma partnera kredīspēju, pārskatīt riska pakāpi, kā arī pieejamos limitus un to izmantošanu pēdējos 12 mēnešos. Darījumu partneriem, kuriem nav ārēju reitingu, vienmēr ir individuāls vērtējums.

Visi darījuma partneri un valstis, kuriem ir pieejams ārējais reitings, tiek uzraudzīti reizi ceturksnī, pievēršot īpašu uzmanību ārējo kredītreitingu aģentūru veiktajām reitinga darbībām. Bankas, kurām nav pieejams ārējais reitings, tiek uzraudzītas, liekot uzsvāru uz īpašumtiesību izmaiņu, finanšu stāvokļa un jebkuras citas būtiskas informācijas un signālu novērtēšanu, kas var ietekmēt bankas kredīspēju. Agrinās brīdinājuma signālu uzraudzība, kas potenciāli varētu norādīt uz būtiskajām izmaiņām darījuma partneru kredītriskā, ir svarīga darījuma partneru regulāras uzraudzības sastāvdaļa.

(c) Parāda vērtspapīri

Grupā parāda vērtspapīru ekspozīcija 2019. gada beigās ir EUR 223.8 miljoni, salīdzinājumā ar EUR 141.7 miljoniem 2018. gada beigās. No tiem izrietošais kredītrisks tiek uzskatīts par nebūtisku. Lielāko daļu no visiem parāda vērtspapīriem ir emitējušas Lietuvas un Latvijas valdības. Pārējo obligāciju daļu veido starptautiskās obligācijas, kuras garantē Francijas, Beļģijas un Luksemburgas valdības, un tās tiek uzskatītas par 1. līmeņa aktīviem likviditātes seguma rādītāja (LCR) aprēķinos, un neliela daļa Lietuvas un Igaunijas korporatīvās obligācijas. Portfeļa vidējais svērtais ilgums 2019. Gada beigās ir apmēram 3.1 gadi, salīdzinājumā ar 1.4 gadiem 2018. gada beigās. Ieguldījumi parāda vērtspapīros tiek veikti atbilstoši Luminor valdes un padomes noteiktajiem limitiem. Limitu izlietojums tiek uzraudzīts reizi nedēļā.

Riska limita kontrole un mazināšanas politika**(a) Koncentrācijas risks**

Grupa pārvalda, ierobežo un kontrolē kredītriska koncentrāciju, jo īpaši attiecībā uz individuāliem darījumu partneriem un saistīto darījumu partneru grupām, un ekonomikas nozarēm.

Grupā produktu portfelis, kam piemīt no aizdevumiem savstarpēji saistītu aizņēmēju grupām un aizdevumiem atsevišķiem aizņēmējiem radies kredītrisks, ir pietiekami diversificēts. Absolūtais likumīgā aizdevuma limits saskaņā ar Kapitāla prasību regulu ir <25% no atbilstošā kapitāla. Luminor vispārējā iekšējā nostāja ir tāda, ka riska darījumi ar vienu aizņēmēju vai saistītu aizņēmēju grupu jābūt <10% no atbilstošā kapitāla (lielu riska darījumu sliekšnis), tomēr ir pieļaujami izņēmumi zemākā riska aizņēmējiem.

	Atbilstošais kapitāls, miljoni EUR	Lielu riska darījumu sliekšnis, miljoni EUR	Likumīgais kreditēšanas limits, miljoni EUR
Grupa	1 572	157.2	393.0

Koncentrācijas risks aizdevumos ekonomikas nozarēm tiek uzskatīts par būtisku un tiek stingri uzraudzīts un kontrolēts. Papildinot likumā noteiktās prasības ierobežot lielus riska darījumus ar atsevišķu aizņēmēju vai saistītu aizņēmēju grupu, Grupa nosaka limitus ekonomikas nozarēm. 2019. gada beigās un 2018. gada beigās grupas kredītportfelis bija labi diversificēts pa tautsaimniecības nozarēm, un neviens no noteiktajiem limitiem netika pārkāpts.

Rūpniecības nozare	Limits 2019. gada 4.ceturksī* (% no aizdevumiem juridiskām personām)	Faktiskais limits 2019. gada 4. ceturksnis *
Nekustamā īpašuma nozares limits,	30%	22.3%
Ieskaļot nekustamā īpašuma nozares ierobežojums projektiem, kas ir izstrādes stadijā	10%	2.6%
Būvniecības nozares ierobežojums	10%	5.4%
Mazumtirdzniecība	20%	3.5%
Vairumtirdzniecība	20%	15.9%
Pārtikas pārstrāde	20%	2.3%
Kokmateriālu un metāla apstrāde	20%	5.2%
Cita veida ražošana	20%	4.6%
Jebkura cita nozare	20%	<10%

* Šādi ierobežojumi tika piemēroti visā pārskata perioda garumā, un nekad netika pārkāpti.

Ģeogrāfiskās koncentrācijas risks netiek uzskatīts par būtisku Grupā darbībā, jo tiek ievērots princips koncentrēties uz vietējiem (Igaunijas, Latvijas, Lietuvas) klientiem.

Grupā darbība attiecībā uz risku koncentrāciju ir noteikta "Korporatīvo Klientu Kreditēšanas stratēģijā".

(b) Nodrošinājums

Kreditēšanas procesā Grupa dod priekšroku klienta spējai atmaksāt aizdevumu, iekļātajam nodrošinājumam piešķirot mazāku nozīmīgumu.

Grupa mazina kredītrisku, pieņemot aizdoto līdzekļu nodrošinājumus. Par vispieņemamākajiem grupa uzskata šādā veida aizdevumu un avansu nodrošinājumus:

- ◆ Nekustamā īpašuma hipotēka (galvenokārt mājokļa nekustamais īpašums, komerciālais nekustamais īpašums);
- ◆ Uzņēmuma aktīvi (iekārtas, inventārs, transportlīdzekļi);
- ◆ Garantijas;
- ◆ Īpašumtiesības uz finanšu instrumentiem (parāda vērtspapīri, akcijas, nauda).

Pieņemot lēmumu par nodrošinājuma veidu, tiek ņemti vērā aizdevumu termiņi. Ilgtermiņa finansēšana un kreditēšana biznesa klientiem parasti tiek nodrošināta. Ilgtermiņa aizdevumus ir vēlams segt ar ilgtermiņa īpašumu, galvenokārt mājokļa īpašumu. Plašāka informācija par nodrošinājumiem, nodrošinājumu vērtības noteikšanu un nodrošinājuma vērtības noteikšanu ir sniegta šī pārskata sadaļā "Informācija par aizdevumu nodrošinājumu".

Pārjaunojamās kredītlīnijas un patēriņa aizdevumi privātpersonām parasti nav nodrošināti. Parāda vērtspapīri, finanšu līdzekļi un citi vērtspapīri parasti nav nodrošināti. Lai iespējami mazinātu kredītzaudējumus, Grupa var pieprasīt papildu nodrošinājumu no darījuma partnera, gadījumā, ja pasliktinās kredīta vērtības samazināšanās pazīmes.

Attiecībā uz finanšu nomas debitoru parādiem iznomātājs joprojām ir iznomātā objekta īpašnieks. Tādēļ klienta saistību nepildīšanas gadījumā iznomātājs var iegūt kontroli.

Nodrošinājumu novērtēšana

Patiesā vērtība: Dzīvojamo nekustamo īpašumu ķīlu statistiskā pārvērtēšana (indeksēšana) Igaunijā tiek veikta reizi ceturksnī, Latvijā un Lietuvā reizi gadā, un attiecas uz mājām, dzīvokļiem un apdzīvojamajiem zemes gabaliem, kas iekļāti pret visu veidu privātpersonu kredītproduktiem.

Visi aktīvi, kas iekļāti par labu vai iznomāti no Luminor (izņemot noguldījumus, Luminor fondus, valsts / pašvaldību emitētos vērtspapīrus un saistības) jānovērtē vismaz reizi gadā. Izņēmumus var apstiprināt galīgā lēmumu pieņēmēja iestāde, un vienmēr ir jāsniedz atbilstošs pamats.

(c) Atvasinātie finanšu instrumenti

Atvasinātie finanšu instrumenti, tajā skaitā valūtas maiņas darījumi, procentu likmju mijmaiņas darījumi un iespēju līgumi, preču mijmaiņas darījumi, sākotnēji tiek atzīti un pēc tam pārvērtēti pēc to patiesās vērtības vismaz reizi mēnesī. Patiesā vērtība tiek iegūta no kotētajām tirgus cenām, attiecīgi diskontējot naudas plūsmas, kā arī no trešajām personām. Visi atvasinātie finanšu instrumenti tiek uzskaitīti kā aktīvi, ja patiesā vērtība ir pozitīva, un kā saistības, ja patiesā vērtība ir negatīva.

Ar klientiem tiek slēgti līgumi ar kredītviru (Margining agreements). Šo finanšu instrumentu kredītriska pārvaldīšanai parasti tiek piešķirtas kredītlīnijas. Skaidra nauda vai vērtspapīri dažreiz tiek izmantoti kā nodrošinājuma iespēja. Atvasinātie finanšu instrumenti tiek izmantoti, lai ierobežotu (hedge) tirgus riska pozīcijas, kas izriet no bankas ikdienas operācijām un no atvasināto finanšu instrumentu darījumiem ar klientiem.

Grupas darījumu partneru kredītrisks atspoguļo potenciālās izmaksas, lai aizstātu atvasināto finanšu instrumentu līgumus, ja darījuma partneri nepilda savas saistības. Grupa novērtē darījumu partnerus, lai kontrolētu uzņemtā kredītriska līmeni. Darījumu partneru kredītrisks primāri tiek pārvaldīts, ierobežojot ekspozīcijas pret katru darījumu partneri, regulāri novērtējot un nodrošinot ekspozīcijas.

(d) Ar kredītiem saistītu instrumentu izsniegšana

Attiecībā uz ar kredītiem saistītiem instrumentiem Grupa var atzīt tādas saistības kā garantijas, dokumentāros akreditīvus, apņemasanos piešķirt kredītu, kas pakļauj Grupu tādām pašām kredītriskam kā aizdevumi. Šo instrumentu galvenais mērķis ir nodrošināt to, lai klientam būtu pieejami paredzētie līdzekļi. Iepriekš minētās saistības tiek nodrošinātas vai nu ar līdzekļiem bankas kontā, ar materiālām vērtībām (priekšroka tiek dota nekustamam īpašumam), vai ar citiem nodrošinājumiem, piemēram, trešo pušu garantijām. Attiecībā uz kredītrisku, kas izriet no saistībām par kredīta piešķiršanu, Grupa ir pakļauta zaudējumiem tādā apmērā, kas līdzinās kopējām neizmantotajām saistībām. Taču iespējamā zaudējumu summa ir mazāka par kopējām neizmantotajām saistībām, jo lielākā daļa saistību par kredīta piešķiršanu ir atkarīga no klienta spējas atmaksāt jau piešķirtos aizdevumus.

Vērtības samazināšanās politika

Grupa atzīst kredīt zaudējumus saskaņā ar 9. SFPS prasībām. Standarts piemēro uz nākotni vērstu paredzamo kredīta zaudējumu (ECL) pieeju.

(a) ECL novērtējuma vispārējie principi

Trīs posmu ECL modeļa apraksts:

- ◆ 1. posms - portfeļa daļa, kuras kredītkvalitāte nav ievērojami pasliktinājusies kopš sākotnējās atzīšanas (vai arī riska darījumu kredītrisks ir zems), un neuzskata, ka finanšu instrumenta kredītvērtība ir samazinājusies;
- ◆ 2. posms - portfeļa daļa, kuras kredītkvalitāte ir ievērojami pasliktinājusies kopš sākotnējās atzīšanas, ko apliecina SICR - kredītriska ievērojama palielināšanās rādītājs, un neuzskata, ka finanšu instrumenta kredītvērtība ir samazinājusies;
- ◆ 3. posms - portfeļa daļa ar samazinātu kredītvērtību. Grupa vienādo saistību neizpildes un kredītvērtības samazināšanās definīcijas tā, ka visi riska darījumi, kuriem ir iestājusies saistību neizpilde, tiek uzskatīti kā darījumi ar samazinātu kredītvērtību, un visi riska darījumi ar samazinātu kredītvērtību tiek uzskatīti kā darījumi, kuriem ir iestājusies saistību neizpilde. Šīs pieejas pamatā ir apstākļi, ka Grupā lietotā saistību neizpildes definīcija ietver visus notikumus, kas SFPS 9 ir norādīti kā iespējams pierādījums tam, ka finanšu instrumenta kredītvērtība ir samazinājusies, un Grupa uzskata, ka visi šie notikumi nelabvēlīgi ietekmē novērtēto naudas plūsmu no finanšu instrumenta.

Papildu kategorija ir iegādātā vai rādītā kredīta vērtības samazinājums (Purchased or Originated Credit Impairment "POCI") finanšu aktīvi - pirkti vai iniciēti finanšu aktīvi ar samazinātu kredītvērtību. POCI aktīvu klasifikācija ir nemainīga, tas ir, finanšu aktīvs, kas reiz ir klasificēts kā POCI, paliek šajā grupā, līdz aktīva atzīšanas pārtraukšanai. POCI klasifikācija ir noteikta finanšu instrumenta līmenī.

Grupa piemēro zema kredītriska atbrīvojumu šādām riska darījumu klasēm:

- ◆ centrālās valdības,
- ◆ centrālās bankas,
- ◆ reģionālās valdības,
- ◆ vietējās pašvaldības un
- ◆ iestādes.

Darījuma partnerim ir jāatbilst nosacījumam, ka tā kredītreitings atbilst ieguldījumu kategorijai (skatīt šī pārskata sadaļu "Aizdevumi klientiem").

Pirmā posma finanšu aktīviem zaudējumu atlīdzība ir vienāda ar 12 mēnešu ECL, savukārt 2. un 3. posma ECL tiek aprēķināts visā finanšu instrumentu darbības laikā.

POCI finanšu aktīviem ECL tiek aplēsts darbības laikā līdz termiņa beigām. Sākotnējā atzīšanā paredzētie zaudējumi tiek saukti par sākotnējo vērtības samazinājumu. Turpmākajos periodos peļņa vai zaudējumus tiek atzītas tikai aktīva visa dzīves cikla laikā paredzamo kredītzaudējumu kumulatīvās izmaiņas kopš sākotnējās atzīšanas.

(b) Saistību neizpildes definīcija

Grupa identificē saistību neizpildi, ja ir iestājies viens vai abi saistību neizpildes notikumi:

- ◆ Klients kavē būtisko saistību izpildi pret Grupu vairāk nekā 90 dienas (netiek piemērots būtiskuma sliekšnis);
- ◆ Tiek uzskatīts par ticamu, ka klients nepildīs savas kredītsaistības attiecībā pret Grupu.

Riska darījumos ar bankām atzīst saistību neizpildi, ja maksājumu kavējums pārsniedz 7 dienas.

Pazīmes, kas norāda uz to, ka klients visdrīzāk nepildīs savas kredītsaistības, ir šādas:

- ◆ Kredītsaistību pārstrukturēšana klienta finansiālu grūtību dēļ (pārskatīšana, kas izraisa ienākumus nenesoša kredīta statusu saskaņā ar FINREP pārskatu prasībām);
- ◆ Specifisko kredītriska korekciju atzīšana riska darījuma kredītkvalitātes ievērojamas pasliktināšanās dēļ;
- ◆ Luminor pārdoš kredītsaistības ar būtiskiem ar kredītu saistītiem ekonomiskiem zaudējumiem;
- ◆ Klienta bankrots vai līdzīga aizsardzība;
- ◆ Aktīvā tirgus zudums finanšu aktīvam klienta finansiālo grūtību dēļ;

- ◆ Ar kredītu saistīta krāpšana;
- ◆ Ārējais reitings, kas norāda uz saistību neizpildi;
- ◆ Būtiskas klienta finansiālās grūtības (esošas vai paredzamas).

Saistību neizpilde tiek atzīta klienta līmenī.

Atgriešanās saistību izpildes statusā ir iespējama ne ātrāk kā 3 mēnešus pēc tam, kad vairs neizpildās neviens no saistību neizpildi izraisījušajiem faktoriem. Šajā 3 mēnešu pārbaudes laikā klientam ir jānodrošina savlaicīgi maksājumi. Izņēmums no vispārējā pārbaudes laika noteikuma ir pārstrukturēšana klienta finansiālu grūtību dēļ, kas izraisa ienākumus nenesoša kredīta statusu, kad ir jāpaiet ne mazāk ka 1 gadam kopš pārstrukturēšanas pasākumu piemērošanas un laika, kad klientu uzskata par spējīgu izpildīt līguma nosacījumus pēc pārstrukturēšanas. Šāda pieeja atbilst FINREP pārskatu prasībām attiecībā uz pārskatītu, peļņu nenesošu riska darījumu atveseļošanu.

(c) Kredītriska ievērojama palielināšanās

Ir uzskatāms, ka finanšu aktīva kredītrisks ir ievērojami palielinājies, ja pēc finanšu instrumenta sākotnējās atzišanas ir atklāts vismaz viens no šādiem SICR rādītājiem, kura nebija šī instrumenta rašanās laikā:

- ◆ Ievērojams dzīves cikla PD pieaugums - ievērojams dzīves cikla PD pieaugums kopš sākotnējās atzišanas līdz pārskata datumam (kopā 2.5 reizes par 0.6 p.p. vienlaicīgi),
- ◆ Riska pakāpe - riska pakāpe 9 vai 10 pārskata datumā,
- ◆ vairāk nekā 30 dienu kavējums - vairāk nekā 30 dienu kavējums pārskata datumā,
- ◆ Pārskatīts darījums – pārskatīta rezultatīva (forborne performing) darījuma statuss pārskata datumā (pārskatīšana, kas neizraisa ienākumus nenesoša darījuma statusu) saskaņā ar FINREP pārskatu prasībām,
- ◆ Klienta iekļaušana klientu ar agrinām kredītu kvalitātes pasliktināšanās pazīmēm sarakstā.

2019. gadā grupa pārgāja uz dzīves cikla PD izmantošanu, nevis iepriekš piemēroto vienkāršoto pieeju, kad SICR identifikācijai tika izmantoti uz laiku vērstie 12 mēnešu PD, šis novērtējums sniedz objektīvākus rezultātus.

Visi SICR rādītāji tiek noteikti finanšu instrumenta līmenī, lai sekotu kredītriska pārmaiņām kopš attiecīgā finanšu instrumenta sākotnējās atzišanas datuma pat tādā gadījumā, ja daži no šiem rādītājiem attiecas uz klienta raksturojumu.

(d) Sagaidāmie kredītzaudējumi 12 mēnešos un visā darbības laikā

Visiem finanšu instrumentiem, kuriem pārskata datumā nav iestājusies saistību neizpilde, tas ir, tiem, kuri ir klasificēti kā 1. vai 2. posmpakāpes instrumenti vai ir POCL aktīvi, kuriem nav iestājusies saistību neizpilde, tiek veikts vērtības samazinājuma kolektīvs novērtējums.

Sagaidāmos zaudējumus aprēķina kā ar varbūtību svērtus zaudējumus, kas ir paredzami dažādos makroekonomiskajos scenārijos. Noteiktā makroekonomiskajā scenārijā sagaidāmos zaudējumus aprēķina kā saistību nepildīšanas varbūtības noteiktā laikā (PIT PD), saistību nepildīšanas zaudējumu noteiktā laikā (PIT LGD), riska darījuma vērtības saistību nepildīšanas gadījumā (EAD) un kumulatīvās priekšapmaksas likmes reināzējuma diskontēto vērtību:

- ◆ Uz makroekonomikas scenāriju balstīta PIT PD ir varbūtība, ka noteiktā laikposmā rezultatīvs riska darījums nepilda saistības, ar noteikumu, ka tas ir saglabājies līdz šī perioda sākumam. PIT PD pieeju piemēro visiem finanšu instrumentiem, kuriem ir pieejami iekšējā reitings modeļi.
- ◆ Uz makroekonomikas scenāriju balstīta PIT LGD ir riska darījuma sagaidāmā procentuālā daļa, kas tiks neatgūstami zaudēta saistību neizpildes gadījumā. PIT LGD novērtēšanai lieto no PD atkarīgu līkņu modeli, kur LGD aprēķini ir atkarīgi no plānotajām noteiktā laika PD.
- ◆ EAD ir tāda riska darījuma, kam ir iestājusies neizpilde, parametrs, kas parāda kopējo ekspozīciju saistību neizpildes brīdī. Produktiem ar līgumā noteiktiem atmaksāšanas grafikiem EAD termiņa struktūru veido līgumā noteiktā amortizācija. Atjaunojamiem produktiem (piemēram, kredītlinijām, kredītkartēm vai overdraftiem) EAD termiņa struktūras noteikšanai lieto limita izmantošanas metodi. Standarta ārpusbilances riska darījumiem (garantijām un kredītvēstulēm) nosaka kredīta konversijas koeficientus, lai ņemtu vērā ārpusbilances riska darījumu paredzamo izmantošanu saistību neizpildes datumā.
- ◆ Kumulatīvā priekšapmaksas likme apraksta kumulatīvo varbūtību, ka riska darījums tiks pilnīgi atmaksāts (tas ir, slēgts pirms līguma noteiktā termiņa) laikposmā līdz analizējamā perioda beigām. Kumulatīvās priekšapmaksas likmes pielietojums attiecas tikai uz tiem portfeļiem, kam priekšapmaksā nav iekļauta PD modelī.
- ◆ Diskonta likmes piešķiršanas noteikumi ir atkarīgi no finanšu darījuma veida un līgumā noteiktā atmaksāšanas grafika esamības. Instrumentiem, kam ir pieejami līgumā noteikti atmaksāšanas grafiki, kā diskonta likmi piemēro efektīvo procentu likmi (EIR) vai tās tuvinājumu (tas ir, nominālo likmi). Tādiem riska darījumiem bez līgumā noteiktiem atmaksāšanas grafikiem, kuros ir iekļauts

gan finanšu aktīvs, gan ārpusbilances produkts (piemēram, kredītlīnijas, kredītkartes), piemēro labāko iespējamo EIR aplēsto vērtību. Riska darījumiem bez līgumā noteiktiem atmaksāšanas grafikiem, kas attiecas uz ārpusbilances produktiem (garantijas, kredītvēstules), piemēro ar riska darījumu saistīto līgumā noteikto likmi, vai, ja tādas nav, atbilstīgo tirgus likmi.

PIT PD līknes, PIT LGD līknes un EAD līknes aprēķina visiem mēnešiem līdz darījuma beigu termiņam. Ja darījums ir klasificēts 1. posmā, paredzamos zaudējumus aprēķina 12 mēnešu periodam. Ja darījums ir klasificēts 2. posmā, paredzamos zaudējumus aprēķina visam periodam līdz darījuma beigu termiņam.

PD un LGD līkņu novērtējumā ņem vērā makroekonomikas prognožu informāciju. Šo riska parametru aprēķina metodoloģijā ir iekļauta attiecības modelēšana starp riska parametriem un makroekonomikas mainīgajiem. Luminor Latvijā makroekonomikas speciālisti sagatavo makroekonomikas mainīgo prognozes dažādos scenārijos un scenāriju varbūtības trim turpmākajiem gadiem. Tiek izvērtēti trīs makroekonomiskie scenāriji: pamata jeb reālistiskais scenārijs, pozitīvais scenārijs un negatīvais scenārijs (ar lielāko varbūtību pamata jeb reālistiskajam scenārijam). Paredzamo zaudējumu aprēķina vajadzībām sagatavotie makroekonomiskie scenāriji atbilst scenārijiem, ko lieto kredītriska stresa testēšanā.

Makroekonomikas trīs mainīgie - reālā IKP gada izmaiņas gada laikā, bezdarba līmenis un mājokļu nekustamā īpašuma gada cenas izmaiņas gada laikā - ir iekļauti segmenta modelēšanā, un divus no tiem - reālā IKP izmaiņas gada laikā un bezdarba līmeni - lieto juridisko personu segmenta modelēšanā. Igaunijai, Latvijai un Lietuvai tiek sagatavotas atsevišķas makroekonomisko mainīgo prognozes. Tiek sagatavotas un filiālēm piemērotas makroekonomisko mainīgo prognozes, kas nav atkarīgas no klienta dzīvesvietas. Turpmāk redzamajā tabulā ir parādīti parametri, kas tika izmantoti makroekonomiskajā modelēšanā 2019. gada 31. decembrī un 2018. gada 31. decembrī. Makroekonomisko mainīgo prognozes 2019. gadam sniedza Luminor makroekonomisti 2019. gada 3. ceturkšņa beigās ar prognozēm un pieņēmumiem trim gadiem. Sākot no ceturtdā gada, tiek pieņemts, ka riska parametri (PD un LGD) pielīdzinās saviem ilgtermiņa vidējiem līmeņiem.

2019

Igaunija

Makroekonomiskie rādītāji	Optimistiskais scenārijs			Bāzes scenārijs (reālistiskais)			Pesimistiskais scenārijs		
	2020 3.ceturknis	2021 3.ceturknis	2022 3.ceturknis	2020 3.ceturknis	2021 3.ceturknis	2022 3.ceturknis	2020 3.ceturknis	2021 3.ceturknis	2022 3.ceturknis
Scenārija varbūtība, %	30%			60%			10%		
Reālā IKP gada pieaugums, %	4.2	3.5	3.2	2.7	2.3	2.1	-3.1	-1.1	2.0
Bezdarba līmenis, %	5.0	4.9	4.8	5.7	6.1	6.2	11.0	10.7	10.0
Mājokļa nekustamā īpašuma gada cenu izmaiņas, %	9.0	7.2	5.8	4.1	3.2	3.1	-16.5	-8.6	1.4

Latvija

Makroekonomiskie rādītāji	Optimistiskais scenārijs			Bāzes scenārijs (reālistiskais)			Pesimistiskais scenārijs		
	2020 3.ceturknis	2021 3.ceturknis	2022 3.ceturknis	2020 3.ceturknis	2021 3.ceturknis	2022 3.ceturknis	2020 3.ceturknis	2021 3.ceturknis	2022 3.ceturknis
Scenārija varbūtība, %	30%			60%			10%		
Reālā IKP gada pieaugums, %	3.4	4.1	4.7	1.9	3.0	4.2	-3.0	-0.6	3.2
Bezdarba līmenis, %	5.7	5.2	4.7	6.2	5.9	5.4	9.4	10.3	9.6
Mājokļa nekustamā īpašuma gada cenu izmaiņas, %	7.0	8.0	8.0	4.0	5.0	6.0	-7.0	-4.0	-1.0

Lietuva

Makroekonomiskie rādītāji	Optimistiskais scenārijs			Bāzes scenārijs (reālistiskais)			Pesimistiskais scenārijs		
	2020 3.ceturknis	2021 3.ceturknis	2022 3.ceturknis	2020 3.ceturknis	2021 3.ceturknis	2022 3.ceturknis	2020 3.ceturknis	2021 3.ceturknis	2022 3.ceturknis
Scenārija varbūtība, %	30%			60%			10%		
Reālā IKP gada pieaugums, %	4.2	3.8	4.0	2.8	2.4	2.5	-2.0	-1.6	1.0
Bezdarba līmenis, %	6.2	5.8	5.5	6.5	6.7	6.8	8.8	10.2	9.5
Mājokļa nekustamā īpašuma gada cenu izmaiņas, %	9.0	6.0	6.0	5	3	3	-8.0	-2.0	4.0

2018

Igaunija

Makroekonomiskie rādītāji	Optimistiskais scenārijs			Bāzes scenārijs (reālistiskais)			Pesimistiskais scenārijs		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Scenārija varbūtība, %	30%			60%			10%		
Reālā IKP gada pieaugums, %	4.7	4.1	3.5	3.2	2.7	2.5	-1.5	-0.7	2.3
Bezdarba līmenis, %	5.5	5.5	5.4	6.3	6.5	6.7	9.4	10.1	11.0
Mājokļa nekustamā īpašuma gada cenu izmaiņas, %	8.7	7.0	6.0	5.5	4.3	3.0	-11.0	-5.0	0.0

Latvija

Makroekonomiskie rādītāji	Optimistiskais scenārijs			Bāzes scenārijs (reālistiskais)			Pesimistiskais scenārijs		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Scenārija varbūtība, %	30%			60%			10%		
Reālā IKP gada pieaugums, %	4.8	4.2	4.2	3.6	3.2	3.0	-0.8	-0.9	2.1
Bezdarba līmenis, %	6.3	5.8	5.5	6.7	6.3	6.1	8.4	9.8	10.0
Mājokļa nekustamā īpašuma gada cenu izmaiņas, %	8.0	8.0	7.0	6.0	5.0	5.0	-7.0	-4.0	1.0

Lietuva

Makroekonomiskie rādītāji	Optimistiskais scenārijs			Bāzes scenārijs (reālistiskais)			Pesimistiskais scenārijs		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Scenārija varbūtība, %	20%			70%			10%		
Reālā IKP gada pieaugums, %	4.5	4.0	4.0	3.0	2.5	2.5	-1.0	-0.5	1.5
Bezdarba līmenis, %	5.8	5.4	5.0	6.2	5.9	5.9	8.5	9.5	9.0
Mājokļa nekustamā īpašuma gada cenu izmaiņas, %	7.0	6.0	5.0	4.0	3.0	2.0	-8.0	0.0	2.0

Visiem būtiskajiem riska darījumiem ir nodrošināta regulāra uzraudzība. Novērtējuma regularitātes un dziļuma pamatā ir riska līmenis un riska darījuma lielums. Uzraudzības mērķis ir 1) atklāt situācijas pasliktināšanos un savlaicīgi sākt rīkoties bankas pozīcijas uzlabošanai un 2) atklāt kredītsaistību iespējamās nepildīšanas kritēriju rašanos. Lieli riska darījumi ar samazinātu kredītvērtību, kas pārsniedz būtiskuma sliekšni un kam ir iestājies zaudējuma notikums, tiek pārskatīti katru ceturksni vai biežāk, kad tas ir vajadzīgs atsevišķos apstākļos. Novērtējums tiek atjaunināts, kad naudas plūsmā parādās ievērojamas pārmaiņas vai ne retāk kā reizi gadā.

3. posma riska darījumu (vai POCL aktīvu, kuriem iestājusies saistību neizpilde), kas ir klasificēti kā nozīmīgi, vērtības samazinājumu Grupa novērtē individuāli (individuālais novērtējums) saskaņā ar diskontētās naudas plūsmas (DFC) metodi, kad tiek ņemtas vērā gan sagaidāmās nākotnes naudas plūsmas no aizņēmēja, gan naudas plūsmas no nodrošinājuma. Tiek izstrādāti divi scenāriji - pamatscenārijs un riska scenārijs - ar noteiktu varbūtības pakāpi. Izņēmuma gadījumos tikai viens scenārijs ir pietiekams. Apstākļi, kad būtu pieņemams tikai viens scenārijs, varētu būt meģinājuma gadījums.

3. posmapakāpes riska darījumu (vai POCL aktīvu, kuriem iestājusies saistību neizpilde), kas ir klasificēti kā nenozīmīgi, vērtības samazinājumu Grupa novērtē kolektīvi (kolektīvais novērtējums). Vērtības samazinājumu aprēķina, piemērojot uzkrājumu likmi darījuma nenodrošinātajai daļai. Trim viendabīgām kredītu grupām piemēro atšķirīgas uzkrājumu likmes:

- ◆ hipotekārie aizdevumi un privātie kredīti pret nekustamā īpašuma ķīlu privātpersonām,
- ◆ patēriņa kredīti un citi kredīti privātpersonām (tostarp līzings),
- ◆ MVU (visi finanšu instrumenti juridiskām personām).

2019. gadā Grupa mainīja savu iekšējo pieeju nenodrošinātās daļas aprēķināšanai vērtības samazināšanas nolūkos, ieviešot nodrošinājuma vērtības maksimālo robežu riska darījuma summai, novēršot situācijas, kad aizdevumi ar pārāk lielu nodrošinājumu ir pilnībā nodrošinājuši daļu un rada nulles vērtības samazinājumu. Papildinformāciju skatīt šā ziņojuma sadaļā "Informācija par aizdevumu nodrošinājumiem".

(e) Jūtīguma analīze**Igaunija:**

Turpmāk tabulā ir parādīta SICR PD sliekšņu maiņas ietekme uz 2019. gada 31. decembrī veikto ECL atskaitījumu. ECL pieaugums (pozitīvās summas) nozīmē lielākus vērtības samazinājuma atskaitījumus, kas tiktu atzīti.

ECL ietekme (tūkstošos EUR)

Piemērojamais faktiskais absolūtais sliekšnis	Piemērojamais relatīvais sliekšnis	Absolūtā sliekšņa izmaiņas	Relatīvā sliekšņa izmaiņas	Zemākais sliekšnis	Augstākais sliekšnis
2.5	0.006	-/+ 20%	-/+ 12bps	1 432	-48

Pašreizējais PD 1. posma portfeli Igaunijā ir vidēji augstāks nekā sākotnējais PD, tāpēc zemāki sliekšņi palielinās 2. pakāpes finanšu instrumentu īpatsvaru un palielinās ECL.

Turpmāk tabulā ir parādīta ietekme uz 2019. gada 31. decembrī veikto ECL atskaitījumu, mainot pesimistiskā un optimistiskā scenārija varbūtības. ECL pieaugums (pozitīvās summas) nozīmē lielākus vērtības samazinājuma atskaitījumus, kas tiktu atzīti.

ECL ietekme (tūkstošos EUR)

Piemērojamā pesimistiskā scenārija varbūtība	Piemērojamā optimistiskā scenārija varbūtība	Pesimistiskā scenārija varbūtības izmaiņas	Optimistiskā scenārija varbūtības izmaiņas	Zemākā pesimistiskā scenārija varbūtība	Augstākā pesimistiskā scenārija varbūtība
0.1	0.3	-/+ 200bps	+/- 200bps	-2	8

Latvija:

Turpmāk tabulā ir parādīta SICR PD sliekšņu maiņas ietekme uz 2019. gada 31. decembrī veikto ECL atskaitījumu. ECL pieaugums (pozitīvās summas) nozīmē lielākus vērtības samazinājuma atskaitījumus, kas tiktu atzīti.

ECL ietekme (tūkstošos EUR)

Piemērojamais faktiskais absolūtais sliekšnis	Piemērojamais relatīvais sliekšnis	Absolūtā sliekšņa izmaiņas	Relatīvā sliekšņa izmaiņas	Zemākais sliekšnis	Augstākais sliekšnis
2.5	0.006	-/+ 20%	-/+ 12bps	76	-22

Turpmāk tabulā ir parādīta ietekme uz 2019. gada 31. decembrī veikto ECL atskaitījumu, mainot pesimistiskā un optimistiskā scenārija varbūtības. ECL pieaugums (pozitīvās summas) nozīmē lielākus vērtības samazinājuma atskaitījumus, kas tiktu atzīti.

ECL ietekme (tūkstošos EUR)

Piemērojamā pesimistiskā scenārija varbūtība	Piemērojamā optimistiskā scenārija varbūtība	Pesimistiskā scenārija varbūtības izmaiņas	Optimistiskā scenārija varbūtības izmaiņas	Zemākā pesimistiskā scenārija varbūtība	Augstākā pesimistiskā scenārija varbūtība
0.1	0.3	-/+ 200bps	+/- 200bps	-67	66

Lietuva:

Turpmāk tabulā ir parādīta SICR PD sliekšņu maiņas ietekme uz 2019. gada 31. decembrī veikto ECL atskaitījumu. ECL pieaugums (pozitīvās summas) nozīmē lielākus vērtības samazinājuma atskaitījumus, kas tiktu atzīti.

ECL ietekme (tūkstošos EUR)

Piemērojamais faktiskais absolūtais sliekšnis	Piemērojamais relatīvais sliekšnis	Absolūtā sliekšņa izmaiņas	Relatīvā sliekšņa izmaiņas	Zemākais sliekšnis	Augstākais sliekšnis
2.5	0.006	-/+ 20%	-/+ 12bps	271	-188

Turpmāk tabulā ir parādīta ietekme uz 2019. gada 31. decembrī veikto ECL atskaitījumu, mainot pesimistiskā un optimistiskā scenārija varbūtības. ECL pieaugums (pozitīvās summas) nozīmē lielākus vērtības samazinājuma atskaitījumus, kas tiktu atzīti.

ECL ietekme (tūkstošos EUR)

Piemērojamā pesimistiskā scenārija varbūtība	Piemērojamā optimistiskā scenārija varbūtība	Pesimistiskā scenārija varbūtības izmaiņas	Optimistiskā scenārija varbūtības izmaiņas	Zemākā pesimistiskā scenārija varbūtība	Augstākā pesimistiskā scenārija varbūtība
0.1	0.3	-/+ 200bps	+/- 200bps	-5	9

Luminor Grupa:

Turpmāk tabulā ir parādīta SICR PD sliekšņu maiņas ietekme uz 2019. gada 31. decembrī veikto ECL atskaitījumu. ECL pieaugums (pozitīvās summas) nozīmē lielākus vērtības samazinājuma atskaitījumus, kas tiktu atzīti.

ECL ietekme (tūkstošos EUR)

Piemērojamais faktiskais absolūtais sliekšnis	Piemērojamais relatīvais sliekšnis	Absolūtā sliekšņa izmaiņas	Relatīvā sliekšņa izmaiņas	Zemākais sliekšnis	Augstākais sliekšnis
2.5	0.006	-/+ 20%	-/+ 12bps	1779	-258

Turpmāk tabulā ir parādīta ietekme uz 2019. gada 31. decembrī veikto ECL atskaitījumu, mainot pesimistiskā un optimistiskā scenārija varbūtības. ECL pieaugums (pozitīvās summas) nozīmē lielākus vērtības samazinājuma atskaitījumus, kas tiktu atzīti.

ECL ietekme (tūkstošos EUR)

Piemērojamā pesimistiskā scenārija varbūtība	Piemērojamā optimistiskā scenārija varbūtība	Pesimistiskā scenārija varbūtības izmaiņas	Optimistiskā scenārija varbūtības izmaiņas	Zemākā pesimistiskā scenārija varbūtība	Augstākā pesimistiskā scenārija varbūtība
0.1	0.3	-/+ 200bps	+/- 200bps	-74	83

(f) Pārskatīto finanšu aktīvu riska novērtējums

Parasti ikreiz, kad parādnieka finansiālo grūtību dēļ finanšu instruments tiek pārskatīts, vajadzētu iegūt jaunu reitingu/punktu skaitu un piešķirt jaunu PD, aizdevums būtu jāatzīmē kā pārskatīts, ja izpildās FINREP pārskatu prasības. Tādējādi pārskatīšanas rezultātā aizdevums tiktu klasificēts kā 2. posma aizdevums, ja tam ir piešķirts pārskatīta darījuma statuss (vai 3. posma, ja ir piešķirts ieņēmumus nenesoša pārskatīta darījuma statuss), un/vai aizdevums tiktu klasificēts kā 2. posma aizdevums, ja PD izmaiņas uzskata par nozīmīgām. Būtiskas pārskatīšanas gadījumā, kā rezultātā tiek pārtraukta aktīva atzīšana un ir iniciēts jauns aktīvs, no jauna atzītais aktīvs tiek klasificēts kā POCL aktīvs (ja kredītvērtība ir samazināta) vai 1. posma aktīvs (ja kredītvērtība nav samazināta).

(g) Norakstīšanas politika

Grupa pilnīgi vai daļēji noraksta aktīvus, kurus uzskata par neatgūstamiem. Par to, ka finanšu aktīvi ir neatgūstami, parasti liecina situācija, kad tiek pārdoti visi nodrošinājumi (izņemot privātpersonu garantijas). Taču norakstīšanas fakts neierobežo Grupas atgūšanas pasākumus attiecībā pret konkrēto klientu. To finanšu aktīvu, kas tika norakstīti gada laikā līdz 2019. gada 31. decembrim un joprojām ir pakļauti atgūšanas procedūrai, nesamaksātā līguma summa ir EUR 23,008 tūkstoši (EUR 43,766 tūkstoši 2018. gadā).

(h) Maksimālā pakļautība kredīriskam pirms turētā nodrošinājuma vai citiem kredītkvalitātes uzlabojumiem

Grupas maksimālais kredītrisks ir atspoguļots finanšu aktīvu uzskaites vērtībās konsolidētajā finanšu stāvokļa pārskatā. Izsniegtām finanšu garantijām, kredīta pagarināšanas saistībām, neizmantotām kredītlīnijām un eksporta/importa akreditīviem maksimālais kredītrisks ir vienāds ar saistību summa.

tūkst. EUR	Pielikums	Grupa 2019	Grupa 2018
Kredītriska darījumu, kas saistīti ar bilancē atzītajiem aktīviem, kas pakļauti vērtības samazinājumam, summa ir sekojoša:		13 473 895	15 155 160
Kase un prasības pret centrālajām bankām	12	2 924 019	3 293 090
Prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm	13	141 654	185 350
Aizdevumi klientiem		10 408 222	11 676 720
Finanšu iestādes	15	29 378	48 369
Valsts sektors	15	174 732	219 615
Aizdevumi komercsabiedrībām	15	4 523 201	5 346 840
Komerckredīti		3 156 365	3 604 547
Līzings		1 088 325	1 409 012
Faktorings		278 511	333 281
Aizdevumi privātpersonām	15	5 680 911	6 061 896
Hipotekārie aizdevumi		4 689 319	4 930 872
Līzings		533 611	622 393
Patēriņa kredīti un kredītkartes		132 862	147 012
Citi aizdevumi		325 119	361 619
Kredītriskam darījumu, kas saistīti ar ārpusbilances posteņiem, kuri ir pakļauti vērtības samazinājumam, summa ir sekojoša:		1 788 816	1 984 264
Finanšu garantijas	31	110 655	265 707
Aizdevumu saistības un citas kredītu saistības	31	1 678 161	1 718 557
Kopējā kredītriska summa - finanšu instrumenti, kas ir pakļauti vērtības samazinājumam		15 262 711	17 139 424

tūkst. EUR	Pielikums	Grupa 2019	Grupa 2018
Kredītriska darījumu, kas saistīti ar bilancē atzītajiem aktīviem, kas nav pakļauti vērtības samazinājumam, summa ir sekojoša:			
Tirdzniecības nolūkā turēti finanšu aktīvi	32	3 021	1 006
Parāda vērtspapīri		3 021	1 006
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā	16, 32	223 863	139 402
Parāda vērtspapīri		223 863	139 402
Atvasinātie finanšu instrumenti	14, 32	59 217	44 352
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos		0	1 265
Parāda vērtspapīri		0	1 265
Kopējā kredītriska summa - finanšu instrumenti, kas nav pakļauti vērtības samazinājumam		286 101	186 025
Kopējais kredītriska summa		15 577 925	17 337 343

Šajā tabulā ir uzrādīti kredītriska darījumi, kādi tie bija 2019. un 2018. gadā, neņemot vērā nekādus kredītriska mazināšanas pasākumus. Tabulā finanšu aktīvi ir uzrādīti to uzskaites vērtībā, t.i., tādā vērtībā, kā tie uzrādīti finanšu stāvokļa pārskatā.

Aizdevumu un nomas bruto summa un uzkrājumi kredīta zaudējumiem 2019. gada 31. decembrī ir norādīti tabulā:

Grupa 2019. gada 31. decembrī Tūkst EUR	Pielikums	Bruto	No kuriem sākotnējie kredītzaudējumi POCI kredītiem	Uzkrājumi vērtības samazinājumam	Neto
Prasības pret bankām un kredītiestādēm	13	141 654	0	-9	141 645
Finanšu iestādes	15	29 378	-2	-123	29 255
Valsts sektors	15	174 732	0	-17	174 715
Komerccabiedrības	15	4 523 201	-15 838	-111 037	4 412 164
Komerckredīti		3 156 365	-15 339	-95 544	3 060 821
Faktoringas		278 511	0	-1 691	276 820
Līzings		1 088 325	-499	-13 802	1 074 523
Privātpersonas	15	5 680 911	-2 448	-74 498	5 606 413
Hipotekārie kredīti		4 689 319	-1 241	-56 080	4 633 239
Patēriņa kredīti un kredītkartes		132 862	-18	-1 452	131 410
Citi aizdevumi		325 119	-1 162	-11 938	313 181
Līzings		533 611	-27	-5 028	528 583
Kopā		10 549 876	-18 288	-185 684	10 364 192

Grupa 2018. gada 31. decembrī	Pielikums	Bruto	No kuriem sākotnējie kredītzaudējumi POCI kredītiem	Uzkrājumi vērtības samazinājumam	Neto
Prasības pret bankām un kredītiestādēm	13	185 350	0	-4	185 346
Finanšu iestādes	15	48 369	-2 252	-2 046	46 323
Valsts sektors		219 615	0	-18	219 597
Komerccabiedrības	15	5 346 840	-28 575	-103 059	5 243 781
Komerckredīti		3 604 547	-27 481	-84 999	3 519 548
Faktoringš		333 281	-608	-4 698	328 583
Līzings		1 409 012	-486	-13 362	1 395 650
Privātpersonas	15	6 061 896	-3 355	-99 459	5 962 437
Hipotekārie kredīti		4 930 872	-1 491	-72 130	4 858 742
Patēriņa kredīti un kredītkartes		147 012	-39	-3 209	143 803
Citi aizdevumi		361 619	-1 776	-20 616	341 003
Līzings		622 393	-49	-3 504	618 889
Kopā		11 862 070	-34 182	-204 586	11 657 484

Klientiem izsniegto aizdevumu kredītqualitāte 2019. gada 31. decembrī un 2018. gada 31. decembrī ir parādīta zemāk esošajās tabulās saskaņā ar riska skalu (sk. šī pārskata sadaļu "Aizdevumi klientiem").

Grupa 2019. gada 31. decembrī

Prasības pret bankām un kredītiestādēm

Grupa tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL kredītiem ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	141 642	0	0	0	141 642
Mērens risks	9	0	0	0	9
Augsts risks	0	0	0	0	0
Saistību neizpilde	0	0	3	0	3
Bruto	141 651	0	3	0	141 654
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	0	0
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-7	0	-2	0	-9
Neto	141 644	0	1	0	141 645

Aizdevumi finanšu iestādēm

tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	19 638	0	0	0	19 638
Mērens risks	5 438	2 464	0	0	7 902
Augsts risks	1 342	380	0	0	1 722
Saistību neizpilde	0	0	110	6	116
Bruto	26 418	2 844	110	6	29 378
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-2	-2
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-82	-37	-3	-1	-123
Neto	26 336	2 807	107	5	29 255

Aizdevumi valsts sektoram

tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	171 532	0	0	37	171 569
Mērens risks	2 743	0	0	9	2 752
Augsts risks	33	0	0	0	33
Saistību neizpilde	0	0	378	0	378
Bruto	174 308	0	378	46	174 732
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	0	0
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-17	0	0	0	-17
Neto	174 291	0	378	46	174 715

Aizdevumi un līzings komercsabiedrībām

Aizdevumi, tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	838 488	9 359	0	0	847 847
Mērens risks	1 673 024	202 993	0	1 172	1 877 189
Augsts risks	44 586	163 303	0	33 104	240 993
Saistību neizpilde	0	0	175 419	14 917	190 336
Bruto	2 556 098	375 655	175 419	49 193	3 156 365
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-15 339	-15 339
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-4 521	-3 750	-85 290	-1 983	-95 544
Neto	2 551 577	371 905	90 129	47 210	3 060 821

Faktorings tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	59 144	0	0	0	59 144
Mērens risks	180 315	25 150	0	0	205 465
Augsts risks	3 508	8 141	0	0	11 649
Saistību neizpilde	0	0	2 253	0	2 253
Bruto	242 967	33 291	2 253	0	278 511
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	0	0
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-304	-151	-1 236	0	-1 691
Neto	242 663	33 140	1 017	0	276 820

Līzings tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	144 090	296	0	180	144 566
Mērens risks	720 094	30 091	0	297	750 482
Augsts risks	79 866	87 517	0	445	167 828
Saistību neizpilde	0	0	24 287	1 162	25 449
Bruto	944 050	117 904	24 287	2 084	1 088 325
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-499	-499
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-3 120	-3 274	-7 290	-118	-13 802
Neto	940 930	114 630	16 997	1 966	1 074 523

Aizdevumi un līzings privātpersonām

Hipotekārie kredīti tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	3 794 095	30 293	0	2 540	3 826 928
Mērens risks	506 834	38 999	0	1 535	547 368
Augsts risks	39 087	138 152	0	485	177 724
Saistību neizpilde	0	0	132 642	4 657	137 299
Bruto	4 340 016	207 444	132 642	9 217	4 689 319
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-1 241	-1 241
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-4 050	-15 800	-35 206	-1 024	-56 080
Neto	4 335 966	191 644	97 436	8 193	4 633 239

Patērīga kredīti un kredītkartes tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	32 998	75	0	18	33 091
Mērens risks	63 675	5 254	0	8	68 937
Augsts risks	25 359	2 616	0	10	27 985
Saistību neizpilde	0	0	2 736	113	2 849
Bruto	122 032	7 945	2 736	149	132 862
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-18	-18
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-474	-141	-760	-77	-1 452
Neto	121 558	7 804	1 976	72	131 410

Citi aizdevumi tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	109 750	3 716	0	570	114 036
Mērens risks	114 506	24 897	0	327	139 730
Augsts risks	9 269	36 011	0	418	45 698
Saistību neizpilde	0	0	21 845	3 810	25 655
Bruto	233 525	64 624	21 845	5 125	325 119
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-1 162	-1 162
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-788	-2 085	-7 930	-1 135	-11 938
Neto	232 737	62 539	13 915	3 990	313 181

Līdzings tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	19 810	1 548	0	0	21 358
Mērens risks	467 944	25 608	0	73	493 625
Augsts risks	3 894	9 242	0	0	13 136
Saistību neizpilde	0	0	5 273	219	5 492
Bruto	491 648	36 398	5 273	292	533 611
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-27	-27
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-3 116	-658	-1 203	-51	-5 028
Neto	488 532	35 740	4 070	241	528 583

Grupa 2018. gada 31. decembrī

Prasības pret bankām un kredītiestādēm

Grupa tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	142 858	0	0	0	142 858
Mērens risks	42 482	0	0	0	42 482
Augsts risks	0	0	0	0	0
Saistību neizpilde	0	0	10	0	10
Bruto	185 340	0	10	0	185 350
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	0	0
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-4	0	0	0	-4
Neto	185 336	0	10	0	185 346

Aizdevumi finanšu iestādēm

tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	943	414	0	0	1 357
Mērens risks	39 712	1 459	0	0	41 171
Augsts risks	760	2 904	0	0	3 664
Saistību neizpilde	0	0	2	2 175	2 177
Bruto	41 415	4 777	2	2 175	48 369
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-2 252	-2 252
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-896	-53	0	-1 097	-2 046
Neto	40 519	4 724	2	1 078	46 323

Aizdevumi valsts sektoram

tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	217 109	324	0	40	217 473
Mērens risks	1 690	383	0	0	2 073
Augsts risks	51	18	0	0	69
Saistību neizpilde	0	0	0	0	0
Bruto	218 850	725	0	40	219 615
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	0	0
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-15	-3	0	0	-18
Neto	218 835	722	0	40	219 597

Aizdevumi un līzings komercsabiedrībām

Kredīti tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	1 138 136	230 692	0	1	1 368 829
Mērens risks	1 298 065	401 463	0	1 459	1 700 987
Augsts risks	39 702	150 763	0	2 248	192 713
Saistību neizpilde	0	0	295 326	46 692	342 018
Bruto	2 475 903	782 918	295 326	50 400	3 604 547
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-27 481	-27 481
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-3 608	-6 021	-74 509	-861	-84 999
Neto	2 472 295	776 897	220 817	49 539	3 519 548

Faktorings tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	103 326	3 674	0	0	107 000
Mērens risks	193 476	5 499	0	0	198 975
Augsts risks	13 353	8 291	0	0	21 644
Saistību neizpilde	0	0	5 307	355	5 662
Bruto	310 155	17 464	5 307	355	333 281
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-608	-608
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-889	-90	-3 702	-17	-4 698
Neto	309 266	17 374	1 605	338	328 583

Līzings tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	161 689	38 496	0	40	200 225
Mērens risks	810 240	149 258	0	85	959 583
Augsts risks	78 167	130 718	0	475	209 360
Saistību neizpilde	0	0	38 361	1 483	39 844
Bruto	1 050 096	318 472	38 361	2 083	1 409 012
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-486	-486
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-2 271	-4 544	-6 410	-137	-13 362
Neto	1 047 825	313 928	31 951	1 946	1 395 650

Aizdevumi un līzings privātpersonām

Hipotekārie kredīti tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	3 843 881	30 807	0	2 460	3 877 148
Mērens risks	577 947	99 152	0	849	677 948
Augsts risks	23 682	176 137	0	855	200 674
Saistību neizpilde	0	0	169 616	5 486	175 102
Bruto	4 445 510	306 096	169 616	9 650	4 930 872
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-1 491	-1 491
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-3 969	-20 217	-46 787	-1 157	-72 130
Neto	4 441 541	285 879	122 829	8 493	4 858 742

Patēriņa un kredītkaršu kredīti tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	34 027	1 259	0	16	35 302
Mērens risks	74 624	10 337	0	12	84 973
Augsts risks	21 074	2 441	0	5	23 520
Saistību neizpilde	0	0	3 198	19	3 217
Bruto	129 725	14 037	3 198	52	147 012
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-39	-39
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-682	-245	-2 276	-6	-3 209
Neto	129 043	13 792	922	46	143 803

Citi aizdevumi tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	120 453	4 942	0	459	125 854
Mērens risks	113 836	40 744	0	747	155 327
Augsts risks	8 743	16 370	0	422	25 535
Saistību neizpilde	0	0	48 970	5 933	54 903
Bruto	243 032	62 056	48 970	7 561	361 619
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-1 776	-1 776
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-558	-1 407	-16 978	-1 673	-20 616
Neto	242 474	60 649	31 992	5 888	341 003

Līzings tūkst. EUR	1. posms (12.mēnešu ECL)	2. posms (dzīves cikla ECL ar SICR)	3. posms (dzīves cikla ECL ar vērtības samazinājumu)	POCI	Kopā
Zems risks	83 863	4 140	0	0	88 003
Mērens risks	485 226	29 717	0	39	514 982
Augsts risks	4 375	4 849	0	3	9 227
Saistību neizpilde	0	0	10 054	127	10 181
Bruto	573 464	38 706	10 054	169	622 393
<i>No kuriem sākotnējās vērtības samazināšana</i>	0	0	0	-49	-49
<i>Uzkrājumi vērtības samazinājumam</i>	-1 802	-362	-1 266	-74	-3 504
Neto	571 662	38 344	8 788	95	618 889

i) Informācija par kredītaudējumu atskaitījumiem

Turpmāk redzamajās tabulās ir atklātas aizdevumu un avansa maksājumu kredītaudējumu atskaitījumu izmaiņas laikposmā no pārskata perioda sākuma līdz beigām. Zemāk minēto kustības grafiku vajadzībām grupa novērtē posmus tikai pārskata datumā, un pārvedumi starp posmiem to atspoguļo. Kustību starp posmiem mēra pārskata perioda sākumā.

Papildinformāciju skatīt 15. pielikumā.

Grupa 2019

Aizdevumi klientiem, kopā (tūkst. EUR)

	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1. Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-14 690	-32 942	-151 928	-5 022	-204 582	9 488 150	1 545 251	570 834	72 485	11 676 720
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredītzaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	1 722	-5 939	4 217	0	0	-439 370	494 957	-55 587	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	421	3 442	-3 863	0	0	-43 599	-66 901	110 500	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-17 483	11 915	5 568	0	0	742 783	-700 897	-41 886	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-3 424	0	0	0	-3 424	1 022 179	0	0	12 437	1 034 616
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	2 762	2 882	20 338	1 317	27 299	-1 639 081	-426 305	-177 620	-17 186	-2 260 192
Izmaiņas ECL modeļa pieņēmumos un izmaiņas posmos	14 220	-5 254	-54 548	-2 308	-47 890					
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredītzaudējumu summu	-1 782	7 046	-28 288	-992	-24 015	-357 088	-699 146	-164 593	-4 749	-1 225 576
Kustības, kas neietekmē perioda kredītzaudējumu summu										
Norakstīšana	0	0	41 298	1 624	42 922	0	0	-41 298	-1 624	-42 922
2019. gada 31. decembrī	-16 472	-25 896	-138 918	-4 389	-185 675	9 131 062	846 105	364 943	66 112	10 408 222

Paskaidrojumi

1. posms (12 mēnešu laikā paredzami kredītzaudējumi (ECL))
  2. posms (dzīves cikla laikā paredzami kredītzaudējumi (ECL) ar būtisku kredītriska pieaugumu (SICR))
  3. posms (dzīves cikla laikā paredzami kredītzaudējumi (ECL) kredītu vērtības samazināšanai)
- POCI (dzīves cikla ECL nopirktajiem vai kredīta vērtības samazināšanās gadījumiem)

Finanšu iestādes (tūkst. EUR)

	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-896	-53	0	-1 097	-2 046	41 415	4 777	2	2 175	48 369
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	2	-2	0	0	0	-653	653	0	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	0	0	0	0	0	-165	0	165	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-9	9	0	0	0	760	-760	0	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-1	0	0	0	-1	443	0	0	0	443
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	811	2	0	1 092	1 905	-15 382	-1 826	-57	-2 169	-19 434
Izmaiņas ECL modeļa pieņēmumos un izmaiņas posmos	11	7	-3	4	19	0	0	0	0	0
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	814	16	-3	1 096	1 923	-14 997	-1 933	108	-2 169	-18 991
Kustības, kas neietekmē perioda kredīt zaudējumu summu										
Norakstīšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2019. gada 31. decembrī	-82	-37	-3	-1	-123	26 418	2 844	110	6	29 378

Valsts sektors (tūkst. EUR)

	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-15	-3	0	0	-18	218 850	725	0	40	219 615
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredītzaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	0	0	0	0	0	-540	0	540	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-3	3	0	0	0	644	-644	0	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-1	0	0	0	-1	5 497	0	0	10	5 507
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	0	0	0	0	0	-50 143	-81	-162	-4	-50 390
Izmaiņas ECL modeļa pieņēmumos un izmaiņas posmos	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredītzaudējumu summu	-2	3	0	0	1	-44 542	-725	378	6	-44 883
Kustības, kas neietekmē perioda kredītzaudējumu summu										
Norakstīšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2019. gada 31. decembrī	-17	0	0	0	-17	174 308	0	378	46	174 732

Komerccabiedrības (tūkst. EUR)

Kredīti	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-3 608	-6 021	-74 509	-861	-84 999	2 475 903	782 918	295 326	50 400	3 604 547
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	908	-1 313	405	0	0	-217 244	243 762	-26 518	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	129	387	-516	0	0	-12 976	-30 870	43 846	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-4 791	2 574	2 217	0	0	363 748	-350 343	-13 405	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-1 933	0	0	0	-1 933	381 846	0	0	10 867	392 713
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	840	1 301	11 085	46	13 272	-435 179	-269 812	-105 067	-11 498	-821 556
Izmaiņas ECL modeļa pieņemumos un izmaiņas posmos	3 934	-678	-42 735	-1 744	-41 223	0	0	0	0	0
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	-913	2 271	-29 544	-1 698	-29 884	80 195	-407 263	-101 144	-631	-428 843
Kustības, kas neietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norakstīšana	0	0	18 763	576	19 339	0	0	-18 763	-576	-19 339
2019. gada 31. decembrī	-4 521	-3 750	-85 290	-1 983	-95 544	2 556 098	375 655	175 419	49 193	3 156 365

Faktorings	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-889	-90	-3 702	-17	-4 698	310 155	17 464	5 307	355	333 281
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredītzaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	77	-77	0	0	0	-21 304	21 304	0	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	1	4	-5	0	0	-519	-1 729	2 248	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-29	29	0	0	0	7 972	-7 917	-55	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-7	0	0	0	-7	36 714	0	0	0	36 714
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	189	19	324	0	532	-90 051	4 169	-2 509	-355	-88 746
Izmaiņas ECL modeļa pieņēmumos un izmaiņas posmos	354	-36	-591	17	256	0	0	0	0	0
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredītzaudējumu summu	585	-61	272	17	269	-67 188	15 827	-316	-355	-52 032
Kustības, kas neietekmē perioda kredītzaudējumu summu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norakstīšana			2 738	0	2 738	0	0	-2 738	0	-2 738
2019. gada 31. decembrī	-304	-151	-1 236	0	-1 691	242 967	33 291	2 253	0	278 511

Līzings	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-2 271	-4 544	-6 410	-137	-13 362	1 050 096	318 472	38 361	2 083	1 409 012
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredītzaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	187	-476	289	0	0	-59 681	62 971	-3 290	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	40	108	-148	0	0	-8 360	-4 814	13 174	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-2 266	1 790	476	0	0	161 796	-155 621	-6 175	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-225	0	0	0	-225	208 536	0	0	62	208 598
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	359	512	2 533	90	3 494	-408 337	-103 104	-17 007	-56	-528 504
Izmaiņas ECL modeļa pieņēmumos un izmaiņas posmos	1 056	-664	-4 806	-76	-4 902	0	0	0	0	0
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredītzaudējumu summu	-849	1 270	-1 656	14	-1 221	-106 046	-200 568	-13 298	6	-319 906
Kustības, kas neietekmē perioda kredītzaudējumu summu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norakstīšana	0	0	776	5	781	0	0	-776	-5	-781
2019. gada 31. decembrī	-3 120	-3 274	-7 290	-118	-13 802	944 050	117 904	24 287	2 084	1 088 325

Privātpersonas (tūkst. EUR)

Hipotekārie kredīti	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-3 969	-20 217	-46 787	-1 157	-72 130	4 445 510	306 096	169 616	9 650	4 930 872
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	327	-3 127	2 800	0	0	-75 611	96 391	-20 780	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	211	2 679	-2 890	0	0	-13 284	-24 297	37 581	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-9 028	6 850	2 178	0	0	158 332	-141 144	-17 188	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-721	0	0	0	-721	213 210	0	0	793	214 003
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	177	950	4 601	25	5 753	-388 141	-29 602	-26 388	-874	-445 005
Izmaiņas ECL modeļa pieņēmumos un izmaiņas posmos	8 953	-2 935	-5 307	-244	467	0	0	0	0	0
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	-81	4 417	1 382	-219	5 499	-105 494	-98 652	-26 775	-81	-231 002
Kustības, kas neietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norakstīšana	0	0	10 199	352	10 551	0	0	-10 199	-352	-10 551
2019. gada 31. decembrī	-4 050	-15 800	-35 206	-1 024	-56 080	4 340 016	207 444	132 642	9 217	4 689 319

Patēriņa kredīti un kredītkartes	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-682	-245	-2 276	-6	-3 209	129 725	14 037	3 198	52	147 017
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	46	-100	54	0	0	-7 490	7 664	-174	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	11	8	-19	0	0	-1 039	-279	1 318	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-325	137	188	0	0	9 800	-8 774	-1 026	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-144	0	0	0	-144	35 958	0	0	125	36 083
Atzišana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	105	35	1 000	1	1 141	-44 922	-4 703	-102	-27	-49 754
Izmaiņas ECL modeļa pieņēmumos un izmaiņas posmos	515	24	-185	-73	281	0	0	0	0	0
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	208	104	1 038	-72	1 278	-7 693	-6 092	16	98	-13 671
Kustības, kas neietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norakstīšana	0	0	478	1	479	0	0	-478	-1	-479
2019. gada 31. decembrī	-474	-141	-760	-77	-1 452	122 032	7 945	2 736	149	132 862

Citi aizdevumi	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-558	-1 407	-16 978	-1 673	-20 616	243 032	62 056	48 970	7 561	361 619
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	138	-489	351	0	0	-42 452	45 771	-3 319	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	22	248	-270	0	0	-3 915	-3 954	7 869	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-861	429	432	0	0	27 758	-24 727	-3 031	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-311	0	0	0	-311	49 162	0	0	373	49 535
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	58	55	698	20	831	-40 060	-14 522	-20 346	-2 119	-77 047
Izmaiņas ECL modeļa pieņēmumos un izmaiņas posmos	724	-921	-461	-172	-830	0	0	0	0	0
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	-230	-678	-750	-152	-310	-9 507	2 568	-18 827	-1 746	-27 512
Kustības, kas neietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norakstīšana	0	0	8 298	690	8 988	0	0	-8 298	-690	-8 988
2019. gada 31. decembrī	-788	-2 085	-7 930	-1 135	-11 938	233 525	64 624	21 845	5 125	325 119

Līdzings	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-1 802	-362	-1 266	-74	-3 504	573 464	38 706	10 054	169	622 393
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu</i>										
Kustības:										
- uz dzīves cikla (no 1. posma un 3. posma uz 2. posmu)	37	-355	318	0	0	-14 935	16 441	-1 506	0	0
- ar vērtības samazinājumu (no 1. posma un 2. posma uz 3. posmu)	7	8	-15	0	0	-2 801	-958	3 759	0	0
- uz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma uz 1. posmu)	-171	94	77	0	0	11 973	-10 967	-1 006	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-81	0	0	0	-81	90 813	0	0	207	91 020
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāti periodā	223	8	97	43	371	-166 866	-6 824	-5 982	-84	-179 756
Izmaiņas ECL modeļa pieņemumos un izmaiņas posmos	-1 329	-51	-460	-20	-1 860	0	0	0	0	0
Kopā kustības, kas ietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	-1 314	-296	17	23	-1 570	-81 816	-2 308	-4 735	123	-88 736
Kustības, kas neietekmē perioda kredīt zaudējumu summu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norakstīšana	0	0	46	0	46	0	0	-46	0	-46
2019. gada 31. decembrī	-3 116	-658	-1 203	-51	-5 028	491 648	36 398	5 273	292	533 611

j) Informācija par aizdevumu nodrošinājumu

Aizdevumu un avansa maksājumu sākotnējās atzīšanas brīdī nodrošinājuma patiesās vērtības tiek noteiktas pamatojoties uz novērtēšanas paņēmieniem, kuri parasti tiek izmantoti attiecīgā veida nodrošinājumu patiesās vērtības noteikšanai. Nekustamajam īpašumam un kustamajiem aktīviem, kas kalpo kā nodrošinājums, lieto tirgus vērtību (vai iegādes cenu atkarībā no tā, kura no tām ir zemāka). Nodrošinājuma vērtība tiek periodiski pārskatīta. Vērtējumu pārskatīšanas biežums un nosacījumi ir atkarīgi no ienākumus nesošā / ienākumus nenesošā statusa un riska darījuma izmēra. Mājokļa nekustamā īpašuma vērtību periodiski pārrēķina, piemērojot indeksus.

Grupa ņem vērā garantijas, ko izsniedz valsts, un citas puses, kas izsniedz garantijas, kas ir līdzvērtīgas valsts garantijām. Kaut gan citu ieinteresēto pušu (privātpersonu, juridisko personu) izdotās garantijas un nodrošinājumi mazina risku, tie tiek uzskatīti par nebūtiskiem un šeit netiek atklāti.

Ja riska darījumu nodrošina vairāki dažāda veida nodrošinājumi, nodrošinājuma atzīšanas prioritātes pamatā ir tā likviditāte. Kā nodrošinājuma veidi ar visaugstāko likviditāti tiek klasificēti vērtspapīri, nauda un garantijas, tiem seko mājokļa nekustamais īpašums un pēc tam cita veida nekustamais īpašums. Tādi kustamie aktīvi kā transportlīdzekļi, iekārtas un citi aktīvi tiek klasificēti kā nodrošinājums ar viszemāko likviditāti.

Visbiežāk lietotais nodrošinājuma veids ir mājokļa nekustamais īpašums, kas veido 53.5% no Grupas aizdevumu portfeļa nodrošinātās daļas (2018. gadā: 49.8%)

Grupas aizdevumi klientiem (tūkst. EUR)

2019. gada 31. decembrī	Kopā	%
Nenodrošinātie kredīti	1 607 619	15%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	8 800 603	85%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	4 709 001	45%
- cits nekustamais īpašums	2 148 955	21%
- vērtspapīri	66 620	1%
- garantijas	160 267	2%
- citi aktīvi	1 715 760	16%
Kopā	10 408 222	100%

2019. gada 31. decembrī	Finanšu iestādes	%
Nenodrošinātie kredīti	5 579	19%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	23 799	81%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	217	1%
- cits nekustamais īpašums	669	2%
- vērtspapīri	-	0%
- garantijas	-	0%
- citi aktīvi	22 913	78%
Kopā	29 378	100%

2019. gada 31. decembrī	Valsts iestādes	%
Nenodrošinātie kredīti	143 924	82%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	30 808	18%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	-	0%
- cits nekustamais īpašums	16 245	10%
- vērtspapīri	-	0%
- garantijas	154	0%
- citi aktīvi	14 409	8%
Kopā	174 732	100%

Komerccabiedrības

2019. gada 31. decembrī	Kredīti	%	Faktorings	%	Līzings	%
Nenodrošinātie kredīti	436 002	13%	251 927	91%	415 688	38%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	2 720 363	87%	26 584	9%	672 637	62%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	90 197	3%	-	0%	-	0%
- cits nekustamais īpašums	1 945 408	62%	-	0%	873	0%
- vērtspapīri	66 109	2%	-	0%	-	0%
- garantijas	82 275	3%	198	0%	2 081	0%
- citi aktīvi	536 374	17%	26 386	9%	669 683	62%
Kopā	3 156 365	100%	278 511	100%	1 088 325	100%

Privātpersonas

2019. gada 31. decembrī	Hipotekārie kredīti	%	Patēriņa kredīti un kredītkartes	%	Citi kredīti	%	Līzings	%
Nenodrošinātie kredīti	69 490	1%	119 454	90%	36 055	11%	129 500	24%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	4 619 829	99%	13 408	10%	289 064	89%	404 111	76%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	4 495 869	96%	889	1%	121 829	38%	-	0%
- cits nekustamais īpašums	65 460	2%	118	0%	120 182	37%	-	0%
- vērtspapīri	492	0%	3	0%	16	0%	-	0%
- garantijas	55 796	1%	12 382	9%	7 381	2%	-	0%
- citi aktīvi	2 212	0%	16	0%	39 656	12%	404 111	76%
Kopā	4 689 319	100%	132 862	100%	325 119	100%	533 611	100%

2018. gada 31. decembrī	Kopā	%
Nenodrošinātie kredīti	1 899 279	16%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	9 777 441	84%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	4 873 314	42%
- cits nekustamais īpašums	1 976 205	17%
- vērtspapīri	1 334	0%
- garantijas	437 943	4%
- citi aktīvi	2 488 645	21%
Kopā	11 676 720	100%

2018. gada 31. decembrī	Finanšu institūcijas	%
Nenodrošinātie kredīti	4 716	10%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	43 653	90%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	1 721	4%
- cits nekustamais īpašums	13 168	27%
- vērtspapīri	-	0%
- garantijas	685	1%
- citi aktīvi	28 080	58%
Kopā	48 369	100%

2018. gada 31. decembrī	Valsts sektors	%
Nenodrošinātie kredīti	185 823	85%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	33 792	15%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	-	0%
- cits nekustamais īpašums	5 348	2%
- vērtspapīri	-	0%
- garantijas	67	0%
- citi aktīvi	28 377	13%
Kopā	219 615	100%

Komerccabiedrības

2018. gada 31. decembrī	Kredīti	%	Faktorings	%	Līzings	%
Nenodrošinātie kredīti	779 332	22%	284 042	85%	303 368	22%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	2 825 215	78%	49 239	15%	1 105 644	78%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	151 291	4%	-	0%	-	0%
- cits nekustamais īpašums	1 784 895	50%	-	0%	1 256	0%
- vērtspapīri	1 219	0%	-	0%	-	0%
- garantijas	222 754	6%	-	0%	66	0%
- citi aktīvi	665 056	18%	49 239	15%	1 104 322	78%
Kopā	3 604 547	100%	333 281	100%	1 409 012	100%

Privātpersonas

2018. gada 31. decembrī	Hipotekārie kredīti	%	Patēriņa un kredītkaršu kredīti	%	Citi kredīti	%	Līzings	%
Nenodrošinātie kredīti	90 402	2%	145 425	99%	50 620	15%	55 551	9%
Kredīti, kas nodrošināti ar:	4 840 470	98%	1 587	1%	310 999	85%	566 842	91%
- dzīvojamais nekustamais īpašums	4 605 316	93%	1 151	1%	113 835	31%	-	0%
- cits nekustamais īpašums	47 503	1%	288	0%	123 747	34%	-	0%
- vērtspapīri	115	0%	-	0%	-	0%	-	0%
- garantijas	187 518	4%	144	0%	26 709	7%	-	0%
- citi aktīvi	17	0%	4	0%	46 708	13%	566 842	91%
Kopā	4 930 872	100%	147 012	100%	361 619	100%	622 393	100%

Zem komercsabiedrībām tiek atklāti arī riska darījumi ar valsts sektoru un finanšu iestādēm.

Turpmākajā tabulā ir sniegta informācija par kolektīvi novērtēto aizdevumu ar vērtības samazinājumu uzskaites vērtību, kuriem Grupa 2018. gada beigās neatzina nekādu paredzamo kredīt zaudējumu uzkrājumu, jo nodrošinājuma vērtība ievērojami pārsniedza šo aizdevumu bruto uzskaites vērtību.

Grupa	2018. gada 31. decembrī
Komercsabiedrības	6 873
Kredīti	4 224
Faktoringi	25
Līzings	2 624
Privātpersonas	75 493
Hipotekārie kredīti	65 019
Patēriņa kredīti un kredītkartes	1 763
Citi aizdevumi	8 041
Līzings	669
Kopā kredīti un līzings klientiem, kur nodrošinājums ievērojami pārsniedza kredīta summu	82 365

2019. gadā Grupa ieviesa ķīlas vērtības ierobežošanu riska darījuma summai, attiecībā uz aizdevumiem ar kolektīvi novērtēto vērtības samazinājumu, tādējādi ierobežojot nulles vērtības samazinājuma aprēķināšanas iespēju pārmērīgā nodrošinājuma dēļ.

2018. un 2019. gados, aizdevumiem bez kredītu vērtības samazinājuma ECL aprēķina sekojoši - saistību neizpildes varbūtības reinājums (PIT PD), zaudējumi saistību neizpildes brīdī (PIT LGD), saistību neizpildes risks (EAD) un uzkrātā priekšapmaksas likme, kas ir uz scenārijiem svērts - tehniski nevar iegūt nulles kredīt zaudējumu uzkrājuma vērtību Turpmākajās tabulās ir norādīti kredīti ar samazinātu kredītvērtību un attiecīgo nodrošinājumu vērtība, kas tiek turēti kā ķīlas. Aizdevumus ar samazinātu kredītvērtību

visbiežāk nodrošina ar nekustamo īpašumu un kustamajiem aktīviem. Šāda nodrošinājuma vērtība līdzinās tā tirgus vērtībai (nevis likvidācijas vērtībai), kas tiek atjaunināta tiklīdz tiek konstatēta līguma neizpildes iestāšanās.

Kredīti ar vērtības samazinājumu (tūkst. EUR)

2019. gada 31. decembrī	Bruto	No kuriem sākotnējie kredītzaudējumi	Uzkrājumi vērtības samazinājumam	Neto	Nodrošinājuma patiesā vērtība
Komerцsabiedrības*	218 533	-469	-95 667	122 866	152 900
Privātpersonas	171 294	-1 031	-47 252	124 042	145 641
Kopā	389 827	-1 500	-142 919	246 908	298 541

2018. gada 31. decembrī	Bruto	No kuriem sākotnējie kredītzaudējumi	Uzkrājumi vērtības samazinājumam	Neto	Nodrošinājuma patiesā vērtība
Komerцsabiedrības*	389 697	-30 643	-86 699	302 998	323 244
Privātpersonas	243 404	-2 572	-70 103	173 301	201 460
Kopā	633 101	-33 215	-156 802	476 299	524 704

* Zem komerцsabiedrībām tiek atklāti arī riska darījumi ar valsts sektoru un finanšu iestādēm.

Turpmāk parādīts, cik lielā mērā nodrošinājums samazina kredītu risku samazinātas vērtības kredītiem, atsevišķi atklājot nodrošinājuma vērtības aktīviem, kuru nodrošinājuma vērtība ir vienāda vai lielāka par riska uzskaites vērtību, un tiem aktīviem, kuru nodrošinājuma vērtība ir mazāka par aktīva uzskaites vērtību.

2019. gada 31. decembrī	Aktīvi, kuru nodrošinājums ir pārmērīgs		Aktīvi, kuru nodrošinājums ir nepietiekams		
	tūkst. EUR	Aktīvu uzskaites vērtība	Nodrošinājuma vērtība	Aktīvu uzskaites vērtība	Nodrošinājuma vērtība
Kredīti komerцsabiedrībām		109 685	394 495	108 848	43 206
Kredīti privātpersonām		112 227	256 855	59 067	33 413
Kopā		221 912	651 350	167 915	76 619
2018. gada 31. decembrī		Aktīvu uzskaites vērtība	Nodrošinājuma vērtība	Aktīvu uzskaites vērtība	Nodrošinājuma vērtība
Kredīti komerцsabiedrībām		262 520	971 296	127 178	56 792
Kredīti privātpersonām		145 596	308 253	97 807	55 474
Kopā		408 116	1 279 549	224 985	112 266

Nodrošinājuma ietekme uz visiem aizdevumiem, neatkarīgi no tā, vai tiem ir vērtības samazināšanās vai bez tiem, ir parādīta tabulās zemāk.

2019. gada 31. decembrī	Aktīvi, kuru nodrošinājums ir pārmērīga		Aktīvi, kuru nodrošinājums ir nepietiekams	
tūkst. EUR	Aktīvu uzskaites vērtība	Nodrošinājuma vērtība	Aktīvu uzskaites vērtība	Nodrošinājuma vērtība
Kredīti komercsabiedrībām	2 864 079	10 231 353	1 863 232	610 005
Kredīti privātpersonām	4 910 720	12 131 393	770 191	415 671
Kopā	7 774 799	22 362 746	2 633 423	1 025 676
2018. gada 31. decembrī	Aktīvu uzskaites vērtība	Nodrošinājuma vērtība	Aktīvu uzskaites vērtība	Nodrošinājuma vērtība
Kredīti komercsabiedrībām	3 066 785	12 133 531	2 548 039	1 005 367
Kredīti privātpersonām	5 104 447	11 590 108	957 449	609 888
Kopā	8 171 232	23 723 639	3 505 488	1 615 255

TIRGUS RISKS

Grupa uzņemas nelielu tirgus risku, kas ir definēts par zaudējumu risku bilances un ārpusbilances pozīcijās, kas rodas no nelabvēlīgām tirgus parametru izmaiņām, piemēram, valūtas maiņas kursa (valūtas risks), procentu likmes (procentu likmju risks), akciju cenas (kapitāla vērtspāpīru risks) vai preču cenas (preču risks).

Visnozīmīgākais tirgus risks Grupai ir procentu likmju risks, savukārt citu risku nozīmīgums ir mazāks. Procentu likmju risks tiek novērtēts, izmantojot bāzes punkta vērtības (BPV) metodi, kas mēra ietekmi uz neto naudas plūsmu vērtību, ņemot vērā tirgus procentu likmju paralēlu maiņu par vienu bāzes punktu (0.01%). BPV aprēķini tiek veikti regulāri un tiek iesniegti Grupas vadībai.

Valūtas risks (turpmāk tekstā - ārvalstu valūtas risks vai valūtas risks) tiek novērtēts, aprēķinot atvērtās ārvalstu valūtas pozīcijas. Gan procentu likmju, gan ārvalstu valūtas riskus ierobežo limiti, ko noteikusi Luminor Bank AS valde un uzraudzības padome, un kurus regulāri uzrauga Tirgus un likviditātes riska pārvaldības departaments.

Tirgus riska mērīšanas pieejas

Grupa galvenokārt fokusējas uz valūtas un procentu likmju riska pārvaldību.

Procentu likmju risks tiek vērtēts kā ienesīguma liknes paralēlās pārvirzes ietekme uz pašreizējās vērtības starpību starp kopējiem aktīviem un kopējām saistībām. Kopumā aktīviem ir garāki termiņi nekā saistībām, kas veido atvērtu procentu likmju riska pozīciju. Lai samazinātu garo un īso pozīciju starpību, tiek piesaistīts starpbanku finansējums. Papildus, lai sasniegtu un noturētu pieņemamu procentu likmju risku, tiek izmantoti procentu likmju mijmaiņu darījumi.

Valūtas risks tiek novērtēts kā atvērtā pozīcija starp aktīviem un saistībām attiecīgajā valūtā. Visu valūtu atvērtās pozīcijas Grupa ierobežo ar Luminor valdes un padomes noteiktajiem limitiem, un tās tiek uzraudzītas katru dienu.

VALŪTAS (FX) RISKS

Grupai lielākā ekspozīcija ir vietējā euro valūtā (EUR), attiecīgi ārvalstu valūtu risks nav nozīmīgs. Grupa piemēro konservatīvu pieeju valūtas riskam. Tas tiek mērīts kā atvērtā valūtas pozīciju nominālvērtība, izteikta EUR, izmantojot ECB kursus. Grupa ir atbildīga par noteikto limitu ievērošanu dienas laikā (intraday) un dienas slēgšanas brīdī (overnight). Uz īsu laiku ir atļautas dažas tehniskas atkāpes no limitiem, bet tikai saistībā ar klientu apkalpošanu. Grupa ir apstiprinājusi limitus šādās kategorijās: ASV dolāri (USD), Citas valūtas maksimālā summa (Max of other currencies), Citu valūtu summa (Sum of other currencies) un Kopējā valūtu summa (Total currencies).

Grupā ārvalstu valūtu (FX) ekspozīcija, izteikta tūkstošos EUR:

Valūta	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
ASV dolāri	97	232
Citas valūtas maksimālā summa*	302	375
Citu valūtu summa**	609	1 090
Kopā***	383	1 149

* Citas valūtas maksimālā summa - parāda visu ārvalstu valūtu, izņemot USD, maksimālo absolūto ekspozīciju.

** Citu valūtu summa - visu ārvalstu valūtas riska darījumu summa absolūtā izteiksmē, izņemot USD.

*** Kopā - augstākā absolūtā vērtība starp visu ārvalstu valūtas atvērto pozīciju pozitīvo un negatīvo riska darījumu summu.

Jutīgums pret valūtas risku

FX riska **jutīgumu mēra, uzsverot atvērtās FX pozīcijas, izmantojot dažādus reinzinātājus. USD nelabvēlīgais parametrs (5,4%) ir izstrādāts, izmantojot** riska vērtības (VaR) pieeju, kas balstīta uz 99 procentu ticamības līmeni un 10 dienu turēšanas periodu, kur analizēto datu horizonts ietver jaunāko finanšu krīzi 2008. – 2009. vismaz 5 gadu ārvalstu valūtas kursu vēsturiskā attīstība. Tā kā visu citu valūtu reinzinātājs tiek palielināts par papildu 50% (8,1%), pamatojoties uz tirgus praksi.

Valūtas maiņas riska jutīguma aprēķins 55 tūkstošu EUR apmērā parāda nebūtisku ietekmi uz Grupu 2019. gadā.

PROCENTU LIKMJU RISKS

Galvenais procentu likmju riska avots Grupā ir pārcenošanas risks - risks, kas saistīts ar bilances un ārpusbilances pozīciju aktīvu un saistību termiņu neatbilstību un pārcenošanu. Saskaņā ar Luminor tirgus riska politiku procentu likmju risks ir ierobežots attiecībā uz Bāzes punkta vērtību (BPV), t.i., ar izmaiņām neto naudas plūsmās (starpībās) pret paralēlām pārvirzēm tirgus procentu likmēs par vienu bāzes punktu (0,01%). Atsevišķus limitus banku un tirdzniecības darbībām apstiprina Luminor Bank AS valde un padome, kā arī limitus dažādām valūtām: EUR, USD, NOK un visu pārējo valūtu kopsummu. Aprēķinot kopējo riska darījumu, BPV summas katrā valūtā tiek summētas neatkarīgi no tā, vai kopējais riska darījums katrā atsevišķā valūtā ir īsa vai gara pozīcija, t.i., pozīciju ieskaits starp valūtām nav atļauts. Procentu likmju riska lielāko daļu veido pozīcijas, kas ir denominētas EUR valūtā. Atvasināto finanšu instrumentu izmantošana kā riska ierobežošana ir būtisks procentu riska pārvaldības daļu, lūdzu, skatiet arī 1. un 14. pielikumus.

Riska efekts no procentu likmju izmaiņas palielinās ilgāka laika perioda laikā, jo nākotnes likmes ir augstākas nenoteiktības dēļ. Lai ierobežotu riska ekspozīciju, kas izriet no atšķirīgiem laika intervāliem, katram no tiem ir noteikti tā sauktie intervāla (gapping) limiti. Limits, kas ir noteikts katram laika intervālam, ir definēts kā attiecīgajai valūtai piešķirtā kopējā BPV limita procentuālā daļa. Visi laika intervāli līdz viena gada periodam ir ierobežoti ar 100% no kopējā BPV, 1-2 gadu intervāls ir ierobežots ar 120% no kopējā BPV, un visiem laika intervāliem, kas pārsniedz 2 gadus, ir ierobežojums 150% no kopējā BPV.

Grupā BPV ekspozīcija valūtās tirdzniecības un bankas darbībām (tūkst. EUR):

Valūta	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
EUR	(41 291)	(10 530)
USD	4 965	2 831
NOK	727	522
Citas valūtas	(65)	(98)

Grupā BPV pakļautība valūtām patiesās vērtības pozīcijām tirdzniecībai un banku darbībai (tūkst. EUR):

Valūta	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
EUR	(54 090)	109 750

USD	(14 715)	(7 891)
NOK	(512)	(1 479)
Citas valūtas	829	645

Jutīgums pret procentu likmju risku

Procentu likmju riska ekspozīcija nevar pārsniegt Luminor valdes un padomes apstiprinātos BPV limitus. Pieņemot ienesīguma līknes 200 bāzes punktu paralēlās pārvirzes, jutīgums pret procentu likmju risku ir jāaprēķina, reizinot kopējo BPV ekspozīciju ar procentu likmju izmaiņām. Augstākminētā ienesīguma līknes pārvirze rada zemāk norādīto ietekmi uz Grupas pašu kapitālu un peļņu/zaudējumiem (tūkst. EUR):

	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
Pašu kapitāls	9 410	1 455
Peļņa / zaudējumi	14 029	20 205

KAPITĀLA VĒRTSPAPĪRU UN PREČU RISKS

Grupai nav atvērtu preču vai kapitāla vērtspapīru instrumentu pozīciju, un tas nav pakļauts izmaiņām preču vai kapitāla vērtspapīru cenās.

Grupa neiesaistās patentētu akciju tirdzniecībā. Tomēr Grupas bilancē ir dažas akcijas, kuras tomēr attiecas uz līdzdalību norēķinu sistēmās, nevis jebkāda veida ieguldījumiem akcijās. Šo akciju kopējā vērtība gada laikā ir palielinājusies, pateicoties pamatā esošo instrumentu pozitīvajai tendencei, tāpēc saskaņā ar ārējā audita ieteikumiem pašu kapitāla instrumenti ir pārklasificēti par parāda vērtspapīriem patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas / zaudējumu aprēķinā. Attiecībā uz par stresa testu, ir izmantots riska vērtības (VaR) modelis ar 99% ticamības līmeni un 1 gada turēšanas periodu, turpretī analizēto datu horizontā ir iekļauta jaunākā finanšu krīze 2008. – 2009. gadā un tas sastāv no vismaz 5 gadu vēsturiskās izmaiņas akciju cenās. Rezultātā radītais šoks, kas tika piemērots akciju kopējai vērtībai, radīja iespējamo zaudējumu iznākumu 2,1 miljona euro apmērā 2019. gada beigās.

LIKVIDITĀTES RISKS

Likviditātes risks ir definēts kā risks, ka Grupa nav spējīga laicīgi izpildīt savas finanšu saistības, risku ciest zaudējumus sakarā ar pēkšņu finanšu resursu samazinājumu (piem., finanšu krīzes situācija var novest pie ienākošo maksājumu kavējumiem) vai refinansēšanai paredzēto jauno resursu cenas pieaugumu. Likviditātes riska iestāšanās sekas var būt nespēja izpildīt saistības, lai veiktu samaksu noguldītājiem un izpildītu saistības par aizdevumu izsniegšanu. Grupa izmanto plašu likviditātes rādītāju diapazonu likviditātes riska mērīšanai, uzraudzībai un kontrolēšanai, tajā skaitā likviditātes seguma rādītāju (Liquidity Coverage Ratio (LCR)), neto stabila finansējuma rādītāju (Net Stable Funding Ratio (NSFR)), iekšējos likviditātes limitus.

Likviditātes risks tiek pārvaldīts tādējādi, lai nodrošinātu spēju pastāvīgi izpildīt līgumsaistības. Grupa ir izstrādājusi agrīno brīdinājuma rādītāju kopumu, lai savlaicīgi identificētu likviditātes krīzes, un biznesa un finansēšanas ārkārtas rīcības plānu, lai pārvaldītu Grupas likviditāti tirgus traucējumu gadījumā. Likviditātes riska pārvaldības stratēģija tiek pārskatīta vismaz reizi gadā vai pēc jebkādam būtiskām izmaiņām iekšējā vai ārējā vidē, kurā Grupa darbojas.

Likviditātes riska pārvaldības process

Likviditātes risks tiek pārvaldīts trīs aizsardzības līmeņos (Line of Defence):

- ◆ Pirmais aizsardzības līmenis ietver Grupas Resursu pārvaldi (Treasury & ALM (TALM)) un biznesa jomas (Business Areas). TALM ir atbildīga par ikdienas likviditātes pārvaldību un resursu transfertajām cenām (Funds Transfer Pricing (FTP)). Lai nodrošinātu finansējumu situācijās, kad Luminor ir steidzami nepieciešami naudas līdzekļi un parastie finansējuma avoti nav pietiekami, Luminor uztur likviditātes rezervi, kas sastāv no naudas līdzekļiem centrālajā bankā un augstas kvalitātes vērtspapīriem, kurus var ātri pārdot vai izmantot kā nodrošinājumu finansējuma darījumos.
- ◆ Tirgus un likviditātes riska pārvaldības departaments ir otrā aizsardzības līnija, un tā ir atbildīga par likviditātes riska un pirmās aizsardzības līnijas neatkarīgu uzraudzību un kontroli.
- ◆ Trešais aizsardzības līmenis ietver Grupas Iekšējo auditu, kas ir atbildīgs par neatkarīgu pirmā un otrā aizsardzības līmeņa uzraudzību.

Likviditātes riska pārvaldība ir iedalīta ilgtermiņa (1 gads), īstermiņa (1 nedēļa līdz 3 mēneši) riska pārvaldībā un ikdienas likviditātes pārvaldībā. Īstermiņa likviditātes pārvaldības mērķis ir nodrošināt ikdienā nepieciešamo finansējumu, lai izpildītu ECB noteiktās rezervju un likviditātes prasības, kā arī nodrošinātu atbilstību iekšēji noteiktajiem likviditātes limitiem. Īstermiņa likviditāte tiek nodrošināta ar likviditātes statusa ikdienas monitoringu, ikdienas finansējumu (day-to-day funding) un atbilstošu finanšu instrumentu tirdzniecību likviditātes nolūkā. Ilgtermiņa likviditātes riska pārvaldība tiek nodrošināta, analizējot plānotās naudas plūsmas, ņemot vērā noguldījumu un aizdevumu portfeļa pieaugumu, kā arī iespējamās refinansēšanas avotus.

Likviditātes riska novērtēšanai tiek izvērtēts likviditātes intervāls, ņemot vērā naudas plūsmas atmaksas termiņus. Likviditātes risks tiek ierobežots, nosakot iekšējos limitus likviditātes intervālam. Šī limita izmantošana tiek regulāri uzraudzīta, un par to tiek sniegti ziņojumi dažādām Grupas vadības institūcijām.

Likviditātes intervāls tiek aprēķināts, analizējot Grupas neto refinansēšanās situāciju vienas nedēļas laikā, vienu mēnesi un trīs mēnešus piemērojot kā "parastās komercdarbības" ("business as usual") pieeju. Likvidie aktīvi un īstermiņa saistības tiek ietvertas attiecīgo termiņu (1 nedēļa līdz 3 mēneši) likviditātes intervāla aprēķinos.

Likviditātes seguma rādītājs (LCR) tiek aprēķināts kā kredītiestādes likviditātes rezerves rādītājs pret tās neto likviditātes aizplūšanu 30 kalendāro dienu stresa periodā un tiek izteikts procentuāli. Tā kā Lietuva, Latvija un Igaunija ir Eiropas Savienības dalībvalstis, LCR Grupai tiek piemērots kā Eiropā spēkā esoša prasība. Minimālais LCR limits ir noteikts 100%, tomēr Grupai ir būtiskas rezerves un tas uztur augstāku rādītāju. LCR ir domāts, lai veicinātu Grupas īstermiņa likviditātes riska profila noturību un pieprasa turēt no riska brīvus aktīvus, kas var tikt viegli realizēti tirgos, lai izpildītu no līdzekļu aizplūšanas radušās maksājuma saistības trīsdesmit dienu krīzes periodā bez centrālās bankas atbalsta

Grupas galveno bilances posteņu likviditātes riska analīze sadalījumā atkarībā no atlikusī atmaksas termiņu ir sekojoša:

Uzskaites vērtība 2019. gada 31. decembrī tūkst. EUR	Pēc pieprasījuma un mazāk nekā 1 mēnesis	1-3 mēneši	3-12 mēneši	1-5 gadi	Vairāk nekā 5 gadi	Kopā
Kase un prasības pret centrālajām bankām	2 924 019	0	0	0	0	2 924 019
Aizdevumi kredītiestādēm	141 589	37	0	19	0	141 645
Tirdzniecības nolūkā turētie finanšu instrumenti	0	2 181	16	725	99	3 021
Atvasinātie finanšu instrumenti	28 839	901	4 864	24 220	393	59 217
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos	0	0	0	0	140	140
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā	0	0	45 116	117 487	65 293	227 896
Aizdevumi klientiem	224 540	194 932	1 224 106	3 726 435	4 852 534	10 222 547
Citi aktīvi	29 113	0	0	0	0	29 113
Kopā aktīvi	3 348 100	198 051	1 274 102	3 868 886	4 918 459	13 607 598
Atvasinātie finanšu instrumenti	28 377	793	3 098	24 279	1 757	58 304
Aizdevumi un kredītiestāžu noguldījumi	30 244	0	950 448	0	0	980 692
Klientu noguldījumi	8 739 645	545 949	868 407	76 475	4 967	10 235 443
Emitētie parāda vērtspapīri	0	0	0	651 716	0	651 716
Nomas saistības	425	851	3 761	19 030	32 984	57 051
Citas finanšu saistības	45 303	0	0	0	0	45 303
Kopā saistības	8 843 994	547 593	1 825 714	771 500	39 708	12 028 509
Pašu kapitāls						
Neto finanšu aktīvi / (saistības)	-5 495 894	-349 542	-551 612	3 097 386	4 878 751	1 579 089
Neatsaucamas un atsaucamas ārpusbilances saistības	1 788 816	0	0	0	0	1 788 816
Likviditātes deficīts, kas rodas no finanšu instrumentiem	-7 284 710	-349 542	-551 612	3 097 386	878 751	-209 727

Uzskaites vērtība 2018. gada 31. decembrī tūkst. EUR	Pēc pieprasījuma un mazāk nekā 1 mēnesis	1-3 mēneši	3-12 mēneši	1-5 gadi	Vairāk nekā 5 gadi	Kopā
Kase un prasības pret centrālajām bankām	3 274 291	0	0	18 799	0	3 293 090
Aizdevumi kredītiestādēm	145 435	1 373	38 415	123	0	185 346
Tirdzniecības nolūkā turētie finanšu instrumenti	5	0	0	991	10	1 006
Atvasinātie finanšu instrumenti	5 895	301	13 803	23 846	507	44 352
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos	0	0	0	0	8 872	8 872
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā	0	28 588	21 978	88 802	4 390	143 758
Aizdevumi klientiem	272 813	185 348	1 705 140	4 248 482	5 060 355	11 472 138
Citi aktīvi	11 894	0	0	0	0	11 894
Kopā aktīvi	3 710 333	215 610	1 779 336	4 381 043	5 074 134	15 160 456
Atvasinātie finanšu instrumenti	2 811	348	8 914	27 080	2 102	41 255
Aizdevumi un kredītiestāžu noguldījumi	21 981	6 000	3 186 915	724 500	0	3 939 396
Klientu noguldījumi	7 462 778	710 102	809 172	83 685	4 148	9 069 885
Emitētie parāda vērtspapīri	0	0	0	351 235	0	351 235
Citas finanšu saistības	27 914	0	0	0	0	27 914
Kopā saistības	7 515 484	716 450	4 005 001	1 186 500	6 250	13 429 658
Pašu kapitāls						
Neto finanšu aktīvi / (saistības)	-3 805 151	-500 840	-2 225 665	3 194 543	5 067 884	1 730 771
Neatsaucamas un atsaucamas ārpusbilances saistības	1 984 264	0	0	0	0	1 984 264
Likviditātes deficīts, kas rodas no finanšu instrumentiem	-5 789 415	-500 840	-2 225 665	3 194 543	5 067 884	-253 493

Līgumu nediskontēto saistību naudas plūsmu atklāšana 2019. gada 31. decembrī:

tūkst. EUR	Pēc pieprasījuma un mazāk nekā 1 mēnesis	1-3 mēneši	3-12 mēneši	1-5 gadi	Vairāk nekā 5 gadi	Kopā
Atvasinātie finanšu instrumenti	28 377	793	3 098	24 279	1 757	58 304
Aizdevumi un kredītiestāžu noguldījumi	30 244	0	956 458	0	0	986 702
Klientu noguldījumi	8 739 645	546 625	872 496	78 183	5 117	10 242 066
Emitētie parāda vērtspapīri	0	0	10 067	662 961		673 028
Nomas saistības	546	1 091	4 804	23 523	38 346	68 310
Citas finanšu saistības	45 303	0	0	0	0	45 303
Kopā saistības	8 844 115	548 509	1 846 923	788 946	45 220	12 073 713

Līgumu nediskontēto saistību naudas plūsmu atklāšana 2018. gada 31. decembrī:

tūkst. EUR	Pēc pieprasījuma un mazāk nekā 1 mēnesis	1-3 mēneši	3-12 mēneši	1-5 gadi	Vairāk nekā 5 gadi	Kopā
Atvasinātie finanšu instrumenti	2 811	348	8 914	27 080	2 102	41 255
Aizdevumi un kredītiestāžu noguldījumi	25 046	6 095	2 670 950	1 245 115	0	3 947 206
Klientu noguldījumi	7 446 681	711 886	826 061	85 365	5 497	9 075 490
Emitētie parāda vērtspapīri	0	0	5 250	360 500	0	365 750
Citas finanšu saistības	15 896	1 108	3 181	8 858	13	29 056
Kopā saistības	7 490 434	719 437	3 514 356	1 726 918	7 612	13 458 757

Galvenais Luminor finansējuma avots ir klientu noguldījumi. Kopš Luminor izveides banku finansēja bijušās mātes bankas sindicēta aizdevuma veidā. Ņemot vērā Luminor plānu kļūt par neatkarīgu pašfinansētu finanšu iestādi, mātes banku finansējums ties pakāpeniski aizstāts ar citiem finansējuma avotiem - no klientu noguldījumiem līdz kapitāla tirgū piesaistītajām finansējuma.

Finansējuma daļas, kuru termiņš beidzas 2020. gadā, tiks atmaksātas vai pagarinātas saskaņā ar līguma nosacījumiem un Luminor finansējuma vajadzībām. Kompensāciju līguma noteikumi, saskaņā ar kuriem tiek nodrošināts finansējums no iepriekšējām Grupas mātes uzņēmumiem, tika mainīti sakarā ar īpašumtiesību maiņu 2019. gadā. Izmaiņu dēļ saistības tiek daļēji vai pilnībā nodrošinātas.

Neto stabilo finansējuma koeficientu (NSFR) definē kā pieejamo stabilā finansējuma summu attiecībā pret nepieciešamā stabilā finansējuma apjomu viena gada laikā. NSFR minimālā prasība ir 100%, tomēr grupai ir ievērojams rezervju līmenis un tā uztur augstāku koeficientu.

Grupa ir noteikusi ierobežojumus dažādiem pasākumiem, ieskaitot LCR, NSFR, likviditātes starpībām, un pārvalda tos noteiktajos ierobežojumos, nodrošinot savu aktīvu un pasīvu pareizu termiņu struktūru, piemēram, emitējot ilgtermiņa parādu.

Ārpusbilances posteņi

Nominālo ārpusbilances posteņu analīze atkarībā no atlikušā atmaksas termiņa:

2019. gada 31. decembrī tūkst. EUR	Pēc pieprasījuma un mazāk nekā 1 mēnesis	1-3 mēneši	3-12 mēneši	1-5 gadi	Vairāk nekā 5 gadi	Kopā
Sniegtās aizņēmumu saistības	1 134 434	0	0	0	0	1 134 434
Sniegtās finanšu garantijas	110 655	0	0	0	0	110 655
Izpildes garantijas	74 647	0	0	0	0	74 647
Citas saistības*	469 080	0	0	0	0	469 080
Kopā	1 788 816	0	0	0	0	1 788 816

* Citas saistības ietver dažāda veida garantijas (garantijas, samaksas un avansa maksājuma garantijas utt.)

2018. gada 31. decembrī tūkst. EUR	Pēc pieprasījuma un mazāk nekā 1 mēnesis	1-3 mēneši	3-12 mēneši	1-5 gadi	Vairāk nekā 5 gadi	Kopā
Sniegtās aizņēmumu saistības	1 304 189	0	0	0	0	1 304 189
Sniegtās finanšu garantijas	265 707	0	0	0	0	265 707
Izpildes garantijas	113 755	0	0	0	0	113 755
Citas saistības*	300 613	0	0	0	0	300 613
Kopā	1 984 264	0	0	0	0	1 984 264

* Citas saistības ietver dažāda veida garantijas (garantijas, samaksas un avansa maksājuma garantijas utt.)

Likviditātes rezerve un nodrošinājuma pārvaldība

Grupai ir līgumsaistības par finansējumu ar akcionāriem DNB Bank ASA un Nordea Bank Abp. Tas būtiski samazina finansējuma likviditātes riska iespējamību, kuru varētu izraisīt noguldījumu aizplūšana, korporatīvā finansējuma risks (pagarināšana (roll over) un jaunu izsniegšana), pēkšņas izmaksas no ārpusbilances saistībām un juridiskie riski (piem., nespēja piešķirt jaunus naudas līdzekļus sakarā ar juridiskiem ierobežojumiem). Tā kā Grupa vēlas vairāk paļauties uz pašfinansējumu nekā uz akcionāru atbalstu, lai diversificētu finansējuma bāzi, tiek izveidoti vai jau ir izveidoti citi finansējuma avoti.

Grupa piedalās ECB Eurosystem atvērtajā darījumu tirgū. Grupa ir ECB sistēmas Targeted Long Term Refinancing Operations (TLTRO) lietotājs. Turklāt, ievērojama finansējuma daļu nodrošina privātpersonu un uzņēmumu noguldījumi. Grupa jau ir emitējusi 650 miljonus EUR augstākās prioritātes obligācijas un apsver iespēju šo summu nākotnē palielināt vēl vairāk, kas turpmāk diversificētu finansējuma saņemšanas iespējas.

Galvenā likviditātes rezerves daļa tiek turēta centrālās bankas kontos, kur 2019. gada beigās Grupai bija 2.7 miljardi EUR. Šo rezervi var izmantot jebkurā laikā, kad rodas nepieciešamība.

Risku koncentrācija

Valsts risks ir risks, ka notikumam valstī var būt negatīva ietekme uz Grupu, tieši samazinot Grupas vērtību, vai netieši, caur parādnieka spēju izpildīt savas saistības pret Grupu. Parasti šie notikumi attiecas uz: suverēniem notikumiem, piemēram, saistību nepildīšanu vai pārstrukturēšanu, politiskiem notikumiem, piemēram, apstrīdētām vēlēšanām, valūtas kustības ierobežojumiem, ārpusstingus valūtas konvertējamībai, reģionāliem konfliktiem, ekonomiskajai izplatībai no citiem notikumiem, piemēram, valsts saistību neizpildes jautājumiem vai reģionālais satricinājums, banku un valūtas krīze un dabas katastrofas.

Banka katrai valstij nosaka valsts limitu. Visu konkrētās valsts rezidentu (banku juridisko personu, privātpersonu iestāžu) kopējais risks nedrīkst pārsniegt valsts noteikto robežu. Dažādām valstīm apstiprinātie ierobežojumi var būt atkarīgi no dažādiem apstākļiem, ieskaitot šīs valsts iekšējos un ārējos reitingus.

Aktīvu un pasīvu ģeogrāfiskā koncentrācija

2019. gada 31. decembrī tūkst. EUR	Naudas atlikumi *	Klientu noguldījumi	Citi aktīvi	KOPĀ AKTĪVI	Saistības pret kredītiestādēm	Klientu noguldījumi	Emitētie parāda vērtspapīri	Citas saistības	KOPĀ SAISTĪBAS
Lietuva	1 590 214	4 477 427	203 397	6 271 038	63 217	5 078 810	0	63 790	5 205 817
Latvija	973 542	2 795 864	110 376	3 879 782	2 484	2 821 581	0	96 662	2 920 727
Igaunija	361 244	2 684 280	54 086	3 099 610	2 766	1 923 977	1 408	52 719	1 980 870
Lielbritānija	4 349	14 347	270	18 966	0	7 734	650 308	794	658 836
Norvēģija	5 356	6 630	40 676	52 662	453 272	2 185	0	9 777	465 234
Zviedrija	10 312	5 842	83	16 237	458 069	3 167	0	2 234	463 470
Īrija	0	4 463	4 593	9 056	0	146 004	0	3 582	149 586
Somija	72 218	16 572	7 801	96 591	884	21 802	0	7 937	30 623
Kipra	0	40 674	0	40 674	0	67 119	0	2	67 121
Luksemburga	0	71 559	186	71 745	0	616	0	5	621
Citi	48 429	104 889	28 985	182 303	0	162 448	0	1 042	163 490
KOPĀ	3 065 664	10 222 547	450 462	13 738 664	980 692	10 235 443	651 716	238 544	12 106 395

* Nauda kasē, prasības pret centrālajām bankām un citām kredītiestādēm.

2018. gada 31. decembrī tūkst. EUR	Naudas atlikumi *	Klientu noguldījumi	Citi aktīvi	KOPĀ AKTĪVI	Saistības pret kredītiestādēm	Klientu noguldījumi	Emitētie parāda vērtspapīri	Citas saistības	KOPĀ SAISTĪBAS
Lietuva	1 512 343	4 913 986	131 467	6 557 796	191 489	4 426 544	0	42 800	4 660 833
Latvija	1 078 390	3 132 785	122 318	4 333 493	28 124	2 684 460	0	53 019	2 765 603
Igaunija	703 065	3 124 243	37 582	3 864 890	9 200	1 591 475	0	36 585	1 637 260
Lielbritānija	74 636	6 516	25 738	106 890	1 854 379	3 379	0	9 367	1 867 125
Norvēģija	93 210	16 709	3 709	113 628	1 231 851	112 302	0	4 758	1 348 911
Zviedrija	1 341	7 900	3 689	12 930	624 321	7 117	0	1 958	633 396
Īrija	1 287	15 672	253	17 212	0	9 767	351 235	54	361 056
Somija	0	91 605	156	91 761	0	562	0	0	562
Kipra	0	44 652	0	44 652	0	14 476	0	0	14 476
Luksemburga	0	4 848	0	4 848	0	1 169	0	0	1 169
Citi	14 164	113 222	32 684	160 070	32	218 634	0	902	219 568
KOPĀ	3 478 436	11 472 138	357 596	15 308 170	3 939 396	9 069 885	351 235	149 443	13 509 959

* Nauda kasē, prasības pret centrālajām bankām un citām kredītiestādēm.

Ekonomiskie sektori

Turpmāk tabulā ir atspoguļoti aizdevumi un avansi klientiem to uzskaites vērtībā, sadalījumā pa mūsu darījumu partneru ekonomikas sektoriem.

Nauda un aizdevumi centrālajai bankai, kredītiestādēm un klientiem

Grupa	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
Skaidrā nauda	140 518	178 440
Centrālās bankas	2 783 501	3 114 650
Kredītiestādes	141 645	185 346
Finanšu iestādes	29 255	46 323
Valsts sektors	174 715	219 597
Privātpersonas	5 606 413	5 962 437
Komerccabiedrības	4 412 164	5 243 781
Lauksaimniecība, medības, mežsaimniecība, zvejniecība	337 080	361 850
Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	23 658	32 382
Ražošana	571 675	803 641
Elektroenerģijas, gāzes, tvaika un gaisa kondicionēšanas apgāde	132 176	195 403
Ūdens apgāde	31 948	41 522
Celtniecība	197 785	299 981
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	937 197	1 116 398
Transportēšana un uzglabāšana	394 660	511 259
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	48 768	61 395
Informācija un komunikācija	26 558	35 893
Darbības ar nekustamo īpašumu	1 132 767	1 085 704
Profesionālās, zinātniskās un tehniskās aktivitātes	210 089	254 965
Administratīvo un atbalsta dienestu darbība	209 227	255 926
Valsts pārvalde un aizsardzība, obligātā sociālā apdrošināšana	5 358	7 362
Izglītība	7 106	11 715
Cilvēku veselības pakalpojumi un sociālā darba aktivitātes	21 432	23 937
Māksla, izklaide un atpūta	13 607	16 136
Citi pakalpojumi	111 073	198 312
KOPĀ	13 288 211	14 950 574

OPERACIONĀLAIS RISKS

Luminor operacionālā riska pārvaldību reglamentē Operacionālā riska politika. Galvenie principi ir ka katrs vadītājs un procesa īpašnieks ir atbildīgs par savas jomas darbībām un procesiem raksturīgā riska pārvaldību un labas riska pārvaldības kultūras veicināšanu. Operacionālā riska vadības departaments ir neatkarīga iekšējās kontroles funkcija otrajā aizsardzības līmenī, un tajā ietilpst operacionālā riska pārvaldība, informācijas drošība un personas datu aizsardzība.

Par Luminor notikušajiem operacionālā riska incidentiem tiek ziņots, tie ir reģistrēti operacionālā riska incidentu datubāzē un tiek nepārtraukti novēroti. Operacionālā riska incidentu datubāze ir vērtīgs informācijas avots vadības ziņojumiem, komercdarbības ietekmes ziņojumiem, ikgadējam risku vadības pašnovērtējumam un iekšējam stresa testam, kas ir svarīgi Luminor riska pārvaldības sistēmas elementi.

Informācijas drošība ir neatņemama operacionālā riska pārvaldības sastāvdaļa. Informācijas drošības procesi Luminor ir izstrādāti, lai aizsargātu informāciju no nejaušas vai ļaunprātīgas izpaušanas, modifikācijas vai iznīcināšanas un lai ievērotu normatīvās un līgumiskās prasības attiecībā uz informācijas drošību. Lai ievērotu Vispārīgo datu aizsardzības regulu (GDPR), Luminor ir izveidojis datu aizsardzības inspektoru funkciju. Visi līmeņu darbinieki tiek pastāvīgi apmācīti informācijas drošības un datu aizsardzības jomā, lai saglabātu izpratni par saistītajiem riskiem un nepieciešamajiem pasākumiem.

Luminor vadība tiek regulāri informēta par operacionālā riska statusu, izmantojot periodiskus un pēc pieprasījuma sniegtus riska ziņojumus, ikgadējos riska kontroles pašnovērtējuma un stresa pārbaudes rezultātus, attiecīgie uzlabošanas pasākumi un detalizēts kvalitatīvs novērtējums.

Luminora apdrošināšanas segums ir vēl viens būtisks operacionālā riska pārvaldības elements. Apdrošināšanas līgumi ierobežo finansiālās sekas, kādas ir nevēlamiem notikumiem, kas atgadās, neraugoties uz izveidotajām drošības procedūram un riska mazināšanas pasākumiem. Apdrošināšanas programma papildus sedz ar Luminor operācijām saistītās juridiskās saistības

KAPITĀLA PĀRVALDĪBA

Bankas pamatkapitāls ir iekļauts 1. līmeņa pamatkapitālā, ko veido parastās akcijas, akciju emisiju uzcenojums, obligātās rezerves, iepriekšējā finanšu gada nesadalītā peļņa, kārtējā finanšu gada auditētā peļņa, atskaitot nemateriālus aktīvus, ieguldījumu īpašumu pārvērtēšanas peļņa un kārtējā gada zaudējumi, ja tādi ir.

Kapitāls tiek aprēķināts un piešķirts riska segšanai, ievērojot Eiropas Savienības CRD IV un CRR noteikumus un vietējos regulatoru tiesību aktus. Grupas mērķi kapitāla pārvaldībā ir šādi:

- ◆ atbilstība Luminor Grupas ilgtermiņa stratēģijai (ieskaitot grupas riska apetītes apmierināšanu) un dividenžu politikai;
- ◆ spēja sasniegt biznesa mērķus;
- ◆ gan iekšējā, gan ārējā kapitalizācijas mērķu sasniegšana (kapitāla pietiekamība);
- ◆ pietiekams un pareizs kapitāla sastāvs, kas izturētu stresa gadījumus.

Kapitāla pietiekamības novērtēšana tiek veikta reizi ceturksnī saskaņā ar Informācijas vadlīnijām par riska pārvaldību un kapitāla pietiekamības atklāšanu (3. pīlārs).

Grupā pamatkapitāls pilnībā sastāv no 1. līmeņa pamatkapitāla (CET1). 1. līmeņa pamatkapitāls / 1. līmeņa pamatkapitāls (CET 1) sastāv no parastajām akcijām, akciju emisiju uzcenojuma, iepriekšējā finanšu gada nesadalītās peļņas, uzkrātajiem citiem visaptverošajiem ienākumiem, citām rezervēm, vērtības korekcijām piesardzīgas novērtēšanas prasību dēļ un mīnus nemateriālais aktīvi, atliktā nodokļa aktīvi un citi atskaitījumi.

Kvantitatīvā informācija par grupas pārvaldīto kapitālu ir sniegta zemāk (tūkstošos euro):

	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. Decembrī*
PAŠU LĪDZEKĻI		
1. 1. LĪMEŅA KAPITĀLS	1 566 637	1 660 621
1.1. KOPĒAIS KAPITĀLS 1. LĪMEŅA KAPITĀLS	1 566 637	1 660 621
1.1.1. Kapitāla instrumenti, kas ir ietilpst CET1 kapitālā	1 447 155	1 655 099
Apmaksāti kapitāla instrumenti	34 912	10 000
Akciju emisijas uzcenojums	1 412 243	1 645 099
1.1.2. Nesadalītā peļņa	129 919	16 496
1.1.3. (-) Pārējie nemateriālie aktīvi	-7 848	-7 063
1.1.4 Citas rezerves	938	0
1.1.5 CET1 piesardzības korekcijas	-1 281	-1 065
1.1.6 CET1 kapitāla elementi vai atskaitījumi – citi	0	-913
1.1.7 Uzkrātie citi ienākumi	261	1 631
1.1.8 (-) Papildu atskaitījumi par CET1 kapitālu KPR 3. panta dēļ	0	-2 305
1.1.9 (-) Atliktā nodokļa aktīvi, kas balstās uz nākotnes rentabilitāti un nerodas no pagaidu atšķirībām, atskaitot saistītās nodokļu saistības	-2 155	-908
1.1.10 (-) Nemateriālā vērtība	-351	-351

*Luminor Group AB

Saskaņā ar piesardzības prasībām, 2. pīlāra prasībai, ko ECB noteikusi 2019. gada kopīgajā lēmumā par kapitālu, kā arī Latvijas, Igaunijas un Lietuvas regulatoru noteiktajām sistēmiskā riska un precīkliskā riska rezervju prasībām, Luminor Group ir jāuztur kapitāls, kas pārsniedz 11,7%. CET1 un 15,2% no kopējā kapitāla. Kopējais kapitāls un CET1 kapitāla prasības sastāv no šādām sastāvdaļām:

	Kopējais kapitāls	CET1
Minimālā 1. pīlāra prasība	8.0 %	4.5 %
Otrā pīlāra prasība	2.0 %	2.0 %
O-SII (citas sistēmiski nozīmīgas iestādes) rezerve	2.0 %	2.0 %
Kapitāla saglabāšanas rezerve	2.5 %	2.5 %
Sistēmiskā riska rezerve *	0.2 %	0.2 %
Anticikliskā rezerve	0.5 %	0.5 %
Kopējā normatīvā prasība	15.2 %	11.7 %

* Igaunijas regulators ir noteicis 1,0%. Sistēmiskā riska rezerve, kas attiecas uz Luminor ekspozīcijām Igaunijā un ir 0,2% no Luminor kopējās riska svērtās vērtības.

Lietuvas regulators ir noteicis 1,0% precīklisku rezervju prasību, kas attiecas uz Luminor riska darījumiem Lietuvā un veido 0,5% no Luminor kopējās riska svērtās vērtības.

Saskaņā ar normatīvajām prasībām minimālā kapitāla prasību aprēķināšanai Grupa nodrošina pašu kapitālu, kam vienmēr jāpārsniedz vai jābūt vienādam ar kapitāla prasību summu:

- ◆ kredītrisks;
- ◆ tirgus risks;
- ◆ operacionālais risks.

Ievērojot šos noteikumus, Grupa aprēķina kredītrisku un tirgus riska minimālās kapitāla prasības, izmantojot standartizēto pieeju. Tirgus riska kapitāla prasības aprēķināšanai Grupa nepiemēro VaR vai citus iekšējos modeļus un operacionālā riska kapitāla prasību aprēķināšanai izmanto Pamatindikatoru pieeju.

Riska svērtos aktīvus mēra, izmantojot riska svērumus, kas klasificēti atbilstoši katra aktīva un darījuma partnera veidam, ņemot vērā nodrošinājumus un garantijas, kas ir piemērotas riska mazināšanai. Līdzīgu attieksmi ar dažām korekcijām pieņem arī ārpusbilances riska darījumiem.

Grupa vismaz reizi gadā pārskata un pilnveido riska identificēšanas un pārvaldības politikas un procedūras atbilstoši izmaiņām grupas darbībā un finansiālajā situācijā. Grozījumi un atjauninājumi lielākoties tiek veikti ikgadējā iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa laikā, kad ir jāpārvērtē vai jāidentificē un jānovērtē nozīmīgi riski.

Pārskata periodā Grupa izpildīja visas ārēji noteiktās kapitāla prasības.

DARBĪBAS TURPINĀŠANA

Bankas un Grupas vadība ir pilnībā pārliecināta par stabilu un līdzsvarotu darbību nākotnē un, pamatojoties uz to, sagatavoja šos finanšu pārskatus, balstoties uz darbības turpināšanas principu.

6. NETO PROCENTU IENĀKUMI

tūkst. EUR	2019	2018
<i>Procentu ienākumi, kas aprēķināti ar efektīvo procentu metodi:</i>		
Aizdevumi klientiem	241 217	234 516
Prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm	3 548	1 653
Kopā procentu ienākumi, kas aprēķināti ar efektīvo procentu metodi	244 765	236 169
<i>Citi tamlīdzīgi ienākumi:</i>		
Finanšu noma	56 045	58 926
Citi	867	3 105
Kopā citi tamlīdzīgi ienākumi	56 912	62 031
Kopā procentu ienākumi	301 677	298 200
<i>Procentu izdevumi:</i>		
Aizdevumi un prasības pret kredītiestādēm un centrālajām bankām	-22 019	-17 497
Klientu noguldījumi	-15 317	-10 797
Atvasinātie finanšu instrumenti	1 221	-139
Emitētie parāda vērtspapīri	-8 381	-1 240
Citi*	-13 014	-9 118
Kopā procentu un tamlīdzīgi izdevumi	-57 510	-38 791
Neto procentu ienākumi	244 167	259 409

* Galvenokārt tajā ietilpst procentu izdevumi regulatoriem un procenti par neizmantotajiem kredītlimitiem.

7. NETO KOMISIJAS NAUDAS IENĀKUMI

tūkst. EUR	2019	2018
Vērtspapīri	788	1 339
Klīrings un norēķini*	35 700	33 743
Aktīvu pārvaldīšana	7 043	7 795
Kontu uzturēšana	1 108	1 160
Maksājumu pakalpojumi*	25 188	26 944
Kolektīvo ieguldījumu komisija	3 233	3 784
Apdrošināšanas komisija	3 517	4 109
Sniegtās aizņēmumu saistības	4 142	4 638
Sniegtās finanšu garantijas	5 100	4 856
Faktorings	4 473	4 857
Cits*	15 535	16 353
Kopā komisijas naudas ienākumi	105 827	109 578
Klīrings un norēķini*	-23 593	-21 432
Kontu uzturēšana	-373	-350
Saņemtās finanšu garantijas	-208	-80
Cits*	-4 267	-3 955
Komisijas naudas izdevumi	-28 441	-25 817
Neto komisijas naudas ienākumi	77 386	83 761

* Komisija tiek atzīta brīdī, kad Grupa izpilda savas izpildes saistības, parasti pēc attiecīgā darījuma izpildes. Saņemtā vai saņemamā komisijas maksa atspoguļo darījuma cenu par pakalpojumiem, kas identificēti kā atsevišķas izpildes saistības. Šajos ienākumos ietilpst maksa par ārvalstu valūtu pārdošanas vai pirkšanas organizēšanu klienta vārdā, maksa par maksājumu darījumu apstrādi, maksa par skaidras naudas norēķiniem, iekasēšana vai skaidras naudas izmaksa, kā arī komisijas.

Cita maksa galvenokārt ietver soda naudas, līguma laušanas un grozījumu komisijas un citas pakalpojumu maksas.

Neto komisijas naudas ienākumu dalījums pa segmentiem:

tūkst. EUR	2019	2018
Komerccabiedrības	28 187	31 825
Privātpersonas	44 514	45 170
Ieguldījumu pārvaldība	2 111	2 350
Citi	2 574	4 416
Neto komisijas naudas ienākumi	77 386	83 761

8. ATALGOJUMS UN CITAS PERSONĀLA IZMAKSAS

tūkst. EUR	2019	2018
Darba samaksa un atalgojums	-88 434	-79 601
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	-14 588	-23 586
Netiešās personāla izmaksas (atlase, apmācības)	-7 954	-7 843
Iemaksa pensiju fondos	-320	-262
Kopā	-111 296	-111 292

Samazinājumu sociālās apdrošināšanas iemaksās radīja izmaiņas Lietuvas Republikas likumdošanā (spēkā no 2019. gada 1. janvāra), saskaņā ar kuru sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek uzskatītas par daļu no darba izmaksām.

Sociālo apdrošināšanas nodokļu maksājumu iekļauj iemaksas valsts pensiju fondos. Grupai nav juridiska vai konstruktīva pienākuma veikt pensiju vai tamlīdzīgus maksājumus, izņemot sociālās apdrošināšanas nodokli.

9. CITAS ADMINISTRATĪVĀS IZMAKSAS

tūkst. EUR	2019	2018
Izmaksas saistītas ar informācijas sistēmām	-93 669	-54 552
Konsultāciju un citu profesionālo pakalpojumu izmaksas	-21 283	-13 864
Reklāmas un mārketinga izmaksas	-4 263	-3 750
Telpu uzturēšanas izmaksas	-8 991	-14 928
Normatīvās un asociāciju nodevas	-4 335	-2 134
Transporta un komandējumu izmaksas	-1 708	-1 621
Citas izmaksas*	-13 211	-12 995
Kopā	-147 460	-103 844

* Citas izmaksas galvenokārt ietver izmaksas, kas saistītas ar inkasācijas pakalpojumiem, informācijas pakalpojumiem, pasta, transporta un citiem pakalpojumiem.

Citu administratīvo izdevumu pieaugumu galvenokārt ietekmē radušās pārveidošanas izmaksas, kas bija 76,7 miljoni EUR 2019. gadā un 26,0 miljoni EUR 2018. gadā. Lielāko daļu ārkārtas izmaksu veidoja IT izmaksas, kas nodrošināja 75% no tām, un tām sekoja personāla izmaksas ar 10% un citas pārveidošanas izmaksas ar 15%.

10. CITAS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS IZMAKSAS

tūkst. EUR	2019	2018
Nodokļi, kas nav ienākuma nodoklis un atskaitāmais PVN	-5 730	-5 925
Atskaitāmais PVN	-4 070	-1 824
Ieguldījuma īpašumu uzturēšana	-203	-1 180
Citas apdrošināšanas izmaksas (bankas risks, utml.)	-894	-721
Citas juridiskās izmaksas (notāra pakalpojumi, valsts iestāžu izdotie dokumenti, utml.)	-3 456	-615
Citas izmaksas	-3 536	-3 107
Kopā	-17 889	-13 372

11. CITI SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS IENĀKUMI

tūkst. EUR	2019	2018
Peļņa / zaudējumi no pamatlīdzekļu pārdošanas	624	-220
Peļņa / zaudējumi no ieguldījumu īpašuma pārdošanas	959	702
Ienākumi no ieguldījumu īpašuma nomas	292	537
Peļņa no meitas un asociēto uzņēmumu pārdošanas *	8 962	0
Iepriekšējā perioda izdevumu atgūšana	1 026	262
Citi saimnieciskās darbības ienākumi	5 886	3 250
Kopā	17 749	4 531

*2019. gada 1. februārī Luminor pārdeva nekustamo īpašumu starpniecības meitasuzņēmumu Luminor būstas UAB (Lietuva) uzņēmumam Resolution Holding. 2019. gada 3. jūlijā Luminor pārdeva savu meitasuzņēmumu īpašuma pārvaldīšanas uzņēmumu SIA Skanstes 12 (Latvija) ieguldījumu sabiedrībai Colonna.

12. NAUDA UN PRASĪBAS PRET CENTRĀLAJĀM BANKĀM

tūkst. EUR	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
Nauda kasē	140 518	178 440
Prasības pret centrālajām bankām	2 783 501	3 095 653
Kopā	2 924 019	3 274 093
no kuriem obligātās rezerves prasības	112 800	109 027
Terminnoguldījumi	0	18 997
Kopā nauda un atlikumi centrālajās bankās	2 924 019	3 293 090

13. PRASĪBAS PRET KREDĪTIESTĀDĒM

tūkst. EUR	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
Pieprasījuma noguldījumi	141 596	145 451
Aizdevumi	58	39 899
Kopā	141 654	185 350
Uzkrājumi	-9	-4
Kopā	141 645	185 346

14. ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI

Banka veic atvasināto instrumentu darījumus ar māsasaimniecību klientiem. Šādi darījumi galvenokārt ir procentu likmju mijmaiņas, robežvērtības joslas un procentu likmju CAP opcijas.

tūkst. EUR	Nosacītā vērtība	Patiesā vērtība	
		Pozitīva tirgus vērtība	Negatīva tirgus vērtība
2019. gada 31. decembrī			
Tirdzniecībai turēti atvasinātie finanšu instrumenti			
Procentu mijmaiņas līgumi	2 958 510	11 599	11 254
Valūtas mijmaiņas līgumi	1 419 244	47 128	46 740
Preču mijmaiņas darījumi	18 726	490	310
Kopā	4 396 480	59 217	58 304
2018. gada 31. decembrī			
Tirdzniecībai turēti atvasinātie finanšu instrumenti			
Procentu mijmaiņas līgumi	3 020 308	8 892	8 223
Valūtas mijmaiņas līgumi	1 027 717	31 493	29 374
Preču mijmaiņas darījumi	50 849	3 967	3 658
Kopā	4 098 874	44 352	41 255

RISKA IEROBEŽOŠANAS DARBĪBAS**Patiesās vērtības riska ierobežošana (hedge)**

2019. gada 31. decembrī Grupai bija spēkā trīs procentu likmju mijmaiņas līgumi, divi no tiem ar nominālsummu 200 miljoni EUR un 150 miljoni EUR, saskaņā ar kuriem Grupa saņem fiksētu procentu likmi 1.50% un maksā mainīgo procentu likmi EURIBOR 6M + 1.478% un 3 mēnešu EURIBOR + 1.526% un procentu likmju mijmaiņas līgums ar nosacīto summu 300 miljoni EUR, saskaņā ar kuru Grupa saņem fiksētu procentu likmi 1.375% un attiecīgi maksā mainīgu procentu likmi attiecīgi 3 mēnešu EURIBOR + 1.732% apmērā no nosacītās summas. Mijmaiņas darījumi tiek izmantoti, lai fiksētu pakļautību fiksētās procentu likmes nenodrošināto obligāciju patiesās vērtības izmaiņām. Procentu likmju mijmaiņas līgumu 200 miljoni EUR un 150 miljoni EUR tirdzniecības datums ir 2018. gada 10. oktobris, spēkā stāšanās datums ir 2018. gada 18. oktobris un atmaksas termiņš ir 2021. gada 18. oktobris. 300 miljoni EUR procentu likmju mijmaiņas līguma tirdzniecības diena ir 2019. gada 11. jūnijs, spēkā stāšanās datums ir 2019. gada 21. jūnijs un atmaksas termiņš 2022. gada 21. oktobris.

Starp posteni, kura risks tiek ierobežots, un riska ierobežošanas instrumentiem pastāv ekonomiska saikne, jo procentu mijmaiņas darījumu nosacījumi atbilst fiksētas procentu likmes parādzīmes nosacījumiem (tai skaitā - nominālā vērtība, atmaksas termiņš un maksājumi). Grupa ir noteikusi riska ierobežošanas attiecību 1:1, jo procentu mijmaiņas darījumu pamatā esošie riski ir vienlīdzīgi ierobežotā riska elementam. Lai pārbaudītu riska ierobežošanas efektivitāti, Grupa izmanto hipotētisku atvasināšanas metodi un salīdzina izmaiņas riska ierobežošanas instrumenta patiesajā vērtībā ar izmaiņām posteņa, kura risks tiek ierobežots, patiesajā vērtībā, kas attiecināma uz ierobežoto risku.

Riska ierobežošanas neefektivitāti teorētiski var radīt:

- ◆ atšķirīga procentu likmes līkne, kas piemērota, lai diskontētu posteni, kura risks tiek ierobežots, un riska ierobežošanas instrumentu;
- ◆ atšķirības laika ziņā naudas plūsmās starp posteni, kura risks tiek ierobežots, un riska ierobežošanas instrumentu, kā arī atšķirīga dienu uzskaitē;
- ◆ darījumu partneru kredītrisks var atšķirīgi ietekmēt riska ierobežošanas instrumenta un posteņa, kura risk tiek ierobežots, patiesās vērtības svārstības.

31.12.2019	Nominālvērtība tūkst. EUR	Uzskaites vērtība tūkst. EUR	Pārskata postenis finanšu stāvokļa pārskatā
Procentu likmju mijmaiņas darījums	650 000	1 898	Atvasinātie finanšu instrumenti*

* 2019. gadā neefektivitāte pavisam noteikti bija nebūtiska.

31.12.2018	Nominālvērtība tūkst. EUR	Uzskaites vērtība tūkst. EUR	Pārskata postenis finanšu stāvokļa pārskatā
Procentu likmju mijmaiņas darījums	350 000	1 128	Atvasinātie finanšu instrumenti*

* 2018. gadā neefektivitāte pavisam noteikti bija nebūtiska.

15. AIZDEVUMI KLIENTIEM

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
Finanšu iestādes	29 378	48 369
Valsts sektors	174 732	219 615
Komerccabiedrības	4 523 201	5 346 840
- Aizdevumi	3 156 365	3 604 547
- Līzings	1 088 325	1 409 012
- Faktoringis	278 511	333 281
Privātpersonas	5 680 911	6 061 896
- Hipotekārie kredīti	4 689 319	4 930 872
- Līzings	533 611	622 393
- Patēriņa kredīti un kredītkartes	132 862	147 012
- Citi aizdevumi	325 119	361 619
Uzkrājumi kredītu vērtības samazinājumam	-185 675	-204 582
Kopā aizdevumi klientiem	10 222 547	11 472 138
Prasības pret Igaunijā, Latvijā un Lietuvā reģistrētiem klientiem	9 957 570	11 178 321
Prasības pret ES (izņemot Igauniju, Latviju un Lietuvu) reģistrētiem klientiem	200 921	221 384
Prasības pret citās valstīs reģistrētiem klientiem	64 056	72 433
Kopā aizdevumi klientiem	10 222 547	11 472 138

Kopsavilkums par izmaiņām kredītu zaudējumu aprēķinā un bruto uzskaites vērtībā klientiem izsniegtajiem kredītiem (tūkst. EUR)

	Uzkrājums kredītzaudējumiem					Bruto uzskaites vērtība				
	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā	1.Posms	2.Posms	3.Posms	POCI	Kopā
2018. gada 31. decembrī	-15 837	-37 291	-252 285	-16 529	-321 942	10 088 234	1 205 371	577 589	94 989	11 966 183
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē kredīta zaudējumu uzkrājumus par periodu</i>										
Kustības:										
- uz mūžu (no 1. posma un 3. posma līdz 2. posmam)	2 566	-6 290	3 724	0	0	-929 233	947 831	-18 598	0	0
- ar samazinātu kredīta pakāpi (no 1. posma un 2. posma līdz 3. posmam)	354	5 998	-6 352	0	0	-215 462	-89 822	305 284	0	0
- līdz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma līdz 1. posmam)	-14 867	8 421	6 446	0	0	444 960	-412 932	-32 028	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-4 707	0	0	0	-4 707	2 341 750	0	0	12 531	2 354 281
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāta periodā	1 110	2 139	8 740	459	12 448	-2 242 099	-105 197	-164 292	-21 109	-2 532 697
Izmaiņas ECL mērīšanas modeļa pieņemumos	16 691	-5 919	-9 322	-2 878	-1 428					
Kopējās izmaiņas, kas ietekmē kredīta zaudējumu segšanas maksu par periodu	1 147	4 349	3 236	-2 419	6 313	-600 084	339 880	90 366	-8 578	-178 416

<i>Pārmaiņas, neietekmējot kredīta zaudējumu uzkrājumus par periodu</i>										
Norakstīšana			97 121	13 926	111 047			-97 121	-13 926	-111 047
2019. gada 31. decembrī	-14 690	-32 942	-151 928	-5 022	-204 582	9 488 150	1 545 251	570 834	72 485	11 676 720
2019. gada 1. janvārī	-14 690	-32 942	-151 928	-5 022	-204 582	9 488 150	1 545 251	570 834	72 485	11 676 720
<i>Pārmaiņas, kas ietekmē kredīta zaudējumu uzkrājumus par period*</i>										
Kustības:										
- uz mūžu (no 1. posma un 3. posma līdz 2. posmam)	1 722	-5 939	4 217	0	0	-439 370	494 957	-55 587	0	0
- ar samazinātu kredīta pakāpi (no 1. posma un 2. posma līdz 3. posmam)	421	3 442	-3 863	0	0	-43 599	-66 901	110 500	0	0
- līdz 12 mēnešu ECL (no 2. un 3. posma līdz 1. posmam)	-17 483	11 915	5 568	0	0	742 783	-700 897	-41 886	0	0
Jauns radies vai iegādāts	-3 424	0	0	0	-3 424	1 022 179	0	0	12 437	1 034 616
Atzīšana tika pārtraukta un atmaksāta periodā	2 762	2 882	20 338	1 317	27 299	-1 639 081	-426 305	-177 620	-17 186	-2 260 192
Izmaiņas ECL mērīšanas modeļa pieņēmumos	14 220	-5 254	-54 548	-2 308	-47 890					
Kopējās izmaiņas, kas ietekmē kredīta zaudējumu segšanas maksu par periodu	-1 782	7 046	-28 288	-991	-24 015	-357 088	-699 146	-164 593	-4 749	-1 225 576
<i>Pārmaiņas, neietekmējot kredīta zaudējumu uzkrājumus par periodu</i>										
Norakstīšana	0	0	41 298	1 624	42 922	0	0	-41 298	-1 624	-42 922
2019. gada 31. decembrī	-16 472	-25 896	-138 918	-4 389	-185 675	9 131 062	846 105	364 943	66 112	10 408 222

* Sīkāka informācija par 2019. gada pārmaiņām 5. pielikumā

Paskaidrojumi

1. posms (12 mēnešu laikā paredzami kredīt zaudējumi (PKZ))
2. posms (dzīves cikla laikā paredzami kredīt zaudējumi (PKZ) ar būtisku kredītriska pieaugumu (SICR))
3. posms (dzīves cikla laikā paredzami kredīt zaudējumi (PKZ) kredītu vērtības samazināšanai)

Bruto un neto ieguldījumi finanšu nomā

tūkst. EUR	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
Bruto ieguldījumi	1 742 505	2 176 829
Līdz 1 gadam	577 459	650 582
2. gads	489 593	630 938
3. gads	348 935	449 673
4. gads	225 889	291 103
5. gads	80 959	104 332
Vairāk par 5 gadiem	19 670	50 201
Nenopelnītie nākotnes finanšu ienākumi no finanšu nomas	-73 548	-92 184
Līdz 1 gadam	-23 565	-33 150
2. gads	-24 913	-29 180
3. gads	-14 658	-17 170
4. gads	-7 188	-8 420
5. gads	-2 366	-2 771
Vairāk par 5 gadiem	-858	-1 493
Neto ieguldījumi finanšu nomā	1 668 957	2 084 645
Līdz 1 gadam	553 894	617 432
2. gads	464 680	601 277
3. gads	334 277	432 541
4. gads	218 701	282 990
5. gads	78 593	101 697
Vairāk par 5 gadiem	18 812	48 708

Veicot riska darījumu kvantitatīvo analīzi (atklāta gada pārskata vispārējā riska pārvaldības politikā), darījuma partneri tiek sadalīti saskaņā ar finanšu pārskatu (FINREP) principiem. Kopējās riska darījumu summas nav mainījušās.

16. FINANŠU AKTĪVI PATIESAJĀ VĒRTĪBĀ AR ATSPUGUĻOJUMU PEĻNAS VAI ZAUDĒJUMU APRĒĶINĀ

tūkst. EUR	Patiesā vērtība 2019. gada 31. decembrī	Patiesā vērtība 2018. gada 31. decembrī
Parāda vērtspapīri		
Valdības	195 989	116 326
Kredītiestādes	15 023	23 076
Citas finanšu sabiedrības	12 851	0
Kopā parāda vērtspapīri	223 863	139 402
Pašu pārvaldītie pensiju fondi	4 033	4 356
Kopējie finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos	227 896	143 758

Parāda vērtspapīri, kas tiek turēti likviditātes nolūkiem, tika noteikti PVPZA (saskaņā ar patiesās vērtības iespēju) grāmatvedības neatbilstības dēļ (bilance uz 2019. gada 31. decembri: 211 012 tūkstoši EUR, 2018. gada 31. decembris: 139 402 tūkstoši EUR). Grupa pērk atvasinātos finanšu instrumentus (procentu likmju mijmaiņas līgumus), lai ekonomiski ierobežotu parāda vērtspapīru patiesās vērtības risku. Atvasinātie finanšu instrumenti ir tirdzniecības portfeli ar patiesās vērtības izmaiņām peļņas vai zaudējumu aprēķinā, tāpēc, lai izvairītos vai ievērojami samazinātu grāmatvedības neatbilstību, parāda vērtspapīri tiek uzskaitīti patiesajā vērtībā, izmantojot patiesās vērtības iespēju (FVO).

PVPZA noteikto parāda instrumentu kredītrisks ir 211 012 tūkstoši EUR (2018. gada 31. decembrī: 139 402 tūkstoši EUR). Patiesās vērtības izmaiņas gada laikā, kas attiecināmas uz kredītriska izmaiņām, ir tuvu nullei ar attiecīgajām kumulatīvajām izmaiņām 271 tūkstoši EUR (2018 -242 tūkstoši EUR) apmērā, kuras tika noteiktas, izmantojot metodi, kas ir līdzīga ECL mērīšanas izmantotajai metodei.

17. PĀRĒJIE AKTĪVI

tūkst. EUR	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
Nodokļi		
Atgūstams PVN	2 127	635
Citi nodokļi	377	0
	2 504	635
Uzkrātie ienākumi un atliktie izdevumi		
Debitoru parādi un uzkrātie ienākumi	10 955	43 939
Nākamo periodu izdevumi	17 415	11 057
	28 370	54 996
Citi aktīvi		
Atgūtie aktīvi *	2 845	5 210
Citi	10 508	3 397
	13 353	8 607
Pārējie finanšu aktīvi		
Maksājumi ceļā	29 113	11 894
	29 113	11 894
Pārējie aktīvi kopā	73 340	76 132

* Konfiscētie aktīvi nomas līgumu izbeigšanas dēļ tiks realizēti caur sadarbības partneriem.

18. PĀRDOŠANAI PAREDZĒTIE ILGTERMIŅA AKTĪVI UN AKTĪVU GRUPAS

tūkst. EUR	Zemes gabali			Ēkas			Citi		Kopā
	Citi Līmenis 2	Citi Līmenis 3	Tirdzniecības Līmenis 2	Dzīvojamās Līmenis 2	Tirdzniecības Līmenis 3	Dzīvojamās Līmenis 3	Līmenis 3		
Uzskaites vērtība 2018. gada 1. janvārī	0	391	0	269	3 216	40	50	3 966	
Pārklasificēšana no ieguldījumu īpašuma	23	3 168	0	127	168	524	0	4 010	
Pārklasificēšana no pamatlīdzekļiem	0	0	0	0	22 567	0	0	22 567	
Pārklasificēšana no / uz citu līmeni	2 176	-2 176	72	177	-72	-177	0	0	
Atsavināšana (pārdošana)	-23	-1 382	0	-367	-3 110	-271	-50	-5 203	
Neto peļņa (zaudējumi), kas rodas, koriģējot patieso vērtību	0	-1	0	0	8	0	0	7	
Grāmatvedības vērtība 2018. gada 31. decembrī	2 176	0	72	206	22 777	116	0	25 347	
Atsavināšana (pārdošana)	-2 120	0	-72	-177	-22 777	-116	0	-25 262	
Neto peļņa (zaudējumi), kas rodas, koriģējot patieso vērtību	0	0	0	-14	0	0	0	-14	
Uzskaites vērtība 31. decembrī	56	0	0	15	0	0	0	71	

19. IEGULDĪJUMI ASOCIĒTAJĀS UN MEITAS SABIEDRĪBĀS

19.1 IEGULDĪJUMI ASOCIĒTOS UZŅĒMUMOS

tūkst. EUR	2019	2018
Uzskaites summa gada sākumā	6 256	6 110
Daļa no peļņas par gadu	1 066	860
Dividendes	-1 663	-408
Atsavināšanas	0	-236
Pasliktināšanās	-20	-70
Uzskaites summa gada beigās	5 639	6 256

2019	Juridiskā adrese	Akciju skaits	% no pamatkapitāla	% no balsstiesībām	Pašu kapitāls	Pārskata gada peļņa (zaudējumi) *	Uzskaites vērtība
UAB ALD Automotive	LT	51	25	25	9 320	415	1 766
ALD Automotive Eesti AS	EE	25 606	25	25	6 085	292	1 639
SIA ALD Automotive	LV	950	25	25	8 875	360	2 164
SIA Kredītinformācijas Birojs	LV	2 653	22,6	22,6	268	-33	70
							5 639

2018	Juridiskā adrese	Akciju skaits	% no pamatkapitāla	% no balsstiesībām	Pašu kapitāls	Pārskata gada peļņa (zaudējumi) *	Uzskaites vērtība
UAB ALD Automotive	LT	51	25	25	6 327	336	1 734
ALD Automotive Eesti AS	EE	25 606	25	25	5 523	209	1 509
SIA ALD Automotive	LV	950	25	25	12 754	332	2 923
SIA Kredītinformācijas Birojs	LV	2 653	22,6	22,6	836	-90	90
							6 256

19.2 IEGULDĪJUMI MEITASUZŅĒMUMOS

tūkst. EUR	Valsts	Daļa 2019. gada 31. decembrī	Daļa 2018. gada 31. decembrī
Luminor Kindlustusmaakler OÜ	Igaunija	0%	100%
Luminor Liising AS	Igaunija	100%	100%
Luminor Pensions Estonia AS	Igaunija	100%	100%
Promano Est OÜ	Igaunija	100%	100%
Uus-Sadama 11 OÜ	Igaunija	0%	100%
Luminor Asset Management IPAS	Igaunija	100%	100%
Luminor Finance SIA	Latvija	100%	100%
Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS	Latvija	100%	100%
Luminor Līzings SIA	Latvija	100%	100%
Luminor Līzings Latvija SIA	Latvija	100%	100%
Promano Lat SIA	Latvija	100%	100%
Realm SIA	Latvija	100%	100%
Salvus SIA	Latvija	100%	100%
Salvus 2 SIA	Latvija	100%	100%
Salvus 3 SIA	Latvija	100%	100%
Salvus 4 SIA	Latvija	100%	100%
Salvus 6 SIA	Latvija	100%	100%
Trioleta SIA	Latvija	100%	100%
Baltic Īpašums SIA	Latvija	100%	100%
SIA Skanstes 12	Latvija	0%	100%
Luminor Investīciju Valdymas UAB	Lietuva	100%	100%
Luminor Lizingas UAB	Lietuva	100%	100%
Gēlužes projektai UAB	Lietuva	100%	100%
Industrius UAB	Lietuva	100%	100%
Intractus UAB	Lietuva	100%	100%
Promano Lit UAB	Lietuva	100%	100%
Recurso UAB	Lietuva	100%	100%
Luminor būstas UAB	Lietuva	0%	100%

2019. gada 1. februārī Luminor pārdeva nekustamo īpašumu starpniecības meitasuzņēmumu Luminor būstas UAB (Lietuva) uzņēmumam Resolution Holding. 2019. gada 3. jūlijā Luminor pārdeva savu meitasuzņēmumu īpašuma pārvaldīšanas uzņēmumu SIA Skanstes 12 (Latvija) ieguldījumu sabiedrībai Colonna.

Uus-Sadama 11 OÜ tika likvidēts 2019. gada decembrī.

Luminor Liising AS tika apvienota ar Luminor Kindlustusmaakler OÜ 2019. gada augustā.

20. NEMATERIĀLIE AKTĪVI

tūkst. EUR	Uzņēmuma nemateriālā vērtība	Pārējie nemateriālie aktīvi	Kopā
Uzkrātās izmaksas 2017. gada 31. decembrī	351	29 963	30 314
legādāti	0	3 956	3 956
Pārdoti un norakstīti	0	-4 589	-4 589
Uzkrātās izmaksas 2018. gada 31. decembrī	351	29 330	29 681
legādāti	0	3 666	3 666
Pārdoti un norakstīti	0	-798	-798
Uzkrātās izmaksas 2019. gada 31. decembrī	351	32 198	32 549
Uzkrātā amortizācija un vērtības samazināšanās 2017. gada 31. decembrī	0	-21 057	-21 057
Amortizācija	0	-2 438	-2 438
Pārdoti un norakstīti	0	3 565	3 565
Gada vērtības samazināšanās	0	-2 337	-2 337
Uzkrātā amortizācija un vērtības samazināšanās 2018. gada 31. decembrī	0	-22 267	-22 267
Amortizācija	0	-2 159	-2 159
Pārdoti un norakstīti	0	76	76
Gada vērtības samazināšanās	0	0	0
Uzkrātā amortizācija un vērtības samazināšanās 2019. gada 31. decembrī	0	-24 350	-24 350
Uzskaites vērtība 2018. gada 31. decembrī	351	7 063	7 414
Uzskaites vērtība 2019. gada 31. decembrī	351	7 848	8 199

21. PAMATLĪDZEKĻI UN AKTĪVU LIETOŠANAS TIESĪBAS

tūkst. EUR	Īpašumi	Aprīkojums	Lietošanas tiesības		Lietošanas tiesības kopā	Kopā
			Īpašumi	Pārējie aktīvi		
Uzkrātās izmaksas 2018. gada 1. janvārī	43 361	39 431	0	0	0	82 792
legādāti	548	4 445	0	0	0	4 993
Pārdoti un norakstīti	-1 480	-7 794	0	0	0	-9 274
Pārklasificēšana turēšanai pārdošanā	-28 448	0	0	0	0	-28 448
Uzkrātās izmaksas 2018. gada 31. decembrī	13 981	36 082	0	0	0	50 063
16. SFPS ieviešanas ietekme uz 2019. gada 1. janvāri (3. piezīme)	0	0	30 529	164	30 693	30 693
Uzkrātās izmaksas 2019. gada 1. janvārī	13 981	36 082	30 529	164	30 693	80 756
legādāti	297	5 412	31 390	1	31 391	37 100
Pārdoti un norakstīti	-10 094	-11 764	-1 968	-63	-2 031	-23 889
Uz 2019. gada 31. decembri	4 184	29 730	59 951	102	60 053	93 967
Uzkrātais nolietojums un vērtības samazināšanās Uz 2017. gada 31. decembri	-13 249	-29 061	0	0	0	-42 310
Nolietojums	-1 350	-4 972	0	0	0	-6 322
Pārdoti un norakstīti	1 308	7 791	0	0	0	9 099
Gada vērtības samazināšanās	-8	-20	0	0	0	-28
Pārklasificēšana turēšanai pārdošanā	5 881	0	0	0	0	5 881
Uzkrātais nolietojums un vērtības samazināšanās Uz 2018. gada 31. decembri	-7 418	-26 262	0	0	0	-33 680
Nolietojums	-642	-4 332	-5 989	-50	-6 039	-11 013
Pārdoti un norakstīti	6 834	10 996	368	0	368	18 198
Uz 2019. gada 31. decembri	-1 226	-19 598	-5 621	-50	-5 671	-26 495
Uzskaites summa 2018. gada 31. decembrī	6 563	9 820	0	0	0	16 383
Uzskaites summa 2019. gada 31. decembrī	2 958	10 132	54 330	52	54 382	67 472

Zemāk ir parādīta nomas saistību uzskaites vērtība un izmaiņas attiecīgajā periodā:

tūkst. EUR	2019
Sākot ar 2019. gada 1. janvāri - 16. SFPS ieviešanas efekts (3. pielikums)	33 207
legādāti	31 037
Procenti	-1 228
Maksājumi	-5 965
Uz 2019. gada 31. decembri	57 051

Nomas saistību termiņa analīze ir atklāta 5. Pielikumā. Likviditātes risks.

22. IEGULDĪJUMU ĪPAŠUMI

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
Uzskaites vērtība perioda sākumā	23 970	51 283
legādes	105	216
Klasificēts kā pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi	0	-3 960
Neto patiesās vērtības izmaiņas periodā	-1 653	-3 722
Pārdošana, norakstīšana	-19 995	-19 847
Uzskaites vērtība pārskata perioda beigās	2 427	23 970

23. SAISTĪBAS PRET KREDĪTIESTĀDĒM

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
Terminnoguldījumi	951 612	3 917 244
Noguldījumi uz pieprasījumu	29 080	22 152
Kopā	980 692	3 939 396

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
Saistības pret Igaunijā, Latvijā un Lietuvā reģistrētām kredītiestādēm	68 467	228 624
Saistības pret ES (izņemot Igauniju, Latviju un Lietuvu) reģistrētām kredītiestādēm	458 953	1 856 280
Saistības pret citās valstīs reģistrētām kredītiestādēm	453 272	1 854 492
Kopā	980 692	3 939 396

tūkst. EUR	Sadalījums pēc atlikušā atmaksas termiņa			Procentu likme	Bāzes valūta	Izbeigšana
	Līdz 12 mēnešiem	1-5 gadi	Kopā			
31.12.2019						
Radniecīgās sabiedrības	910 398	0	910 398	0-(+1,5%)	EUR	2020
Centrālās bankas	45 000	0	45 000	<0%	EUR	2020
Citas kredītiestādes	23 975	0	23 975	-1%-(+2%)	EUR	2020
Maksājāmie procenti	1 319	0	1 319			
	980 692	0	980 692			
31.12.2018						
Radniecīgās sabiedrības	2 758 280	957 000	3 715 280	0 - +1%	EUR	2019-2021
Centrālās bankas	0	199 500	199 500	<0%	EUR	2020
Citas kredītiestādes	23 863	0	23 863	0 - +1,3%	EUR	2019
Maksājāmie procenti	200	553	753			
	2 782 343	1 157 053	3 939 396			

24. KLIENTU NOGULDĪJUMI

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
Terminnoguldījumi	2 161 033	1 932 891
Pieprasījuma noguldījumi	8 074 410	7 136 994
Kopā	10 235 443	9 069 885
Saistības pret klientiem, iedalītas pēc klientu veida		
Saistības pret korporatīvajiem klientiem	4 578 084	4 235 028
Saistības pret valsts sektora klientiem	1 623 323	1 107 472
Saistības pret privātpersonām	4 034 036	3 727 385
Kopā	10 235 443	9 069 885
Saistības pret Igaunijā, Latvijā un Lietuvā reģistrētiem klientiem	9 825 534	8 693 043
Saistības pret ES (izņemot Igauniju, Latviju un Lietuvu) reģistrētiem klientiem	326 379	213 232
Saistības pret citās valstīs reģistrētiem klientiem	83 530	163 610
Kopā	10 235 443	9 069 885

25. EMITĒTIE PARĀDA VĒRTSPAPĪRI**LUMINO 1 1/2 18/10/21**

2018. gada oktobrī Luminor Bank AS izdeva savu sākotnējo obligāciju Luminor Euro Medium Term Notes (EMTN) programmas ietvaros. Uzņēmums izdeva 350 miljonu EUR fiksētās procentu likmes obligācijas ar atmaksas termiņu 2021. gada oktobrī, ar gada kupona un procentu likmēm 1.50% apmērā. Ar obligāciju izdošanu nebija saistīti nekādi īpašie nosacījumi.

LUMINO 1 3/8 21/10/22

2019. gada jūnijā Luminor Bank AS izdeva obligāciju Luminor Euro Medium Term Notes (EMTN) programmas ietvaros. Uzņēmums izdeva 300 miljonu EUR fiksētās procentu likmes obligācijas ar atmaksas termiņu 2022. gada oktobrī, ar gada kupona un procentu likmēm 1.375% apmērā. Ar obligāciju izdošanu nebija saistīti nekādi īpašie nosacījumi.

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
LUMINO 1 1/2 18/10/21		
Nominālā vērtība	350 000	350 000
Darījumi grupas ietvaros	-1 000	0
Izmaksas amortizētajā vērtībā	-1 269	-1 998
Uzkrātie procenti	1 079	1 079
Izmaiņas posteņa, kura risks tiek ierobežots, patiesajā vērtībā	2 982	2 154
Uzskaites vērtība	351 792	351 235
LUMINO 1 3/8 21/10/22		
Nominālā vērtība	300 000	0
Darījumi grupas ietvaros	0	0
Izmaksas amortizētajā vērtībā	-982	0
Uzkrātie procenti	814	0
Izmaiņas posteņa, kura risks tiek ierobežots, patiesajā vērtībā	92	0
Uzskaites vērtība	299 924	0
Kopā uzskaites vērtība	651 716	351 235

26. IENĀKUMA NODOKLIS

tūkst. EUR	2019. gada 31. decembrī	2018. gada 31. decembrī
Par pārskata gadu aprēķinātais ienākuma nodoklis	-7 287	-14 138
Iepriekšējo gadu ienākuma nodokļa korekcija	-99	-1 479
Atliktais nodoklis	2 078	-527
Atliktā nodokļa reversēšana	43	0
Pārskata gada ienākuma nodoklis	-5 265	-16 144
Peļņa pirms nodokļiem*	59 262	139 591
Nodoklis atbilstoši pašreizējai nodokļu likmei, 0% *	0	0
Nodoklis ietekmes no Mātes sabiedrības peļņas/zaudējumiem*	2 162	0
Nodokļu likmju atšķirības ar citām valstīm	-8 138	21 961
Nodoklis par samaksājām dividendēm	481	7 005
Nodokļa korekcijas	2	-1 479
Neatskaitāmo izdevumu / neapliekamo ienākumu / pārnesto nodokļu zaudējumu ietekme	228	291
Pārskata gada uzņēmumu ienākuma nodoklis	-5 265	-16 144
Efektīvā nodokļa likme	9%	12%
Bilancē atzītais atliktais nodoklis		
Sākuma bilance, atliktā nodokļa aktīvi	908	1 350
Pārējos visaptverošajos ienākumos atzītie atliktā nodokļa ienākumi / (izdevumi)	-933	85
Peļņas vai zaudējumu aprēķinā atzītie atliktā nodokļa ienākumi / (izdevumi)	901	-527
Uz nākamajiem periodiem pārnestie nodokļu zaudējumi	2 155	0
Noslēguma bilance, atliktā nodokļa aktīvi	3 031	908

* Igaunijā un Latvijā ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliek nevis peļņu bet samaksātās neto dividendes. Sākot ar 2018. gada otro ceturksni, Igaunijas kredītiestādēm ir pienākums samaksāt uzņēmumu ienākuma nodokļa avansu 14% apmērā no katra ceturkšņa peļņas. Uzņēmumu ienākuma nodoklis, kas samaksāts avansā, nav atmaksājams un tādējādi tiek iekļauts nodokļu izdevumos. Tomēr, uzņēmumu ienākuma nodokļa samaksāto avansu var izmantot, lai samazinātu ienākuma nodokli, kas maksājams par nākotnes dividenžu izmaksām. Lietuvā nodokļa likme 15% tiek piemērota ar nodokli apliekamam ienākumam no 2019. un 2018. gadā gūtās peļņas. Saskaņā ar 2019. gada decembra likumdošanas izmaiņām, uzņēmumu ienākuma nodokļa likme 2020. gada kredītiestāžu peļņai Lietuvā, kas pārsniedz 3 miljonus EUR, ir noteikta 20% apmērā.

27. CITAS FINANŠU SAISTĪBAS

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
Nepabeigtie maksājumi	41 865	22 953
Citi	3 438	4 961
Kopā	45 303	27 914

28. PĀRĒJĀS SAISTĪBAS

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
Uzkrātie izdevumi		
Uzkrātie izdevumi	32 178	14 856
Citas uzkrātās saistības pret darbiniekiem	12 628	14 295
	44 806	29 151
Citas saistības		
Priekšapmaksā no līzings klientiem	1 627	2 725
Kreditoru parādi	16 831	15 118
Citas saistības	6 529	17 314
	24 987	35 157
Kopā citas saistības	69 793	64 308

29. UZKRĀJUMI

Uzkrājumu kustība bija sekojoša:

tūkst. EUR	Aizdevumu saistības un garantijas	Tiesvedības	Reorganizācija	Citi	Kopā
2018. gada 31. decembrī	4 561	93	1 116	144	5 914
Gada laikā izveidoti uzkrājumi	895	0	4 562	240	5 697
Citas izmaiņas*	-2 055	0	-5 128	-180	-7 363
2019. gada 31. decembrī	3 401	93	550	204	4 248

Aizdevumu saistības un garantijas:

tūkst. EUR	1. posms	2. posms	3. posms	Kopā
2018. gada 31. Decembrī	1 459	2 800	302	4 561
Gada laikā izveidoti uzkrājumi	895	0	0	895
Citas izmaiņas*	-802	-2 435	1 182	-2 055
2019. gada 31. Decembrī	1 552	365	1 484	3 401

* Citas izmaiņas iekļauj aizdevumu saistību un garantiju ECL modeļa pieņēmumus, posma izmaiņas, atzišanas pārtraukšanas un norakstīšanas ietekmi.

Uzkrājumu kustība bija sekojoša:

tūkst. EUR	Aizdevumu saistības un garantijas	Tiesvedības	Reorganizācija	Citi	Kopā
2018. gada 1. Decembrī	4 790	123	1000	266	6 179
Gada laikā izveidoti uzkrājumi	2 087	0	1 138	10	3 235
Citas izmaiņas*	-2 316	-30	-1 022	-132	-3 500
2018. gada 31. Decembrī	4 561	93	1 116	144	5 914

Aizdevumu saistības un garantijas:

tūkst. EUR	1. posms	2. posms	3. posms	Kopā
2018. gada 1. Decembrī	3 531	443	816	4 790
Gada laikā izveidoti uzkrājumi	2 087	0	0	2 087
Citas izmaiņas*	-4 159	2 357	-514	-2 316
2018. gada 31. Decembrī	1 459	2 800	302	4 561

* Citas izmaiņas iekļauj aizdevumu saistību un garantiju ECL modeļa pieņēmumus, posma izmaiņas, atzīšanas pārtraukšanas un norakstīšanas ietekmi.

Aizdevumu un garantiju kredīta kvalitāte

2019. gada 31. decembrī

tūkst. EUR	1. posms	2. posms	3. posms	POCI	Kopā
Zems risks	613 069	10 070	0	0	623 139
Mērens risks	1 027 203	73 069	0	14	1 100 286
Augsts risks	18 351	22 277	0	0	40 628
Saistību neizpilde	0	0	24 758	5	24 763
Bruto	1 658 623	105 416	24 758	19	1 788 816
Uzkrājums vērtības samazinājumam	-1 552	-365	-1 484	0	-3 401
Neto	1 657 071	105 051	23 274	19	1 785 415

2018. gada 31. Decembrī

tūkst. EUR	1. posms	2. posms	3. posms	POCI	Kopā
Zems risks	747 005	100 208	0	0	847 213
Mērens risks	886 510	201 012	0	0	1 087 522
Augsts risks	18 901	20 478	0	0	39 379
Saistību neizpilde	0	0	10 148	2	10 150
Bruto	1 652 416	321 698	10 148	2	1 984 264
Uzkrājums vērtības samazinājumam	-1 459	-2 800	-302	0	-4 561
Neto	1 650 957	318 898	9 846	2	1 979 703

30. EMITĒTAIS KAPITĀLS

tūkst. EUR	2019	2018
Akciju kapitāls	34 912	34 912
Akciju skaits	3 491 223	3 491 223
Akcijas nominālā vērtība	10	10

2019. gada 28. maijā Luminor akcionāri nolēma veikt prēmiju akciju emisiju, kam sekoja pamatkapitāla samazināšana. Bonusa akciju emisija ir balstīta uz bankas starpposma bilanci no 2019. gada 2. janvāra, un tā ietver akciju prēmijas 216 030 920 EUR daļēju konvertēšanu pamatkapitālā. Pēc prēmijas emisijas bankas pamatkapitāls tika samazināts par tādu pašu summu un tika izmaksāts akcionāram 2019. gada septembrī.

Uz 2018. gada 31. decembri 100% Luminor Bank AS akciju iegādājās Zviedrijā reģistrētā Luminor Group AB. Visas emitētās akcijas ir reģistrētas un pilnībā apmaksātas. Saskaņā ar Luminor Holding AS vienīgā akcionāra lēmumu, kas parakstīts 2019. gada 23. septembrī, Luminor Holding.

31. GARANTIJAS, ĀRPUSBILANCES AKTĪVI UN SAISTĪBAS

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
Iekļātie aktīvi		
Aizdevumi*	1 999 895	132 138
Parāda vērtspapīri**	0	110 982
Kopā	1 999 895	243 120
Iespējamās saistības		
Saistības par aizdevumu izsniegšanu	1 134 434	1 304 189
Izsniegtās finanšu garantijas	110 655	265 707
Finanšu garantijas	74 647	113 755
Citas iespējamās saistības***	469 080	300 613
Kopā	1 788 816	1 984 264

* Iekļātie aktīvi 1 928 900 tūkstoši EUR apmērā ir iekļāti pret mātes sabiedrības finansējumu, 70 900 tūkstoši EUR – par labu Centrālajai bankai.

** Saistīts ar Latvijas Centrālās bankas noguldījumiem.

*** Citas saistības ietver dažāda veida garantijas (garantijas, samaksas un avansa maksājuma garantijas utt.).

Nodokļu administrācijai ir tiesības pārskatīt grupas nodokļu uzskaiti līdz 5 gadiem pēc nodokļu deklarācijas iesniegšanas un, konstatējot kļūdas, uzlikt papildu nodokļus, nokavējuma procentus un soda naudas. Nodokļu iestādes 2018. – 2019. gadā nav veikušas nevienu nodokļu auditu grupā. Grupas vadība uzskata ka 2019. gadā nav tādu apstākļu, kuru dēļ nodokļu administrācija varētu uzlikt Grupai ievērojamas papildu nodokļu saistības.

Grupas nesadalītā peļņa 2019. gada 31. decembrī bija 183 916 tūkstoši EUR (2018. gada 31. decembrī: 129 455 tūkstoši EUR). Peļņas sadalīšana dividendēs tiek aplikta ar uzņēmumu ienākuma nodokli ar maksimālo likmi 20/80 no summas, kas izmaksāta kā neto dividendes. Tāpēc, ņemot vērā normatīvās prasības attiecībā uz neto pašu līdzekļu (Net Own funds) un kapitāla apjomu, no pārskata datumā pieejamās nesadalītās peļņas, 147 133 tūkstošus EUR ir iespējams izmaksāt akcionāriem kā dividendes, un atbilstošais uzņēmumu ienākuma nodoklis būtu 36 783 tūkstoši EUR. Sākot ar 2018. gada 31. decembri, ņemot vērā normatīvās prasības attiecībā uz neto pašu līdzekļu (Net Own funds) un kapitāla apjomu, salīdzinošie rādītāji ir 103 564 tūkstoši EUR, un atbilstošais ienākuma nodoklis - 25 891 tūkstoši EUR. Jāņem vērā, ka pašreizējā ienākuma nodokļa aprēķinā netiek ņemts vērā avansā samaksātā uzņēmumu ienākuma nodokļa summa, kā arī atvasinātās dividendes, kuras paredz nodokļu režīmā atbrīvojums. Plašāka informācija 5. pielikumā.

32. FINANŠU AKTĪVU UN SAISTĪBU PATIESĀS VĒRTĪBAS

Lielākajai daļai Grupas aktīvu un saistību uzskaites vērtība ir saprātīgs to patiesās vērtības novērtējums. Ja nav iespējams noteikt finanšu aktīvu un finanšu saistību patieso vērtību, kas iegrāmatota finanšu stāvokļa pārskatā, pamatojoties uz aktīvo tirgu, tad to nosaka tādā veidā, kādā citi tirgus dalībnieki būtu izmantojuši tirgū nenovērojamus datus lai novērtētu aktīvus un saistības, tai skaitā ar risku saistītus pieņēmumus. Gadījumos, kad tirgū novērojami dati nav pieejami, patiesās vērtības noteikšanai ir nepieciešams ekspertu vērtējums. Šo finanšu pārskatu ietvaros norādīti tirgū nenovērojami dati nebija plaši izmantoti, jo Grupas finanšu stāvokļa pārskatā nav šādu finanšu aktīvu un finanšu saistību.

AMORTIZĒTAJĀ IEGĀDES VĒRTĪBĀ NOVĒRTĒTO FINANŠU INSTRUMENTU PATIESĀ VĒRTĪBA

tūkst. EUR	Uzskaites vērtība	Patiesā vērtība	Uzskaites vērtība	Patiesā vērtība
	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2018
Aktīvi				
Finanšu aktīvi amortizētajā vērtībā				
Kase un prasības pret centrālajām bankām	2 924 019	2 924 019	3 293 090	3 293 090
Prasības pret kredītiestādēm	141 645	141 645	185 346	185 346
Aizdevumi klientiem	10 222 547	10 324 772	11 472 138	11 484 286
Finanšu aktīvi kopā	13 288 211	13 390 436	14 950 574	14 962 722
Saistības				
Finanšu saistības amortizētajā vērtībā				
Saistības pret kredītiestādēm	980 692	980 692	3 939 396	3 906 454
Klientu noguldījumi	10 235 443	10 235 443	9 069 885	9 098 414
Emitētie parāda vērtspapīri	651 716	653 967	351 235	351 235
Nomas saistības	45 303	45 303	27 914	27 914
Finanšu saistības kopā	11 913 154	11 915 405	13 388 430	13 384 017

Nākamajā tabulā ir apkopota Bankas patiesās vērtības hierarhija: finanšu aktīvi un saistības, kas finanšu stāvokļa pārskatā novērtēti patiesajā vērtībā. Finanšu instrumenti ir sadalīti 3 patieso vērtību līmeņos:

- ◆ 1. līmenis - vienlīdzīgu aktīvu vai saistību kotētās (nekorīgētās) cenas aktīvajos tirgos, kas Bankai ir pieejamas novērtējuma dienā. Aktīvā tirgū kotētā cena ir precīzākais patiesās vērtības noteikšanas veids, līdz ar to, gadījumos kad ir nepieciešams noteikt patieso vērtību – tā tiek izmantota nekorīgēta.
- ◆ 2. līmenis - vērtēšanas metodes kur analizējamie dati, atšķirībā no kotētajām cenām, kas iekļautas 1. līmenī, ir novērtējami gan aktīviem vai pasīviem, gan tieši vai netieši. Ja aktīvam vai pasīvam ir noteikts (līgumā noteikts) termiņš, 2. līmeņa datiem ir jābūt tirgū novērojamiem nozīmīgajā laika posmā no aktīva vai pasīva kopējā termiņa.
- ◆ 3. līmenis - vērtēšanas metodes, kur aktīvu vai saistību novērtējuma dati nav tirgū novērojami. Nenovērtējami dati var tikt izmantoti lai noteiktu patieso vērtību gadījumos kad tirgū novērojami dati nav pieejami, piemēram situācijā, kad aktīvu vai saistību tirgus aktivitāte novērtēšanas datumā ir ļoti zema. Tomēr patiesās vērtības noteikšanas mērķis paliek tas pats, t.i., cena novērtēšanas datumā no tirgus dalībnieka viedokļa, kurš tur aktīvu vai ir parādā saistības. Tāpēc nenovērojamiem datiem jāatspoguļo pieņēmumi, kurus tirgus dalībnieki izmantotu, nosakot aktīva vai saistības cenu, ieskaitot pieņēmumus par risku.

FINANŠU INSTRUMENTU PATIESĀS VĒRTĪBAS HIERARHIJA

Finanšu instrumentu patiesās vērtības novērtējums, kas noteikts, pamatojoties uz patieso vērtību 2019. gada 31. decembrī, ir šāds:

Patiesās vērtības novērtējums, (tūkst. EUR)	Kotētās tirgus cenas aktīvajos tirgos (1. līmenis)	Nozīmīgi novērojamie dati (2. līmenis)	Nozīmīgi nenovērojamie dati (3. līmenis)	Kopā
Aktīvi				
Aktīvi, kuriem tiek atklātas patiesās vērtības				
Kase un prasības pret centrālajām bankām	2 924 019	0	0	2 924 019
Prasības pret kredītiestādēm	141 587	58	0	141 645
Aizdevumi klientiem	0	0	10 324 772	10 324 772
Pārējie finanšu aktīvi	0	0	29 113	29 113
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā				
Tirdzniecības nolūkā turētie finanšu instrumenti				
Parāda vērtspapīri	3 021	0	0	3 021
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā				
Kapitāla instrumenti	0	4 033	0	4 033
Parāda vērtspapīri				
Valdības	195 989	0	0	195 989
Kredītiestādes	15 023	0	0	15 023
Citas finanšu institūcijas	0	0	12 851	12 851
Atvasinātie finanšu instrumenti				
Atvasinātie finanšu instrumenti	0	58 087	1 130	59 217
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos				
Kapitāla instrumenti	0	0	140	140
Parāda vērtspapīri	0	0	0	0
Kopā	3 279 639	62 178	10 368 006	13 709 823
Saistības				
Saistības, kurām tiek atklāta patiesā vērtība				
Saistības pret kredītiestādēm	29 080	951 612	0	980 692
Klientu noguldījumi	0	8 074 410	2 161 033	10 235 443
Emitētie parāda vērtspapīri	0	651 716	0	651 716
Nomas saistības	0	0	57 051	57 051
Citas finanšu saistības	0	0	45 303	45 303
Finanšu saistības, kas novērtētas patiesajā vērtībā				
Atvasinātie finanšu instrumenti				
Atvasinātie finanšu instrumenti	0	56 042	2 262	58 304
Kopā	29 080	9 733 780	2 265 649	12 028 509

Finanšu instrumentu patiesās vērtības novērtējums, kas noteikts, pamatojoties uz patieso vērtību 2018. gada 31. decembrī, ir šāds:

Patiesās vērtības novērtējums izmantojot (tūkst. EUR)	Kotētas cenas aktīvos tirgos (1. līmenis)	Būtiski novērojami ievadi (2. līmenis)	Būtiski nenovērojami tirgus dati (3. līmenis)	Kopā
Aktīvi				
Aktīvi, kuriem tiek atklātas patiesās vērtības				
Kase un prasības pret centrālajām bankām	3 293 090	0	0	3 293 090
Prasības pret kredītiestādēm	145 447	39 899	0	185 346
Aizdevumi klientiem	0	0	11 484 286	11 484 286
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā				
Tirdzniecības nolūkā turētie finanšu instrumenti				
Parāda vērtspapīri	1 006	0	0	1 006
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā				
Kapitāla instrumenti	0	4 356	0	4 356
Parāda vērtspapīri				
Valdības	116 326	0	0	116 326
Kredītiestādes	23 076	0	0	23 076
Atvasinātie finanšu instrumenti				
Atvasinātie finanšu instrumenti	0	44 352	0	44 352
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos				
Kapitāla instrumenti	0	0	7 607	7 607
Parāda vērtspapīri	1 265	0	0	1 265
Kopā	3 580 210	88 607	11 491 893	15 160 710
Saistības				
Saistības, kurām tiek atklātas patiesās vērtības				
Saistības pret kredītiestādēm	21 967	3 884 487	0	3 906 454
Klientu noguldījumi	0	7 159 443	1 938 971	9 098 414
Emitētie parāda vērtspapīri	0	351 235	0	351 235
Citas finanšu saistības	22 953	0	4 961	27 914
Finanšu saistības, kas novērtētas patiesajā vērtībā				
Atvasinātie finanšu instrumenti				
Atvasinātie finanšu instrumenti	0	41 255	0	41 255
Kopā	44 920	11 436 420	1 943 932	13 425 272

Izmaiņas finanšu instrumentos 3. līmenī:

tūkst. EUR	Akcijas 2019	Akcijas 2018
Sākuma atlikums	7 607	5 830
Palielinājums	0	1 130
Nerealizētā peļņa / zaudējumi no aktīviem bilancē pārskata perioda beigās	5 244	647
Beigu atlikums	12 851	7 607

Patiesās vērtības novērtēšanai tika izmantotas šādas metodes un pieņēmumi:

Nekomerciālie finanšu aktīvi, kas obligāti tiek uzskaitīti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos (Pensiju fondi) - Valutēšanas datuma metode tiek izmantota Luminor Pensions Estonia AS pārvaldīto pensiju fondu daļu iegādē, un tos sākotnēji atzīst iegādes vērtībā, kas ir patiesā par viņiem samaksātā vērtība. Pensiju fondu daļas tiek pārvērtētas atbilstoši faktiskajai neto aktīvu vērtībai bilances datumā. Patiesās vērtības novērtēšanai tika izmantotas šādas metodes un pieņēmumi:

- ◆ Nauda un naudas atlikumi centrālajās bankās - patiesā vērtība ir vienāda ar to uzskaites vērtību, jo aktīvus var realizēt par vienādu cenu sakārtotā darījumā.
- ◆ Parādi no citām kredītiestādēm - patiesā vērtība ir vienāda ar to uzskaites vērtību, jo aktīvus var realizēt par vienādu cenu sakārtotā darījumā. Citu kredītiestāžu saistības ir pieprasījuma noguldījumi.
- ◆ Aizdevumi klientiem - patiesā vērtība ir noteikta, diskontējot aplēstās nākotnes naudas plūsmas, izmantojot bāzes likmi, ko izmanto banka (6M Euribor kā vidējo visiem aizdevumiem), kas tiek koriģēta ar kredītriska faktoriem. 2018. gadā Luminor izmantoja dažādas atšķirīgas pieejas patiesās vērtības noteikšanai (mantotajās organizācijās) un ka Luminor 2019. gadā ir centies saskaņot metodoloģijas dažādās ģeogrāfiskajās teritorijās. Pašreizējā pieeja ir saskaņā ar patiesās vērtības procedūru. Visām aizdevumu klasēm tiek piemērota tā pati vērtēšanas tehnika, un attiecīgi visas aizdevumu klases tiek klasificētas 3. patiesās vērtības līmenī.
- ◆ Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos (parāda vērtspapīri):
  - Baltijas valstīs emitēto parāda vērtspapīru novērtēšanai, primārākās ir vietējā (Baltijas) tirgus cenas. Vietējā tirgus dalībnieki (pārsvārā bankas) publicē tirdzniecības piedāvājumus cenu, ienesīguma līkņu vai līdzīgā veidā. Ja vietējā tirgū ir vairāk nekā viens tirgus veidotājs, tiek izmantota vidējā pieprasījuma (Bid) cena, izmantojot Bloomberg datus. Ja parāda vērtspapīrs tiek emitēts ārpus Baltijas valstīm, vai nav pieejami vietējo tirgus veidotāju dati par attiecīgo vērtspapīru, vai arī šie dati ir neprecīzi vai nekorekti, attiecīgā parāda vērtspapīra cena tiek atvasināta no likvīda tirgus datiem, izmantojot avotus, piemēram, Bloomberg vai līdzīgus.
- ◆ Procentus nesošo finanšu instrumentu patiesā vērtība tiek aprēķināta, pamatojoties uz diskontētām naudas plūsmām, izmantojot procentu likmes posteņiem ar līdzīgiem noteikumiem un riska īpašībām. Saistību patiesā vērtība tiek aprēķināta, izmantojot pieņēmumus, kurus tirgus dalībnieki izmanto, nosakot saistības, pieņemot, ka tirgus dalībnieki darbojas viņu ekonomiskajās interesēs.
- ◆ Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā, ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos (akcijas, parāda vērtspapīri):
  - Vietējo (Baltijas) tirgus veidotāju kotējumi ir vietējo akciju prioritārais avots. Tie ir vērtspapīri, kuriem aktīvs tirgus pastāv, pamatojoties uz apgrozījumu, kas nozīmē kotējumu pieejamību, ar kuriem tirgus dalībnieki veic darījumus vietējā akciju tirgū. Ārvalstu akciju kotējumus ņem no Bloomberg, piešķirot prioritāti primārajam tirgum, un pēc tam emitenta valstij, ja tur pastāv aktīvs tirgus. Pretējā gadījumā kā cenu noteikšanas avotu izmanto tirgu ar visaugstāko likviditāti (apgrozījumu). Ja kotējumi primārie datu avoti ir neprecīzi vai nekorekti, attiecīgā parāda vērtspapīra cena tiek atvasināta no aktīvā tirgus informācijas izmantojot Bloomberg vai līdzīgus informācijas avotus. Iepriekš aprakstīto kotējumu pareizība ir Tirgus un likviditātes riska pārvaldības departamenta locekļa, kā arī Bankas Tirgus departamenta dīlera, kas atbild par akciju tirdzniecību eksperta vērtējums. To biržu sarakstos, kas nav iekļauti biržas sarakstā un kuru aktīvs tirgus neeksistē, kapitāla daļu noteikšanai izmanto pieejamo uzticamo publisko informāciju par jaunākajiem darījumiem. Alternatīvi, lai noteiktu kapitāla cenu, izmanto dividenžu diskonta modeli. Pašu kapitāla cenu noteikšanā izmanto ekspertu atzinumu, kas balstīts uz citiem pieejamiem saistītiem tirgus datiem, ja iepriekš aprakstītās metodes nav pieejamas.
  - Baltijas valstīs emitēto parāda vērtspapīru novērtēšanai, primārākās ir vietējā (Baltijas) tirgus cenas. Vietējā tirgus dalībnieki (pārsvārā bankas) publicē tirdzniecības piedāvājumus cenu, ienesīguma līkņu vai līdzīgā veidā. Ja vietējā tirgū ir vairāk nekā viens tirgus veidotājs, tiek izmantota vidējā pieprasījuma (Bid) cena, izmantojot Bloomberg datus. Ja parāda vērtspapīrs tiek emitēts ārpus Baltijas valstīm, vai nav pieejami vietējo tirgus veidotāju dati par attiecīgo vērtspapīru, vai arī šie dati ir neprecīzi vai nekorekti, attiecīgā parāda vērtspapīra cena tiek atvasināta no aktīvā tirgus informācijas izmantojot Bloomberg vai līdzīgus informācijas avotus.
- ◆ Procentus nesošo finanšu instrumentu patiesā vērtība tiek aprēķināta, pamatojoties uz diskontētām naudas plūsmām, izmantojot procentu likmes posteņiem ar līdzīgiem noteikumiem un riska īpašībām. Saistību patiesā vērtība tiek aprēķināta, izmantojot

pieņēmumus, kurus tirgus dalībnieki izmantotu, nosakot saistības, pieņemot, ka tirgus dalībnieki rīkojas savās ekonomiskajās interesēs.

- ◆ Atvasinātie finanšu instrumenti – novērtēšanā tiek izmantoti tirgus dati no finanšu datu piegādātājiem, darījumu platformām un trešo pušu novērtējumi. Atvasinātie finanšu instrumenti iekļauj pārsvarā vienkāršus instrumentus, ko novērtē izmantojot plaši pieņemtus modeļus. Novērtēšanas dati tiek iegūti no tirgus datiem.
- ◆ Kredītiestāžu aizdevumi un noguldījumi – uzskaites vērtība neatšķiras no patiesās vērtības. Cenas tiek noteiktas tirgus apstākļos. Sagaidāmās naudas plūsmas no saistībām no kredītiestādēm tiek diskontētas ar tādām pašām procentu likmēm kā kredīti. Aizdevumi no kredītiestādēm ir ilgtermiņa. Noguldījumi no kredītiestādēm ir prasījuma noguldījumi. Noguldījumu patiesā vērtība neatšķiras no uzskaites vērtības. Noguldījumu novērtēšana notiek izmantojot tirgus apstākļus un datus.
- ◆ Noguldījumi no klientiem – uzskaites vērtība tiek uzskatīta kā aptiesā vērtība ņemot vērā salīdzinoši mazos termiņus. 2018. gadā Luminor izmantoja dažādas atšķirīgas pieejas patiesās vērtības noteikšanai (mantotajās organizācijās) un Luminor 2019. gadā ir centies saskaņot metodoloģijas dažādās ģeogrāfiskajās teritorijās. Pašreizējā pieeja ir saskaņā ar patiesās vērtības procedūru.
- ◆ Emitētie parāda vērtspapīri - sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā, no kuras atskaitītas darījuma izmaksas, un pēc tam tiek uzskaitīti amortizētajās izmaksās izmantojot efektīvo procentu likmi (EPL). Patiesā vērtība tiek noteikta diskontējot nākotnes naudas plūsmas, izmantojot tirgus procentu ienesīguma līkni.

Salīdzinot 2019. gadu ar iepriekšējā gada pārskatu, patiesās vērtības hierarhijas traktēšanā notika divas izmaiņas. Metodika tika vienota, lai apstrādātu parāda vērtspapīrus Lietuvā un Latvijā, kas nozīmē, ka visas obligācijas tagad tiek uzskaitītas kā 1. līmeņa instrumenti. Balstoties uz jauno procedūru, kas ieviesta 2019. gadā, ņemot vērā patiesās vērtības hierarhiju, visā Luminor ir saskaņotas pieejas, lai iepriekš minētās situācijās neīstenotos un atspoguļotu pareizu attieksmi pret parāda vērtspapīriem FV hierarhijas ziņā. Otrās izmaiņas paredz atdalīt daļu atvasinājumu - noteiktu procentu likmju iespēju portfeli - un novietot tos kā 3. līmeņa instrumentus pastāvošo neskaidrību dēļ attiecībā uz trešo personu novērtēšanu. 2018. un 2019. gadā nav notikušas citas kustības starp patiesās vērtības hierarhijas līmeņiem.

33. SAISTĪTĀS PUSES

Puses uzskatāmas par saistītām, ja viena puse spēj kontrolēt otru pusi vai var būtiski ietekmēt otras puses finanšu vai darbības lēmumu pieņemšanu.

Saistītās puses ir akcionāri, uzraudzības padomes vai valdes dalībnieki, galvenais vadības personāls, viņu radinieki un uzņēmumi, kuros viņiem ir kontrolējoša līdzdalība, kā arī saistītie uzņēmumi.

Tiešais Luminor Bank AS mātes uzņēmums ir Luminor Holding AS, kuru kontrolē BCP VII - ieguldījumu fonds, kuru pārvalda Blackstone Group Inc. filiāle. BCP VII tiek uzskatīts par Luminor Bank AS galīgo mātes uzņēmumu un galīgo kontrolējošo vienību. Citi Luminor Holding AS akcionāri - Nordea Bank Abp un DNB BANK ASA - tiek uzskatīti par uzņēmumiem, kuriem ir būtiska ietekme uz Koncernu. Plašāka informācija sniegta 1. pielikumā.

Parastā uzņēmējdarbības gaitā ar saistītajām pusēm tiek noslēgti vairāki banku darījumi. Tie ietver aizdevumus, noguldījumus ārvalstu valūtas darījumos un finanšu instrumentus. Šie darījumi tika veikti ar komerciālajiem noteikumiem un pēc tirgus likmēm. 2019. gada 31. decembrī un 2018. gada 31. decembrī nav neviena nedroša saistīto pušu parāda, kā arī uzkrājumi nedrošiem parādiem.

DARĪJUMI AR SAISTĪTĀJĀM PUSĒM

tūkst. EUR	31.12.2019	31.12.2018
Procentu ienākumi		
Faktiskie īpašnieki	1 469	3 671
Procentu izdevumi		
Faktiskie īpašnieki	-5 609	-10 251
Neto komisijas naudas ienākumi		
Faktiskie īpašnieki	-21	-10
Neto peļņa no atvasinātajiem finanšu instrumentiem		
Faktiskie īpašnieki	4 267	13 453
Citi administratīvie izdevumi		
Faktiskie īpašnieki	-8 851	-8 359

Citi izdevumi		
Mātes sabiedrība	0	0
Faktiskie īpašnieki	833	908
Kopā	-7 912	-588
Kredīti kredītiestādēm		
Faktiskie īpašnieki	77 572	172 634
Aizdevumi klientiem		
Galvenie vadības darbinieki	697	0*
Atvasinātie finanšu instrumenti		
Faktiskie īpašnieki	46 519	32 946
Pārējie aktīvi (tai skaitā noguldījumi)		
Faktiskie īpašnieki	199	567
Kopā aktīvi	124 987	206 147
Saistības pret kredītiestādēm		
Faktiskie īpašnieki	912 807	3 714 129
Klientu noguldījumi		
Galvenie vadības darbinieki	983	0*
Atvasinātie finanšu instrumenti		
Faktiskie īpašnieki	19 849	16 851
Citas saistības		
Faktiskie īpašnieki	1 345	2 447
Kopā saistības	934 984	3 733 427

* Sakarā ar apvienošanu, kas notika 2019. gada 2. janvārī, salīdzinošā informācija uz 2018. gada 31. decembri nesniedz patiesu pārskatu, jo ir mainījusies vadības struktūra.

Maksājumi vadībai laikposmā no 2019. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim bija 2 581 tūkstoši EUR. Citi ilgtermiņa labumi: prēmijas un atliktā kompensācija, kas pilnībā nav jāizmaksā 12 mēnešu laikā, kopsummā ir 635 tūkstoši EUR. Sakarā ar apvienošanu, kas notika 2019. gada 2. janvārī, salīdzinošā informācija nesniedz patiesu pārskatu, jo ir mainījusies vadības struktūra.

Valdes locekļiem un citiem galvenajiem vadības darbiniekiem ir tiesības uz konkurences aizliegumu no 6 līdz 12 mēnešiem darba attiecību pārtraukšanas gadījumā. Papildus uz risku koriģētai mainīgai atlīdzībai, kas balstīta uz sniegumu, netiek piemēroti citi īstermiņa vai ilgtermiņa ieguvumi.

2019. gada 31. decembrī aizdevumi un avansi ar asociētajiem uzņēmumiem ALD Automotive (3 uzņēmumi) bija 15 919 tūkstoši EUR (2018. gada 31. decembrī: 13 517 tūkstoši EUR), noguldījumi - 985 tūkstoši EUR (2018. gada 31. decembrī: 294 tūkstoši EUR), procentu ienākumi par periodu no 2019. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim bija 31 tūkstotis EUR (no 2018. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim bija 32 tūkstoši EUR), un procentu izdevumi par periodu no 2019. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim bija 0 tūkstoši EUR (2018. gada 1. janvāris līdz 31. decembris bija 2 tūkstoši EUR).

34. TIESVEDĪBA UN PRASĪBAS

Grupa savas uzņēmējdarbības gaitā ir iesaistīta vairākās tiesvedībās, lai atgūtu nenomaksātos kredīta atlikumus un uzturētu nodrošinājumus. Bankas vadība uzskata, ka jebkura tiesvedība, kas vēl nav pabeigta 2018. gada 31. decembrī, Grupai neradīs būtiskus zaudējumus.

35. INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA PA SEGMENTIEM

DARBĪBAS SEGMENTU SNIEGUMA NOVĒRTĒŠANA

Novērtēšanas principi un sadalījums starp darbības segmentiem ņem vērā informāciju, kas sniegta galvenajam lēmumu pieņēmējam (Chief Operating Decision Maker) atbilstoši standarta IFRS 8 prasībām. Luminor galvenais lēmumu pieņēmējs ir Grupas Valde. Valde uzrauga tās struktūrvienību atsevišķos darbības rezultātus, lai pieņemtu lēmumus par resursu sadali un snieguma novērtēšanu. Segmenta sniegums tiek izvērtēts, pamatojoties uz pamatdarbības peļņu vai zaudējumiem, un tiek noteikts konsekventi saskaņā ar konsolidētajos finanšu pārskatos norādīto pamatdarbības peļņu vai zaudējumiem. Procentu ienākumi tiek atspoguļoti ar atskaitītiem izdevumiem atbilstoši iekšējo maksājumu transfertcenām, jo vadība galvenokārt paļaujas uz neto procentu ieņēmumiem visās produktu kategorijās kā galveno snieguma novērtējumu. Komisijas naudas ienākumus segmenta sniegumam norāda kā neto vērtību bez izdevumiem, un norādot segmentu vērtības tiek nošķirtas dažādas produktu kategorijas.

Finanšu rezultāti ir uzrādīti trim galvenajiem darbības segmentiem: korporatīvo klientu segments, privātpersonu segments un aktīvu pārvaldīšanas segments. Par darbības segmentiem tiek ziņots atbilstoši CODM sniegtajiem iekšējiem pārskatiem. Korporatīvās bankas segments iekļauj biznesa klientus, kuriem ir nozīmēts atbildīgais attiecību menedžeris. Privātpersonu segments iekļauj biznesa klientus kuriem nav atbildīgais attiecību vadītājs un privātpersonas, kas nav iekļautas ieguldījumu pārvaldības segmentā. Ieguldījumu pārvaldības segments sniedz pakalpojumus turīgām privātpersonām un ar šīm personām saistītām holdinga sabiedrībām. Citu darbības segmentu rezultāti tiek iekļauti segmentā "Citi".

Segmenta rezultātus veido klientu saistītie ienākumi un izdevumi atbilstoši to segmentiem (tostarp iekšējo maksājumu transfertcenas rezultāts starp darbības segmentiem un citu segmentu), kā arī klientu līmenī neregistrētie ienākumi un izdevumi, kas tiek sadalīti starp darbības segmentiem izmantojot iekšēji apstiprināto mehānismu. Tikai tie aktīvi un saistības, kas attiecas uz attiecīgajā darbības segmentā ietilpstošu klientu, tiek norādīti pie attiecīgajiem segmentiem, citi bilances posteņi tiek norādīti pie segmenta "Citi".

Sākot ar 2019. gadu, Luminor grupā tika ieviests jauns darbības modelis, un CODM sāka uzraudzīt darbības segmentus uz jauna pamata (kā aprakstīts iepriekš). Salīdzinošā informācija tika koriģēta, lai atbilstu jaunajiem segmentēšanas principiem. 2019. gada jūnijā tika pieņemts lēmums pārcelt līzings klientus kuriem nav attiecības ar banku no privātpersonu segmenta uz segment "Citi".

tūkst. EUR	Korporatīvo klientu segments	Privātpersonu segments	Ieguldījumu pārvaldības segments	Citi	Kopā
No 2019. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 31. decembrim					
Grupa					
Neto procentu ienākumi	122 583	107 593	7 626	6 365	244 167
Neto komisijas naudas ienākumi	28 187	44 514	2 111	2 574	77 386
Tirdzniecības darbību ienākumi	10 961	6 084	343	16 572	33 960
Citi darbības ienākumi	331	1 037	0	16 471	17 839
Ienākumi kopā	162 062	159 228	10 080	41 982	373 352
Personāla izmaksas, administratīvie izdevumi un nolietojums	-90 506	-173 208	-7 481	-738	-271 933
Neto vērtības samazinājums (-) / aizdevumu atsaukšana klientiem	-31 226	8 906	-1	-1 694	-24 015
Citas izmaksas*	0	0	0	-18 112	-18 112
Peļņa pirms nodokļiem	40 330	-5 074	2 598	21 438	59 292
2019. gada 31. decembrī					
Grupa					

Aktīvi					
Aizdevumi klientiem	4 303 965	5 401 323	82 047	435 212	10 222 547
Saistības					
Klientu noguldījumi	5 094 953	4 185 510	945 223	9 757	10 235 443

tūkst. EUR	Korporatīvo klientu segments	Privātpersonu segments	Ieguldījumu pārvaldības segments	Citi	Kopā
No 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim					
Grupa					
Neto procentu ienākumi	132 000	104 214	6 524	16 671	259 409
Neto komisijas naudas ienākumi	31 825	45 170	2 350	4 416	83 761
Tirdzniecības darbību ienākumi	11 780	6 143	464	10 643	29 030
Citi darbības ienākumi	831	1 131	1	2 657	4 620
Ienākumi kopā	176 436	156 658	9 339	34 387	376 820
Personāla izmaksas, administratīvie izdevumi un nolietojums	-70 911	-135 431	-5 372	-12 182	-223 896
Neto aktīvu vērtības samazinājuma (zaudējumi)/ reverss	3 149	4 369	-532	-673	6 313
Citas izmaksas*	0	0	0	-19 646	-19 646
Peļņa pirms nodokļiem	108 674	25 596	3 435	1 886	139 591

2018. gada 31. decembrī					
Grupa					
Aktīvi					
Aizdevumi klientiem	5 270 357	5 581 559	92 801	527 421	11 472 138
Saistības					
Klientu noguldījumi	4 704 640	3 559 706	801 593	3 946	9 069 885

* Citi ietver citus darbības izdevumus, asociētā uzņēmuma peļņas daļu un tīro guvumu no citiem aktīviem, ieguldījumu īpašuma patiesās vērtības izmaiņas un uzkrājumus.

36. NOZĪMĪGI NOTIKUMI PĒC PĀRSKATA PERIODA

Moody's Investors Service 2020. gada 13. janvārī piešķīra pagaidu (P) Aa1 ilgtermiņa reitingu hipotēku nodrošinātajām obligācijām, kuras Luminor Bank AS emitēs saskaņā ar Igaunijas Nodrošināto obligāciju likumu. Moody's sagatavotajā kredīta analizē cita starpā tika ņemta vērā segto obligāciju nodrošināšanas aktīvu kredītkvalitāte, Igaunijas tiesiskais regulējums, kas nodrošina Luminor Bank AS regulēšanu un uzraudzību, kā arī seguma portfeļa pakļautība tirgus riskam un pārmērīgas nodrošināšanas līmenis.

2020. gada 4. martā Luminor Bank AS izlaida savas piecu gadu nodrošinātās obligācijas 500 miljonu EUR vērtībā saskaņā ar Eiropas vidēja termiņa obligāciju (EMTN) un segto obligāciju programmu. Obligācijas tiek kotētas Īrijas biržā.

Tuvākajā laikā būs vēl liela nenoteiktība par COVID-19 ietekmi uz pasaules ekonomiku, starptautisko tirdzniecību un finanšu tirgiem. Tomēr, ņemot vērā salīdzinoši ierobežoto ietekmi uz mūsu vietējiem tirgiem, līdz šim brīdim ietekme uz organizāciju nav bijusi nozīmīga. Mums ir izveidoti darbības nepārtrauktības plāni un katru dienu turpinām sekot notikumu attīstībai. Pēdējo nedēļu laikā esam īstenojuši arī preventīvus pasākumus, lai mazinātu iespējamo risku darbiniekiem un klientiem, arī biznesa pārtraukšanas gadījumā, ja COVID-19 plašāk izplatīsies reģionā. Ņemot to vērā, Uzraudzības padome uzskata par saprātīgu neierosināt dividenžu izmaksu, kamēr nav izveidojusies labāka ekonomiskā un finanšu perspektīva.

37. NEKONSOLIDĒTI LUMINOR BANKAS PĀRSKATI KĀ ATSEVIŠKAS VIENĪBAS

Mātes uzņēmuma nekonsolidētie primārie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar Igaunijas Republikas grāmatvedības likumu, un tie nav Luminor Bank AS atsevišķi finanšu pārskati 27. SGS "Atsevišķi finanšu pārskati" nozīmē.

37.1 LUMINOR BANK AS VISPĀRĒJO IENĀKUMU PĀRSKATS PAR GADU, KAS NOSLĒDZĀS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

tūkst. EUR	2019	2018
Procentu ienākumi, kas aprēķināti, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi	266 592	255 889
Citi tamlīdzīgi ienākumi	5 479	8 283
Procenti un tamlīdzīgi izdevumi	-57 413	-37 640
Neto procentu ienākumi	214 658	226 532
Komisijas naudas ienākumi	90 719	91 470
Komisijas naudas izdevumi	-26 707	-24 476
Neto komisijas naudas ienākumi	64 012	66 994
Neto peļņa no finanšu aktīviem un saistībām, kas atzīti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā	271	-490
Neto peļņa no parāda vērtspapīriem patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos	5 315	0
Neto peļņa no tirdzniecības nolūkā turētajiem finanšu aktīviem un saistībām	5 683	5 048
Neto peļņa no atvasinātajiem finanšu instrumentiem	10 736	6 269
Neto peļņa no darbībām ar ārvalstu valūtu	11 351	9 394
Dividenžu ienākums	6 404	36 166
Pārējie pamatdarbības ienākumi	15 690	6 150
Neto citi pamatdarbības ienākumi	55 450	62 537
Algas un citi personāla izdevumi	-103 961	-102 449
Pārējie administrācijas izdevumi	-142 168	-101 147
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums un vērtības samazinājums	-12 080	-7 934
Citi pamatdarbības izdevumi	-16 519	-11 746
Pamatdarbības izdevumi kopā	-274 728	-223 276
Peļņas daļa no ieguldījumiem asociētajās sabiedrībās	0	3 456
Neto klientu aizdevumu (vērtības samazinājums)/ reverss	-19 305	13 695
Pārējie izdevumi, kas nav pamatdarbības izdevumi	-407	-13 370
Peļņa pirms nodokļiem	39 680	136 568
Nodokļi	-4 321	-4 995
Pārskata perioda peļņa	35 359	131 573
Posteņi, kas tiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu aprēķinā		
Parāda finanšu instrumentu, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos, patiesās vērtības izmaiņa	0	-4
Kopā posteņi, kas tiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu aprēķinā	0	-4
Posteņi, kas netiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu aprēķinā		

Kapitāla finanšu instrumentu, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos, patiesās vērtības izmaiņa	-55	1 515
Atliktā nodokļa aktīvi ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos	0	85
Kopā posteņi, kas netiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu aprēķinā	-55	1 600
Kopā pārējie visaptverošie ienākumi	-55	1 596
Pārējie visaptverošie ienākumi kopā	35 304	133 169

37.2 LUMINOR BANK AS FINANŠU STĀVOKĻA PĀRSKATS PAR GADU, KAS NOSLĒDZĀS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

tūkst. EUR	31.12.2019.	31.12.2018.
Aktīvi		
Kase un prasības pret centrālajām bankām	2 924 019	3 293 342
Prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm	141 644	173 935
Aizdevumi klientiem	9 997 431	11 292 673
Tirdzniecības nolūkā turēti finanšu aktīvi	3 021	1 006
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā	223 863	139 403
Atvasinātie finanšu instrumenti	59 217	44 352
Finanšu aktīvi, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārējos visaptverošajos ienākumos	140	7 609
Ieguldījumi asociētajās sabiedrībās	261 050	264 251
Nemateriālie ieguldījumi	5 254	4 033
Pamatlīdzekļu un aktīvu izmantošanas tiesības	66 169	15 657
Ieguldījumu īpašumi	0	459
Uzņēmumu ienākuma nodokļa aktīvi	0	560
Atliktā nodokļa aktīvi	2 888	790
Citi aktīvi	73 358	86 828
Pārdošanai paredzētie ilgtermiņa ieguldījumi	87	204
Kopā aktīvi	13 758 141	15 325 102
Saistības		
Saistības pret kredītiestādēm	980 692	4 156 548
Klientu noguldījumi	10 316 932	8 921 208
Emitētie parāda vērtspapīri	651 716	351 235
Atvasinātie finanšu instrumenti	58 304	41 255
Nodokļu saistības	1 545	2 547
Nomas saistības	55 963	0
Citas finanšu saistības	42 481	28 734
Citas saistības	60 306	49 067
Uzkrājumi	4 669	5 984
Kopā saistības	12 172 608	13 556 578
Kapitāls un rezerves		
Pamatkapitāls	34 912	34 912
Akciju emisijas uzcenojums	1 412 243	1 628 274
Nesadalītā peļņa	137 181	101 161
Pārējās rezerves	1 198	4 177
Kopā pašu kapitāls kas attiecināms uz Bankas akcionāriem	1 585 534	1 768 524
Kopā saistības un pašu kapitāls	13 758 142	15 325 102

37.3 LUMINOR BANK AS KAPITĀLA UN REZERVJU IZMAIŅU PĀRSKATS PAR GADU, KAS NOSLĒDZĀS 2019. GADA 31. DECEMBRĪ

Attiecināms uz bankas kapitāla turētājiem

tūkst. EUR	Pamatkapitāls	Akciju emisijas uzcenojums	Pārējās rezerves	Nesadalītā peļņa	Kopā pašu kapitāls
Koriģēts pašu kapitāls 2018. gada 1. janvārī*	34 912	1 628 274	2 208	-30 039	1 635 355
Pārskata perioda peļņa	0	0	0	131 573	131 573
Pārējie visaptverošie ienākumi	0	0	1 596	0	1 596
Perioda visaptverošie ienākumi kopā	0	0	1 596	131 573	133 169
Pārējās rezerves	0	0	373	-373	0
Kopā pašu kapitāls 2018. gada 31. decembrī	34 912	1 628 274	4 177	101 161	1 768 524
16. IFRS piemērošanas rezultāts	0	0	0	-2 263	-2 263
Koriģēts pašu kapitāls 2019. gada 1. janvārī	34 912	1 628 274	4 177	98 898	1 766 261
Pārskata perioda peļņa	0	0	0	35 359	35 359
Pārējie visaptverošie ienākumi	0	0	-55	0	-55
Perioda visaptverošie ienākumi kopā	0	0	-55	35 359	35 304
No OCI rezerves uz nesadalīto peļņu	0	0	-3 194	3 194	0
Pamatkapitāla palielināšana**	216 031	-216 031	0	0	0
Pamatkapitāla samazināšana**	-216 031	0	0	0	-216 031
Citi	0	0	-4	4	0
Pārējās rezerves	0	0	274	-274	0
Kopā pašu kapitāls 2019. gada 31. decembrī	34 912	1 412 243	1 198	137 181	1 585 534

tūkst. EUR	31.12.2019.	31.12.2018.
Mātes uzņēmuma nekonsolidētais pašu kapitāls	1 585 534	1 768 524
Meitasuzņēmumu vērtība mātes uzņēmuma nekonsolidētajā finanšu stāvokļa pārskatā (mīnus)	-260 980	-262 640
Meitasuzņēmumu vērtība pēc pašu kapitāla metodes	307 715	291 217
Kopā	1 632 269	1 797 101

* Skatīt 1. pielikumu Svarīgas grāmatvedības politikas

** Skatīt 30. pielikumu Emitētais kapitāls

37.4 LUMINOR BANK AS NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS PAR GADU, KAS NOSLĒDZĀS 2018. GADA 31. DECEMBRĪ

tūkst. EUR	2019	2018
Naudas plūsma pamatdarbības rezultātā		
Peļņa pirms nodokļiem	39 680	136 568
Korekcijas:		
- Klientu aizdevumu (vērtības samazinājums)/ vērtības samazinājuma reverss	19 305	-13 695
- Dividenžu ienākumi	-6 404	-36 166
- (Peļņa) / zaudējumi no ārvalstu valūtas pārvērtēšanas	-428	-232
- Peļņa / zaudējumi no asociēto un meitas uzņēmumu vērtības samazināšanās	3 201	-146
- Nemateriālo aktīvu amortizācija un pamatlīdzekļu nolietojums	12 080	7 934
- Citas korekcijas	407	13 370
- Procentu ienākumi	-272 071	-264 172
- Procentu izdevumi	57 413	37 640
Pamatdarbības naudas plūsma pirms izmaiņām apgrozāmajā kapitālā	-146 817	-118 435
Izmaiņas apgrozāmajā kapitālā		
Aizdevumu klientiem pieaugums (-) / samazinājums (+)	1 310 996	226 335
Citu aktīvu pieaugums (-) / samazinājums (+)	-67 006	2 905
Klientu noguldījumu, kas nekvalificējas kā daļa no naudas ekvivalentiem, pieaugums (+) / samazinājums (-)	-1 781 377	-50 812
Saistību pieaugums (+) / samazinājums (-)	40 180	9 267
Saņemtie procenti	276 870	173 974
Samaksātie procenti	-55 135	-4 496
Samaksātais uzņēmumu ienākuma nodoklis	-6 861	-7 056
Pamatdarbības naudas plūsma	-282 333	350 117
Naudas plūsma ieguldījumu darbības rezultātā		
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde	-5 690	-7 489
Ieguldījuma īpašumu iegāde	-105	-3
Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu atsavināšanas	4 637	1 474
Ieņēmumi no ieguldījuma īpašuma atsavināšanas	0	1 022
Saņemtās dividendes	6 404	11 445
Ieguldījumu darbības naudas plūsma	5 246	6 449
Finansēšanas darbības		
Emitētie parāda vērtspapīri	298 809	284 326
Naudas plūsma no riska ierobežošanas darbībām	8	0

Pamatmaksājumi par nomu	-5 842	0
Izmaksa akcionāriem	-216 031	0
Finansēšanas darbības naudas plūsma	76 944	284 326
Neto naudas un tās ekvivalentu pieaugums / (samazinājums)	-346 959	522 457
Nauda un tās ekvivalenti pārskata perioda sākumā	3 299 339	2 777 114
Ārvalstu valūtas pozīciju pārvērtēšanas ietekme uz naudu un tās ekvivalentiem	428	-232
Naudas un tās ekvivalentu neto pieaugums / (samazinājums)	346 959	522 457
Nauda un tās ekvivalenti pārskata perioda beigās	2 952 807	3 299 339
Nauda un tās ekvivalenti ietver		
Nauda kasē	140 518	178 711
Neierobežotu norēķinu kontu centrālajā bankā	2 670 701	2 986 606
Prasības pret kredītiestādēm uz pieprasījumu vai ar sākotnējo izpildes termiņu trīs mēneši vai mazāk	141 588	134 021
Kopā	2 952 807	3 299 339

PEĻNAS SADALES PIEDĀVĀJUMS

Nemot vērā auditētos finanšu rezultātus, valde ierosina akcionāru sapulcei Luminor 2019. gada peļņu 53 997 tūkst. eiro apmērā un iepriekšējo periodu nesadalīto peļņu 129 919 tūkst. eiro apmērā, kas kopā veido 183 916 tūkst. eiro, sadalīt šādi:

2019. finanšu gada peļņa	53 997 tūkst., EUR
Nesadalītā peļņa 2019. gada 1. janvārī	129 919 tūkst., EUR
Kopējā nesadalītā peļņa 2019. gada 31. decembrī	183 916 tūkst., EUR
Pārvešana uz obligāto rezervi	1 768 tūkst., EUR
Nesadalītā peļņa pēc pārvešanas uz obligāto rezervi	182 148 tūkst., EUR

VALDES LOCEKĻU PARAKSTI 2019. GADA PĀRSKATAM

Sabiedrības Valde ir apstiprinājusi vadības ziņojumu un gada pārskatu par 2019. gadu.

Valdes sastādītais gada pārskats iekļauj vadības ziņojumu, gada pārskatu, peļņas sadales priekšlikumu un revidenta ziņojumu. Sabiedrības Padome ir izskatījusi šo gada pārskatu un apstiprinājusi to iesniegšanai Akcionāru pilnsapulcei.

2020. gada 9. martā

Erkki Raasuke

Valdes priekšsēdētājs

Jonas Filip Eriksson

Valdes loceklis

Kerli Gabrilovica

Valdes loceklis

Andrius Načajus

Valdes loceklis

Georg Jürgen Kaltenbrunner

Valdes loceklis

Marilyn Pikaro

Valdes loceklis

Indrek Heinloo

Valdes loceklis

Kristina Siimar

Valdes loceklis

Ilja Sovetov

Valdes loceklis

